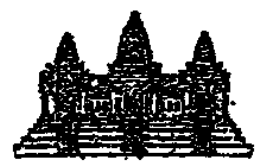

ព្រះ
ក្រឹត្យប្រកាស
និង
សេចក្តីប្រកាសខ្មែរ
អំពីរបៀប
បង្កាន់សក្តានុពល
សម្រាប់សេវាការ

១១០

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព.ស. ២៥១២

អភិបាលក្រសួង

បណ្ឌិត សុភ័ក្ត្រសម្បត្តិ

១១០

ព.ស. ២៥១២

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋានស្ស សត្តរសមាគ ភាគោ
បច្ចុនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នយោ ឥស្ស កកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។
បច្ចុនីយានុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ
នកុសលត្តិកេ កុសលត្តិកំ^(១)

[១] នកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អកុសលំ ឯកំ ទន្ធ
បដិច្ច នយោ ទន្ធ ទេ ទានុ បដិច្ច ទេ ទន្ធ ។
នកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា វិនាគាព្យាកតំ កំវិយាព្យាកតំ ឯកំ
ទន្ធ បដិច្ច នយោ ទន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានេត្វ រូបំ ។
នកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាក-
តោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។

[២] នកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា នកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

១ ឬ នកុសលត្តិកេ កុសលត្តិកំ និស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន សត្តរសមាគ
បច្ចុនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

សូមមេស្តា ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុងនោះ ។
បច្ចុនីយានុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ
នកុសលត្តិកៈ កុសលត្តិកៈ

[១] ធមិ ជាអកុសល កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនជាអកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព កាស្រីយ ខ្លវខន្ធ ១
ជាអកុសល ខន្ធ ២ កាស្រីយ ខ្លវខន្ធ ២ ។ ធមិ ជាអព្យាក្រឹត កាស្រីយ
ខ្លវធមិ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព
ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានបូក កាស្រីយ ខ្លវខន្ធ ១ ជាវិបាកព្យាក្រឹតផង ជា
កំវិយាព្យាក្រឹតផង ។ ធមិ ជាអកុសលក្តី ជាអព្យាក្រឹតក្តី កាស្រីយ ខ្លវធមិ
មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវៈ ព ។

[២] ធមិ ជាអកុសល កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនជាអកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាអព្យាក្រឹត កាស្រីយ
ខ្លវធមិ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដក បច្ឆនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ន អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។

(៣) ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អព្យា-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
តុប្បដ្ឋយា ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច
អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន-
អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា មញ្ច ។

(៤) ន កុសលញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កុស-
លញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កុសលញ្ច ន អព្យាក-
តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។

(៥) ន អកុសលញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

អភិធម្មបិដក បច្ឆនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ធមិ ជាតុសលក្កំ ជាអព្យាក្រឹតក្កំ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៣ ។

(៣) ធមិ ជាអព្យាក្រឹត កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាតុសល កាស្រ័យ ឡូធមិ
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាអកុ-
សល កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាតុសលក្កំ ជាអព្យាក្រឹតក្កំ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិន
មែនជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាអកុសល
ក្កំ ជាអព្យាក្រឹតក្កំ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៥ ។

(៤) ធមិ ជាអកុសល កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាតុសលផល
មិនមែនជាអព្យាក្រឹតផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជា
អព្យាក្រឹត កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាតុសលផល មិនមែនជាអព្យា-
ក្រឹតផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាអកុសលក្កំ
ជាអព្យាក្រឹតក្កំ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាតុសលផល មិនមែនជា
អព្យាក្រឹតផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៣ ។

(៥) ធមិ ជាតុសល កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសល
ផល មិនមែនជាអព្យាក្រឹតផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

បច្ចនីយានុសោមនីកប្បដ្ឋានំ

ន អកុសលក្ខ ធន អព្យាករក្ខ ធន្នំ បដិទ្ធិ អព្យាករ-
កោ ធនោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន អកុសលក្ខ
ន អព្យាករក្ខ ធន្នំ បដិទ្ធិ កុសលោ ន អព្យាករកោ
ន ធនោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា តិណិ ។

[៦] ន កុសលក្ខ ធន អកុសលក្ខ ធន្នំ បដិទ្ធិ
អព្យាករកោ ធនោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា វិកំ ។

[៧] ន កុសលំ ធន្នំ បដិទ្ធិ អកុសលោ ធនោ
ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បទូយា ន កុសលំ ធន្នំ បដិទ្ធិ
អព្យាករកោ ធនោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បទូយា ។
ន អកុសលំ ធន្នំ បដិទ្ធិ កុសលោ ធនោ ឧប្បជ្ជតិ
អារម្មណប្បទូយា ន អកុសលំ ធន្នំ បដិទ្ធិ អព្យា-
ករកោ ធនោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បទូយា ។ ន អព្យា-
កតំ ធន្នំ បដិទ្ធិ កុសលោ ធនោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
ណប្បទូយា ន អព្យាកតំ ធន្នំ បដិទ្ធិ អកុសលោ
ធនោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បទូយា ។ ន អកុសលក្ខ
ន អព្យាករក្ខ ធន្នំ បដិទ្ធិ អកុសលោ ធនោ
ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បទូយា ។ ន អកុសលក្ខ
ន អព្យាករក្ខ ធន្នំ បដិទ្ធិ កុសលោ ធនោ ឧប្បជ្ជតិ

បច្ចនីយានុសោមនីកប្បដ្ឋានំ

ធមិ ជាអព្យាត្រឹក កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសលផល មិនមែន
ជាអព្យាត្រឹកផល ទើបតើកឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ ជាអកុសលក្ខ
ជាអព្យាត្រឹកក្ខ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសលផល មិនមែន
ជាអព្យាត្រឹកផល ទើបតើកឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានពៈ ៣ ។

[៦] ធមិ ជាអព្យាត្រឹក កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសលផល
មិនមែនជាអកុសលផល ទើបតើកឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានពៈ ១ ។

[៧] ធមិ ជាអកុសល កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសល
ទើបតើកឡើង ព្រោះការម្មណប្បទូយ ធមិ ជាអព្យាត្រឹក កាស្រ័យ
ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសល ទើបតើកឡើង ព្រោះការម្មណប្បទូយ ។
ធមិ ជាអកុសល កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសល ទើបតើកឡើង
ព្រោះការម្មណប្បទូយ ធមិ ជាអព្យាត្រឹក កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែន
ជាអកុសល ទើបតើកឡើង ព្រោះការម្មណប្បទូយ ។ ធមិ ជាអកុសល
កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអព្យាត្រឹក ទើបតើកឡើង ព្រោះ
ការម្មណប្បទូយ ធមិ ជាអកុសល កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជា
អព្យាត្រឹក ទើបតើកឡើង ព្រោះការម្មណប្បទូយ ។ ធមិ ជាអកុសល
កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសលផល មិនមែនជាអព្យាត្រឹកផល
ទើបតើកឡើង ព្រោះការម្មណប្បទូយ ។ ធមិ ជាអកុសល កាស្រ័យ
ឡូធមិ មិនមែនជាអកុសលផល មិនមែនជាអព្យាត្រឹកផល ទើបតើកឡើង

អារម្មណ៍ប្បដូណ ។ នកុសលត្វ នអកុសលត្វ
ធម៌ បដិទ្ធ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណ-
ប្បដូណ ។

[៨] ហេតុយា អដ្ឋាវស អារម្មណោ នវ អធិប-
តិយា អដ្ឋាវស អវិកតេ អដ្ឋាវស ។

[៩] នកុសលំ ធម៌ បដិទ្ធ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បដូណ នកុសលំ ធម៌
បដិទ្ធ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បដូណ
។ បេ ។ នកុសលត្វ នអកុសលត្វ ធម៌ បដិទ្ធ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បដូណ ។

[១០] នកុសលំ ធម៌ បដិទ្ធ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បដូណ ។ បេ ។ នកុ-
សលត្វ នអកុសលត្វ ធម៌ បដិទ្ធ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បដូណ ។

[១១] នហេតុយា ន នអារម្មណោ ន នអធិប-
តិយា អដ្ឋាវស វោវិកតេ ន ។

[១២] ហេតុប្បដូណ នអារម្មណោ ន ។

[១៣] នហេតុប្បដូណ អារម្មណោ ន ។

សហជាតវារម្មិ សម្បយុត្តវារម្មិ បដិទ្ធវារសនិសំ ។

ព្រោះការម្បណប្បដូណ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត កាស្រីយ ឡវធម៌ មិន
មែនជាកុសលផង មិនមែនជាកុសលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ការម្បណប្បដូណ ។

[៨] ក្នុងហេតុប្បដូណ មានវារៈ ១៨ ក្នុងការម្បណប្បដូណ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដូណ មានវារៈ ១៨ ក្នុងវិភិតប្បដូណ មានវារៈ ១៨ ។

[៩] ធម៌ ជាកុសល កាស្រីយ ឡវធម៌ មិនមែនជាកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដូណ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត កាស្រីយ ឡវ
ធម៌ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដូណ ។ បេ ។
ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត កាស្រីយ ឡវធម៌ មិនមែនជាកុសលផង មិនមែន
ជាកុសលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដូណ ។

[១០] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត កាស្រីយ ឡវធម៌ មិនមែនជាកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្បណប្បដូណ ។ បេ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
កាស្រីយ ឡវធម៌ មិនមែនជាកុសលផង មិនមែនជាកុសលផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះនការម្បណប្បដូណ ។

[១១] ក្នុងនហេតុប្បដូណ មានវារៈ ៦ ក្នុងនការម្បណប្បដូណ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បដូណ មានវារៈ ១៨ ក្នុងវិភិតប្បដូណ មានវារៈ ៦ ។

[១២] ក្នុងនការម្បណប្បដូណ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បដូណ ។

[១៣] ក្នុងនការម្បណប្បដូណ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បដូណ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី មានសេចក្តីប្រហែលគ្នានឹងបដិទ្ធវារៈ ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា

(១៤) ន កុសល ធម៌ បទ្ទយា កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ទយា ន កុសល ធម៌ បទ្ទយា អ- កុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ទយា ន កុសល ធម៌ បទ្ទយា អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ទយា ន កុសល ធម៌ បទ្ទយា កុសលា ធម្មា អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទ្ទយា ន កុសល ធម៌ បទ្ទយា អកុសលា ធម្មា អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទ្ទយា បញ្ច ។ ន កុសល ធម៌ បទ្ទយា អកុសលា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ទយា បញ្ច ។ ន អព្យាកតំ ធម៌ បទ្ទយា អព្យាកតោ ធម្មា . . . យត្ថ បញ្ច ។ ន កុសលញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម៌ បទ្ទយា . . . យត្ថ តិណិ ។ ន អកុសលញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម៌ បទ្ទយា . . . យត្ថ តិណិ ។ ន កុសលញ្ច ន អកុសលញ្ច ធម៌ បទ្ទយា កុស- លា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ទយា យត្ថ បញ្ច ។

(១៥) ហេតុយា ធម្មិសតិ អារម្មណោ តេស អវិកតេ ធម្មិសតិ ។

(១៦) សំសដ្ឋវារេ ហេតុយា នវ ។ បេ ។ អវិកតេ នវ ។ បេ ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា៖ នកុសលវិញ្ញាណ៖ កុសលវិញ្ញាណ៖

(១៤) ធម៌ ជា កុសល ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសល ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ទយ ធម៌ ជា កុសល ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិន មែនជា កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ទយ ធម៌ ជា អព្យាក្រឹត ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ទយ ធម៌ ជា កុសលក្តី ជា អព្យាក្រឹតក្តី ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ទយ ធម៌ ជា កុសលក្តី ជា អព្យាក្រឹតក្តី ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ទយ ធម៌ ជា អកុសលក្តី ជា អព្យាក្រឹតក្តី ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ទយ ធម៌ ជា កុសល ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ទយ ធម៌ ជា អព្យាក្រឹត ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា អព្យាក្រឹត . . . មានព័រៈ ៥ ។ ធម៌ ជា កុសល ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ទយ មានព័រៈ ៥ ។ ធម៌ ជា អព្យាក្រឹត ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា អព្យាក្រឹត . . . មានព័រៈ ៥ ក្នុងបទណា ។ ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសលផល មិនមែនជា អព្យាក្រឹតផល . . . មានព័រៈ ៧ ក្នុងបទណា ។ ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសល ផល មិនមែនជា អព្យាក្រឹតផល . . . មានព័រៈ ៥ ក្នុងបទណា ។ ធម៌ ជា កុសល ភីនិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជា កុសលផល មិនមែនជា កុសល ផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ទយ មានព័រៈ ៥ ក្នុងបទណា ។

(១៥) ក្នុងហេតុប្បទ្ទយ មានព័រៈ ២២ ក្នុងការម្សណប្បទ្ទយ មានព័រៈ ១៧ ក្នុងអវិកតប្បទ្ទយ មានព័រៈ ២៦ ។

(១៦) ប្រែកថាសំសដ្ឋវារេ៖ ក្នុងហេតុប្បទ្ទយ មានព័រៈ ៨ ។ បេ ។ ក្នុងអវិកតប្បទ្ទយ មានព័រៈ ៨ ។ បេ ។

អភិធម្មចំណី ច្បងយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៧] ន កុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ ន កុសលោ ធម្មោ អត្យាកកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ ន កុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ច អត្យាកកតស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ ។ ន អកុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ តីណិ ។ ន អត្យាកកតោ ធម្មោ អត្យាកកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ បញ្ច ។ ន កុសលោ ច ន អត្យាកកតោ ច ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ តីណិ ។ ន អកុសលោ ច ន អត្យាកកតោ ច ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ តីណិ ។ ន កុសលោ ច ន អកុសលោ ច ធម្មោ អត្យាកកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ ឯកំ ។

[១៨] ន កុសលោ ធម្មោ កុសលស្ស ធម្មស្ស ការម្មណប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ តីណិ ។ ន អកុសលោ ធម្មោ អកុសលស្ស ធម្មស្ស ការម្មណប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ តីណិ ។ ន អត្យាកកតោ ធម្មោ អត្យាកកតស្ស ធម្មស្ស ការម្មណប្បដ្ឋានយេន បដ្ឋយោ

អភិធម្មចំណី ច្បងយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៧] ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមែនជាអកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអព្យាត្រឹក ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសលផង ជាអព្យាត្រឹកផង ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាអព្យាត្រឹក ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអព្យាត្រឹក ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ។ ធម៌ មិនមែនជាកុសលក្តី មិនមែនជាអព្យាត្រឹកក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាកុសលក្តី មិនមែនជាអព្យាត្រឹកក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាកុសលក្តី មិនមែនជាអកុសលក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអព្យាត្រឹក ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

[១៨] ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ដោយការម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ដោយការម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាអព្យាត្រឹក ជាបច្ច័យ នៃធម៌ជាអព្យាត្រឹក ដោយការម្មណប្បដ្ឋាយ

បច្ច័យានុសាសន្តិកប្បដ្ឋានំ

តីណិ ។ ន កុសលោ ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា
 កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ
 ន កុសលោ ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា អកុស-
 លស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ ន កុស-
 លោ ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ តីណិ ។ ន អកុ-
 សលោ ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា កុសលស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ ន អកុសលោ
 ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ ន អកុសលោ ច ន-
 អព្យាកតោ ច ធម្មា អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អា-
 រម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ តីណិ ។ ន កុសលោ
 ច ន អកុសលោ ច ធម្មា កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ តីណិ ។

[១៧] ហេតុយា អដ្ឋាវស អារម្មណោ អដ្ឋាវស
 អធិបតិយា តេវីស អវិគតេ ធ្វាវីស ។

បញ្ញាវាវំ វិគ្គាវេត្យំ ។

បច្ច័យានុសាសន្តិកប្បដ្ឋានំ

មានវរៈ ៣ ។ ធមិ មិនមែនជាកុសលក្តី មិនមែនជាអព្យាក្តីក្តី ជា
 បច្ច័យ ខែធមិ ជាកុសល ដោយការម្មណប្បទ្វ័យ ធមិ មិនមែនជាកុសល
 ក្តី មិនមែនជាអព្យាក្តីក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ជាកុសល ដោយការម្ម-
 ណប្បទ្វ័យ ធមិ មិនមែនជាកុសលក្តី មិនមែនជាអព្យាក្តីក្តី ជាបច្ច័យ
 ខែធមិ ជាអព្យាក្តី ដោយការម្មណប្បទ្វ័យ មានវរៈ ៣ ។ ធមិ មិន
 មែនជាកុសលក្តី មិនមែនជាអព្យាក្តីក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ជាកុសល
 ដោយការម្មណប្បទ្វ័យ ធមិ មិនមែនជាកុសលក្តី មិនមែនជាអព្យាក្តី
 ក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ជាកុសល ដោយការម្មណប្បទ្វ័យ ធមិ មិនមែន
 ជាកុសលក្តី មិនមែនជាអព្យាក្តីក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ជាអព្យាក្តី
 ដោយការម្មណប្បទ្វ័យ មានវរៈ ៣ ។ ធមិ មិនមែនជាកុសលក្តី មិន
 មែនជាកុសលក្តី ជាបច្ច័យ ខែធមិ ជាកុសល ដោយការម្មណប្បទ្វ័យ
 មានវរៈ ៣ ។

[១៧] ក្នុងហេតុប្បទ្វ័យ មានវរៈ ៤៨ ក្នុងការម្មណប្បទ្វ័យ
 មានវរៈ ១៨ ក្នុងអធិបតិប្បទ្វ័យ មានវរៈ ២៣ ក្នុងអវិគតប្បទ្វ័យ
 មានវរៈ ២២ ។

បណ្ឌិត ធម្មវិទ្យបញ្ញាវរៈពិស្តារផលចុះ ។

អភិធម្មចំណី ច្បាប់យានុលោមប្បដ្ឋាន
នវិទនាត្ថិកា វិទនាត្ថិកា^(១)

(២០) ន សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ន សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ធុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
ធម្មំ បដិច្ច អធុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២១) ន ធុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ធុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ន ធុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ន ធុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អធុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២២) ន អធុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អធុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មោ

១ ឃ. នវិទនាត្ថិកា វិទនាត្ថិកា ១ ទិស្សថិ ។

នវិទនាត្ថិកា វិទនាត្ថិកា

(២០) ធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា កាស្រីយ ខ្លវធម៌ មិនប្រកប
ដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកប
ដោយទុក្ខវេទនា កាស្រីយ ខ្លវធម៌ មិនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ
មិនមែនជាសុខ កាស្រីយ ខ្លវធម៌ មិនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(២១) ធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា កាស្រីយ ខ្លវធម៌ មិនប្រកប
ដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកប
ដោយសុខវេទនា កាស្រីយ ខ្លវធម៌ មិនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ
មិនមែនជាសុខ កាស្រីយ ខ្លវធម៌ មិនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(២២) ធម៌ ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ
កាស្រីយ ខ្លវធម៌ មិនប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ

ច្បាប់យុត្តិធម៌ស្តីពីការប្រកាស

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អនុក្ខមសុទាយ
វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ធុត្តាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
សន្ធិត្តំ ។

(២៣) ហេតុយា ឯកវិស អធិបតិយា ឯកវិស
អវិកតេ ឯកវិស ។

នវិបាកត្តិកេ វិបាកត្តិកំ^(១)

(២៤) នវិបាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន វិបាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាក-
ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បញ្ច ។ នវិបាក-
ធម្មធម្មំ បដិច្ច វិបាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន វិបាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តិណិ ។ ននេវវិបាក-
នវិបាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ
បដិច្ច វិបាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បញ្ច ។

១ ឆ. នវិបាកត្តិកេ វិបាកត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

ច្បាប់យុត្តិធម៌ស្តីពីការប្រកាស

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា
កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជា
សុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជា
សុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីចម្រើន ។

(២៧) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ២១ ក្នុងអធិបតិយ្យដ្ឋយ
មានវាវៈ ២១ ក្នុងអវិកតប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ២១ ។

នវិបាកត្តិកៈ វិបាកត្តិកៈ

(២៤) ធម៌ ជាវិបាក កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាវិបាក ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី កាស្រ័យ ខ្លួន
ធម៌ មិនមែនជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៥ ។
ធម៌ ជាវិបាក កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌មិនមែនជាវិបាក ព័ន្ធមិនមានវិបាកជា
ប្រក្រតី កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក ព័ន្ធមិន
មានវិបាកជាប្រក្រតី កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌មិនមែនជាមិនមែនវិបាកព័ន្ធមិន
មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាវិបាក
កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌មិនមែនជាមិនមែនវិបាក ព័ន្ធមិនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៥ ។

(២៥) ហេតុយា ទ្វាវីស ។

នទុបាទិន្ទុបាទានិយត្តិកេ ទុបាទិន្ទុបាទានិយត្តិកំ^(១)

(២៦) ន ទុបាទិន្ទុបាទានិយំ^(២) ធម្មំ បដិច្ច អនុ-

បាទិន្ទុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តីណិ ។ ន អនុបាទិន្ទុបាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបា-
ទិន្ទុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
បញ្ច ។ ន អនុបាទិន្ទុអនុបាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច
ទុបាទិន្ទុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តីណិ ។ ន ទុបាទិន្ទុបាទានិយញ្ច ន អនុបាទិន្ទុ-
អនុបាទានិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទិន្ទុបាទានិ-
យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

១ ម. នទុបាទិន្ទុបាទានិយត្តិកេ ទុបាទិន្ទុបាទានិយត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នទុបា-
ទិន្ទុបាទានិយំ ។

(២៧) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២២ ។

នទុបាទិន្ទុបាទានិយត្តិកៈ ទុបាទិន្ទុបាទានិយត្តិកៈ

(២៦) ធមិ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមមិន

កាន់យក កែជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន កាស្រីយ ភ្នំធមិ មិនមែនមាន
កម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យក និងជាប្រយោជន៍
ដល់ទុបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។
ធមិ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមមិនកាន់យក កែជា
ប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន កាស្រីយ ភ្នំធមិ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានកណ្តាជាដើមមិនកាន់យក និងជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ។ ធមិ មានកម្មប្រកប
ដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន
កាស្រីយ ភ្នំធមិ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជា
ដើមមិនកាន់យក ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។ ធមិ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស
មានកណ្តាជាដើមមិនកាន់យក កែជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន កាស្រីយ
ភ្នំធមិ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់
យក និងជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទានផង មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានកណ្តាជាដើមមិនកាន់យក ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ទុបា-
ទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។

បញ្ជីយានុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ន អនុចាទិន្ទុចាណាទិយេត្ថ ឆ អនុចាទិន្ទុអនុចាណាទិយេត្ថ
ឆម្ពំ បដិទ្ធ ឧចាទិន្ទុចាណាទិយោ ឆខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ភិណិ ។ ន ឧចាទិន្ទុចាណាទិយេត្ថ
ន អនុចាទិន្ទុចាណាទិយេត្ថ ឆម្ពំ បដិទ្ធ អនុចាទិន្ទុអនុ-
ចាណាទិយោ ឆខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ភិណិ ។

(២៧) ហេតុយា អដ្ឋារស ។

នសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិកេ
សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិកំ(១)

(២៨) ន សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកំ ឆម្ពំ បដិទ្ធ
អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ឆខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ទូយា ន សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកំ ឆម្ពំ បដិទ្ធ អសង្កិ-
លិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ឆខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា

១ ឆ. នសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិកេ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

បញ្ជីយានុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ឆមិ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យក ចាំនីជាប្រ-
យោជន៍ដល់ទុបាទាន កាស្រ័យ ភ្នំឆមិ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានកណ្តាជាដើមមិនកាន់យក និងជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន
ផង មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមមិនកាន់យក
ចាំនីមិនជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ
មានវារៈ ព្យ ។ ឆមិ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមមិន
កាន់យក ចាំនីមិនជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន កាស្រ័យ ភ្នំឆមិ មិនមែន
មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យក និងជាប្រយោជន៍
ដល់ទុបាទានផង មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើម
មិនកាន់យក និងជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ មានវារៈ ព្យ ។

(២៧) ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ១៨ ។

នសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិកេ
សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិកេ

(២៨) ឆមិ ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
កាស្រ័យ ភ្នំឆមិ ដែលមិនសៅហ្មង និងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ឆមិ ដែលមិនសៅហ្មង ចាំនី
មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង កាស្រ័យ ភ្នំឆមិ ដែលមិនសៅហ្មង
និងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ

អភិធម្មបិដក បទដ៏យានុលោមប្បដ្ឋាន

តីណិ ។ ន អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិទ្ធ
អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ទ្ធយា បញ្ច ។ ន អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ
បដិទ្ធ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទ្ធយា ន អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ
បដិទ្ធ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទ្ធយា តីណិ ។

[២៧] ហេតុយា អដ្ឋាវស ។

និវត្តក្ខិកោ វិញ្ញត្តិកំ^(១)

[៣០] ន សវិតក្កសវិតាវំ ធម្មំ បដិទ្ធ សវិ-
កក្កសវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធយា ន សវិ-
កក្កសវិតាវំ ធម្មំ បដិទ្ធ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធយា ន សវិតក្កសវិតាវំ ធម្មំ បដិទ្ធ
អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធយា
សត្ត ។ ន អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិទ្ធ អវិតក្កវិ-
ចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធយា សត្ត ។

១ ឧ. និវត្តក្ខិកោ វិញ្ញត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បទដ៏យានុលោមប្បដ្ឋាន

មានព៌ៈ ៣ ។ ធមិ ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
កាស្រ័យ ឡូវធមិ ដែលមិនមែនជាមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅ-
ហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធិយ មានព៌ៈ ៤ ។ ធមិ ដែល
សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង កាស្រ័យ ឡូវធមិ ដែលមិនមែន
ជាមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទ្ធិយ ធមិ ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
កាស្រ័យ ឡូវធមិ ដែលមិនមែនជាមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធិយ មានព៌ៈ ៣ ។

[២៧] ក្នុងហេតុប្បទ្ធិយ មានព៌ៈ ១៨ ។

និវត្តក្ខិកាៈ វិញ្ញត្តិកាៈ

[៣០] ធមិ ប្រកបដោយវិកក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ កាស្រ័យ
ឡូវធមិ មិនប្រកបដោយវិកក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធិយ ធមិ មិនមានវិកក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ កាស្រ័យ
ឡូវធមិ មិនប្រកបដោយវិកក្កៈ និងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធិយ ធមិ មិនមានវិកក្កៈ មិនមានវិចារៈ កាស្រ័យ
ឡូវធមិ មិនប្រកបដោយវិកក្កៈ និងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធិយ មានព៌ៈ ៧ ។ ធមិ មិនមានវិកក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ កាស្រ័យ ឡូវធមិ មិនមែនជាមិនមានវិកក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធិយ មានព៌ៈ ៧ ។

បច្ច័យានុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ន អវិភត្តាអវិបារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តាអវិបារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា សត្ត ។

[៣១] ហេតុយា ឯក្ខន្ធបញ្ញាស ។

នបិវិភិក្កិកោ បិវិភិក្កិកំ^(១)

[៣២] ន បិវិភិក្កិកោ ធម្មំ បដិច្ច បិវិភិក្កិ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ធម្មាវិ ។
ន សុទ្ធសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុទ្ធសហគតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ធម្មាវិ ។ ន ឧបេក្ខា-
សហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ
បដិច្ច បិវិភិក្កិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ធម្មាវិ ។

[៣៣] ហេតុយា អដ្ឋវីស ។

នទស្សនត្តិកោ ទស្សនត្តិកំ^(២)

[៣៤] ន នស្សនេនបហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច កាវណា-
យ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន
នស្សនេនបហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន
កាវណាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

១ ម. នបិវិភិក្កិកោ បិវិភិក្កិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នទស្សនត្តិកោ ទស្សនត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ច័យានុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ធមិ មិនមានវិក្កុៈនិងមិនមានវិបារៈ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ មិនមែនជាមិនមាន
វិក្កុៈនិងមិនមានវិបារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦៩ ។

នបិវិភិក្កិកោ បិវិភិក្កិកំ

[៣២] ធមិ ប្រកបដោយបិវិ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ មិនប្រកបដោយ
បិវិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។ ធមិ ប្រកប
ដោយសុទ្ធ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ មិនប្រកបដោយសុទ្ធ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។ ធមិ ប្រកបដោយឧបេក្ខា កាស្រ័យ
ខ្ញុំធមិ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ
ប្រកបដោយបិវិ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។

[៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦៨ ។

នទស្សនត្តិកោ ទស្សនត្តិកំ

[៣៤] ធមិ ដែលត្រូវលេងដោយកាវណា កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ ដែល
មិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ដែល
មិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលេងដោយកាវណា កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ
ដែលមិនត្រូវលេងដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

តីណិ ។ ន ការៈនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្ស-
នេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន ការៈនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន
ការៈនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តីណិ ។ ន នេវ ទស្សនេន ន ការៈនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ
បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ការៈនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន នេវ ទស្សនេន ន ការៈនាយ
បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សន្តិភំ ។ បញ្ច ។

[៣៥] ហេតុយា អដ្ឋាវស ។

នទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកា

ទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកំ^(១)

[៣៦] ន ទស្សនេន បហាតត្វោហេតុកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ទស្សនេន បហាតត្វោហេតុកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៣៧] ហេតុយា ធម្មិស ។

១ ឧ. ទស្សនេន ... ហេតុកត្តិកំ ន ទស្សនំ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

មានវរៈ ៣ ។ ធមិ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ កាស្រ័យ ឡូធមិ
ដែលមិនត្រូវលះដោយការៈនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ
ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការៈនា កាស្រ័យ ឡូ
ធមិ ដែលមិនត្រូវលះដោយការៈនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
មានវរៈ ៣ ។ ធមិ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយ
ការៈនា កាស្រ័យ ឡូធមិ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
ព័ន្ធមិនត្រូវលះដោយការៈនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ
ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ កាស្រ័យ ឡូធមិ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវ
លះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការៈនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីចម្រើន ។ មានវរៈ ៥ ។

[៣៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១៨ ។

នទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកៈ

ទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកៈ

[៣៦] ធមិ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ កាស្រ័យ
ឡូធមិ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២៦ ។

បទដ្ឋានសុណេយ្យកិច្ចប្បដ្ឋាន

នអាចយកាមិភ្នំកេ នអាចយកាមិភ្នំកំ(១)

[៣៨] នអាចយកាមិ ធម្មំ បដិច្ច អបចយ-
កាមិ(២) ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ អដ្ឋារស ។

នសេក្ខតិកេ សេក្ខតិកំ(៣)

[៣៩] នសេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អសេក្ខោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ អដ្ឋារសំ ។

នបរិក្ខតិកេ បរិក្ខតិកំ(៤)

[៤០] នបរិក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។ ឆ្វារិស ។

នបរិក្ខារម្មណតិកេ បរិក្ខារម្មណតិកំ(៥)

[៤១] នបរិក្ខារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ តេរស ។

នហីនតិកេ ហីនតិកំ(៦)

[៤២] នហីនំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ អដ្ឋារស ។

១ ម. នអាចយកាមិភ្នំកេ នអាចយកាមិភ្នំកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នអាចយកាមិ ធម្មោ ។
៣ ម. នសេក្ខតិកេ សេក្ខតិកំ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ម. នបរិក្ខតិកេ បរិក្ខតិកំ ន ទិស្សតិ ។
៥ ម. នបរិក្ខារម្មណតិកេ បរិក្ខារម្មណតិកំ ន ទិស្សតិ ។ ៦ ម. នហីនតិកេ ហីនតិកំ ន
ទិស្សតិ ។

បទដ្ឋានសុណេយ្យកិច្ចប្បដ្ឋាន

នអាចយកាមិភ្នំកេ នអាចយកាមិភ្នំកំ

[៣៨] ធមិ មិនដល់ខ្ញុំការសន្យាក្នុងខ្ញុំ ដោយពិលេស
កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ មិនដល់ខ្ញុំការសន្យាក្នុងខ្ញុំ ទើបកើតខ្ញុំ
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ មានព័រ: ១៨ ។

នសេក្ខតិកេ សេក្ខតិកំ

[៣៩] ធមិ ជាអសេក្ខ: កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ មិនមែនជាសេក្ខ:
ទើបកើតខ្ញុំ ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ មានព័រ: ១៨ ។

នបរិក្ខតិកេ បរិក្ខតិកំ

[៤០] ធមិ មានសភាពក្នុងខ្ញុំ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ មិនមាន
សភាពក្នុងខ្ញុំ ទើបកើតខ្ញុំ ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ មានព័រ: ៤២ ។

នបរិក្ខារម្មណតិកេ បរិក្ខារម្មណតិកំ

[៤១] ធមិ មានការម្មណក្នុងខ្ញុំ កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ មិនមាន
ការម្មណក្នុងខ្ញុំ ទើបកើតខ្ញុំ ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ មានព័រ: ១៣ ។

នហីនតិកេ ហីនតិកំ

[៤២] ធមិ ជាគណ្ណាល កាស្រ័យ ខ្ញុំធមិ មិនជាគណប ទើប
កើតខ្ញុំ ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ មានព័រ: ១៨ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នមិប្បត្តិកោ មិប្បត្តិកំ^(១)

[៤៣] នមិប្បត្តិកំ ធម្មំ បដិទ្ធ សម្មត្តនិយោកោ ធម្មោ ទម្បន្នតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។ អដ្ឋារស ។

នមគ្គារម្មណត្ថិកោ មគ្គារម្មណត្ថិកំ^(២)

[៤៤] នមគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិទ្ធ មត្តហេតុកោ ធម្មោ ទម្បន្នតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។ នស ។

នទម្បន្នតិកោ ទម្បន្នតិកំ^(៣)

[៤៥] ន អនុប្បន្នោ ធម្មោ ទម្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ ន ទម្បន្នំ ធម្មោ ទម្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ ន អនុប្បន្នោ ន ទម្បន្នំ ន ធម្មោ ទម្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៤៦] ហេតុយា តិណិ ។

នអតីតត្ថិកោ អតីតត្ថិកំ^(៤)

[៤៧] ន អតីតោ ធម្មោ បទុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស

១ ឧ. នមិប្បត្តិកោ មិប្បត្តិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. នមគ្គា . . . ណត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។
៣ ឧ. នទម្ប . . . ទម្បន្នតិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ឧ. នអតីតត្ថិកោ អតីតត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នមិប្បត្តិកោ មិប្បត្តិកំ

[៤៧] ធម្មំ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង កាស្រ័យ ឡូវធម្មំ មានសភាពមិនទុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។ មានវារៈ ១៨ ។

នមគ្គារម្មណត្ថិកោ មគ្គារម្មណត្ថិកំ

[៤៨] ធម្មំ មានមគ្គជាហេតុ កាស្រ័យ ឡូវធម្មំ មិនមានមគ្គជា កាស្រ័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។ មានវារៈ ១០ ។

នទម្បន្នតិកោ ទម្បន្នតិកំ

[៤៩] ធម្មំ មិនមែនជាមិនទាន់កើតឡើង ជាច្រើន ខែធម្មំ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ ។ ធម្មំ មិនប្រសិនកើតឡើង ជាច្រើន ខែធម្មំ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ ។ ធម្មំ មិនមែនជាមិនទាន់កើតឡើងក្តី មិនប្រសិនកើតឡើងក្តី ជាច្រើន ខែធម្មំ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៤៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានវារៈ ៣ ។

នអតីតត្ថិកោ អតីតត្ថិកំ

[៤៧] ធម្មំ មិនមែនជាអតីត ជាច្រើន ខែធម្មំ ជាច្រើន

បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស

ហេតុប្បដ្ឋាន បច្ចុប្បន្នស្ស ។ ន អនាគតោ ធម្មោ
បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាន បច្ចុប្បន្នស្ស ។
ន អតីតោ ធ ន អនាគតោ ធ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋាន បច្ចុប្បន្នស្ស ។

(៤៨) ហេតុយា តីណិ ។

នអតីតារម្មណត្ថិកេ អតីតារម្មណត្ថិកិ^(១)

(៤៩) ន អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា ន អតីតារម្មណំ ធម្មំ
បដិច្ច អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋា-
យា ន អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា តីណិ ។ ន អនាគ-
តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋាយា ន អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុ-
ប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា ទ្វេ ។
ន បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា ន បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ
បដិច្ច អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា

១ ឃ. នអតីតារម្មណត្ថិកេ អតីតារម្មណត្ថិក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស

ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ មិនមែនជាអនាគត ជាបច្ចុប្បន្ន ខែធម៌
ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ មិនមែនជាអតីតក្តី មិនមែន
ជាអនាគតក្តី ជាបច្ចុប្បន្ន ខែធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។

(៤៨) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវា: ៣ ។

នអតីតារម្មណត្ថិក: អតីតារម្មណត្ថិក:

(៤៩) ធម៌ មានការម្ស្រាងជាអតីត កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមាន
ការម្ស្រាងជាអតីត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ ហេ
ការម្ស្រាងជាអនាគត កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមានការម្ស្រាងជាអតីត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ មានការម្ស្រាងជាបច្ចុប្បន្ន កាស្រីយ
ខ្លួនធម៌ មិនមានការម្ស្រាងជាអតីត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
មានវា: ៣ ។ ធម៌ មានការម្ស្រាងជាអតីត កាស្រីយ ខ្លួនធម៌
មិនមានការម្ស្រាងជាអនាគត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌
មានការម្ស្រាងជាបច្ចុប្បន្ន កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមានការម្ស្រាងជាអនាគត
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវា: ២ ។ ធម៌ មាន
ការម្ស្រាងជាបច្ចុប្បន្ន កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមានការម្ស្រាងជាបច្ចុប្បន្ន ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ មានការម្ស្រាងជាអតីត កាស្រីយ
ខ្លួនធម៌ មិនមានការម្ស្រាងជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុសោមប្បដ្ឋានំ

ន បទុប្បន្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគការម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា តិណិ ។

[៥០] ហេតុយា បណ្ណាស ។

នអដ្ឋត្ថិកំ អដ្ឋត្ថិកំ^(១)

[៥១] ន អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។ ន ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច
អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។

[៥២] ហេតុយា ទ្វេ ។

នអដ្ឋត្តារម្មណត្ថិកំ អដ្ឋត្តារម្មណត្ថិកំ^(២)

[៥៣] ន អដ្ឋត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ទ្វេ ។
ន ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ទ្វេ ។

[៥៤] ហេតុយា ធ ។

១ ឃ. នអដ្ឋត្ថិកំ អដ្ឋត្ថិកំ ន ទីស្សតិ ។ ២ ឃ. នអដ្ឋត្តា ... ណត្ថិកំ
ន ទីស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បទុដ្ឋយានុសោមប្បដ្ឋានំ

ធមិ មានការម្មណំ ជាអនាគត កាស្រ័យ ភ្នំធមិ មិនមានការម្មណំ
ជាបទុប្បន្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវរៈ ៣ ។

[៥០] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវរៈ ១៥ ។

នអដ្ឋត្ថិកៈ អដ្ឋត្ថិកៈ

[៥១] ធមិ ជាខាងក្រៅ កាស្រ័យ ភ្នំធមិ មិនមែនជាខាងក្នុង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវរៈ ១ ។ ធមិ ជាខាងក្នុង
កាស្រ័យ ភ្នំធមិ មិនមែនជាខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ
មានវរៈ ១ ។

[៥២] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវរៈ ២ ។

នអដ្ឋត្តារម្មណត្ថិកៈ អដ្ឋត្តារម្មណត្ថិកៈ

[៥៣] ធមិ មានការម្មណំ ជាខាងក្នុង កាស្រ័យ ភ្នំធមិ មិនមាន
ការម្មណំ ជាខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវរៈ ២ ។
ធមិ មានការម្មណំ ជាខាងក្រៅ កាស្រ័យ ភ្នំធមិ មិនមានការម្មណំ ជា
ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវរៈ ២ ។

[៥៤] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវរៈ ២ ។

នសនិទស្សនត្ថិកោ សនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

(៥៥) ន សនិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
 ន សនិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ន សនិទស្ស-
 នសប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ន សនិទស្សនសប្បដិយេ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្ម អនិទស្សន-
 អប្បដិយោ ធម្ម ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា ន សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្ម អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្ម ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេ-
 តុប្បទូយា ន សនិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្ម អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្ម ធម្មោ

១ ឧ. នសនិទស្សន ។ បេ ។ នត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកៈ សនិទស្សនត្ថិកៈ

(៥៥) ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 កាស្រ័យ ខ្លូវធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការ
 ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌ មិនមានការឃើញ
 តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ខ្លូវធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ
 និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ខ្លូវធម៌ មិនប្រកប
 ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ក្តី កាស្រ័យ ខ្លូវធម៌ មិន
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌ មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ក្តី កាស្រ័យ ខ្លូវធម៌ មិន
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការ
 ប៉ះពាល់ក្តី មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី កាស្រ័យ
 ខ្លូវធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់

អភិធម្មចំណីពេ បច្ចុទ្ធិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា ន សនិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ
 បដិទូ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ធម អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បទូយា សត្ត ។ ន អនិទស្សនសប្បដិយេ
 ធម្មំ បដិទូ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បទូយា ន អនិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ បដិទូ
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា
 ន អនិទស្សនសប្បដិយេ ធម្មំ បដិទូ អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា សត្ត ។ ន អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយេ ធម្មំ បដិទូ អនិទស្សនអប្បដិយោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា សត្ត ។

[៥៦] ហេតុយា បញ្ចក្កិស ។

បញ្ញាវាម្យិ វិញ្ញាវេតតំ ។

បច្ចុទ្ធិយានុលោមប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មចំណីពេ បច្ចុទ្ធិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកប
 ដោយការបំពេញកិច្ច មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការបំពេញកិច្ច
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការបំពេញកិច្ច កាស្រីយ ខ្លួនធមិ មិន
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការបំពេញកិច្ច ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។ ធមិ មិនមានការឃើញ តែប្រកប
 ដោយការបំពេញកិច្ច កាស្រីយ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
 តែប្រកបដោយការបំពេញកិច្ច ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការបំពេញកិច្ច កាស្រីយ ខ្លួនធមិ
 មិនមែនជាមិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការបំពេញកិច្ច ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការបំពេញកិច្ច
 កាស្រីយ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយ
 ការបំពេញកិច្ច ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។ ធមិ
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការបំពេញកិច្ច កាស្រីយ ខ្លួនធមិ មិន
 មែនជាមិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការបំពេញកិច្ច ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។

[៥៦] កុណិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣៥ ។

បណ្ឌិត ធម្មិ (សំដែង) បញ្ញាវារៈឲ្យភិស្តារជនិច្ចះ ។

ចប់ បច្ចុទ្ធិយានុលោមប្បដ្ឋានំ ។

បច្ចុប្បន្ននិយមន័យនៃមន្ត្រី
នៃហេតុទុក្ខកោ ហេតុទុក្ខកិ^(១)

(៥៧) ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ
ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ន ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា ន ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ន ហេតុក្ខ^(២) ន ន ហេតុក្ខ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ហេតុក្ខ ន ន ហេតុក្ខ
ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន ហេតុក្ខ ន ន ហេតុក្ខ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ធម្មា
ន ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. ន ហេតុក្ខ ហេតុក្ខន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. ន ហេតុ ធម្មា ហេតុ ធម្មា ។

បច្ចុប្បន្ននិយមន័យនៃមន្ត្រី
នៃហេតុទុក្ខកោ ហេតុទុក្ខកិ

(៥៧) ធមិ ជាហេតុ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ
ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជា
ហេតុក្ខ មិនមែនជាហេតុក្ខ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធមិ ជាហេតុ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ
មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាហេតុក្ខ មិនមែនជាហេតុក្ខ កាស្រ័យ
ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
ធមិ ជាហេតុ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុផល មិនមែនជាមិន
មែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ មិនមែន
ជាហេតុ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុផល មិនមែនជាមិន
មែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាហេតុក្ខ
មិនមែនជាហេតុក្ខ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុផល មិនមែន
ជាមិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បវិណ្ណ

(៥៨) ហេតុយា នវ អាម្មណោ នវ អវិកតេ នវ ។
សហជាតវាម្មិ បញ្ញាវាម្មិ វិគ្គារេតត្ថំ ។

និសហេតុកទុកេ សហេតុកទុកំ^(១)

(៥៩) ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ ធម្មហេតុ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន-
អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច សហេតុកោ ធម្មហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន សហេតុកកញ្ច ន អហេតុ-
កកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ន សហេតុកកញ្ច ន អហេតុកកញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

១ ម និសហេតុកទុកេ សហេតុកទុកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បវិណ្ណ

(៥៨) ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៧ ក្កនៈការម្មណប្បដ្ឋយ មាន
ពៈ ៧ ក្កនៈអវិកតប្បដ្ឋយ មានពៈ ៧ ។
បណ្ឌិតធម្មិ (សវដន៍) ខ្លួនសហជាតពៈ និវបញ្ញាពៈ ឲ្យវិស្សាវដន៍ចុះ ។

និសហេតុកទុកៈ សហេតុកទុកៈ

(៥៩) ធមិ ប្រកបដោយហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនប្រកប
ដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ មិនមានហេតុ
កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋយ ធមិ ប្រកបដោយហេតុក្តី មិនមានហេតុក្តី កាស្រ័យ ខ្លួន
ធមិ មិនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
ពៈ ៧ ។ ធមិ មិនមានហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាមិន
មានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ប្រកបដោយហេតុ
កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ប្រកបដោយហេតុក្តី មិនមានហេតុក្តី កាស្រ័យ
ខ្លួនធមិ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
មានពៈ ៧ ។ ធមិ ប្រកបដោយហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនប្រកប
ដោយហេតុផន៍ មិនមែនជាមិនមានហេតុផន៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ មិនមានហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនប្រកបដោយ
ហេតុផន៍ មិនមែនជាមិនមានហេតុផន៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

ន សហេតុកកត្ត ឆ អហេតុកកត្ត ឆ ឆ្មំ បដិទ្ធ
សហេតុកក ឆ អហេតុកក ឆ ឆ ឆ្មា ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទ្ធកាយ តីណិ ។

[២០] ហេតុយា នវ ។

នហេតុសម្បយុត្តទុកេ ហេតុសម្បយុត្តទុកំ^(១)

[២១] នហេតុសម្បយុត្ត ឆ ឆ្មំ បដិទ្ធ ហេតុ-
សម្បយុត្តា ឆ ឆ្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធកាយ ។

[២២] ហេតុយា នវ ។

នហេតុសហេតុកកទុកេ ហេតុសហេតុកកទុកំ^(២)

[២៣] ន ហេតុកកេវ ន អហេតុកកត្ត ឆ ឆ្មំ
បដិទ្ធ ហេតុកកេវ សហេតុកក ឆ ឆ ឆ្មា ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទ្ធកាយ ។

[២៤] ហេតុយា នវ ។

នហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកេ ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកំ^(៣)

[២៥] ន ហេតុកកេវ ន ហេតុវប្បយុត្តកត្ត^(៤) ឆ ឆ្មំ
បដិទ្ធ ហេតុកកេវ ហេតុសម្បយុត្តា ឆ ឆ ឆ្មា ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទ្ធកាយ ។

១ ឆ. នហេតុសម្បយុត្តទុកេ ហេតុសម្បយុត្តទុកត្តិ ឆ ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នហេតុសហេតុក-
កេវ ហេតុសហេតុកកទុកត្តិ ឆ ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. នហេតុ . . . សម្បយុត្តទុកត្តិ ឆ ទិស្សតិ ។
៤ ឆ. ន ហេតុវប្បយុត្តិ ឆ ។

ឆមិ ប្រកថដោយហេតុក្តិ មិនមានហេតុក្តិ កាស្រីយ ឡវឆមិ មិន
ប្រកថដោយហេតុផល មិនមែនជាមិនមានហេតុផល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយ មានវារៈ ៣ ។

[២០] ក្តិហេតុប្បទ្ធកាយ មានវារៈ ៧ ។

នហេតុសម្បយុត្តទុកៈ ហេតុសម្បយុត្តទុកៈ

[២១] ឆមិ ប្រកថដោយហេតុ កាស្រីយ ឡវឆមិ មិនប្រកថ
ដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយ ។

[២២] ក្តិហេតុប្បទ្ធកាយ មានវារៈ ៧ ។

នហេតុសហេតុកកទុកៈ ហេតុសហេតុកកទុកៈ

[២៣] ឆមិ ជាហេតុ ទាំងប្រកថដោយហេតុ កាស្រីយ
ឡវឆមិ មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយ ។

[២៤] ក្តិហេតុប្បទ្ធកាយ មានវារៈ ៧ ។

នហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកៈ ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកៈ

[២៥] ឆមិ ជាហេតុ ទាំងប្រកថដោយហេតុ កាស្រីយ
ឡវឆមិ មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនមែនប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៦៦] ហេតុយា នវ ។

នហោតុនិសហោតុកុកុកេ នហោតុសហោតុកុកុកំ^(១)

[៦៧] ន ហេតុំ ន សហោតុកុកុំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុសហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៨] ហេតុយា នវ ។

និសប្បច្ចយទុកេ សប្បច្ចយទុកំ^(២)

[៦៩] ន អប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧០] ហេតុយា ឯកំ ។

និសង្កតទុកេ សង្កតទុកំ^(៣)

[៧១] ន អសង្កតំ ធម្មំ បដិច្ច សង្កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ឆ. នហោតុ ... សហោតុកុកុកុំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. និសប្បច្ចយ... ទុកុកុំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. និសង្កតទុកេ សង្កតទុកុកុំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៦៦] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៩ ។

នហោតុនិសហោតុកុកុកេ នហោតុសហោតុកុកុកុកៈ

[៦៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ពុំគឺប្រកបដោយហេតុ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ពុំគឺមិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៨] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៩ ។

និសប្បច្ចយទុកៈ សប្បច្ចយទុកៈ

[៦៩] ធម៌ ប្រកបដោយច្នៃយ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានច្នៃយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧០] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១ ។

និសង្កតទុកៈ សង្កតទុកៈ

[៧១] ធម៌ ដែលមានច្នៃយភាគតែង កាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនមានច្នៃយភាគតែង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧២] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១ ។

នសនិទស្សនទុកោ សនិទស្សនទុកំ^(១)

[៧៣] ន សនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ន សនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ន សនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនោ ច អនិទស្សនោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៧៤] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧៥] ន សនិទស្សនោ ធម្មោ សនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៧៦] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧៧] ន សនិទស្សនោ ធម្មោ អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ ន អនិទស្សនោ ធម្មោ អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

១. នសនិទស្សនទុកោ សនិទស្សនទុកំ ន ទិស្សតិ ។

នសនិទស្សនទុកៈ សនិទស្សនទុកៈ

[៧៧] ធមិ ប្រកបដោយការឃើញ អាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនប្រកប ដោយការឃើញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ មិនមាន ការឃើញ អាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ប្រកបដោយការឃើញក្តី មិនប្រកបដោយការ ឃើញក្តី អាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៩] ធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ ជាបច្ច័យ នៃធមិ ប្រកបដោយការឃើញ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៨១] ធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ ជាបច្ច័យ នៃធមិ មិនមានការឃើញ ដោយការម្ស្សណប្បដ្ឋយ ។ ធមិ មិនមែនជាមិនមានការ ឃើញ ជាបច្ច័យ នៃធមិ មិនមានការឃើញ ដោយការម្ស្សណប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មចំណែក បច្ចុទ្ទេសនិយមប្បដ្ឋានំ
នសប្បដ្ឋិយទុកោ សប្បដ្ឋិយទុកំ^(១)

[៧៨] ន សប្បដ្ឋិយំ ធម្មំ បដិទ្ធិ សប្បដ្ឋិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ន សប្បដ្ឋិយំ ធម្មំ
បដិទ្ធិ អប្បដ្ឋិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
ន សប្បដ្ឋិយំ ធម្មំ បដិទ្ធិ សប្បដ្ឋិយោ ធម អប្បដ្ឋិយោ
ធម ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា តីណិ ។ ន អប្បដ្ឋិយំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ អប្បដ្ឋិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូ-
យា ន អប្បដ្ឋិយំ ធម្មំ បដិទ្ធិ សប្បដ្ឋិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ន អប្បដ្ឋិយំ ធម្មំ បដិទ្ធិ
សប្បដ្ឋិយោ ធម អប្បដ្ឋិយោ ធម ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
តុប្បទូយា តីណិ ។ ន សប្បដ្ឋិយញ្ច ន អប្បដ្ឋិយញ្ច
ធម្មំ បដិទ្ធិ សប្បដ្ឋិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
តីណិ ។

[៧៩] ហេតុយា នវ ។

នរូបិទុកោ រូបិទុកំ^(២)

[៨០] ន រូបំ ធម្មំ បដិទ្ធិ រូបំ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បទូយា ។

១ ឆ. នសប្បដ្ឋិយទុកោ សប្បដ្ឋិយទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នរូបិទុកោ រូបិទុកំ
ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណែក បច្ចុទ្ទេសនិយមប្បដ្ឋានំ
នសប្បដ្ឋិយទុកៈ សប្បដ្ឋិយទុកៈ

[៧៧] ធមិ ប្រកថដោយការចំពោះ កាស្រីយ ឡូធមិ មិន
ប្រកថដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ មិន
មានការចំពោះ កាស្រីយ ឡូធមិ មិនប្រកថដោយការចំពោះ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ ប្រកថដោយការចំពោះក្តី មិន
មានការចំពោះក្តី កាស្រីយ ឡូធមិ មិនប្រកថដោយការចំពោះ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ព្វ ។ ធមិ មិនមានការចំ-
ពោះ កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនជាមិនមានការចំពោះ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ ប្រកថដោយការចំពោះ កាស្រីយ ឡូធមិ
មិនមែនជាមិនមានការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ
ប្រកថដោយការចំពោះក្តី មិនមានការចំពោះក្តី កាស្រីយ ឡូធមិ
មិនមែនជាមិនមានការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ
មានវារៈ ព្វ ។ ធមិ ប្រកថដោយការចំពោះ កាស្រីយ ឡូធមិ
មិនប្រកថដោយការចំពោះផង មិនមែនជាមិនមានការចំពោះផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ព្វ ។

[៧៩] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។

នរូបិទុកៈ រូបិទុកៈ

[៨០] ធមិ មានរូប កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមានរូប ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

បច្ចនីយោនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

[៨០] ហេតុយា នវ ។

នលោកិយទុក្ខេ លោកិយទុក្ខំ^(១)

[៨២] ន លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច លោកិយោ
ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ន លោកិយំ ធម្មំ
បដិច្ច លោកុត្តរោ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
ន លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច លោកិយោ ច លោកុត្តរោ
ច ធម្មោ ទប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទូយា ។ ន លោកុត្តរំ ធម្មំ
បដិច្ច លោកិយោ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។
ន លោកិយក្ខ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។
ន លោកុត្តរក្ខ ធម្មំ បដិច្ច លោ-
កិយោ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៣] ហេតុយា បញ្ច ។

នកោសលីវិញ្ញយ្យទុក្ខេ កោសលីវិញ្ញយ្យទុក្ខំ^(២)

[៨៤] ន កោសលីវិញ្ញយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច កោសលី-
វិញ្ញយ្យោ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៥] ហេតុយា នវ ។

នអាសវិទុក្ខេ អាសវិទុក្ខំ^(៣)

[៨៦] ន អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវោ ធម្មោ

១ ឧ. នលោកិយទុក្ខេ លោកិយទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. នកោសលីវិញ្ញយ្យទុក្ខេ កោសលីវិញ្ញយ្យទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. នអាសវិទុក្ខេ អាសវិទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយោនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

[៨១] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានព៌រៈ ៧ ។

នលោកិយទុក្ខៈ លោកិយទុក្ខៈ

[៨២] ធមិ ជាលោកិយ កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនជាលោកិយ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ ជាលោកុត្តរៈ កាស្រីយ ខ្លវ
ធមិ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ ជា
លោកិយក្កំ ជាលោកុត្តរក្កំ កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនជាលោកិយ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ ធមិ ជាលោកិយ កាស្រីយ ខ្លវធមិ
មិនមែនជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ ធមិ ជា
លោកិយ កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនជាលោកិយផង មិនមែនជាលោ-
កុត្តរៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៨៣] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានព៌រៈ ៧ ។

នកោសលីវិញ្ញយ្យទុក្ខៈ កោសលីវិញ្ញយ្យទុក្ខៈ

[៨៤] ធមិ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនិមួយ កាស្រីយ ខ្លវ
ធមិ ដែលមិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនិមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៨៥] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានព៌រៈ ៧ ។

នអាសវិទុក្ខៈ អាសវិទុក្ខៈ

[៨៦] ធមិ ជាអាសវៈ កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនជាអាសវៈ

អភិធម្មចិដិក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ភាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
នោភាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន ភាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ភាសវោ ន នោភាសវោ ន
ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន នោភា-
សវំ ធម្មំ បដិច្ច នោភាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ន នោភាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ភាសវោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន នោភាសវំ ធម្មំ
បដិច្ច ភាសវោ ន នោភាសវោ ន ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន ភាសវំ ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តីណិ ។

[៨៧] ហេតុយា នវ ។

និសាសវិទុកេ សាសវិទុកំ^(១)

[៨៨] ន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច សាសវោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
អនាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

១ ឆ. នសាសវិទុកេ សាសវិទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចិដិក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ កាស្រីយ
នូវធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជា
ភាសវៈក្តី មិនមែនជាភាសវៈក្តី កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។ ធម៌ មិនមែនជា
ភាសវៈ កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាភាសវៈ កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាមិន
មែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាភាសវៈក្តី
មិនមែនជាភាសវៈក្តី កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាភាសវៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ធម៌ ជាភាសវៈ
កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាភាសវៈផង មិនមែនជាមិនមែនជាភាសវៈ
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។

[៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។

និសាសវិទុកៈ សាសវិទុកៈ

[៨៨] ធម៌ ច្រកហេតុយភាសវៈ កាស្រីយ នូវធម៌ មិនច្រក
ហេតុយភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមានភាសវៈ
កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

បច្ចនីយោនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច សាសវេ ធម អនាសវេ ធម
ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន អនាសវំ
ធម្មំ បដិច្ច សាសវេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ឯកំ ។ ន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ន អនាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
សាសវេ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[៨៧] ហេតុយា បព្វ ។

និអាសវិសម្មយុត្តទុកេ អាសវិសម្មយុត្តទុកំ^(១)

[៨៨] ន អាសវសម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អាស-
វសម្មយុត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៩] ហេតុយា នវ ។

និអាសវិសាសវិទុកេ អាសវិសាសវិទុកំ^(២)

[៩០] ន អាសវំ តោវ ន អនាសវំ ធម្មំ^(៣) ធម្មំ
បដិច្ច អាសវេ ធម្មំ សាសវេ ធម ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៩១] ហេតុយា នវ ។

១ ឃ. និអាសវិសម្មយុត្តទុកេ អាសវិសម្មយុត្តទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. និអាសវិ-
សាសវិទុកេ អាសវិសាសវិទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឃ. ន អាសវំ ធម ។

បច្ចនីយោនុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ធមិ ប្រកថដោយភាសវៈក្តី មិនមានភាសវៈក្តី ភាស្រីយ ឆ្ងវធមិ មិន
ប្រកថដោយភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ។
ធមិ ប្រកថដោយភាសវៈ ភាស្រីយ ឆ្ងវធមិ មិនមែនជាមិនមានភាសវៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ១ ។ ធមិ ប្រកថដោយ
ភាសវៈ ភាស្រីយ ឆ្ងវធមិ មិនប្រកថដោយភាសវៈផង មិនមែនជាមិន
មានភាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ១ ។

[៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ៧ ។

និអាសវិសម្មយុត្តទុកៈ អាសវិសម្មយុត្តទុកៈ

[៨៨] ធមិ ប្រកថដោយភាសវៈ ភាស្រីយ ឆ្ងវធមិ មិនប្រកថ
ដោយភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ៧ ។

និអាសវិសាសវិទុកៈ អាសវិសាសវិទុកៈ

[៩០] ធមិ ជាភាសវៈ ចាំប្រកថដោយភាសវៈ ភាស្រីយ
ឆ្ងវធមិ មិនមែនជាភាសវៈផង មិនមែនជាមិនមានភាសវៈផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ៧ ។

នអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកេ អាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកំ^(១)

[៧៤] ន អាសវិញ្ចេវ ន អាសវិសម្មយុត្តេ ធម្មំ
បដិច្ច អាសវេ ធរេវ អាសវិសម្មយុត្តោ ន ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៥] ហេតុយា នវ ។

អាសវិប្បយុត្តនសាសវិទុកេ អាសវិប្បយុត្តនសាសវិទុកំ^(២)

[៧៦] អាសវិសម្មយុត្តំ ន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
អាសវិសម្មយុត្តោ សាសវេ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៧៧] ហេតុយា បញ្ច ។

ឆតោប្បកទុកេ ឆតោប្បកទុកំ^(៣)

[៧៨] ន សញ្ញាជនំ^(៤) ធម្មំ បដិច្ច សញ្ញាជលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កន្លំ ធម្មំ បដិច្ច
កន្លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ឱយំ ធម្មំ
បដិច្ច ឱយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

១ ម. នអាសវិអាសវិ ... សម្មយុត្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. អាសវិប្បយុត្ត
... សាសវិទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. ឆតោប្បកទុកេ ឆតោប្បកទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។
៤ ម. ន សំយោជនំ ធម្មំ បដិច្ច សំយោជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ។

នអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកេ អាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកំ

[៧៤] ធមិ ជាភាសវៈ ចំណីប្រកបដោយភាសវៈ ភាស្រ័យ ខ្លវ
ធមិ មិនមែនជាភាសវៈផង មិនប្រាសចាកភាសវៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៧ ។

អាសវិប្បយុត្តនសាសវិទុកេ អាសវិប្បយុត្តនសាសវិទុកំ

[៧៦] ធមិ ប្រាសចាកភាសវៈ នឹងប្រកបដោយភាសវៈ
ភាស្រ័យ ខ្លវធមិ ប្រាសចាកភាសវៈ នឹងមិនប្រកបដោយភាសវៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៨ ។

ឆតោប្បកទុកេ ឆតោប្បកទុកំ

[៧៨] ធមិ ជាសញ្ញាជនៈ ភាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនជាសញ្ញា-
ជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាគន្លុះ ភាស្រ័យ ខ្លវ
ធមិ មិនមែនជាគន្លុះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាឱយៈ
ភាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនជាឱយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

នយោគំ ធម្មំ បដិច្ច យោគោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន នីវរណំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន បរមមាសំ ធម្មំ បដិច្ច បរមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

និសារម្មណាទុកេ សារម្មណាទុកំ(១)

[៧៧] ន សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច សារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច សារម្មណោ ន អនារម្មណោ ន ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន-អនារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន សារម្មណាញ ន អនារម្មណាញ ធម្មំ បដិច្ច សារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។

[៧០០] ហេតុយោ នវ ។

១ ឧ និសារម្មណាទុកេ សារម្មណាទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ធម៌ ជាយោគៈ កាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនជាយោគៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជានីវរណៈ កាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនជា នីវរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាបរមមាសៈ កាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនជាបរមមាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

និសារម្មណាទុកេ សារម្មណាទុកំ

[៧៧] ធម៌ ប្រកបដោយការម្នាក់ កាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមានការម្នាក់ កាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយការម្នាក់ក្តី មិនមានការម្នាក់ក្តី កាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមានការម្នាក់ កាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនជាមិនមានការម្នាក់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការម្នាក់ កាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់ផង មិនមែនជាមិនមានការម្នាក់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៣ ។

[៧០០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៧ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នបិក្ខទុក្ខំ បិក្ខទុក្ខំ^(១)

[១០០] ន ចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ឆោចិត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
ចិត្តោ ធម ឆោចិត្តោ ធម ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តំណី ។ ន ឆោចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ឆោចិត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន ចិត្តក្ខ ឆ-
ឆោចិត្តក្ខ ធម្មំ បដិច្ច ឆោចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១០២] ហេតុយា បព្វ ។

នបេតសិកទុក្ខំ បេតសិកទុក្ខំ^(២)

[១០៣] ន ចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចេតសិកំ ធម្មំ
បដិច្ច អចេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន ចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ ធម អចេត-
សិកោ ធម ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៤] ហេតុយា ធរ ។

១ ម. នបិក្ខទុក្ខំ បិក្ខទុក្ខំ ១ ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបេតសិកទុក្ខំ បេតសិកទុក្ខំ
១ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នបិក្ខទុក្ខំ បិក្ខទុក្ខំ

[១០១] ធម៌ ជាចិត្ត កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាចិត្ត
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត កាស្រ័យ
ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌
ជាចិត្តក្តី មិនមែនជាចិត្តក្តី កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត
កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌
មិនមែនជាចិត្តផង មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១០២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៨ ។

នបេតសិកទុក្ខំ បេតសិកទុក្ខំ

[១០៣] ធម៌ ជាចេតសិក កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាចេតសិក
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជាចេតសិក កាស្រ័យ
ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌
ជាចេតសិកក្តី មិនមែនជាចេតសិកក្តី កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជា
ចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៨ ។

នបិក្កសម្បយុត្តទុកេ បិក្កសម្បយុត្តទុកំ(១)

(១០៥) ន ចិត្តសម្បយុត្តំ នម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្បយុត្តោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន ចិត្តសម្បយុត្តំ នម្មំ បដិច្ច ចិត្តវិប្បយុត្តោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន ចិត្តសម្បយុត្តំ នម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្បយុត្តោ ច ចិត្តវិប្បយុត្តោ ច នម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទូយា ។

ន ចិត្តវិប្បយុត្តំ នម្មំ បដិច្ច ចិត្តវិប្បយុត្តោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន ចិត្តវិប្បយុត្តំ នម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្បយុត្តោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន ចិត្តវិប្បយុត្តំ នម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្បយុត្តោ ច ចិត្តវិប្បយុត្តោ ច នម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទូយា ។ បេ ។

[១០៦] ហេតុយា នវ ។

នបិក្កសំសដ្ឋិទុកេ បិក្កសំសដ្ឋិទុកំ(២)

(១០៧) ន ចិត្តសំសដ្ឋំ នម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា

១ ម. នបិក្កសម្បយុត្តទុកេ ចិត្តសម្បយុត្តទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបិក្កសំសដ្ឋិទុកេ ចិត្តសំសដ្ឋិទុកំ ន ទិស្សតិ ។

នបិក្កសម្បយុត្តទុកៈ បិក្កសម្បយុត្តទុកៈ

(១០៥) ធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌ ប្រាសចាកចិត្ត កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌ ប្រកបដោយចិត្តក្តី ប្រាសចាកចិត្តក្តី កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ ធម៌ ប្រាសចាកចិត្ត កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌ ប្រកបដោយចិត្តក្តី ប្រាសចាកចិត្តក្តី កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ បេ ។

[១០៦] កុតិហេតុប្បទូយ មានពៈ ៧ ។

នបិក្កសំសដ្ឋិទុកៈ បិក្កសំសដ្ឋិទុកៈ

(១០៧) ធម៌ ប្រឡូកប្រឡូរដោយចិត្ត កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡូរដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ

កក្កដាបិណ្ឌ ចតុស្សាយុស្សន្តិក

ន ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តវិសម្មាសោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធម្មំ បដិច្ច
ចិត្តសម្មាសោ ធម្មំ ចិត្តវិសម្មាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៨] ហេតុយា នវ ។

នបិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធកេ បិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធកំ(*)

[១០៩] ន ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្មាសោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធម្មំ
បដិច្ច នោចិត្តសម្មាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្មាសោ ធម្មោ
នោចិត្តសម្មាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១០] ហេតុយា នវ ។

នបិក្ខុសហវុទ្ធកេ បិក្ខុសហវុទ្ធកំ(*)

[១១១] ន ចិត្តសហវុទ្ធ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តស-
ហវុទ្ធ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តសហវុទ្ធ
ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តសហវុទ្ធ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

១ ម. នបិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធកេ បិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបិក្ខុសហវុទ្ធកេ
បិក្ខុសហវុទ្ធកំ ន ទិស្សតិ ។

កក្កដាបិណ្ឌ ចតុស្សាយុស្សន្តិក

ធម៌ ព្រាសចាកការប្រឡូកប្រឡូរដោយចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លូរធម៌ មិនប្រឡូក
ប្រឡូរដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ធម៌ ប្រឡូកប្រឡូរ
ដោយចិត្តក្តី ព្រាសចាកការប្រឡូកប្រឡូរដោយចិត្តក្តី កាស្រ័យ ខ្លូរធម៌
មិនប្រឡូកប្រឡូរដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព៌ៈ ៩ ។

នបិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធកេ បិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធកំ

[១០៩] ធម៌ កាំងឡើងដោយចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លូរធម៌ មិនកាំងឡើង
ដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ធម៌ មិនមែនកាំងឡើង
ដោយចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លូរធម៌ មិនកាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ធម៌ កាំងឡើងដោយចិត្តក្តី មិនមែនកាំងឡើង
ដោយចិត្តក្តី កាស្រ័យ ខ្លូរធម៌ មិនកាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព៌ៈ ៩ ។

នបិក្ខុសហវុទ្ធកេ បិក្ខុសហវុទ្ធកំ

[១១១] ធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លូរធម៌ មិនកើត
ជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ធម៌ មិនមែនកើត
ជាមួយនឹងចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លូរធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង

បទដ៏យោគុណាមទុក្ខញ្ញាត

ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តសហកុំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសហកុ
ច នោចិត្តសហកុ ធម ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(១១២) ហេតុយា នវ ។

និបិត្តានុបវិវត្តិទុកេ បិត្តានុបវិវត្តិទុកំ^(១)

[១១៣] ន ចិត្តានុបវិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តានុប-
វិវត្តិ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តានុបវិវត្តិ
ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តានុបវិវត្តិ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ន ចិត្តានុបវិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តានុបវិវត្តិ ធម
នោចិត្តានុបវិវត្តិ ធម ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(១១២) ហេតុយា នវ ។

និបិត្តសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានទុកេ បិត្តសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានទុកំ^(២)

[១១៤] ន ចិត្តសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្ត-
សំសដ្ឋិសមុដ្ឋានោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(១១៦) ហេតុយា នវ ។

១ ឆ. និបិត្តានុបវិវត្តិទុកេ បិត្តានុបវិវត្តិទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. និបិត្តសំសដ្ឋិស-
មុដ្ឋានទុកេ បិត្តសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានទុកំ ន ទិស្សតិ ។

បទដ៏យោគុណាមទុក្ខញ្ញាត

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម កើតជាមួយនឹងចិត្តក្តី មិនមែនកើតជាមួយនឹង
ចិត្តក្តី កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(១១២) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ។

និបិត្តានុបវិវត្តិទុកៈ បិត្តានុបវិវត្តិទុកៈ

[១១៣] ធម ប្រព្រឹត្តៈទៅតាមចិត្ត កាស្រីយ ឡូធមិ មិន
ប្រព្រឹត្តៈទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម មិនមែន
ប្រព្រឹត្តៈទៅតាមចិត្ត កាស្រីយ ឡូធមិ មិនប្រព្រឹត្តៈទៅតាមចិត្ត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម ប្រព្រឹត្តៈទៅតាមចិត្តក្តី មិនមែន
ប្រព្រឹត្តៈទៅតាមចិត្តក្តី កាស្រីយ ឡូធមិ មិនប្រព្រឹត្តៈទៅតាមចិត្ត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(១១២) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ។

និបិត្តសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានទុកៈ បិត្តសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានទុកៈ

[១១៤] ធម ប្រឡូកប្រឡូកកាន់ឡើងដោយចិត្ត កាស្រីយ
ឡូធមិ មិនប្រឡូកប្រឡូកកាន់ឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

(១១៦) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៧ ។

៣៦

អភិធម្មចិនិត បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន
នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទ្ធករ
បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទ្ធករ

[១១៧] ន ចិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុ ធម្មំ
បដិច្ច ចិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១៨] ហេតុយា នវ ។

នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិក្ខិទុករ
បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិក្ខិទុករ^(១)

[១១៩] ន ចិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិក្ខិ ធម្មំ
បដិច្ច ចិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិក្ខិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២០] ហេតុយា នវ ។

នអដ្ឋវត្តិកទុករ អដ្ឋវត្តិកទុករ^(២)

[១២១] ន អដ្ឋវត្តិកំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋវត្តិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន ពាហិវ
ធម្មំ បដិច្ច ពាហិវ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តីណិ ។

១ ម. នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិក្ខិទុករ បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិក្ខិទុករ ១ ទិស្សតិ ។
២ ម. នអដ្ឋវត្តិកទុករ អដ្ឋវត្តិកទុករ ១ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចិនិត បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទ្ធករ
បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទ្ធករ

[១១៧] ធមិ ប្រឡូកប្រឡូកតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិក្ខ កាស្រីយ
នូវធមិ មិនប្រឡូកប្រឡូកតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិក្ខ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិក្ខិទុករ
បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិក្ខិទុករ

[១១៩] ធមិ ប្រឡូកប្រឡូកតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិក្ខ កា-
ស្រីយ នូវធមិ មិនប្រឡូកប្រឡូកតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិក្ខ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

នអដ្ឋវត្តិកទុករ អដ្ឋវត្តិកទុករ

[១២១] ធមិ ជាខាងក្នុង កាស្រីយ នូវធមិ មិនមែនជាខាងក្នុង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។ ធមិ ជាខាងក្រៅ
កាស្រីយ នូវធមិ មិនមែនជាខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

៣៧

បញ្ជីហេតុលោកយុទ្ធសាស្ត្រ

[១២២] ហេតុយា ១៧ ។

និទាធានាទុក្ខ ទុក្ខទុក្ខិក៍^(១)

[១២៣] និទាធានា ធម៌ បដិច្ច និទាធានា ធម៌
ទុក្ខទុក្ខិក៍ ហេតុយុទ្ធសា ។

[១២៤] ហេតុយា ១៧ ។

និទាធានាទុក្ខ ទុក្ខទុក្ខិក៍^(២)

[១២៥] និទាធានា ធម៌ បដិច្ច និទាធានា
ធម៌ ទុក្ខទុក្ខិក៍ ហេតុយុទ្ធសា ។

[១២៦] ហេតុយា ១៧ ។

និទាធានាគោត្តកទុក្ខ ទុក្ខទុក្ខិក៍^(៣)

[១២៧] និទាធានា ធម៌ បដិច្ច និទាធានា
ធម៌ ទុក្ខទុក្ខិក៍ ហេតុយុទ្ធសា ។ សន្តិភ័ក្តិ ។

និរិយោគគោត្តកទុក្ខ កិរិយោគគោត្តកទុក្ខិក៍^(៤)

[១២៨] និរិយោគ ធម៌ បដិច្ច និរិយោគ
ធម៌ ទុក្ខទុក្ខិក៍ ហេតុយុទ្ធសា ។ សន្តិភ័ក្តិ ។

១ ធម៌. និទាធានា ទុក្ខទុក្ខិក៍ និរិយោគិ ។ ២ ធម៌. និទាធានា ទុក្ខទុក្ខិក៍
និរិយោគិ ។ ៣ ធម៌. និទាធានាគោត្តកទុក្ខ ទុក្ខទុក្ខិក៍ និរិយោគិ ។ ៤ ធម៌. និ-
រិយោគគោត្តកទុក្ខ កិរិយោគគោត្តកទុក្ខិក៍ និរិយោគិ ។

បញ្ជីហេតុលោកយុទ្ធសាស្ត្រ

[១២២] ក្នុងហេតុយុទ្ធសា មាន៧៧ ។

និទាធានាទុក្ខ ទុក្ខទុក្ខិក៍

[១២៣] ធម៌ ជាទុក្ខទុក្ខ កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាទុក្ខ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុយុទ្ធសា ។

[១២៤] ក្នុងហេតុយុទ្ធសា មាន៧៧ ។

និទាធានាទុក្ខ ទុក្ខទុក្ខិក៍

[១២៥] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិរិយោគមានកណ្តា ជាដើមមិន
កាន់យក កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិរិយោគ
កណ្តា ជាដើមកាន់យក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុយុទ្ធសា ។

[១២៦] ក្នុងហេតុយុទ្ធសា មាន៧៧ ។

និទាធានាគោត្តកទុក្ខ ទុក្ខទុក្ខិក៍

[១២៧] ធម៌ ជាទុក្ខទុក្ខ កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាទុក្ខ-
ទុក្ខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុយុទ្ធសា ។ សេចក្តីបំប្រុង ។

និរិយោគគោត្តកទុក្ខ កិរិយោគគោត្តកទុក្ខិក៍

[១២៨] ធម៌ ជាកិរិយោគ កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាកិរិយោគ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុយុទ្ធសា ។ សេចក្តីបំប្រុង ។

នទស្សនេនបហាតព្វទុកេ ទស្សនេនបហាតព្វទុកំ(១)

[១២៧] នទស្សនេន បហាតព្វ ធម្មំ បដិច្ច
នស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
យា ដកំ ។ ន នទស្សនេន បហាតព្វ ធម្មំ បដិច្ច
នស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន នទស្សនេន បហាតព្វ ធម្មំ បដិច្ច នទស្សនេន ប-
ហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន នទស្ស-
នេន បហាតព្វ ធម្មំ បដិច្ច នស្សនេន បហាតព្វោ ធម្ម-
នទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តីណំ ។ នទស្សនេន បហាតព្វញ្ច នទស្សនេន
បហាតព្វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នទស្សនេន បហាតព្វោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ដកំ ។

[១៣០] ហេតុយា បញ្ច ។

នភាវិនាយបហាតព្វទុកេ ភាវិនាយបហាតព្វទុកំ(២)

[១៣១] ន ភាវិនាយ បហាតព្វ ធម្មំ បដិច្ច ភាវ-
នាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. នទស្សនេនបហាតព្វទុកេ ទស្សនេនបហាតព្វទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នភាវិនាយ-
បហាតព្វទុកេ ភាវិនាយបហាតព្វទុកំ ន ទិស្សតិ ។

នទស្សនេនបហាតព្វទុកេ ទស្សនេនបហាតព្វទុកំ

[១២៧] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌
ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មាន
ពៈ ១ ។ ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ ដែល
មិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា
ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ ដែលមិនមែន
ជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ធម៌
ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈក្តី មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈក្តី កាស្រ័យ
ខ្លួនធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា មានពៈ ២ ។ ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈផង មិនមែនជាមិន
ត្រូវលះដោយទស្សនៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានពៈ ១ ។

[១៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានពៈ ៥ ។

នភាវិនាយបហាតព្វទុកេ ភាវិនាយបហាតព្វទុកំ

[១៣១] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវិនាយ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌
ដែលមិនត្រូវលះដោយភាវិនាយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៣២] ហេតុយា បញ្ច ។

នទស្សនេនបហាតត្វហេតុកុកុរោ
ទស្សនេនបហាតត្វហេតុកុកុរំ^(១)

[១៣៣] ន នស្សនេនបហាតត្វហេតុកុកុ ធម្មំ
បដិច្ច នស្សនេនបហាតត្វហេតុកុកោ ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៤] ហេតុយា នវ ។

នការវិធាយបហាតត្វហេតុកុកុរោ
ការវិធាយបហាតត្វហេតុកុកុរំ^(២)

[១៣៥] ន ការវិធាយ បហាតត្វហេតុកុកុ ធម្មំ
បដិច្ច ការវិធាយ បហាតត្វហេតុកុកោ ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៦] ហេតុយា នវ ។

នសវិតក្កទុកុរោ សវិតក្កទុកុរំ^(៣)

[១៣៧] ន សវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កោ
ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សវិតក្កំ ធម្មំ

១ ឆ. នទស្សនេនបហាតត្វ . . . ហេតុកុកុរំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នការវិធាយ-
បហាតត្វ . . . ហេតុកុកុរំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. នសវិតក្កទុកុរោ សវិតក្កទុកុរំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៣២] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ។

នទស្សនេនបហាតត្វហេតុកុកុរោ
ទស្សនេនបហាតត្វហេតុកុកុរំ

[១៣៣] ធម៌ មានហេតុវិសេស្ត្រវលដោយទស្សនៈ កាស្រីយ
នូវធម៌ មានហេតុវិសេស្ត្រវលដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៤] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ។

នការវិធាយបហាតត្វហេតុកុកុរោ
ការវិធាយបហាតត្វហេតុកុកុរំ

[១៣៥] ធម៌ មានហេតុវិសេស្ត្រវលដោយការវា កាស្រីយ
នូវធម៌ មានហេតុវិសេស្ត្រវលដោយការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៨ ។

នសវិតក្កទុកុរោ សវិតក្កទុកុរំ

[១៣៧] ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ កាស្រីយ នូវធម៌ មិនប្រ-
កបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមានវិតក្កៈ

អភិធម្មបិដក បព្វនិយាយុលោមប្បដ្ឋានំ

បដិទ្ធ អវិភក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា
 ន សវិតក្កំ ធម្មំ បដិទ្ធ សវិតក្កោ ច អវិភក្កោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទូយា ភីណិ ។ ន អវិភក្កំ
 ធម្មំ បដិទ្ធ អវិភក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា
 ន អវិភក្កំ ធម្មំ បដិទ្ធ សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បទូយា ន អវិភក្កំ ធម្មំ បដិទ្ធ សវិតក្កោ ច
 អវិភក្កោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទូយា ។ ន ស-
 វិតក្កញ្ច ន អវិភក្កញ្ច ធម្មំ បដិទ្ធ សវិតក្កោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន សវិតក្កញ្ច ន អវិភក្កញ្ច
 ធម្មំ បដិទ្ធ អវិភក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា
 ន សវិតក្កញ្ច ន អវិភក្កញ្ច ធម្មំ បដិទ្ធ សវិតក្កោ
 ច អវិភក្កោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បទូយា ។

[១៣៨] ហេតុយា នវ ។

នសវិចារទុកោ សវិចារទុកំ^(១)

[១៣៩] ន សវិចារំ ធម្មំ បដិទ្ធ សវិចារោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

១ ឆ. នសវិចារទុកោ សវិចារទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បព្វនិយាយុលោមប្បដ្ឋានំ

កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនប្រកបដោយវិក្កុៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ ធមិ ប្រកបដោយវិក្កុៈក្តី មិនមានវិក្កុៈក្តី កាស្រ័យ
 ឡូធមិ មិនប្រកបដោយវិក្កុៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ
 មានពៈពេ ។ ធមិ មិនមានវិក្កុៈ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជា
 មិនមានវិក្កុៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ ប្រកបដោយ
 វិក្កុៈ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាមិនមានវិក្កុៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ ប្រកបដោយវិក្កុៈក្តី មិនមានវិក្កុៈក្តី កាស្រ័យ
 ឡូធមិ មិនមែនជាមិនមានវិក្កុៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។
 ធមិ ប្រកបដោយវិក្កុៈ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនប្រកបដោយវិក្កុៈផង
 មិនមែនជាមិនមានវិក្កុៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ
 មិនមានវិក្កុៈ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនប្រកបដោយវិក្កុៈផង មិនមែនជា
 មិនមានវិក្កុៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធមិ ប្រកបដោយ
 វិក្កុៈក្តី មិនមានវិក្កុៈក្តី កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនប្រកបដោយវិក្កុៈផង
 មិនមែនជាមិនមានវិក្កុៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[១៣៨] ក្កុនិហេតុប្បទូយ មានពៈ ៩ ។

នសវិចារទុកោ សវិចារទុកោ

[១៣៩] ធមិ ប្រកបដោយវិចារោ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនប្រកប
 ដោយវិចារោ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

[១៤១] ហេតុយោ នវ ។

និស្សិតិកទុកេ សិស្សិតិកទុកំ^(១)

[១៤២] ន សិស្សិតិកំ ធម្មំ បដិច្ច សិស្សិតិកោ
ធម្មោ ទុច្ចរិតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១៤៣] ហេតុយោ នវ ។

និស្សិតិសហគតទុកេ បិសិសហគតទុកំ^(២)

[១៤៤] ន បិសិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បិសិសហ-
គតោ ធម្មោ ទុច្ចរិតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១៤៥] ហេតុយោ នវ ។

និសុទសហគតទុកេ សុទសហគតទុកំ^(៣)

[១៤៦] ន សុទសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុទ-
សហគតោ ធម្មោ ទុច្ចរិតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១៤៧] ហេតុយោ នវ ។

១ ឃ. និស្សិតិកទុកេ សិស្សិតិកទុកំ ន ទិស្សិតិ ។ ២ ឃ. និស្សិតិសហគតទុកេ បិសិសហ-
គតទុកំ ន ទិស្សិតិ ។ ៣ ឃ. និសុទសហគតទុកេ សុទសហគតទុកំ ន ទិស្សិតិ ។

បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

[១៤៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានវរៈ ៧ ។

និស្សិតិកទុកៈ សិស្សិតិកទុកៈ

[១៤៩] ធម៌ ប្រកថដោយបិកិ កាស្រីយេ ភ្នំធម៌ មិនប្រកថ
ដោយបិកិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១៥០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានវរៈ ៧ ។

និស្សិតិសហគតទុកៈ បិសិសហគតទុកៈ

[១៥១] ធម៌ ប្រកថដោយបិកិ កាស្រីយេ ភ្នំធម៌ មិនប្រកថ
ដោយបិកិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានវរៈ ៧ ។

និសុទសហគតទុកៈ សុទសហគតទុកៈ

[១៥៣] ធម៌ ប្រកថដោយសុទ កាស្រីយេ ភ្នំធម៌ មិន
ប្រកថដោយសុទ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១៥៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានវរៈ ៧ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខញ្ញាតំ

នកាមាវចរទុក្ខំ កាមាវចរទុក្ខំ^(១)

[១២៧] ន កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កាមាវចរំ ធម្មំ
បដិច្ច ន កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កាមាវចរោ ធម្មំ ន កាមាវចរោ
ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន ន កាមាវចរំ
ធម្មំ បដិច្ច ន កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន កាមាវចរញ្ច ន ន កាមាវចរញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច ន កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា តីណិ ។

[១២៨] ហេតុយា នវ ។

នរូបាវចរទុក្ខំ រូបាវចរទុក្ខំ^(២)

[១២៩] ន រូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច រូបាវចរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣០] ហេតុយា នវ ។

១ ឆ. នកាមាវចរទុក្ខំ កាមាវចរទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នរូបាវចរទុក្ខំ រូបាវច-
រទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

នកាមាវចរទុក្ខំ កាមាវចរទុក្ខំ

[១២៧] ធម៌ ជា កាមាវចរ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជា កា-
មាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជា កាមាវចរ
កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជា កាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
ធម៌ ជា កាមាវចរក្តី មិនមែនជា កាមាវចរក្តី កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែន
ជា កាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជា
កាមាវចរ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជា មិនមែនជា កាមាវចរ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជា កាមា-
វចរ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជា កាមាវចរផង មិនមែនជា មិនមែនជា
កាមាវចរផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១២៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

នរូបាវចរទុក្ខំ រូបាវចរទុក្ខំ

[១២៩] ធម៌ ជា រូបាវចរ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជា រូបាវចរ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

នអរូបាវចរទុកោ អរូបាវចរទុកំ^(១)

[១៧៣] ន អរូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច ន អរូបាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៧៤] ហេតុយា បញ្ច ។

នបរិយាបន្តទុកោ បរិយាបន្តទុកំ^(២)

[១៧៥] ន បរិយាបន្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិយាបន្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ភិណិ ។ ន បរិយាបន្តំ
ធម្មំ បដិច្ច បរិយាបន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ឯកំ ។ ន បរិយាបន្តញ្ច ន អបរិយាបន្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
បរិយាបន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៧៦] ហេតុយា បញ្ច ។

ននិយ្យានិកទុកោ និយ្យានិកទុកំ^(៣)

[១៧៧] ន និយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យា-
និកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។
ន អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ ធម្មោ

១ ឆ. នអរូបាវចរទុកោ អរូបាវចរទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នបរិយាបន្តទុកោ
បរិយាបន្តទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. ននិយ្យានិកទុកោ និយ្យានិកទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

នអរូបាវចរទុកៈ អរូបាវចរទុកៈ

[១៧៧] ធមិ មិនវមនជាអរូបាវចរៈ កាស្រ័យ ឡូវធមិ មិនវមន
ជាអរូបាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៧៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ៥ ។

នបរិយាបន្តទុកៈ បរិយាបន្តទុកៈ

[១៧៥] ធមិ ជាបរិយាបន្តៈ កាស្រ័យ ឡូវធមិ មិនវមនជាបរិយា-
បន្តៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ។ ធមិ ជាបរិ-
យាបន្តៈ កាស្រ័យ ឡូវធមិ មិនវមនជាបរិយាបន្តៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។ ធមិ ជាបរិយាបន្តៈ កាស្រ័យ ឡូវធមិ
មិនវមនជាបរិយាបន្តៈ ៨ មិនវមនជាអបរិយាបន្តៈ ៨ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។

[១៧៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៥ ។

ននិយ្យានិកទុកៈ និយ្យានិកទុកៈ

[១៧៧] ធមិ មិនវមនជានិយ្យានិកៈ កាស្រ័យ ឡូវធមិ មិនវមន
ជានិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។ ធមិ
មិនវមនជានិយ្យានិកៈ កាស្រ័យ ឡូវធមិ មិនវមនជាមិនវមនជានិយ្យានិកៈ

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន និយ្យាទិកកត្តា
ន អនិយ្យាទិកកត្តា ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យាទិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៥៨] ហេតុយា បញ្ច ។

ននិយតទុកេ និយតទុកំ^(១)

[១៥៩] ន និយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច
អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។
ន និយតកត្តា ន អនិយតកត្តា ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៦០] ហេតុយា បញ្ច ។

នសទត្តរទុកេ សទត្តរទុកំ^(២)

[១៦១] ន សទត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច សទត្តរោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សទត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច
អទត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សទត្តរំ
ធម្មំ បដិច្ច សទត្តរោ ច អទត្តរោ ច ធម្មោ

១ ម. ននិយតទុកេ និយតទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសទត្តរទុកេ សទត្តរទុកំ
ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជា
និយ្យាទិកៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជានិយ្យាទិកៈផង មិនមែនជាមិនមែន
ជានិយ្យាទិកៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៥៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

ននិយតទុកៈ និយតទុកៈ

[១៥៩] ធម៌ ជាអនិយតៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាអនិយតៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអនិយតៈ
កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាអនិយតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនិយតៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌
មិនមែនជាអនិយតៈផង មិនមែនជាអនិយតៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៦០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

នសទត្តរទុកៈ សទត្តរទុកៈ

[១៦១] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទុក្ខៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិន
មែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទុក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌
មិនមែនជាទុក្ខៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទុក្ខៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទុក្ខៈ ក្តី
មិនមែនជាទុក្ខៈ ក្តី កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទុក្ខៈ

អភិធម្មចិនិត បព្វនិយោគុណោបប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន អនុត្តរំ ធម្មំ
បដិច្ច សទ្ធករោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ឯកំ ។ ន សទ្ធករាញ អនុត្តរាញ ធម្មំ បដិច្ច
សទ្ធករោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៦២] ហេតុយា បញ្ច ។

និសរណទុកោ សរណទុកំ^(១)

[១៦៣] ន សរណំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន អរណំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។
ន សរណាញ ន អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៦៤] ហេតុយា បញ្ច អាម្មណោ ទ្វេ អវិកតេ
បញ្ច ។

[១៦៥] ន សរណំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ន ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន អរណំ ធម្មំ បដិច្ច
សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ម. និសរណទុកោ សរណទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចិនិត បព្វនិយោគុណោបប្បដ្ឋានំ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងទុក្ខៈ កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាទុក្ខៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទុក្ខៈ
កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទុក្ខៈផង មិនមែនជាមិន
មែនជាទុក្ខៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៦៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

និសរណទុកៈ សរណទុកៈ

[១៦៧] ធម៌ មិនមែនជាអណៈ កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងអណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។
ធម៌ មិនមែនជាអណៈ កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានអណៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាអណៈ
កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអណៈផង មិនមែនជា
មិនមានអណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៦៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងការមូលប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអវិកតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[១៦៩] ធម៌ មិនមែនជាអណៈ កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនប្រ-
ព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអណៈ កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានអណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចុប្បន្នសុណេយ្យប្បដ្ឋាន

[១៦៦] នហេតុយោ ទ្វេ នអារម្មណេ ភីណិ
នោវិគតេ ភីណិ ។

សហជាតកវារម្យិ សម្បយុត្តវារម្យិ បដិច្ចវារសទិសំ ។

[១៦៧] នសរណោ នម្មោ អរណាស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ នអរណោ នម្មោ អរ-
ណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ នអរ-
ណោ នម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ នអរណោ នម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[១៦៨] នសរណោ នម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស
ការម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ នសរណោ នម្មោ អរ-
ណាស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ ន-
អរណោ នម្មោ អរណាស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បដ្ឋ-
យេន បដ្ឋយោ នអរណោ នម្មោ សរណាស្ស ធម្មស្ស
ការម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

បច្ចុប្បន្នសុណេយ្យប្បដ្ឋាន

[១៦៦] ក្កនិទហេតុប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ២ ក្កនិទការម្មណប្បដ្ឋយោ
មានព្រះ ៣ ក្កនិទោវិគតប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៣ ។

សហជាតកវារក្កិ សម្បយុត្តវារក្កិ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារវិដរ ។

[១៦៧] ធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនិវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ មិនមានរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមាន
រណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ ធម៌ មិន
មែនជាមិនមានរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនិវរណៈ
ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនិវរណៈផល មិនមានរណៈផល ដោយហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១៦៨] ធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនិវរណៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនិវរណៈ ដោយការម្មណប្បដ្ឋយោ ធម៌ មិន
មែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនិវរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ដោយ
ការម្មណប្បដ្ឋយោ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មិនមានរណៈ ដោយការម្មណប្បដ្ឋយោ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនិវរណៈ ដោយការម្មណប្បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៦៩] ហេតុយា ធម្មាវិ អារម្មណោ ធម្មាវិ អវិ-
កតេ សត្ត ។

[១៧០] ន សរណោ ធម្មោ សរណស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បទ្វយេន បទ្វយោ ... ឧបនិស្សយប្បទ្វ-
យេន បទ្វយោ ... មុរេជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។

[១៧១] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណោ សត្ត
លោកិកេ ធម្មាវិ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បទ្វនីយម្បិ បទ្វ-
នីយានុលោម្បិ កណ៌តំ វិវំ កណោតង្គំ ។

បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ
មានព័រៈ ៤ ក្នុងអវិកតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ។

[១៧០] ធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ ជាច្រើន នៃ
ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ ដោយការម្មណប្បដ្ឋយ ... ជាច្រើន
ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ជាច្រើន ... ដោយមុរេជាតប្បដ្ឋយ ។

[១៧១] ក្នុងនាហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៧ ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ
មានព័រៈ ៧ ក្នុងនាវិកតប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៤ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បទ្វនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាព័រៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ លោកបានលប់
ហើយ យ៉ាងណា គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ ។

បច្ចុន័យានុលោមទុក្ខកម្មប្បដ្ឋានំ

នហេតុទុក្ខនកុសលត្លិកោ ហេតុទុក្ខកុសលត្លិកំ^(១)

[១៧២] នហេតុំ នកុសលំ នម្មំ បទ្ធកាយ
ហេតុ កុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា នហេតុំ
នកុសលំ នម្មំ បទ្ធកាយ នហេតុ កុសលោ នម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា នហេតុំ នកុសលំ នម្មំ
បទ្ធកាយ ហេតុ កុសលោ ច នហេតុ កុសលោ ច
នម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បទ្ធកាយា ។

[១៧៣] ហេតុយា ភីណិ ។

[១៧៤] នហេតុំ នអកុសលំ នម្មំ បទ្ធកាយ
ហេតុ អកុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា ។
ភីណិ ។

[១៧៥] នហេតុំ នអព្យាកតំ នម្មំ បដិទ្ធិ
នហេតុ អព្យាកតោ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា ។
ន នហេតុំ នអព្យាកតំ នម្មំ បដិទ្ធិ នហេតុ អព្យា-
កតោ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា ។ នហេតុំ
នអព្យាកតញ្ច ន នហេតុំ នអព្យាកតញ្ច នម្មំ បដិទ្ធិ
នហេតុ អព្យាកតោ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា ។

១ ឧ. នហេតុទុក្ខនកុសលត្លិកោ ហេតុទុក្ខកុសលត្លិកំ នទិស្សនំ ។

បច្ចុន័យានុលោមទុក្ខកម្មប្បដ្ឋាន

នហេតុទុក្ខនកុសលត្លិកោ ហេតុទុក្ខកុសលត្លិកាៈ

[១៧៦] ធម៌ ជាហេតុ ជាកុសល ភីណិវដ្តក ធិនធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយ ធម៌ មិន
មែនជាហេតុ ជាកុសល ភីណិវដ្តក ធិនធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជា
កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយ ធម៌ ជាហេតុ ជាកុសលក្តី
មិនមែនជាហេតុ ជាកុសលក្តី ភីណិវដ្តក ធិនធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិន
មែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយ ។

[១៧៧] ក្នុងហេតុប្បទ្ធកាយ មានព៌ៈ ៣ ។

[១៧៨] ធម៌ ជាហេតុ ជាអកុសល ភីណិវដ្តក ធិនធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយ ។
មានព៌ៈ ៣ ។

[១៧៩] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអព្យាកតៈ កាស្រីយ ឡធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទ្ធកាយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអព្យាកតៈ កាស្រីយ ឡធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទ្ធកាយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអព្យាកតៈ កាស្រីយ ឡធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈផង មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាអព្យាកតៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៧៦] ហេតុយា តីណិ ។
នសហេតុកទុកកុសលភ្នំកិ
សហេតុកទុកកុសលភ្នំកិ(១)

[១៧៧] នសហេតុកំ នកុសលំ ធម្មំ បទ្ធកាយា
សហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បទ្ធកាយា ។

[១៧៨] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៧៩] នសហេតុកំ នអកុសលំ ធម្មំ បទ្ធកាយា
សហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បទ្ធកាយា ។ តីណិ ។

[១៨០] នសហេតុកំ នអព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ទ្ធកាយា ។ នអហេតុកំ នអព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ទ្ធកាយា ។ នសហេតុកំ នអព្យាកតក្ស ធម្មំ បដិច្ច
អហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា ។

១ ម. នសហេតុកទុកកុសលភ្នំកិ សហេតុកទុកកុសលភ្នំកិ នទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៧៦] ក្កិហេតុប្បទ្ធកាយា មានព៌រៈ ព្យ ។

នសហេតុកទុកកុសលភ្នំកិ៖
សហេតុកទុកកុសលភ្នំកិ៖

[១៧៧] ធមិ ប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាកុសល ភីនិវដ្តក
នឹងធមិ មិនមែនប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយនឹងហេតុ មិនមែនជាកុសល ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយា ។

[១៧៨] ក្កិហេតុប្បទ្ធកាយា មានព៌រៈ ១ ។

[១៧៩] ធមិ ប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាកុសល ភីនិវដ្តក
នឹងធមិ មិនមែនប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយនឹងហេតុ មិនមែនជាកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយា ។ មានព៌រៈ ព្យ ។

[១៨០] ធមិ មិនមានហេតុ ជាអព្យាកតៈ កាស្រីយ ភ្លូវធមិ
មិនមែនប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយនឹងហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយា ។ ធមិ មិនមានហេតុ ជាអព្យាកតៈ កាស្រីយ
ភ្លូវធមិ មិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយា ។ ធមិ មិនមានហេតុ ជាអព្យាកតៈ កាស្រីយ
ភ្លូវធមិ មិនមែនប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយនឹងហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈផង
មិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធកាយា ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

[១៨១] ហេតុយា ភីណិ ។

នហេតុសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្តិកេ

ហេតុសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្តិកំ^(១)

[១៨២] នហេតុសម្បយុត្តំ នកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយោ ។ មេ ។

នហេតុសហេតុកទុក្ខកុសលត្តិកេ

ហេតុសហេតុកទុក្ខកុសលត្តិកំ^(២)

[១៨៣] នហេតុទេវំ នអហេតុកោ ធន^(៣) នកុ-
សលោ ធម្មោ ហេតុស្សទេវំ សហេតុកស្សធន កុ-
សលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ...
សហេតុកស្សទេវំ ន ធមហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណា ... ហេតុស្សទេវំ សហេតុកស្សធន កុ-
សលស្ស ធន សហេតុកស្សទេវំ ន ធមហេតុស្ស
កុសលស្ស ធន ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ភីណិ ។ នអហេតុកោ ទេវំ ន នហេតុ ធន នកុស-
លោ ធម្មោ ហេតុស្សទេវំ សហេតុកស្សធន កុ-
សលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

១ ម. នហេតុសម្បយុត្តទុក... កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នហេតុសហេតុ-
កទុក... កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នហេតុ ទេវំ នអហេតុកោ ន កុសលោ ធម្មោ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

[១៨១] ក្ករិហេតុប្បច្ច័យ មានពិរេ ព្យ ។

នហេតុសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្តិកៈ

ហេតុសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[១៨២] ភីណិវដ្តក នីតិធមិ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែន
ជាកុសល ។ មេ ។

នហេតុសហេតុកទុក្ខកុសលត្តិកៈ

ហេតុសហេតុកទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[១៨៣] ធមិ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិន
មែនជាកុសល ជាច្ច័យ នៃធមិ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ
ជាកុសល ដោយការម្សណប្បច្ច័យ ... នៃធមិ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
ហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ជាកុសល ដោយការម្សណប្បច្ច័យ ...
ជាច្ច័យ នៃធមិ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាកុសលនឹង
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ជាកុសលនឹង ដោយ
ការម្សណប្បច្ច័យ មានពិរេ ព្យ ។ ធមិ មិនមែនជាមិនមានហេតុទាំងមិន
មែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាកុសល ជាច្ច័យ នៃធមិ ជាហេតុ
ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាកុសល ដោយការម្សណប្បច្ច័យ

ករិយប្បវិណ្ណ បទដ្ឋយោគុណោមប្បដ្ឋានំ

តីណិ ។ នហេតុនេវ នអហេតុកោច នកុសលោ
ច នអហេតុកោនេវ ននហេតុច នកុសលោ ច
នម្មា ហេតុស្សនេវ សហេតុកស្សន កុសលស្ស
នម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
សព្វត្ថ វេ បញ្ញា ។

[១៨២] នហេតុនេវ នអហេតុកោច នអកុសលោ
នម្មា ហេតុស្សនេវ សហេតុកស្សន អកុសលស្ស
នម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សន្និក្កំ ។
វេ បញ្ញា ។

[១៨៣] នហេតុនេវ នអហេតុកោច នអព្យា-
កកោ នម្មា ហេតុស្សនេវ សហេតុកស្សន អព្យា-
កកស្ស នម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សន្និក្កំ ។ តីណិ ។ វេ បញ្ញា ។

នហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកនកុសលត្តិកេ
ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកេ^(១)

[១៨៦] នហេតុនេវ នហេតុវិប្បយុត្តោច ន
កុសលោ នម្មា ហេតុស្សនេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សន

១២ នហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក... កុសលត្តិក្កំ នទិស្សត្តំ ។

ករិយប្បវិណ្ណ បទដ្ឋយោគុណោមប្បដ្ឋានំ

មានពៈ ព ។ ធមិ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិន
មែនជាកុសលក្តី មិនមែនជាមិនមានហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាកុសលក្តី ជាច្រើន វៃធមិ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយនឹងហេតុ ជាកុសល ដោយការម្សេងប្បច្ច័យ មានពៈ ព ។
កុរិយទាំងអស់ មានបញ្ញា ៧ ។

[១៨៤] ធមិ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិន
មែនជាកុសល ជាច្រើន វៃធមិ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងហេតុ ជាកុសល ដោយការម្សេងប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។
បញ្ញា ៧ ។

[១៨៥] ធមិ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិន
មែនជាអព្យាករៈ ជាច្រើន វៃធមិ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងហេតុ ជាអព្យាករៈ ដោយការម្សេងប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី
បំប្រុង ។ មានពៈ ព ។ មានបញ្ញា ៧ ។

នហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកនកុសលត្តិកៈ
ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

[១៨៦] ធមិ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាសចាកហេតុ មិន
មែនជាកុសល ជាច្រើន វៃធមិ ជាហេតុទាំងប្រកចដោយហេតុ

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រើប្រាស់

កុសលស្ស ធម្មស្ស អាវុធលាប្បទូយេន បទូយោ ។
សន្តិភ័ ។ នវ បញ្ញា កាកញា ។

[១៨៧] ន ហេតុនេវ ន ហេតុវិប្បយុត្តោន ន-
អកុសលោ នម្មោ ហេតុស្សនេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សន
អកុសលស្ស ធម្មស្ស អាវុធលាប្បទូយេន បទូយោ ។
សន្តិភ័ ។ នវ បញ្ញា កាកញា ។

[១៨៨] ន ហេតុនេវ ន ហេតុវិប្បយុត្តោន ន-
អក្សកកោ នម្មោ ហេតុស្សនេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សន
អក្សកកស្ស ធម្មស្ស អាវុធលាប្បទូយេន បទូយោ
តីណិ ។ នវ បញ្ញា កាកញា ។

នហេតុនសហេតុកុកុសលភ្នំកេ
នហេតុសហេតុកុកុសលភ្នំកិ (១)

[១៨៩] ន ហេតុន សហេតុកំ ន កុសលំ ធម្មំ
បទូយោ នហេតុសហេតុកោ កុសលោ នម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយោ ។

[១៩០] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ខ. នហេតុនសហេតុកុកុ... កុសលភ្នំន ទិស្សតិ ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រើប្រាស់

ជាតុសល ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ បញ្ញា ។
ប្រការ ចណ្ឌិត ឆប្បិវ្វិច្ចុះ ។

[១៨៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាសចាកហេតុ មិន
មែនជាអកុសល ជាច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុ ជា
អកុសល ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ បញ្ញា ។
ប្រការ ចណ្ឌិត ឆប្បិវ្វិច្ចុះ ។

[១៨៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាសចាកហេតុ មិន
មែនជាអក្សកកៈ ជាច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុ ជា
អក្សកកៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បញ្ញា ។ ប្រការ
ចណ្ឌិត ឆប្បិវ្វិច្ចុះ ។

នហេតុនសហេតុកុកុសលភ្នំកៈ
នហេតុសហេតុកុកុសលភ្នំកៈ

[១៨៩] ធម៌ មិនមែនជាហេតុក្រប្រព្រឹត្តិទៅដោយមួយនឹងហេតុ ជា
អកុសល រឺនឹងផ្នែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុមិនមែនប្រព្រឹត្តិទៅដោយ
នឹងហេតុ មិនមែនជាតុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៩០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មចំណីកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៧១] ន ហេតុំ ន សហេតុកំ ន អកុសលំ
ធម្មំ បច្ចយា ន ហេតុសហេតុកោ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៧២] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៧៣] ន នហេតុំ ន អហេតុកំ ន អព្យាកតំ
ធម្មំ បច្ចយា ន ហេតុអហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៧៤] ហេតុយា ឯកំ ។

នសប្បច្ចយទុកនកុសលភ្នំកេ
សប្បច្ចយទុកកុសលភ្នំកំ^(១)

[១៧៥] ន អប្បច្ចយំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សប្បច្ចយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៧៦] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៧៧] ន អប្បច្ចយំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សប្បច្ចយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១៧៨] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ឧ. នសប្បច្ចយទុក ... កុសលភ្នំកំ ន ទិស្សកិ ។

អភិធម្មចំណីកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៧១] ធមិ មិនំមនជាហេតុកេប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយនឹងហេតុ ជា
អកុសល ភីតិវដ្តក នឹងធមិ មិនំមនជាហេតុមិនំមនប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយ
នឹងហេតុ មិនំមនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង ។

[១៧២] ក្នុងហេតុច្បង មានវារៈ ១ ។

[១៧៣] ធមិ មិនំមនជាហេតុមិនំមានហេតុ ជាអព្យាកតៈ ភីតិ
វដ្តក នឹងធមិ មិនំមនជាមិនំមនជាហេតុមិនំមនជាមិនំមានហេតុ មិនំ
មនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង ។

[១៧៤] ក្នុងហេតុច្បង មានវារៈ ១ ។

នសប្បច្ចយទុកនកុសលភ្នំកៈ
សប្បច្ចយទុកកុសលភ្នំកៈ

[១៧៥] ធមិ ប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយនឹងច្បង ជាកុសល ភីតិវដ្តក
នឹងធមិ មិនំមនជាមិនំមានច្បង មិនំមនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុច្បង ។

[១៧៦] ក្នុងហេតុច្បង មានវារៈ ១ ។

[១៧៧] ធមិ ប្រព្រឹត្តិទៅជាមួយនឹងច្បង ជាអកុសល ភីតិវដ្តក
នឹងធមិ មិនំមនជាមិនំមានច្បង មិនំមនជាអកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុច្បង ។

[១៧៨] ក្នុងហេតុច្បង មានវារៈ ១ ។

ច្បាប់យុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាជន

(១៧៧) ន អប្បបរមា ន អត្រាកាត់ ធ្មំ បដិទ្ធិ សប្បដិទ្ធិ អត្រាកាត់ ឆ្នោ ឧប្បដិទ្ធិ ហេតុប្បដិទ្ធិ ។

(២០០) ហេតុយា ឯកំ ។

នសង្ខតទុកនកុសលត្រិកេ
សង្ខតទុកកុសលត្រិកំ^(១)

(២០១) ន អសង្ខតំ ។ បេ ។

នសនិទស្សនទុកនកុសលត្រិកេ
សនិទស្សនទុកកុសលត្រិកំ^(២)

(២០២) ន សនិទស្សនំ ន កុសលំ ធ្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនោ កុសលោ ឆ្នោ ឧប្បដិទ្ធិ ហេតុប្បដិទ្ធិ ។

(២០៣) ហេតុយា ឯកំ ។

(២០៤) ន សនិទស្សនំ ន អកុសលំ ធ្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនោ អកុសលោ ឆ្នោ ឧប្បដិទ្ធិ ហេតុប្បដិទ្ធិ ។

(២០៥) ហេតុយា ឯកំ ។

១ ប. នសង្ខតទុក... កុសលត្រិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ប. ន សនិទស្សនទុក កុសលត្រិកំ ន ទិស្សតិ ។

ច្បាប់យុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាជន

(១៧៧) ធម៌ ប្រតិភ្នំ ជាមួយនឹងបដិទ្ធិ ជាអត្រាកាត់ កាស្រីយ ឡធម៌ មិនមែនជាមិនមានបដិទ្ធិ មិនមែនជាអត្រាកាត់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិទ្ធិ ។

(២០០) ក្នុងហេតុប្បដិទ្ធិ មានវារៈ ១ ។

នសង្ខតទុកនកុសលត្រិកេ
សង្ខតទុកកុសលត្រិកេ

(២០១) មិនមែនជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។

នសនិទស្សនទុកនកុសលត្រិកេ
សនិទស្សនទុកកុសលត្រិកេ

(២០២) ធម៌ មិនមានការយើង ជាអកុសល ពិន័យ ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការយើង មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិទ្ធិ ។

(២០៣) ក្នុងហេតុប្បដិទ្ធិ មានវារៈ ១ ។

(២០៤) ធម៌ មិនមានការយើង ជាអកុសល ពិន័យ ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការយើង មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិទ្ធិ ។

(២០៥) ក្នុងហេតុប្បដិទ្ធិ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មចំណីពេ ចច្ចនំយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(២០៦) ន សនិទស្សនំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិទ្ធ
សនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋ-
យា ... អនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ ... ។ តំណី ។

នសប្បដិយទុកនកុសលត្លីកេ
សប្បដិយទុកកុសលត្លីកំ^(១)

(២០៧) ន សប្បដិយំ ន កុសលំ ធម្មំ បទ្ធា
អប្បដិយោ កុសលោ ។ ថេ ។

នរូបិទុកនកុសលត្លីកេ
រូបិទុកកុសលត្លីកំ^(២)

(២០៨) ន អរូបិ ន កុសលំ ធម្មំ បទ្ធា
អរូបិ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២០៩) ហេតុយា ឯកំ ។

(២១០) ន អរូបិ ន អកុសលំ ធម្មំ បទ្ធា
អរូបិ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២១១) ហេតុយា ឯកំ ។

(២១២) ន រូបិ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិទ្ធ រូបិ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឃ. នសប្បដិយទុក ... កុសលត្លីកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. នរូបិទុក ... កុស-
លត្លីកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណីពេ ចច្ចនំយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(២០៦) ធមិ ប្រកបដោយការឃើញ ជាអព្យាកតៈ កាស្រ័យ
ទ្រូធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ... ធមិ មិនមានការឃើញ ជាអព្យា-
កតៈ ... ។ មានវារៈ ៣ ។

នសប្បដិយទុកនកុសលត្លីកៈ
សប្បដិយទុកកុសលត្លីកៈ

(២០៧) ធមិ មិនមានការបំពេល ជាកុសល ភីនិវដ្តក ឆីនិធមិ មិន
មិនប្រកបដោយការបំពេល មិនមែនជាកុសល ។ ថេ ។

នរូបិទុកនកុសលត្លីកៈ
រូបិទុកកុសលត្លីកៈ

(២០៨) ធមិ មិនមានរូប ជាអកុសល ភីនិវដ្តក ឆីនិធមិ មិន
មែនជាមិនមានរូប មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋយា ។

(២០៩) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។

(២១០) ធមិ មិនមានរូប ជាអកុសល ភីនិវដ្តក ឆីនិធមិ មិនមែន
ជាមិនមានរូប មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២១១) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។

(២១២) ធមិ មានរូប ជាអព្យាកតៈ កាស្រ័យ ទ្រូធមិ មិនមាន
រូប មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខនិកាយ្យនាម

[២០៣] ហេតុយា ឯកំ ។

នលោកិយទុក្ខនកុសលន្ធិកេ
លោកិយទុក្ខកុសលន្ធិកំ^(១)

[២០៤] នលោកុត្តរំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
លោកិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
... លោកុត្តរោ កុសលោ ធម្មោ ... ។ ទ្វេ ។

[២០៥] នលោកុត្តរំ នអកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
លោកិយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[២០៦] ហេតុយា ឯកំ ។

[២០៧] នលោកិយំ នអព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
លោកិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។ នលោកុត្តរំ នអព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
លោកិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[២០៨] ហេតុយា ទ្វេ ។

១ ឆ. នលោកិយទុក្ខ ... កុសលន្ធិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខនិកាយ្យនាម

[២០៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នលោកិយទុក្ខនកុសលន្ធិកេ
លោកិយទុក្ខកុសលន្ធិកេ

[២០៤] ធមិ ជាលោកិយ ជាកុសល ពិនិវដ្តក និនធមិ មិន
មែនជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ធមិ ជាលោកុត្តរៈ ជាកុសល ... ។ មានវារៈ ២ ។

[២០៥] ធមិ ជាលោកិយ ជាអកុសល ពិនិវដ្តក និនធមិ មិន
មែនជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២០៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[២០៧] ធមិ ជាលោកិយ ជាអព្យាកតៈ កាស្រ័យ នូវធមិ មិន
មែនជាលោកិយ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។ ធមិ ជាលោកិយ ជាអព្យាកតៈ កាស្រ័យ នូវធមិ មិនមែនជា
លោកុត្តរៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២០៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នកោសបិវិញ្ញាយ្យទុកកុសលភ្នំកិក
កោសបិវិញ្ញាយ្យទុកកុសលភ្នំកិ(១)

[២១៧] នកោសបិវិញ្ញាយ្យ នកុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា កោសបិវិញ្ញាយ្យោ កុសលោ នន្តោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា តីណំ ។ នកោសបិវិញ្ញាយ្យំ ន-
កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា កោសបិវិញ្ញាយ្យោ កុសលោ
នន្តោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណំ ។ នកោ-
សបិវិញ្ញាយ្យំ នកុសលត្វ នកោសបិវិញ្ញាយ្យំ ន-
កុសលត្វ ធម្មំ បច្ចុយា កោសបិវិញ្ញាយ្យោ កុសលោ
នន្តោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណំ ។ សព្វត្ថ វេ ។

[២២០] នកោសបិវិញ្ញាយ្យំ នអកុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា កោសបិវិញ្ញាយ្យោ អកុសលោ នន្តោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ នកោសបិវិញ្ញាយ្យំ នអកុសលំ
ធម្មំ បច្ចុយា កោសបិវិញ្ញាយ្យោ អកុសលោ នន្តោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ម. នកោសបិវិញ្ញាយ្យទុក ... កុសលភ្នំកិ ន ទិស្សភ្នំ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ
នកោសបិវិញ្ញាយ្យទុកកុសលភ្នំកិក
កោសបិវិញ្ញាយ្យទុកកុសលភ្នំកិក

[២១៧] ធម៌ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ជា
កុសល ភីតិវដ្តក ឆឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
មួយ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ
ភីតិវដ្តក ឆឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
មួយ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ជា
កុសល ភីតិវដ្តក ឆឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
មួយ មិនមែនជាកុសលផង មិនមែនជាមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណាមួយ មិនមែនជាកុសលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ។ ក្នុងបទពាំងអស់ មានវារៈ ៧ ។

[២២០] ធម៌ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ជា
អកុសល ភីតិវដ្តក ឆឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
មួយ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌
ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ជាអកុសល ភីតិវដ្តក
ឆឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ មិន
មែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២២១] ហេតុយា ១ ។

[២២២] ទ កេនចិនីញ៉េយ្យ ទ អត្យាកតំ ទ ធម្ម័
បដិច្ច កេនចិនីញ៉េយ្យ អត្យាកតោ ទ ធម្មា ទ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២២៣] ហេតុយា ១ ។

និរាសវិទុកកុសលភ្នំកែ

និរាសវិទុកកុសលភ្នំកំ(១)

[២២៤] ទ អាសវំ ទ កុសលំ ទ ធម្ម័ បដ្ឋយា
នោអាសវោ កុសលោ ទ ធម្មា ទ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[២២៥] ហេតុយា ឯកំ ។

[២២៦] ទ អាសវំ ទ អកុសលំ ទ ធម្ម័ បដ្ឋយា
អាសវោ អកុសលោ ទ ធម្មា ទ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២២៧] ហេតុយា តិណិ ។

[២២៨] ទ អាសវំ ទ អត្យាកតំ ទ ធម្ម័ បដិច្ច
នោអាសវោ អត្យាកតោ ទ ធម្មា ទ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។ ទ នោអាសវំ ទ អត្យាកតំ ទ ធម្ម័ បដិច្ច

១ ឧ. និរាសវិទុក ... កុសលភ្នំកំ ទ ទិស្សតិ ។

[២២១] កុណៈហេតុប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧ ។

[២២២] ធម៌ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ជា
អព្យាកតៈ ភាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
មួយ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២២៣] កុណៈហេតុប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៧ ។

និរាសវិទុកកុសលភ្នំកំ

និរាសវិទុកកុសលភ្នំកំ

[២២៤] ធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ ជាកុសល ភីណិផ្កក ទីន
ធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២២៥] កុណៈហេតុប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ១ ។

[២២៦] ធម៌ ជាភាសវៈ ជាកុសល ភីណិផ្កក ទីនធម៌
មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២២៧] កុណៈហេតុប្បដ្ឋយា មានវាវៈ ៣ ។

[២២៨] ធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ ជាអព្យាកតៈ ភាស្រ័យ ឆ្លូវ
ធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ ជាអព្យាកតៈ ភាស្រ័យ

អភិធម្មបំណែក បច្ចុប្បន្នយុគលោកប្បដ្ឋាន

នោកសរោ អព្យាករោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បទូយា ។ ទុកមូលកំ ឯកំ ។ តិណិ ។ មេ ។

នសាសវិទុកកុសលត្តិកោ
សាសវិទុកកុសលត្តិកំ^(១)

[២២៩] ន អនាសវំ ន កុសលំ ធម្មំ បទូយា
អនាសរោ កុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[២៣០] ហេតុយា ទ្វេ ។

[២៣១] ន អនាសវំ ន អកុសលំ ធម្មំ បទូយា
អនាសរោ អកុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[២៣២] ហេតុយា ឯកំ ។

នអាសវិសម្មយុត្តទុកកុសលត្តិកោ
អាសវិសម្មយុត្តទុកកុសលត្តិកំ^(២)

[២៣៣] ន អាសវសម្មយុត្តំ ន កុសលំ ធម្មំ
បទូយា អាសវសម្មយុត្តោ កុសលោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយោ ។

១ ឆ. នសាសវិទុក ... កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នអាសវសម្មយុត្តទុក
... កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបំណែក បច្ចុប្បន្នយុគលោកប្បដ្ឋាន

ឡធមិ មិនមែនជាមិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាអព្យាករៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ ទុកមូលកៈ ១ ។ ទានពៈ ៣ ។ មេ ។

នសាសវិទុកកុសលត្តិកោ
សាសវិទុកកុសលត្តិកំ

[២២៩] ធមិ មិនមែនភាសវៈ ជាកុសល ភីតិវដ្តក នីតិ
ធមិ មិនមែនជាមិនមែនភាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[២៣០] កុសិហេតុប្បទូយ ទានពៈ ២ ។

[២៣១] ធមិ ជាភាសវៈ ជាអកុសល ភីតិវដ្តក នីតិធមិ
មិនមែនជាមិនមែនភាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[២៣២] កុសិហេតុប្បទូយ ទានពៈ ១ ។

នអាសវិសម្មយុត្តទុកកុសលត្តិកោ
អាសវិសម្មយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

[២៣៣] ធមិ ទ្រាសចាកភាសវៈ ជាកុសល ភីតិវដ្តក នីតិ
ធមិ មិនមែនប្រកបដោយភាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

បទដ្ឋានសីលធម៌សុខាភិបាល

(២៣២) ហេតុយា ឯកំ ។

(២៣៥) ន អាសវសម្បយុត្តំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា អាសវសម្បយុត្តា អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៣៦) ហេតុយា ភីណិ ។

(២៣៧) ន អាសវសម្បយុត្តំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច អាសវវិប្បយុត្តា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៣៨) ហេតុយា ភីណិ ។

និរាសវិសាសវិទុកនកុសលត្តិកោ

អាសវិសាសវិទុកកុសលត្តិកំ^(១)

(២៣៩) ន អាសវត្យោ ន អនាសវត្យា^(២) ន-
កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា សាសវេចេវនោចអាសវេ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៤០) ហេតុយា ឯកំ ។

(២៤១) ន អាសវត្យោ ន អនាសវត្យា ន អកុ-
សលំ ធម្មំ បច្ចយា អាសវេចេវសាសវេច អកុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឃ. និរាសវិសាសវិទុក ... កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. ន អនាសវេ ។

បទដ្ឋានសីលធម៌សុខាភិបាល

(២៣២) កុរិហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវៈ ១ ។

(២៣៥) ធម៌ ប្រកថាដោយភាសវៈ ជាអកុសល ភីណិផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនប្រកថាដោយភាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(២៣៦) កុរិហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវៈ ៣ ។

(២៣៧) ធម៌ ប្រាសចាកភាសវៈ ជាអព្យាកតៈ កាស្រ័យ
ឡធម៌ មិនមែនប្រកថាដោយភាសវៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(២៣៨) កុរិហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវៈ ៣ ។

និរាសវិសាសវិទុកនកុសលត្តិកោ

អាសវិសាសវិទុកកុសលត្តិកោ

(២៣៩) ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងភាសវៈ ទាំងមិនមែនជា
ភាសវៈ ជាអកុសល ភីណិផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ ទាំង
មិនមែនជាមិនមានភាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

(២៤០) កុរិហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវៈ ១ ។

(២៤១) ធម៌ ជាភាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងភាសវៈ ជា
អកុសល ភីណិផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ ទាំងមិនមែនជាមិនមាន
ភាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មចំណែក បច្ចនិយោគុណោមប្បដ្ឋានំ

(២២២) ហេតុយា តីណិ ។

(២២៣) ន អាសវំ ញោវ ន អនាសវំ ញោ អត្យា-
កតំ ធម្មំ បដិទ្ធិ សាសវេ វេវ ចោ ធម្មា អាសវេ វេ អត្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២២៤) ហេតុយា តីណិ ។

អាសវំ ញោវ អាសវំ សម្បយុត្តុកុកំ ន ក្ខិ ។

អាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុកកុសលភ្នំកេ

អាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុកកុសលភ្នំកំ^(១)

(២២៥) អាសវិប្បយុត្តុ ន អនាសវំ ន កុសលំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ អាសវិប្បយុត្តុ អាសវេ វេ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា អាសវិប្បយុត្តុ ន
អនាសវំ ន កុសលំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អាសវិប្បយុត្តុ
សាសវេ វេ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២២៦) ហេតុយា ទ្វេ ។

(២២៧) អាសវិប្បយុត្តុ ន អនាសវំ ន អកុសលំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ អាសវិប្បយុត្តុ សាសវេ វេ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. អាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុក . . . កុសលភ្នំក្នុង ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណែក បច្ចនិយោគុណោមប្បដ្ឋានំ

(២២២) ក្កិ ហេតុប្បដ្ឋយា មានវេ ៣ ។

(២២៣) ធម៌ ប្រព្រឹត្តិ ពេទ្យ ជាមួយនឹងកាសវៈ ចាំនិមនមនជា
កាសវៈ ជាអព្យាករៈ កស្រីយ ឱវធម៌ មិនមែនជាកាសវៈ ចាំនិ
មិនមែនជាមិនមានកាសវៈ មិនមែនជាអព្យាករៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២២៤) ក្កិ ហេតុប្បដ្ឋយា មានវេ ៣ ។

កាសវៈ ក្កិ កាសវិសម្បយុត្តុកុកុក្កិ មិនមានទេ ។

អាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុកកុសលភ្នំកេ

អាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុកកុសលភ្នំកំ

(២២៥) ធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈ មិនមានកាសវៈ ជាកុសល ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈ មិនមែនជាមិនមានកាសវៈ មិនមែន
ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈ
ប្រព្រឹត្តិ ពេទ្យ ជាមួយនឹងកាសវៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ប្រាសចាក
កាសវៈ មិនមែនជាមិនមានកាសវៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២២៦) ក្កិ ហេតុប្បដ្ឋយា មានវេ ២ ។

(២២៧) ធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈ ប្រព្រឹត្តិ ពេទ្យ ជាមួយនឹងកាសវៈ
ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈ មិនមែនជាមិនមាន
កាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

ច្បាប់ហេតុប្បទាន

[២២៨] ហេតុយា ឯកំ ។

[២២៩] អាសវវិប្បយុត្តំ ន សាសវំ ន អត្យាកកតំ
នម្មំ បដិទ្ធ អាសវវិប្បយុត្តោ សាសវេ អត្យាកកតោ
នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ អាសវវិប្បយុត្តំ ន-
អនាសវំ អត្យាកកតំ នម្មំ បដិទ្ធ អាសវវិប្បយុត្តោ-
សាសវេ អត្យាកកតោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[២៣០] ហេតុយា ទ្វេ ។

សញ្ញោជនគោប្បកទុកនកុសលភ្នំកេ

សញ្ញោជនគោប្បកទុកកុសលភ្នំកិ^(១)

[២៣១] ន សញ្ញោជនំ ន^(២) អកុសលំ នម្មំ
បទូយា សញ្ញោជនោ អកុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[២៣២] ហេតុយា តិណិ ។

គន្ធគោប្បកទុកនកុសលភ្នំកេ

គន្ធគោប្បកទុកកុសលភ្នំកិ^(៣)

[២៣៣] ន គន្ធិ ន អកុសលំ នម្មំ បទូយា
កន្ធា អកុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

១ ម. សញ្ញោជនគោប្បកទុក កុសលភ្នំកិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. សញ្ញោជនំ
អកុសលំ នម្មំ ។ ៣ ម. គន្ធគោប្បកទុក . . . កុសលភ្នំកិ ន ទិស្សតិ ។

ច្បាប់ហេតុប្បទាន

[២២៨] កុរិហេតុប្បទូយា មាសវៈ ១ ។

[២២៩] ធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈប្រព្រឹត្តិវេទនាមួយនឹងកាសវៈ
ជាអន្យកនៈ កស្រីយ ភូរិធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈមិនប្រព្រឹត្តិវេទនាមួយ
នឹងកាសវៈ មិនមែនជាអន្យកនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។
ធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈប្រព្រឹត្តិវេទនាមួយនឹងកាសវៈ ជាអន្យកនៈ
កស្រីយ ភូរិធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈមិនមែនជាមិនមានកាសវៈ ជា
អន្យកនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[២៤០] កុរិហេតុប្បទូយា មាសវៈ ២ ។

សញ្ញោជនគោប្បកទុកនកុសលភ្នំកេ

សញ្ញោជនគោប្បកទុកកុសលភ្នំកិ

[២៤១] ធម៌ ជាសញ្ញោជនៈ ជាអកុសល ភីនិវដ្តក នឹងធម៌
មិនមែនជាសញ្ញោជនៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយា ។

[២៤២] កុរិហេតុប្បទូយា មាសវៈ ៣ ។

គន្ធគោប្បកទុកនកុសលភ្នំកេ

គន្ធគោប្បកទុកកុសលភ្នំកិ

[២៤៣] ធម៌ ជាគន្ធិៈ ជាអកុសល ភីនិវដ្តក នឹងធម៌ មិនមែន
ជាគន្ធិៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

អភិធម្មចំណែក ចព្វនិយោគលោមប្បដ្ឋាន

[២៥២] ហេតុយា តិណិ ។

ឧបយគោប្បកទុកនកុសលត្លឹកេ

ឧបយគោប្បកទុកកុសលត្លឹកំ^(១)

[២៥៥] ន ឧបយំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
ឧបយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
តិណិ ។

យោគគោប្បកទុកនកុសលត្លឹកេ

យោគគោប្បកទុកកុសលត្លឹកំ^(២)

[២៥៦] ន យោគំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
យោគោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៥៧] ហេតុយា តិណិ ។

នីវរណគោប្បកទុកនកុសលត្លឹកេ

នីវរណគោប្បកទុកកុសលត្លឹកំ^(៣)

[២៥៨] ន នីវរណំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
នីវរណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ តិណិ ។

១ ឧ. ឧបយោប្បកទុក កុសលត្លឹកត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. យោគគោប្បកទុក...
កុសលត្លឹកត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. នីវរណគោប្បកទុក... កុសលត្លឹកត្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណែក ចព្វនិយោគលោមប្បដ្ឋាន

[២៥២] ក្កន្តិហេតុប្បច្ច័យ មានព៌រៈ ព ។

ឧបយគោប្បកទុកនកុសលត្លឹកេ

ឧបយគោប្បកទុកកុសលត្លឹកេ

[២៥៥] ធម៌ ជាឧបយៈ ជាអកុសល ពិនិវដ្តក និន្ទធម៌ មិនមែន
ជាឧបយៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
មានព៌រៈ ព ។

យោគគោប្បកទុកនកុសលត្លឹកេ

យោគគោប្បកទុកកុសលត្លឹកេ

[២៥៦] ធម៌ ជាយោគៈ ជាអកុសល ពិនិវដ្តក និន្ទធម៌ មិន
មែនជាយោគៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[២៥៧] ក្កន្តិហេតុប្បច្ច័យ មានព៌រៈ ព ។

នីវរណគោប្បកទុកនកុសលត្លឹកេ

នីវរណគោប្បកទុកកុសលត្លឹកេ

[២៥៨] ធម៌ ជានីវរណៈ ជាអកុសល ពិនិវដ្តក និន្ទធម៌ មិន
មែនជានីវរណៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ មានព៌រៈ ព ។

ច្បាប់យានយន្តសុខភាពបណ្តាញ

បរាមាសគោប្បកទុកកុសលភ្នំកេ

បរាមាសគោប្បកទុកកុសលភ្នំកំ(១)

[២៥៧] ន បរាមាស ន អកុសល ធម៌ បច្ចុយា
បរាមាសោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចុយា ។

[២៦០] ហេតុយា ភីណិ ។

នសារម្មណទុកកុសលភ្នំកេ

នសារម្មណទុកកុសលភ្នំកំ(២)

[២៦១] ន សារម្មណំ ន កុសលំ ធម៌ បច្ចុយា
នសារម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចុយា ។

[២៦២] ហេតុយា ឯកំ ។

[២៦៣] ន សារម្មណំ ន អកុសលំ ធម៌
បច្ចុយា នសារម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចុយា ។

[២៦៤] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ម. បរាមាសគោប្បកទុក... កុសលភ្នំកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសារម្មណទុក...
កុសលភ្នំកំ ន ទិស្សតិ ។

ច្បាប់យានយន្តសុខភាពបណ្តាញ

បរាមាសគោប្បកទុកកុសលភ្នំកេ

បរាមាសគោប្បកទុកកុសលភ្នំកំ

[២៥៧] ធមិ ជាបរាមាស ជាអកុសល ភីណិវដ្តក នីតិធមិ មិន
មិនជាបរាមាស: មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ចុយ ។

[២៦០] ក្នុងហេតុប្បច្ចុយ មានវារ: ៣ ។

នសារម្មណទុកកុសលភ្នំកេ

នសារម្មណទុកកុសលភ្នំកំ

[២៦១] ធមិ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការម្នាក់ ជាអកុសល ភីណិ
វដ្តក នីតិធមិ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការម្នាក់ មិនមែនជាអកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចុយ ។

[២៦២] ក្នុងហេតុប្បច្ចុយ មានវារ: ១ ។

[២៦៣] ធមិ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការម្នាក់ ជាអកុសល ភីណិ
វដ្តក នីតិធមិ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការម្នាក់ មិនមែនជាអកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចុយ ។

[២៦៤] ក្នុងហេតុប្បច្ចុយ មានវារ: ១ ។

[២៦៥] ន អនាមាម្មណំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិទ្ធ អនាមាម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៦៦] ហេតុយា ឯកំ ។

នបិក្ខុទុកកុសលភ្នំកេ

បិក្ខុទុកកុសលភ្នំកំ^(១)

[២៦៧] ន ចិន្តំ^(២) ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា ចិន្តា
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៦៨] ហេតុយា តិណិ ។ ន អកុសលេ
តិណិ ។ ន អព្យាកតេ តិណិ ។ សច្ចំត្តំ ។

នបេតសិកទុកកុសលភ្នំកេ

បេតសិកទុកកុសលភ្នំកំ^(៣)

[២៦៩] ន បេតសិកំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
បេតសិកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[២៧០] ហេតុយា តិណិ ។

១ ឆ. នបិក្ខុទុក... កុសលភ្នំកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. ចេតិក្ខំ ។ ៣ ឆ. នបេត-
សិកទុក... កុសលភ្នំកំ ន ទិស្សតិ ។

[២៦៥] ធមិ មិនមែនជាមិនមានការម្នាញ់ ជាអព្យាកតៈ កាស្រ័យ ទូរ
ធមិ មិនមែនជាមិនមានការម្នាញ់ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៦៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នបិក្ខុទុកកុសលភ្នំកេ

បិក្ខុទុកកុសលភ្នំកំ

[២៦៧] ធមិ ជាចិក្ខុ ជាកុសល ភីនិវដ្តក នីតិធមិ មិនមែន
ជាចិក្ខុ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៦៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ក្នុងធមិមិនមែនជា
អកុសល មានវារៈ ៣ ។ ក្នុងធមិមិនមែនជាអព្យាកតៈ មានវារៈ ៣ ។
សេចក្តីចម្រើន ។

នបេតសិកទុកកុសលភ្នំកេ

បេតសិកទុកកុសលភ្នំកំ

[២៦៩] ធមិ ជាបេតសិក ជាកុសល ភីនិវដ្តក នីតិធមិ មិន
មែនជាបេតសិក មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[២៧០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចេកទេសសម្រាប់ការប្រើប្រាស់
សិទ្ធិសម្បយុត្តទុកសកុសលភ្នំកែ
បិទ្ធិសម្បយុត្តទុកសកុសលភ្នំកែ^(១)

(២៧១) ន ចិត្តសម្បយុត្ត ន កុសល ធម្ម៍
បច្ចយា ចិត្តសម្បយុត្ត កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

(២៧២) ហេតុយា តិណិ ។

សិទ្ធិសំសធិទុកសកុសលភ្នំកែ
បិទ្ធិសំសធិទុកសកុសលភ្នំកែ^(២)

(២៧៣) ន ចិត្តសំសធិ ន កុសល ធម្ម៍ បច្ចយា
ចិត្តសំសធិ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

(២៧៤) ហេតុយា តិណិ ។

សិទ្ធិសម្ពុជ្ជាទុកសកុសលភ្នំកែ
បិទ្ធិសម្ពុជ្ជាទុកសកុសលភ្នំកែ^(៣)

(២៧៥) ន ចិត្តសម្ពុជ្ជា ន កុសល ធម្ម៍ បច្ចយា
ចិត្តសម្ពុជ្ជា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

១ ឆ. សិទ្ធិសម្បយុត្តទុក... កុសលភ្នំកែ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. សិទ្ធិសំសធិទុក...
កុសលភ្នំកែ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. សិទ្ធិសម្ពុជ្ជាទុក... កុសលភ្នំកែ ន ទិស្សតិ ។

សិទ្ធិសម្បយុត្តទុកសកុសលភ្នំកែ
បិទ្ធិសម្បយុត្តទុកសកុសលភ្នំកែ

(២៧១) ធម៌ ប្រកថដោយចិត្ត ជាសកុសល ភីតិវដ្តក នីតិធម៌
មិនមែនប្រកថដោយចិត្ត មិនមែនជាសកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៧២) កុសៈហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សិទ្ធិសំសធិទុកសកុសលភ្នំកែ
បិទ្ធិសំសធិទុកសកុសលភ្នំកែ

(២៧៣) ធម៌ ប្រឡូកប្រឡំដោយចិត្ត ជាសកុសល ភីតិវដ្តក នីតិ
ធម៌ មិនមែនប្រឡូកប្រឡំដោយចិត្ត មិនមែនជាសកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៧៤) កុសៈហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សិទ្ធិសម្ពុជ្ជាទុកសកុសលភ្នំកែ
បិទ្ធិសម្ពុជ្ជាទុកសកុសលភ្នំកែ

(២៧៥) ធម៌ កាំងឡើងដោយចិត្ត ជាសកុសល ភីតិវដ្តក នីតិ
ធម៌ មិនមែនកាំងឡើងដោយចិត្ត មិនមែនជាសកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

កវិធម្មចិនិក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(២៧៦) ហេតុយា ភីណិ ។

នបិគ្គសហវុទ្ធកុសលត្ថិកេ

បិគ្គសហវុទ្ធកុសលត្ថិកំ^(១)

(២៧៧) ន ចិត្តសហវុ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
ចិត្តសហវុ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៧៨) ហេតុយា ភីណិ ។

នបិគ្គានុបរិវត្តិទុកកុសលត្ថិកេ

បិគ្គានុបរិវត្តិទុកកុសលត្ថិកំ^(២)

(២៧៩) ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
ចិត្តានុបរិវត្តិ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋ-
យា ។ ភីណិ ។

នបិគ្គសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកកុសលត្ថិកេ

បិគ្គសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកកុសលត្ថិកំ^(៣)

(២៨០) ន ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ ន កុសលំ
ធម្មំ បច្ចយា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. នបិគ្គសហវុទ្ធកុ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នបិគ្គានុបរិវត្តិទុក
... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. នបិគ្គសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុក... កុសលត្ថិកត្ថិ ន
ទិស្សតិ ។

កវិធម្មចិនិក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(២៧៦) ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។

នបិគ្គសហវុទ្ធកុសលត្ថិកៈ

បិគ្គសហវុទ្ធកុសលត្ថិកៈ

(២៧៧) ធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាកុសល ភីណិវដ្តក នឹងធម៌
មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

(២៧៨) ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។

នបិគ្គានុបរិវត្តិទុកកុសលត្ថិកៈ

បិគ្គានុបរិវត្តិទុកកុសលត្ថិកៈ

(២៧៩) ធម៌ ច្រប្រើក្តៅតាមចិត្ត ជាកុសល ភីណិវដ្តក នឹង
ធម៌ មិនមែនច្រប្រើក្តៅតាមចិត្ត មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ព ។

នបិគ្គសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកកុសលត្ថិកៈ

បិគ្គសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកកុសលត្ថិកៈ

(២៨០) ធម៌ ច្រឡំគំនិតឡើងដោយចិត្ត ជាកុសល ភីណិវដ្តក
នឹងធម៌ មិនមែនច្រឡំគំនិតឡើងដោយចិត្ត មិនមែនជាកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បទដ្ឋានសម្រាប់ការកែប្រែ

[២៨១] ហេតុយា តិណិ ។

នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទ្ធកុសលត្ថិកេ

បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទ្ធកុសលត្ថិកំ(១)

[២៨២] ន ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុ ឯ កុ-
សលំ ធម្មំ បច្ចយា ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុ កុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៨៣] ហេតុយា តិណិ ។

នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានាសុបរិវិក្ខិទុកកុសលត្ថិកេ

បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានាសុបរិវិក្ខិទុកកុសលត្ថិកំ(២)

[២៨៤] ន ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានាសុបរិវិក្ខិ ឯ កុ-
សលំ ធម្មំ បច្ចយា ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានាសុបរិវិក្ខិ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៨៥] ហេតុយា តិណិ ។

នអដ្ឋត្ថិកទុកកុសលត្ថិកេ

អដ្ឋត្ថិកទុកកុសលត្ថិកំ(៣)

[២៨៦] ន អដ្ឋត្ថិកំ ឯ កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា

១ ប. នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទ្ធកុ... កុសលត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ប. នបិក្ខ-
សំសង្កសមុដ្ឋានាសុបរិវិក្ខិទុក... កុសលត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ប. នអដ្ឋត្ថិកទុក...
កុសលត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

បទដ្ឋានសម្រាប់ការកែប្រែ

[២៨១] កុសិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ព ។

នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទ្ធកុសលត្ថិកេ

បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទ្ធកុសលត្ថិកេ

[២៨២] ធមិ ប្រឡំកាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាកុសល
ភីនវដ្តក នឹងធមិ មិនមែនប្រឡំកាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត មិនមែន
ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៨៣] កុសិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ព ។

នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានាសុបរិវិក្ខិទុកកុសលត្ថិកេ

បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានាសុបរិវិក្ខិទុកកុសលត្ថិកេ

[២៨៤] ធមិ ប្រឡំកាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ជាកុសល
ភីនវដ្តក នឹងធមិ មិនមែនប្រឡំកាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត មិនមែន
ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] កុសិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ព ។

នអដ្ឋត្ថិកទុកកុសលត្ថិកេ

អដ្ឋត្ថិកទុកកុសលត្ថិកេ

[២៨៦] ធមិ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ជាកុសល ភីនវដ្តក នឹងធមិ

អង្គការកុសល ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៨៧) ហេតុយា តិណិ ។

និទាទុកកុសលភ្នំកំ

និទាទុកកុសលភ្នំកំ(១)

(២៨៨) និទាទុក កុសល ធម្មា បច្ចេកទេសសេវា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ឯក ។

និទាទុកកុសលភ្នំកំ

និទាទុកកុសលភ្នំកំ(២)

(២៨៩) និទាទុក កុសល ធម្មា បច្ចេកទេសសេវា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ឯក ។

និទាទុកកុសលភ្នំកំ

និទាទុកកុសលភ្នំកំ(៣)

(២៩០) និទាទុក កុសល ធម្មា បច្ចេកទេសសេវា

១ ឆ. និទាទុក ... កុសលភ្នំកំ និទាទុក ។ ២ ឆ. និទាទុក ... កុសលភ្នំកំ និទាទុក ។ ៣ ឆ. និទាទុក ... កុសលភ្នំកំ និទាទុក ។

មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅទុកកុសល មិនមែនជាមិនមែន ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៨៧) កុសលហេតុប្បដ្ឋយា មានព័រ: ៣ ។

និទាទុកកុសលភ្នំកំ:

និទាទុកកុសលភ្នំកំ:

(២៨៨) ធម៌ មិនមែនជាទុក ជាមុន គឺឥដ្ឋក គឺធម៌
ធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាទុក មិនមែនជាមុន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។ មានព័រ: ១ ។

និទាទុកកុសលភ្នំកំ:

និទាទុកកុសលភ្នំកំ:

(២៨៩) ធម៌ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តា ជា
ដើមកាន់យក ជាមុន គឺឥដ្ឋក គឺធម៌ មិនមែនជាមិនមានកម្មប្រកប
ដោយកិលេសមានកណ្តា ជាដើមកាន់យក មិនមែនជាមុន ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។ មានព័រ: ១ ។

និទាទុកកុសលភ្នំកំ:

និទាទុកកុសលភ្នំកំ:

(២៩០) ធម៌ ជាទុក ជាមុន គឺឥដ្ឋក គឺធម៌

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខកម្មវិញ្ញាណ

ទុក្ខានុលោម អកុសលោ ឆន្ទោ ទុប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដូយា ។

(២៧០) ហេតុយា តិណិ ។

កិលេសគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកោ

កិលេសគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកំ^(១)

(២៧២) ខោ កិលេសំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បដូយា កិលេសោ អកុសលោ ឆន្ទោ ទុប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដូយា ។

(២៧៣) ហេតុយា តិណិ ។

នទស្សនេនបហាតត្វទុក្ខកុសលត្តិកោ

ទស្សនេនបហាតត្វទុក្ខកុសលត្តិកំ^(២)

(២៧៤) ន ទស្សនេន បហាតត្វំ ន កុសលំ ធម្មំ
បដូយា ន ទស្សនេន បហាតត្វោ កុសលោ ឆន្ទោ
ទុប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

(២៧៥) ហេតុយា ឯកំ ។

(២៧៦) ន ទស្សនេន បហាតត្វំ ន អកុសលំ
ធម្មំ បដូយា ទស្សនេន បហាតត្វោ អកុសលោ ឆន្ទោ

១ ម. កិលេសគោប្បកទុក្ខ... កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នទស្សនេនបហា-
តត្វោ . កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខកម្មវិញ្ញាណ

មិនមែនជាទុក្ខានុលោម មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដូយ ។

(២៧១) កុណិហេតុប្បដូយ មានវារៈ ៣ ។

កិលេសគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកោ

កិលេសគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកោ

(២៧២) ធម៌ ជាតិលេស ជាអកុសល ភីណិវដ្តក ធិនធម៌ មិនមែន
ជាតិលេស មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

(២៧៣) កុណិហេតុប្បដូយ មានវារៈ ៣ ។

នទស្សនេនបហាតត្វទុក្ខកុសលត្តិកោ

ទស្សនេនបហាតត្វទុក្ខកុសលត្តិកោ

(២៧៤) ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាអកុសល ភីណិ
វដ្តក ធិនធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាអកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

(២៧៥) កុណិហេតុប្បដូយ មានវារៈ ១ ។

(២៧៦) ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាអកុសល ភីណិ
វដ្តក ធិនធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាអកុសល

អភិធម្មបិដក បច្ឆនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ទស្សនេន បហាតត្វំ ន
អកុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា ន ទស្សនេន បហាតត្វោ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៧៧] ហេតុយា ទ្វេ ។

[២៧៨] ន ទស្សនេន បហាតត្វំ ន អត្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច ន ទស្សនេន បហាតត្វោ អត្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន ទស្សនេន បហាតត្វំ
ន អត្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ន ទស្សនេន បហាតត្វោ
អត្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៧៧] ហេតុយា ទ្វេ ។

នភាវិនាយបហាតត្វទុកនកុសលភ្នំកេ

ភាវិនាយបហាតត្វទុកកុសលភ្នំកិ^(១)

[៣០០] ន ភាវិនាយ បហាតត្វំ ន កុសលំ ធម្មំ
បដ្ឋយា ន ភាវិនាយ បហាតត្វោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣០០] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ប. នភាវិនាយបហាតត្វទុក . . . កុសលភ្នំកិ ន ទិស្សិកិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ឆនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិន
មែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌៖ ២ ។

[២៧៨] ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាអព្យាករៈ
កស្រីយ ឡូធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាអព្យាករៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ជាអព្យាករៈ កស្រីយ ឡូធម៌ មិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ មិនមែនជាអព្យាករៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌៖ ២ ។

នភាវិនាយបហាតត្វទុកនកុសលភ្នំកៈ

ភាវិនាយបហាតត្វទុកកុសលភ្នំកៈ

[៣០០] ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយភាវិនា អាកុសល ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយភាវិនា មិនមែនជាអកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣០០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌៖ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្មវិញ្ញាណ

នទស្សនេនបហាតត្វហេតុកទុក្ខកុសលភ្នំកើ
ទស្សនេនបហាតត្វហេតុកទុក្ខកុសលភ្នំកី^(១)

[៣០២] នទស្សនេនបហាតត្វហេតុក ធនកុ-
សលំ ធម្មំ បច្ចយា នទស្សនេនបហាតត្វហេតុកោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០៣] ហេតុយា ឯកំ ។

នការិនាយបហាតត្វហេតុកទុក្ខកុសលភ្នំកើ
ការិនាយបហាតត្វហេតុកទុក្ខកុសលភ្នំកី^(២)

[៣០៤] នការិនាយបហាតត្វហេតុក ធនកុ-
សលំ ធម្មំ បច្ចយា នការិនាយបហាតត្វហេតុកោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០៥] ហេតុយា ឯកំ ។

នសវិតក្កទុក្ខកុសលភ្នំកើ
សវិតក្កទុក្ខកុសលភ្នំកី^(៣)

[៣០៦] នសវិតក្កំ ធនកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សវិតក្កោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ឆ. នទស្សនេនបហាតត្វហេតុកទុក្ខ ... កុសលភ្នំកី ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នការិ-
នាយបហាតត្វហេតុកទុក្ខ ... កុសលភ្នំកី ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. នសវិតក្កទុក្ខ ... កុស-
លភ្នំកី ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្មវិញ្ញាណ

ទស្សនេនបហាតត្វហេតុកទុក្ខកុសលភ្នំកើ
ទស្សនេនបហាតត្វហេតុកទុក្ខកុសលភ្នំកើ

[៣០២] ធមិ មានហេតុវដលមិទត្រូវលរដោយទស្សនៈ ជា
កុសល ភីនិវដ្តក នីនិធមិ មានហេតុវដលមិទត្រូវលរដោយទស្សនៈ
មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣០៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ១ ។

នការិនាយបហាតត្វហេតុកទុក្ខកុសលភ្នំកើ
នការិនាយបហាតត្វហេតុកទុក្ខកុសលភ្នំកើ

[៣០៤] ធមិ មានហេតុវដលមិទត្រូវលរដោយការិនា ជា
កុសល ភីនិវដ្តក នីនិធមិ មានហេតុវដលមិទត្រូវលរដោយការិនា
មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣០៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ១ ។

នសវិតក្កទុក្ខកុសលភ្នំកើ
សវិតក្កទុក្ខកុសលភ្នំកើ

[៣០៦] ធមិ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនីនិវតក្កៈ ជាកុសល ភីនិវដ្តក
នីនិធមិ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនីនិវតក្កៈ មិនមែនជាកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

[៣០៧] ហេតុយា តិណិ ។

នសវិចារទុកនកុសលត្តិកេ

សវិចារទុកកុសលត្តិកិ^(១)

[៣០៨] នសវិចារំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា
សវិចារេ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០៩] ហេតុយា តិណិ ។

នសប្បីតិកទុកនកុសលត្តិកេ

សប្បីតិកទុកកុសលត្តិកិ^(២)

[៣១០] នសប្បីតិកំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា
សប្បីតិកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។

[៣១១] ហេតុយា តិណិ ។

នបីតិសហគតទុកនកុសលត្តិកេ

បីតិសហគតទុកកុសលត្តិកិ^(៣)

[៣១២] នបីតិសហគតំ នកុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា បីតិសហគតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសវិចារេ . . កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសប្បីតិកទុក . . កុ-
សលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. នបីតិសហគតទុក . . . កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

[៣០៧] កុណិហេតុប្បច្ចយា មានវារៈ ៣ ។

នសវិចារទុកនកុសលត្តិកេ

សវិចារទុកកុសលត្តិកេ

[៣០៨] ធមិ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ជាកុសល ភីតិ
ផ្អែក នឹងធមិ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ មិនមែនជាកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០៩] កុណិហេតុប្បច្ចយា មានវារៈ ៣ ។

នសប្បីតិកទុកនកុសលត្តិកេ

សប្បីតិកទុកកុសលត្តិកេ

[៣១០] ធមិ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ជាកុសល ភីតិផ្អែក
នឹងធមិ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ មិនមែនជាកុសល ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចយា ។

[៣១១] កុណិហេតុប្បច្ចយា មានវារៈ ៣ ។

នបីតិសហគតទុកនកុសលត្តិកេ

បីតិសហគតទុកកុសលត្តិកេ

[៣១២] ធមិ ប្រកបដោយបីតិ ជាកុសល ភីតិផ្អែក នឹងធមិ
មិនមែនប្រកបដោយបីតិ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ចយា ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខក្រិក្សដ្ឋានំ

[៣១៣] ហេតុយា តិណិ ។

នសុខសហគតទុក្ខកុសលត្លិកោ
សុខសហគតទុក្ខកុសលត្លិកិំ^(១)

[៣១៤] ន សុខសហគតំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា សុខសហគតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣១៥] ហេតុយា តិណិ ។

នឧបេក្ខាសហគតទុក្ខកុសលត្លិកោ
ឧបេក្ខាសហគតទុក្ខកុសលត្លិកិំ^(២)

[៣១៦] ន ឧបេក្ខាសហគតំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា ឧបេក្ខាសហគតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣១៧] ហេតុយា តិណិ ។

នកាមាវចរទុក្ខកុសលត្លិកោ
កាមាវចរទុក្ខកុសលត្លិកិំ^(៣)

[៣១៨] ន នកាមាវចរំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា

១ ឆ. នសុខសហគតទុក្ខ... កុសលត្លិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នឧបេក្ខាសហគតទុក្ខ... កុសលត្លិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. នកាមាវចរទុក្ខ... កុសលត្លិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខក្រិក្សដ្ឋានំ

[៣១៣] កុរិហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៣ ។

នសុខសហគតទុក្ខកុសលត្លិកោ
សុខសហគតទុក្ខកុសលត្លិកោ

[៣១៤] ធមិ ប្រកបដោយសុខ ជាកុសល ភីនិវដ្តក ធិនធមិ
មិនមែនប្រកបដោយសុខ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣១៥] កុរិហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៣ ។

នឧបេក្ខាសហគតទុក្ខកុសលត្លិកោ
ឧបេក្ខាសហគតទុក្ខកុសលត្លិកោ

[៣១៦] ធមិ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាកុសល ភីនិវដ្តក ធិន
ធមិ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣១៧] កុរិហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៣ ។

នកាមាវចរទុក្ខកុសលត្លិកោ
កាមាវចរទុក្ខកុសលត្លិកោ

[៣១៨] ធមិ មិនមែនជាកាមាវចរៈ ជាកុសល ភីនិវដ្តក ធិនធមិ

អភិធម្មចំណី បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នកាមាវចរោ កុសលោ នន្ទោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ន នកាមាវចរំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
កាមាវចរោ កុសលោ នន្ទោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៣១៧] ហេតុយា ទ្វេ ។

នរូបារិបរទុកកុសលត្តិកោ
រូបារិបរទុកកុសលត្តិកំ^(១)

[៣២០] នរូបារិបរំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
រូបារិបរោ កុសលោ នន្ទោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
... នរូបារិបរោ កុសលោ នន្ទោ ... ។ ទ្វេ ។

នអរូបារិបរទុកកុសលត្តិកោ
អរូបារិបរទុកកុសលត្តិកំ^(២)

[៣២១] ន អរូបារិបរំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
អរូបារិបរោ កុសលោ នន្ទោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
... ន អរូបារិបរោ កុសលោ នន្ទោ ... ។ ទ្វេ ។

១ ឆ. នរូបារិបរទុក... កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នអរូបារិបរទុក...
កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

មិនមែនជាមិនមែនជាតាមាវចរៈ មិនមែនជាតុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាតាមាវចរៈ ជាតុសល ពិនិវដ្តក នីតិធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាតាមាវចរៈ មិនមែនជាតុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ - មានវារៈ ២ ។

នរូបារិបរទុកកុសលត្តិកៈ
រូបារិបរទុកកុសលត្តិកៈ

[៣២០] ធម៌ ជារូបារិបរៈ ជាតុសល ពិនិវដ្តក នីតិធម៌ មិន
មែនជារូបារិបរៈ មិនមែនជាតុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ធម៌ មិនមែនជារូបារិបរៈ ជាតុសល ... ។ មានវារៈ ២ ។

នអរូបារិបរទុកកុសលត្តិកៈ
អរូបារិបរទុកកុសលត្តិកៈ

[៣២១] ធម៌ ជាអរូបារិបរៈ ជាតុសល ពិនិវដ្តក នីតិធម៌ មិន
មែនជាអរូបារិបរៈ មិនមែនជាតុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ធម៌ មិនមែនជាអរូបារិបរៈ ជាតុសល ... ។ មានវារៈ ២ ។

បច្ចនិយាទុកលោកទុកភ្នំកប្បដ្ឋាន
នបរិយាបន្តទុកកុសលភ្នំកេ
បរិយាបន្តទុកកុសលភ្នំកំ(១)

[៣២២] ន អបរិយាបន្ត ន កុសលំ ន ឌ្មំ បច្ចយា
អបរិយាបន្ត កុសលោ ន ខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ... បរិយាបន្ត កុសលោ ន ខ្មោ ... ។ ទ្វេ ។

ននិយ្យានិកទុកកុសលភ្នំកេ
និយ្យានិកទុកកុសលភ្នំកំ(២)

[៣២៣] ន និយ្យានិកំ ន កុសលំ ន ឌ្មំ
បច្ចយា និយ្យានិកោ កុសលោ ន ខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ... អនិយ្យានិកោ កុសលោ ន ខ្មោ
... ។ ទ្វេ ។

ននិយតទុកកុសលភ្នំកេ
និយតទុកកុសលភ្នំកំ(៣)

[៣២៤] ន និយតំ ន កុសលំ ន ឌ្មំ បច្ចយា
និយតោ កុសលោ ន ខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ...
អនិយតោ កុសលោ ន ខ្មោ ... ។ ទ្វេ ។

១ ប បរិយាបន្តទុក... កុសលភ្នំកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ប. ននិយ្យានិកទុក ..
កុសលភ្នំកំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ប. ននិយតទុក .. កុសលភ្នំកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនិយាទុកលោកទុកភ្នំកប្បដ្ឋាន

នបរិយាបន្តទុកកុសលភ្នំកេ
បរិយាបន្តទុកកុសលភ្នំកំ

[៣២២] ធមិ ជាអបរិយាបន្តៈ ជាកុសល ភីនិវដ្តក នីនធមិ មិន
មិនមែនជាអបរិយាបន្តៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ... ធមិ ជាអបរិយាបន្តៈ ... ជាកុសល... ។ មានព៌ៈ២ ។

ននិយ្យានិកទុកកុសលភ្នំកេ
និយ្យានិកទុកកុសលភ្នំកំ

[៣២៣] ធមិ ជានិយ្យានិកៈ ជាកុសល ភីនិវដ្តក នីនធមិ
មិនមែនជានិយ្យានិកៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ... ធមិ ជានិយ្យានិកៈ ជាកុសល ... ។ មានព៌ៈ២ ។

ននិយតទុកកុសលភ្នំកេ
និយតទុកកុសលភ្នំកំ

[៣២៤] ធមិ ជានិយតៈ ជាកុសល ភីនិវដ្តក នីនធមិ មិនមែន
ជានិយតៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ...
ធមិ ជានិយតៈ ជាកុសល ... ។ មានព៌ៈ២ ។

អភិធម្មចំណែក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ
និសទត្តវទុក្ខកុសលត្ធិកោ
សទត្តវទុក្ខកុសលត្ធិកំ^(១)

[៣២៥] ន អនុត្តរំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អនុត្តរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ...
សទត្តវោ កុសលោ ធម្មោ ... ។ ទ្វេ ។

និសវណាទុក្ខកុសលត្ធិកោ
សវណាទុក្ខកុសលត្ធិកំ^(២)

[៣២៦] ន សវណំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អវណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣២៧] ហេតុយា ឯកំ ។

[៣២៨] ន សវណំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សវណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣២៩] ហេតុហោ ឯកំ ។

[៣៣០] ន សវណំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អវណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. និសទត្តវទុក្ខ ... កុសលត្ធិកត្តំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. និសវណាទុក្ខ ...
កុសលត្ធិកត្តំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណែក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ
និសទត្តវទុក្ខកុសលត្ធិកោ
សទត្តវទុក្ខកុសលត្ធិកោ

[៣២៥] ធម៌ មិនមែនជាទុក្ខរៈ ជាកុសល ភីនិវដ្តក នីតិធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាទុក្ខរៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ... ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទុក្ខរៈ ជាកុសល ... ។
មានព្រះ ២ ។

និសវណាទុក្ខកុសលត្ធិកោ
សវណាទុក្ខកុសលត្ធិកោ

[៣២៦] ធម៌ មិនមានរណៈ ជាកុសល ភីនិវដ្តក នីតិធម៌
មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១ ។

[៣២៨] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ ជាកុសល ភីនិវដ្តក
នីតិធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ មិនមែនជាកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ១ ។

[៣៣០] ធម៌ មិនមានរណៈ ជាអព្យាកតៈ កាស្រ័យ ខ្លឹមធម៌
មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនិយាទុកលោមទុកក្បិកប្បដ្ឋាន

[៣៣១] ហេតុ ទ្វេ ។

និយោគទុកនវិទនាត្ថិកា

ហេតុទុកនវិទនាត្ថិកា^(១)

[៣៣២] ន ហេតុ ន សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តំ ធម្មំ ចដិទ្ធ ហេតុ សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តោ នន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុច្បទ្ធយោ ន ហេតុ ន-
សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ ចដិទ្ធ ន ហេតុ
សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ នន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុច្បទ្ធយោ ន ហេតុ ន សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តំ ធម្មំ ចដិទ្ធ ហេតុ សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តោ ច ន ហេតុ សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ច
នន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុច្បទ្ធយោ ។

[៣៣៣] ហេតុយា តិណិ ។

ន ហេតុ ន អនុក្ខមសុទ្ធាយ វេទនាយ-

សម្មយុត្តម្បសំ តិណិ យេវ ។

[៣៣៤] ន ហេតុ ន អនុក្ខមសុទ្ធាយ វេទនាយ
សម្មយុត្តំ ធម្មំ ចដិទ្ធ ហេតុ អនុក្ខមសុទ្ធាយ វេទនា-
យ សម្មយុត្តោ នន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុច្បទ្ធយោ ។

១ ឧ. និយោគទុក... វេទនាត្ថិកា ១ វិស្សនិ ។

បច្ចនិយាទុកលោមទុកក្បិកប្បដ្ឋាន

[៣៣១] ក្នុងហេតុច្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

និយោគទុកនវិទនាត្ថិកា

ហេតុទុកនវិទនាត្ថិកា

[៣៣២] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយសុខវេទនា កាស្រីយ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុច្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយសុខវេទនា កា-
ស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុច្បដ្ឋយ ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយសុខវេទនា
ក្តី ធម៌មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយសុខវេទនាក្តី កាស្រីយ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុច្បដ្ឋយ ។

[៣៣៣] ក្នុងហេតុច្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និយោគទុកនវិទនាសម្មយុត្តម្បស មានវារៈ ៣ ។

[៣៣៤] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយអនុក្ខមសុខវេទនា កាស្រីយ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយអនុក្ខមសុខវេទនា ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុច្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយោគលោមប្បដ្ឋានំ

[៣៣៥] ហេតុយា ភីណិ ។

នហេតុទុកនវិបាកត្តិកេ
ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ^(១)

[៣៣៦] នហេតុំ នវិបាកំ នម្មំ បដិច្ច ហេតុ
វិបាកោ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៣៣៧] ហេតុយា ភីណិ ។

[៣៣៨] នហេតុំ នវិបាកនម្មនម្មំ បទូយា
ហេតុ វិបាកនម្មនម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៣៣៩] ហេតុយា ភីណិ ។

[៣៤០] នហេតុំ នលេវិបាកនវិបាកនម្មនម្មំ
បដិច្ច ហេតុ លេវិបាកនវិបាកនម្មនម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[៣៤១] ហេតុយា ភីណិ ។

១ ឆ. នហេតុទុក . . . វិបាកត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយោគលោមប្បដ្ឋានំ

[៣៣៥] ក្កនិហេតុប្បទូយា មានព៌រៈ ៣ ។

នហេតុទុកនវិបាកត្តិកេ
ហេតុទុកវិបាកត្តិកេ

[៣៣៦] ធមិ ជាហេតុ ជាវិបាក អាស្រ័យ នូវធមិ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[៣៣៧] ក្កនិហេតុប្បទូយា មានព៌រៈ ៣ ។

[៣៣៨] ធមិ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ភីណិផ្តុកនីម
ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[៣៣៩] ក្កនិហេតុប្បទូយា មានព៌រៈ ៣ ។

[៣៤០] ធមិ មិនមែនជាវិបាកតាំងមិនមែនជាមិនមានវិបាកជា
ប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធមិ មិនមែនជាមិនមែនជាវិបាកតាំងមិន
មែនជាមិនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើងព្រោះ
ហេតុប្បទូយា ។

[៣៤១] ក្កនិហេតុប្បទូយា មានព៌រៈ ៣ ។

និហោតុទុក្ខនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស
និហោតុទុក្ខនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស

[៣២២] និហោតុ និទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស
និហោតុនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស ការម្ម-
ណាប្បដ្ឋានេន បដ្ឋានេន ... និហោតុនិទ្ទេសនិទ្ទេស
និទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស ការម្មណាប្បដ្ឋានេន បដ្ឋានេន
... និហោតុនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស
និហោតុនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស ការម្មណា-
ប្បដ្ឋានេន បដ្ឋានេន ។ និហោតុ និទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស
និទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស
និហោតុនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស ។

១ ម. និហោតុទុក្ខ ... និទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស ។

និហោតុទុក្ខនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស
និហោតុទុក្ខនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេសនិទ្ទេស

[៣២២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ទុពុទ្ធាន ជា
ចម្លើយ វិនិច្ឆ័យ ជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើម
កាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ទុពុទ្ធាន ដោយការម្មណាប្បដ្ឋានេន ...
ជាចម្លើយ វិនិច្ឆ័យ មិនមែនជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
កណ្តាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ទុពុទ្ធាន ដោយការម្មណា-
ប្បដ្ឋានេន ... ជាចម្លើយ វិនិច្ឆ័យ ជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
កណ្តាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ទុពុទ្ធាន មិនមែនជា
ហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រ-
យោជន៍ដល់ទុពុទ្ធាន ដោយការម្មណាប្បដ្ឋានេន ។ ធម៌ មិនមែនជា
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើម
កាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ទុពុទ្ធាន ជាចម្លើយ វិនិច្ឆ័យ មិន
មែនជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យក
ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ទុពុទ្ធាន ដោយការម្មណាប្បដ្ឋានេន មានវិវា ៣ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនីយោនុលោមប្បដ្ឋានំ

នហេតុ ន អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ធម៌ ន នហេតុ ន អនុ-
ទានិទ្ធិទានានិយោ ធម៌ ន ឆ្មោ ហេតុស្ស អនុទានិទ្ធិ-
ទានិយស្ស ន ឆ្មោស្ស អារម្មណប្បដ្ឋាយេ ន បច្ចយោ
តីណិ ។ នវ បញ្ញា ។ សង្ខត្តំ ។

[៣៤៣] នហេតុ ន អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ធម៌
បច្ចយោ ហេតុ អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ឆ្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៣៤៤] ហេតុយោ តីណិ ។

[៣៤៥] នហេតុ ន អនុទានិទ្ធិទានានិយោ
ធម៌ បច្ចយោ ហេតុ^(១) អនុទានិទ្ធិទានានិយោ
ឆ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៣៤៦] ហេតុយោ តីណិ ។

១ ឧ. យាវំ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនីយោនុលោមប្បដ្ឋានំ

ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជា
ដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក្តី មិនមែនជាមិនមែនជា
ហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យក
ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ មានកម្ម
ប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់
ឧបាទាន ដោយការមូលប្បជ្ជយ មានវារៈ ៣ ។ បញ្ញាទាំង ៤ ។
សេចក្តីបំប្លែង ។

[៣៤៧] ធម៌ ជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តា
ជាដើមមិនកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពិនិត្យ ទឹកធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើម
មិនកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បជ្ជយ ។

[៣៤៨] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានវារៈ ៣ ។

[៣៤៩] ធម៌ ជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តា
ជាដើមមិនកាន់យកទាំងមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពិនិត្យ ទឹក
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តា
ជាដើមមិនកាន់យក ទាំងមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ ។

[៣៥០] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានវារៈ ៣ ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រកាស

និយោជកទុកសន្តិសុខសង្គមលើសិក្ខា
និយោជកសន្តិសុខសង្គមលើសិក្ខា(១)

[៣២៧] និយោជក នៃសន្តិសុខសង្គមលើសិក្ខា
និង បច្ចុប្បន្ន បេតិកភណ្ឌ សន្តិសុខសង្គមលើសិក្ខា នៃ
បច្ចុប្បន្ន បេតិកភណ្ឌ ។

[៣២៨] បេតិកភណ្ឌ តំណ ។

[៣២៩] និយោជក នៃសន្តិសុខសង្គមលើសិក្ខា
និង បច្ចុប្បន្ន បេតិកភណ្ឌ សន្តិសុខសង្គមលើសិក្ខា
នៃ បច្ចុប្បន្ន បេតិកភណ្ឌ ។

[៣៣០] បេតិកភណ្ឌ តំណ ។

និយោជកនៃសិក្ខា
និយោជកនៃសិក្ខា(២)

[៣៣១] និយោជក នៃសិក្ខាសិក្ខាសិក្ខា និង
បច្ចុប្បន្ន បេតិកភណ្ឌ សិក្ខាសិក្ខាសិក្ខា នៃ បច្ចុប្បន្ន
បេតិកភណ្ឌ ។

១ ឧ. និយោជក... សន្តិសុខសង្គមលើសិក្ខា នៃ បច្ចុប្បន្ន បេតិកភណ្ឌ...
នៃសិក្ខាសិក្ខា នៃ បច្ចុប្បន្ន បេតិកភណ្ឌ ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រកាស

និយោជកទុកសន្តិសុខសង្គមលើសិក្ខា
និយោជកសន្តិសុខសង្គមលើសិក្ខា:

[៣២៧] ធម៌ ជាបេតិកភណ្ឌ ប្រកបដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះ
សេចក្តីស្រឡាញ់ ពិតប្រាកដ និងធម៌ មិនមែនជាបេតិកភណ្ឌ មិនមែនប្រកប
ដោយសេចក្តីស្រឡាញ់តែម្នាក់ឯងនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
បេតិកភណ្ឌ ។

[៣២៨] ក្នុងបេតិកភណ្ឌ មានព្រះ ព្យា ។

[៣២៩] ធម៌ ជាបេតិកភណ្ឌ មិនប្រកបដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះ
សេចក្តីស្រឡាញ់ ពិតប្រាកដ និងធម៌ មិនមែនជាបេតិកភណ្ឌ មិនមែន
ជាមិនប្រកបដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះមិនមែនសេចក្តីស្រឡាញ់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះបេតិកភណ្ឌ ។

[៣៣០] ក្នុងបេតិកភណ្ឌ មានព្រះ ព្យា ។

និយោជកនៃសិក្ខា
និយោជកនៃសិក្ខា:

[៣២១] ធម៌ ជាបេតិកភណ្ឌ ប្រកបដោយវិញ្ញាណប្រកបដោយវិញ្ញាណ
ពិតប្រាកដ និងធម៌ មិនមែនជាបេតិកភណ្ឌ មិនមែនប្រកបដោយវិញ្ញាណប្រកប
ដោយវិញ្ញាណ ទើបកើតឡើង ព្រោះបេតិកភណ្ឌ ។

ករិយបទ ចក្ខុវិស័យសុខសុភមង្គល

[៣៨២] ហេតុយា តិណិ ។

[៣៨៣] ន ហេតុ ន អវិភង្គវិបាកមត្តំ ធម្មំ បដិទ្ធ ហេតុ អវិភង្គវិបាកមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៣៨៤] ហេតុយា តិណិ ។

[៣៨៥] ន ហេតុ ន អវិភង្គអវិបាក ធម្មំ បដិទ្ធ ហេតុ អវិភង្គអវិបាក ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៣៨៦] ហេតុយា តិណិ ។

នហេតុទុកបីតិវិញ្ញាណ

ហេតុទុកបីតិវិញ្ញាណ^(១)

[៣៨៧] ន ហេតុ ន បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិទ្ធ ហេតុ បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៣៨៨] ហេតុយា តិណិ ។

[៣៨៩] ន ហេតុ ន សុខសហគតំ ធម្មំ បដិទ្ធ ហេតុ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

១ ឆ. នហេតុទុក ... បីតិវិញ្ញាណ វិស្សតិ ។

ករិយបទ ចក្ខុវិស័យសុខសុភមង្គល

[៣៨៦] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៣ ។

[៣៨៧] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានវិភង្គៈមានក្រឹមវិភាវៈ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានវិភង្គៈមានក្រឹមវិភាវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[៣៨៨] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៣ ។

[៣៨៩] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានវិភង្គៈមិនមានវិបាកៈ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានវិភង្គៈមិនមានវិបាកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[៣៩០] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៣ ។

នហេតុទុកបីតិវិញ្ញាណ

ហេតុទុកបីតិវិញ្ញាណ

[៣៩១] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយចិត្តិ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយចិត្តិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[៣៩២] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៣ ។

[៣៩៣] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយសុខ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

ច្បាប់យានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[៣៦០] ហេតុយា តិណិ ។

[៣៦១] ន ហេតុ ន ឧបេក្ខាសហកតំ ធម្មំ
បដិទ្ធ ហេតុ ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៦២] ហេតុយា តិណិ ។

នហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកា

ហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកា^(១)

[៣៦៣] ន ហេតុ ន ធស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ
បដ្ឋយា ហេតុ ធស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៦៤] ហេតុយា តិណិ ។

[៣៦៥] ន ហេតុ ន ភាវនាយ បហាតត្វំ ធម្មំ
បដ្ឋយា ហេតុ ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៦៦] ហេតុយា តិណិ ។

១ ឆ. នហេតុទុក្ខ... ទស្សនត្តិកា ន ទិស្សតិ ។

ច្បាប់យានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[៣៦០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៣៦១] ធមិ ជាហេតុ ប្រកចរដោយឧបេក្ខា កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកចរដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៦២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកា:

ហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកា:

[៣៦៣] ធមិ ជាហេតុ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ភិក្ខុផ្កក
នឹងធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៦៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៣៦៥] ធមិ ជាហេតុ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ភិក្ខុផ្កក
នឹងធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៦៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

កកិធម្មចំណីពេ បញ្ជីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៣៦៧] ន លោកុំ ន លេវ ទស្សនេន ន កាវ ឆាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច ន លោកុ លេវ ទស្សនេន ន កាវ ឆាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ន ន លោកុំ ន លេវ ទស្សនេន ន កាវ ឆាយ បហាតត្វំ ធម្មំ បដិច្ច ន លោកុ លេវ ទស្សនេន ន កាវ ឆាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ទុកម្មសំ ឯកំ ។ សព្វត្ថ តិណិ ។

ន ហេតុទុក ទស្សនេន បហាតត្វ ហេតុកត្តិកេ

ហេតុទុក ទស្សនេន បហាតត្វ ហេតុកត្តិកំ^(១)

[៣៦៨] ន ន លោកុំ ន ទស្សនេន បហាតត្វ ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន លោកុ ទស្សនេន បហាតត្វ ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៦៩] ហេតុយា ឯកំ ។

[៣៧០] ន ន លោកុំ ន កាវ ឆាយ បហាតត្វ ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន លោកុ កាវ ឆាយ បហាតត្វ ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៧១] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ឆ. ន ហេតុទុក ... ទស្សនេន បហាតត្វ ហេតុកត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

កកិធម្មចំណីពេ បញ្ជីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៣៦៧] ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលេដោយទស្សនៈ ចាំនិមិនមែនត្រូវលេដោយកាវតា កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនត្រូវលេដោយទស្សនៈ ចាំនិមិនមែនត្រូវលេដោយកាវតា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលេដោយទស្សនៈ ចាំនិមិនមែនត្រូវលេដោយកាវតា កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនត្រូវលេដោយទស្សនៈ ចាំនិមិនមែនត្រូវលេដោយកាវតា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ទុកម្មស មានវារៈ ១ ។ ក្នុងបទចាំនិសសំ មានវារៈ ៣ ។

ន ហេតុទុក ទស្សនេន បហាតត្វ ហេតុកត្តិកៈ

ហេតុទុក ទស្សនេន បហាតត្វ ហេតុកត្តិកៈ

[៣៦៨] ធមិ មិនមែនជាហេតុ មានហេតុត្រូវលេដោយទស្សនៈ កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានហេតុត្រូវលេដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[៣៧០] ធមិ មិនមែនជាហេតុ មានហេតុត្រូវលេដោយកាវតា កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានហេតុត្រូវលេដោយកាវតា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[៣៧២] ន ហេតុំ ន នេវ ទស្សនេន ន ការំ នាយ-
បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ នេវ ទស្ស-
នេន ន ការំ នាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន នហេតុំ ន នេវ ទស្សនេន ន ការំ-
នាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ នេវ-
ទស្សនេន ន ការំ នាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ភណិកកេន ភីណិ ។

នហេតុទុក្ខនិរោធិយកាមិភិក្ខុ
ហេតុទុក្ខនិរោធិយកាមិភិក្ខុំ^(១)

[៣៧៣] ន ហេតុំ ន អាធមយកាមី ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ អាធមយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៧៤] ហេតុយា ភីណិ ។

[៣៧៥] ន ហេតុំ ន អបធមយកាមី ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ អបធមយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៧៦] ហេតុយា ភីណិ ។

១. នហេតុទុក្ខ . . អាធមយកាមិភិក្ខុំ ន ទិស្សនិ ។

[៣៧២] ធមិ មិនំ មិនំ ហេតុ មិនំ មិនំ មិនំ ហេតុ ត្រូវ លដោយ
ទស្សនៈ ចំណី មិនំ មិនំ ត្រូវ លដោយ ការំ នា កាស្រ័យ ខ្លួន ធមិ មិនំ មិនំ ជា
ហេតុ មិនំ មិនំ មិនំ មិនំ ហេតុ ត្រូវ លដោយ ទស្សនៈ ចំណី មិនំ មិនំ ត្រូវ ល
ដោយ ការំ នា ទើប កើត ឡើង ព្រោះ ហេតុ ប្បដ្ឋយា ។ ធមិ មិនំ មិនំ ជា
ហេតុ មិនំ មិនំ មិនំ ហេតុ ត្រូវ លដោយ ទស្សនៈ ចំណី មិនំ មិនំ ត្រូវ លដោយ
ការំ នា កាស្រ័យ ខ្លួន ធមិ មិនំ មិនំ មិនំ មិនំ ហេតុ មិនំ មិនំ មិនំ
មិនំ ហេតុ ត្រូវ លដោយ ទស្សនៈ ចំណី មិនំ មិនំ ត្រូវ លដោយ ការំ នា ទើប
កើត ឡើង ព្រោះ ហេតុ ប្បដ្ឋយា ។ ដោយ ការំ រាប់ មាន វេរៈ ៣ ។

នហេតុទុក្ខនិរោធិយកាមិភិក្ខុ
ហេតុទុក្ខនិរោធិយកាមិភិក្ខុំ

[៣៧៣] ធមិ ជា ហេតុ ដល់ ខ្លួន ការ សេន្យុក តូន ឡើង ភីណិ ផ្អែក
នឹង ធមិ មិនំ មិនំ ជា ហេតុ មិនំ មិនំ ដល់ ខ្លួន ការ សេន្យុក តូន ឡើង ទើប កើត
ឡើង ព្រោះ ហេតុ ប្បដ្ឋយា ។

[៣៧៤] ក្នុង ហេតុ ប្បដ្ឋយា មាន វេរៈ ៣ ។

[៣៧៥] ធមិ ជា ហេតុ មិនំ ដល់ ខ្លួន ការ សេន្យុក តូន ឡើង ភីណិ ផ្អែក
នឹង ធមិ មិនំ មិនំ ជា ហេតុ មិនំ មិនំ មិនំ ដល់ ខ្លួន ការ សេន្យុក តូន ឡើង ទើប
កើត ឡើង ព្រោះ ហេតុ ប្បដ្ឋយា ។

[៣៧៦] ក្នុង ហេតុ ប្បដ្ឋយា មាន វេរៈ ៣ ។

ករណីប្តឹងពេ បច្ចុប្បន្នណាមួយផ្សេង

[៣៧៧] ន ហេតុ ន លេខនយកាមីនាបនយ-
កាមី ធម្ម័ បដិច្ច ន ហេតុ ន លេខនយកាមីនាបនយកាមី
ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន ន ហេតុ
ន លេខនយកាមីនាបនយកាមី ធម្ម័ បដិច្ច ន ហេតុ
ន លេខនយកាមីនាបនយកាមី ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។ កណ៌តកេន តីណិ ។

ន ហេតុទុកសេក្ខតិកេ
ហេតុទុកសេក្ខតិកេ^(១)

[៣៧៨] ន ហេតុ ន សេក្ខតិ ធម្ម័ បច្ចុប្បន្ន ហេតុ
សេក្ខតិ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៧៩] ហេតុយា តីណិ ។

[៣៨០] ន ហេតុ ន អសេក្ខតិ ធម្ម័ បច្ចុប្បន្ន ហេតុ
អសេក្ខតិ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៨១] ហេតុយា តីណិ ។

១ ឧ. ន ហេតុទុក ... សេក្ខតិកេ ន ទិស្សតិ ។

ករណីប្តឹងពេ បច្ចុប្បន្នណាមួយផ្សេង

[៣៧៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុង
ឡើង ចាំនិមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង កាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ចាំនិមិន
មែនជាមិនដល់ នូវការសន្យាក្នុងឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង
ចាំនិមិនមែនជាមិនដល់ នូវការសន្យាក្នុងឡើង កាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង
ចាំនិមិនមែនជាមិនដល់ នូវការសន្យាក្នុងឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ដោយការរាប់ មានព៌ៈ ៣ ។

ន ហេតុទុកសេក្ខតិកេ
ហេតុទុកសេក្ខតិកេ

[៣៧៨] ធម៌ ជាហេតុ ជាសេក្ខតិ ពិន័ផ្កក ធម៌ធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនជាសេក្ខតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព៌ៈ ៣ ។

[៣៨០] ធម៌ ជាហេតុ ជាសេក្ខតិ ពិន័ផ្កក ធម៌ធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនជាសេក្ខតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព៌ៈ ៣ ។

ច្បាប់យុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាជន

[៣៨២] ន ហេតុ ន លេខសេដ្ឋកិច្ចសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម័ បដិច្ច ន ហេតុ ន លេខសេដ្ឋកិច្ចសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម័ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយ ។ ន ហេតុ ន លេខសេដ្ឋកិច្ចសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម័ បដិច្ច ន ហេតុ ន លេខសេដ្ឋកិច្ចសេដ្ឋកិច្ច ធម្ម័ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយ ។ កណ៌តកេន តិណំ ។

ន ហេតុទុក្ខសប្បវត្តិករ
ហេតុទុក្ខប្បវត្តិកំ^(១)

[៣៨៣] ន ហេតុ ន បរិត្ត ធម្ម័ បដិច្ច ន ហេតុ បរិត្តា ធម្ម័ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយ ។ ន ហេតុ ន បរិត្ត ធម្ម័ បដិច្ច ន ហេតុ បរិត្តា ធម្ម័ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយ ។ កណ៌តកេន តិណំ ។

[៣៨៤] ន ហេតុ ន មហក្កតំ ធម្ម័ បដិច្ច ហេតុ មហក្កតោ ធម្ម័ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បជ្ជយ ។

[៣៨៥] ហេតុយា តិណំ ។

១ ន ហេតុទុក្ខ . . . ប្បវត្តិករ ន ទិស្សតិ ។

ច្បាប់យុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាជន

[៣៨៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច ចំណីមិនមែនជា អសេដ្ឋកិច្ច កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច ចំណីមិនមែនជាអសេដ្ឋកិច្ច ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ ។ ធម៌ មិន មែនជាហេតុ មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច ចំណីមិនមែនជាអសេដ្ឋកិច្ច កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច ចំណីមិនមែន ជាសេដ្ឋកិច្ច ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ ។ ដោយការរាប់ មាន ព៌រៈ ព ។

ន ហេតុទុក្ខសប្បវត្តិករៈ
ហេតុទុក្ខប្បវត្តិករៈ

[៣៨៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មានការម្នាក់ក្នុងគ្នា កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មាន ការម្នាក់ក្នុងគ្នា កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិន មែនមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ ។ ដោយការរាប់ មានព៌រៈ ព ។

[៣៨៨] ធម៌ ជាហេតុ ដល់នូវសភាពនំ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនដល់នូវសភាពនំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ ប្បជ្ជយ ។

[៣៨៩] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានព៌រៈ ព ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៣៨៦] ន ហេតុំ ន អប្បមាណំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ អប្បមាលោក ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៨៧] ហេតុយា តិណិ ។

នហេតុទុកសបរិក្ការម្មណត្ថិកេ

ហេតុទុកសបរិក្ការម្មណត្ថិកំ^(១)

[៣៨៨] ន ហេតុំ ន បរិក្ការម្មណំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៨៩] ហេតុយា តិណិ ។

[៣៩០] ន ហេតុំ ន មហាគុការម្មណំ ធម្មំ បច្ច-
យា ហេតុ មហាគុការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៣៩១] ហេតុយា តិណិ ។

[៣៩២] ន ហេតុំ ន អប្បមាលោការម្មណំ ធម្មំ
បច្ចយា ហេតុ អប្បមាលោការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៩៣] ហេតុយា តិណិ ។

១ ម. នហេតុទុកសបរិក្ការម្មណត្ថិកេ ហេតុទុកសបរិក្ការម្មណត្ថិកំ នេស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៣៨៦] ធមិ ជាហេតុ ប្រមាណមិនបាន ភីនិវ្កេត ធិនិធមិ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៨៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុទុកសបរិក្ការម្មណត្ថិកៈ

ហេតុទុកសបរិក្ការម្មណត្ថិកៈ

[៣៨៨] ធមិ ជាហេតុ មានការម្មណ៍ក្នុងគ្នា ភីនិវ្កេត ធិនិ
ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្មណ៍ក្នុងគ្នា ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៨៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៩០] ធមិ ជាហេតុ មានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ភីនិវ្កេត
ធិនិធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៩១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៩២] ធមិ ជាហេតុ មានការម្មណ៍ក្របមាណមិនបាន ភីនិ
វ្កេត ធិនិធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្មណ៍ក្របមាណមិនបាន
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៩៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ចក្ខុវិស័យសុខភាពក្រុមគ្រួសារ
នៃហេតុទុក្ខនៃហ៊ីនធូតិក
ហេតុទុក្ខហ៊ីនធូតិក^(១)

[៣៧៤] នៃហេតុ នៃហ៊ីនធូតិក បង្ក បន្ទាន ហេតុ
ហ៊ីនធូតិក គឺ ឧបាទាន ឧបាទាន ហេតុប្បបន្ទាន ។

[៣៧៥] ហេតុយា តិណិ ។

[៣៧៦] នៃហេតុ នៃមជ្ឈិមំ បង្ក បន្ទាន នៃហេតុ
មជ្ឈិមំ គឺ ឧបាទាន ឧបាទាន ហេតុប្បបន្ទាន ។ នៃហេតុ
នៃមជ្ឈិមំ បង្ក បន្ទាន នៃហេតុ មជ្ឈិមំ គឺ ឧបាទាន ឧបាទាន
ហេតុប្បបន្ទាន ។ កណ្តិក តិណិ ។

[៣៧៧] នៃហេតុ នៃមណីកំ បង្ក បន្ទាន ហេតុ
មណីកំ គឺ ឧបាទាន ឧបាទាន ហេតុប្បបន្ទាន ។

[៣៧៨] ហេតុយា តិណិ ។

នៃហេតុទុក្ខនៃមិច្ឆតិក
ហេតុទុក្ខមិច្ឆតិក^(២)

[៣៧៩] នៃហេតុ នៃមិច្ឆតិក បង្ក បន្ទាន
ហេតុ មិច្ឆតិក គឺ ឧបាទាន ឧបាទាន ហេតុប្បបន្ទាន ។

១ ប. នៃហេតុទុក្ខនៃហ៊ីនធូតិក ហេតុទុក្ខនៃហ៊ីនធូតិក នៃហ៊ីនធូតិក ។ ២ ប. នៃហេតុទុក្ខ-
នៃមិច្ឆតិក ហេតុទុក្ខនៃមិច្ឆតិក នៃមិច្ឆតិក ។

ចក្ខុវិស័យសុខភាពក្រុមគ្រួសារ
នៃហេតុទុក្ខនៃហ៊ីនធូតិក
ហេតុទុក្ខហ៊ីនធូតិក

[៣៧៤] ធម៌ ជាហេតុ ជាភតិ ពិនិត្យ និរតិ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនជាភតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បបន្ទាន ។

[៣៧៥] ក្នុងហេតុប្បបន្ទាន មាន៣ ។

[៣៧៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាពណ្ណក កស្រយ ឡូ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាពណ្ណក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បបន្ទាន ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាពណ្ណក កស្រយ ឡូធម៌ មិន
មែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាពណ្ណក ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បបន្ទាន ។ មាន៣ ដោយច្បាប់ដល់គ្នា ។

[៣៧៧] ធម៌ ជាហេតុ ដ៏ទុក្ខ ពិនិត្យ និរតិ មិនមែនជា
ហេតុ មិនមែនទុក្ខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បបន្ទាន ។

[៣៧៨] ក្នុងហេតុប្បបន្ទាន មាន៣ ។

នៃហេតុទុក្ខនៃមិច្ឆតិក
ហេតុទុក្ខមិច្ឆតិក

[៣៧៩] ធម៌ ជាហេតុ មានសភាពទុសនិរតិ ពិនិត្យ
និរតិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានសភាពទុសនិរតិ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បបន្ទាន ។

អភិធម្មបិណ្ឌ បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៤០០] ហេតុយា តីណិ ។

[៤០១] ន ហេតុំ ន សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤០២] ហេតុយា តីណិ ។

[៤០៣] ន ហេតុំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហេតុ អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
ន ន ហេតុំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ អនិយតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ តណិកកេន
តីណិ ។

នហេតុទុកមគ្គារម្មណត្ថិកេ

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្ថិកំ^(១)

[៤០៤] ន ហេតុំ ន មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤០៥] ហេតុយា តីណិ ។

[៤០៦] ន ហេតុំ ន មគ្គហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ មគ្គហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នហេតុទុកមគ្គារម្មណត្ថិកេ ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៤០០] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

[៤០១] ធមិ ជាហេតុ មានសភាពត្រូវនឹងទៀត ភីនិវដ្តក នឹង
ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានសភាពត្រូវនឹងទៀត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤០២] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

[៤០៣] ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនទៀត កាស្រ័យ ខ្លួនឯង
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនទៀត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនទៀត កាស្រ័យ ខ្លួនឯង
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនទៀត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវរៈ ៣ ដោយបទគ្រូរាប់ ។

នហេតុទុកមគ្គារម្មណត្ថិកៈ

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្ថិកៈ

[៤០៤] ធមិ ជាហេតុ មានមគ្គជាភារម្មណំ ភីនិវដ្តក នឹងធមិ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានមគ្គជាភារម្មណំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤០៥] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

[៤០៦] ធមិ ជាហេតុ មានមគ្គជាហេតុ ភីនិវដ្តក នឹងធមិ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានមគ្គជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

ច្បាប់យានយន្តសុវត្ថិភាព

[២០៧] ហេតុយាន ត្រីណិ ។

[២០៨] ន ហេតុ ន មក្កាធិបតី ធម្ម បច្ចុយា

ហេតុ មក្កាធិបតី ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ។

[២០៩] ហេតុយាន ត្រីណិ ។

នហេតុទុកនឧប្បន្នត្តិកេ

ហេតុទុកនឧប្បន្នត្តិកំ^(១)

[២១០] ន ហេតុ ន ឧប្បជ្ជន្តោ ធម្មា ហេតុស្ស ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[២១១] ការម្មណោ នវ ។

នហេតុទុកនអតីតត្តិកេ

ហេតុទុកនអតីតត្តិកំ^(២)

[២១២] ន ហេតុ ន បច្ចុប្បន្នោ ធម្មា ហេតុស្ស បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[២១៣] ការម្មណោ នវ ។

១ ឧ. នហេតុទុកនឧប្បន្នត្តិកេ ហេតុទុកនឧប្បន្នត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. នហេតុទុកនអតីតត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

ច្បាប់យានយន្តសុវត្ថិភាព

[២០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ចុយេ មានព្រះ ៣ ។

[២០៨] ធម៌ ជាហេតុ មានមគ្គជាអធិបតី ភីណិវដ្តក ធិនិធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានមគ្គជាអធិបតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ចុយេ ។

[២០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ចុយេ មានព្រះ ៣ ។

នហេតុទុកនឧប្បន្នត្តិកេ

ហេតុទុកនឧប្បន្នត្តិកេ

[២១០] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនកើតឡើងហើយ ជាបច្ចុយេ នៃធម៌ ជាហេតុ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយការម្មណាប្បច្ចុយេ ។

[២១១] ក្នុងការម្មណាប្បច្ចុយេ មានព្រះ ៤ ។

នហេតុទុកនអតីតត្តិកេ

ហេតុទុកនអតីតត្តិកេ

[២១២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ចុយេ នៃធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយការម្មណាប្បច្ចុយេ ។

[២១៣] ក្នុងការម្មណាប្បច្ចុយេ មានព្រះ ៤ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ
នហោតុទុក្ខនអតីតារម្មណត្ថិកោ
ហោតុទុក្ខអតីតារម្មណត្ថិកំ(១)

[២០២] ន ហោតុំ ន អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
ហោតុ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បទូយា ។

[២០៥] ហោតុយា តីណិ ។

[២០៦] ន ហោតុំ ន អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បច្ចុ-
យា ហោតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុ-
ប្បទូយា ។

[២០៧] ហោតុយា តីណិ ។

[២០៨] ន ហោតុំ ន បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
ហោតុ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុ-
ប្បទូយា ។

[២០៩] ហោតុយា តីណិ ។

អជ្ឈត្ថិកោ ន លត្ថតិ ។
នហោតុទុក្ខនអជ្ឈត្ថារម្មណត្ថិកោ
ហោតុទុក្ខនអជ្ឈត្ថារម្មណត្ថិកំ(២)

[២២០] ន ហោតុំ ន អជ្ឈត្ថារម្មណំ ធម្មំ បច្ចុយា

១ ឆ នហោតុទុក្ខ... អជ្ឈត្ថារម្មណត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ នហោតុទុក្ខ...
អតីតារម្មណត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ
នហោតុទុក្ខនអតីតារម្មណត្ថិកៈ
ហោតុទុក្ខអតីតារម្មណត្ថិកៈ

[២១២] ធមិ ជាហោតុ មានការម្មណំជាអតីត កាស្រ័យ ភូ
ធមិ មិនមែនជាហោតុ មិនមែនមានការម្មណំជាអតីត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហោតុប្បទ្គយ ។

[២១៤] ក្នុងហោតុប្បទ្គយ មានវារៈ ៣ ។

[២១៦] ធមិ ជាហោតុ មានការម្មណំជាអនាគត ភិនផ្តុក នីតិ
ធមិ មិនមែនជាហោតុ មិនមែនមានការម្មណំជាអនាគត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហោតុប្បទ្គយ ។

[២១៧] ក្នុងហោតុប្បទ្គយ មានវារៈ ៣ ។

[២១៨] ធមិ ជាហោតុ មានការម្មណំជាបច្ចុប្បន្ន កាស្រ័យ ភូ
ធមិ មិនមែនជាហោតុ មិនមែនមានការម្មណំជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហោតុប្បទ្គយ ។

[២០៩] ក្នុងហោតុប្បទ្គយ មានវារៈ ៣ ។ ធមិ ប្រត្រិក្កាវា
ទានក្នុង បណ្ឌិត មិនបានសំដៅយកទេ ។

នហោតុទុក្ខនអជ្ឈត្ថារម្មណត្ថិកៈ
ហោតុទុក្ខនអជ្ឈត្ថារម្មណត្ថិកៈ

[២២០] ធមិ ជាហោតុ មានការម្មណំទានក្នុង ភិនផ្តុក នីតិធមិ

បច្ច័យណុសោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុ អដ្ឋត្តារម្មណោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

(៤២១) ហេតុយា តីណិ ។

(៤២២) ន ហេតុំ ន ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដ្ឋយា

ហេតុ ពហិទ្ធារម្មណោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

(៤២៣) ហេតុយា តីណិ ។

អដ្ឋត្តពហិទ្ធារម្មណំ នត្ថិ ។

នហោតុទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

ហោតុទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

(៤២៤) ន ហេតុំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ សនិទស្សនសប្បដិយោ ឆន្ទោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន នហេតុំ ន សនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សនិទស្សន-
សប្បដិយោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។
កណិកកេន តីណិ បញ្ញា ។ នហេតុ ន អនិទស្ស-
នសប្បដិយមូលេមិ តីណិយេវ ។

១ អ.នហោតុទុក្ខ នសនិទស្សនត្ថិកេ ហោតុទុក្ខ សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ច័យណុសោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្នាក់ទាក់ទង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

(៤២១) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

(៤២២) ធម៌ ជាហេតុ មានការម្នាក់ទាក់ទងក្រៅ ពីនិវដ្តក និង
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្នាក់ទាក់ទងក្រៅ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(៤២៣) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ការម្នាក់ទាក់ទង និងទាក់ទងក្រៅ មិនមានទេ ។

នហោតុទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

ហោតុទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

(៤២៤) ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយការឃើញនិងច្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រកប
ដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយ
ការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ច្រសា ៣
ដោយបទវិវេករូបំ ។ ក្នុងនហេតុនអនិទស្សនសប្បដិយមូល
មានវារៈ ៣ ។

កវិធម្មបិដក បទដ៏យានុលោមប្បដ្ឋាន

[៤២៥] ន ហេតុ អនិច្ចស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ នហេតុ អនិច្ចស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្វយា ។

[៤២៦] ហេតុយា ឯកំ ។

នសហេតុកុកុសសនិទស្សនត្ថិកា
សហេតុកុកុសនិទស្សនត្ថិកា^(១)

[៤២៧] ន សហេតុកំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ អហេតុកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្វយា ឯកំ ។ ន អហេតុកំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ អហេតុកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្វយា ឯកំ ។ គណិកកេន តីណិ បញ្ញា ។ ន សហេតុកេនអនិច្ចស្សនសប្បដិយម្ហលេមិ តីណិយេវ ។

[៤២៨] ន សហេតុកំ ន អនិច្ចស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ អហេតុកោ អនិច្ចស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្វយា ។

២៥. នសហេតុកុកុ... សនិទស្សនត្ថិកា និទស្សនត្ថិកា ។

កវិធម្មបិដក បទដ៏យានុលោមប្បដ្ឋាន

[៤២៩] ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានចំពោះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង្គួយ ។

[៤៣០] ក្នុងហេតុច្បង្គួយ មានព៌៖ ១ ។

នសហេតុកុកុសនិទស្សនត្ថិកា
សហេតុកុកុសនិទស្សនត្ថិកា

[៤៣១] ធមិ មិនមានហេតុ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង្គួយ មានព៌៖ ១ ។ ធមិ មិនមានហេតុ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង្គួយ មានព៌៖ ១ ។ ភមនិយ ដែលបានកប់ហើយ មានច្រណែន ។ ក្នុងសហេតុកុកុសនិទស្សនសប្បដិយមូល មានព៌៖ ៣ ។

[៤៣២] ធមិ មិនមានហេតុ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង្គួយ ។

បទដ៏យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

(២២៧) ហេតុយា ឯកំ ។
ន ហេតុសម្បយុត្តំ ន សនិទស្សនសម្បដិយំ
សហេតុកកុកសនិសំ ភីណិ បញ្ញា ។
ហេតុផលសហេតុកកុកហេតុផលហេតុសម្ប-
យុត្តកុកមត្តញ្ញិ បញ្ញា^(១) លោ លត្តតិ ។

និហោតុសហោតុកទុកសនិទស្សនត្ថិក

និហោតុសហោតុកទុកសនិទស្សនត្ថិក^(២)

(២៣០) នហេតុំ ន សហេតុកំ ន សនិទស្ស-
នសម្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុអហេតុកោ សនិ-
ទស្សនសម្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា^(៣)
ឯកំ ។ នហេតុំ ន អហេតុកំ ន សនិទស្សនសម្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុអហេតុកោ សនិទស្ស-
នសម្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
កណិកកោ ន ភីណិ ។

(២៣១) នហេតុំ ន សហេតុកំ ន អនិទស្ស-
នសម្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ភីណិយេវ ។

១ ម. បញ្ញា ។ ២ ម. ន ហេតុសហោតុកទុក . . . សនិទស្សនត្ថិក ន ទិស្សតិ ។
២ ម. ហេតុប្បច្ចយា ហេតុយា ឯកំ ។

បទដ៏យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

(២២៧) ក្ករហេតុប្បច្ច័យ មានព័រៈ ១ ។

នហេតុសម្បយុត្តនសនិទស្សនសម្បដិយេៈ ប្រវហលក្ខានិទិសហេតុ-
កទុកៈ មានប្រស្នា ៧ ។

ហេតុចៅសហេតុកទុកៈ ហេតុចៅហេតុសម្បយុត្តកទុកៈ បណ្ឌិត
មិនបានសំដៅយកក្នុងប្រស្នាទេ ។

និហោតុសហោតុកទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

និហោតុសហោតុកទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

(២៣០) ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមានហេតុ ប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឡូវធម៌ មិនមែន
ជាហេតុទាំងមិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
ព័រៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមានហេតុ ប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឡូវធម៌ មិនមែន
ជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
ព័រៈ ១ ។ ភាវន័យវេស្សនានុកចៅហើយ មានព័រៈ ៣ ។

(២៣១) កាស្រ័យ ឡូវធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែន
ប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាមិនមានការឃើញប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ . . . ។ មានព័រៈ ៣ ។

អភិធម្មចំណីត បច្ចុប្បន្នយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[២៣២] ន ហេតុំ ន សហេតុកំ ន អនិទស្សន-
អប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ ន ហេតុអហេតុកោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៣៣] ហេតុយា ឯកំ ។

នសប្បប្បយទុកសនិទស្សនត្ថិកេ
សប្បប្បយទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[២៣៤] ន អប្បទ្ធាយំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិទ្ធ សប្បដ្ឋយោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៣៥] ហេតុយា ឯកំ ។

[២៣៦] ន អប្បទ្ធាយំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិទ្ធ សប្បដ្ឋយោ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៣៧] ហេតុយា ឯកំ ។

ន អប្បទ្ធាយំ ន អនិទស្សនអប្បដិយម្ហលេបិ
ឯកមេវ ។ ន សង្ខតំ ន សប្បប្បយសនិទសំ ។

១- ឆ. នសប្បប្បយទុក ... សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណីត បច្ចុប្បន្នយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[២៣២] ធមិ មិនមែនជាហេតុពិនិច្ឆេទមិនមានហេតុ មិនមាន
ការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុ
ពិនិច្ឆេទមិនប្រកចរដោយហេតុ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមាន
ការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។

នសប្បប្បយទុកសនិទស្សនត្ថិកេ
សប្បប្បយទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

[២៣៤] ធមិ ប្រកចរដោយប្បដ្ឋយ ប្រកចរដោយការឃើញនិង
ប្រកចរដោយការបំពេញ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាមិនមានប្បដ្ឋយ
មិនមែនប្រកចរដោយការឃើញ និងប្រកចរដោយការបំពេញ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៣៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។

[២៣៦] ធមិ ប្រកចរដោយប្បដ្ឋយ មិនមានការឃើញតែប្រកចរ
ដោយការបំពេញ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាមិនមានប្បដ្ឋយ មិន
មែនជាមិនមានការឃើញតែប្រកចរដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៣៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។ សូម្បីក្នុងអប្បប្ប-
យនអនិទស្សនអប្បដិយម្ហលេ មានព័រៈ ១ ។ នសង្ខតធមិ ប្រវហស
គាននិទសប្បប្បយធមិវេវ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកិច្ចខ្លាំង

នសនិទស្សនទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកោ
សនិទស្សនទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៣៨] នសនិទស្សនំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៣៩] ហេតុយា ឯកំ ។

[៤៤០] នសនិទស្សនំ នអនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនោ អនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៤១] ហេតុយា ឯកំ ។

[៤៤២] នសនិទស្សនំ នអនិទស្សនអប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៤៣] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ឧ.ន សនិទស្សនទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សនិ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកិច្ចខ្លាំង

នសនិទស្សនទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកោ
សនិទស្សនទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកោ

[៤៣៨] ធម៌ ច្រកបដោយការឃើញ ច្រកបដោយការឃើញ
និងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លុំធម៌ មិនមែនច្រកបដោយការ
ឃើញ មិនមែនច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៤៤០] ធម៌ មិនមានការឃើញ មិនមានការឃើញតែច្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លុំធម៌ មិនមែនច្រកបដោយការឃើញ
មិនមែនជាមិនមានការឃើញតែច្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៤១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៤៤២] ធម៌ មិនមានការឃើញ មិនមានការឃើញនិងមិន
មានការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លុំធម៌ មិនមែនច្រកបដោយការឃើញ មិន
មែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៤៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក បច្ចនិយានុសោមប្បដ្ឋានំ

នសប្បដិយទុកសនិទស្សនត្ថិកេ
សប្បដិយទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៤៤] នសប្បដិយំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ នអប្បដិយំ
នសនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បដិយោ
សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ឯកំ ។ នសប្បដិយំ នសនិទស្សនសប្បដិយេក្ខ
នអប្បដិយំ នសនិទស្សនសប្បដិយេក្ខ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បដិយោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ សព្វត្ថ តិណិ ។

[៤៤៥] នសប្បដិយំ នអនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ អនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ នសប្បដិយទុក ... សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក បច្ចនិយានុសោមប្បដ្ឋានំ

នសប្បដិយទុកសនិទស្សនត្ថិកេ
សប្បដិយទុកសនិទស្សនត្ថិកំ

[៤៤៤] ធមិ ប្រកបដោយការបំពេញ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការ
បំពេញ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការបំពេញ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធមិ មិនមានការបំ
ពេញ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រីយ
ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាមិនមានការបំពេញ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ។ ធមិ ប្រកបដោយការបំពេញ ប្រកបដោយការឃើញ និង
ប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការ
បំពេញ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការបំពេញ ផង
មិនមែនជាមិនមានការបំពេញ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកប
ដោយការបំពេញ ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។
ក្នុងបទទាំងឡាយ មានវារៈ ៣ ។

[៤៤៥] ធមិ ប្រកបដោយការបំពេញ មិនមានការឃើញ
តែប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការ
បំពេញ មិនមែនជាមិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការបំពេញ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ជីឈ្មោះសមាសភាពពាក្យប្រដាប់

[២២៦] ហេតុយា ឯកំ ។

[២២៧] ឧ អប្បដិយំ ឧ អនិទស្សន្ត អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បដិយោ អនិទស្សន្ត អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដិយោ ។

[២២៨] ហេតុយា ឯកំ ។

នរូបិទុកសនិទស្សនត្តិកោ

រូបិទុកសនិទស្សនត្តិកំ^(១)

[២២៩] ឧ រូបិ ឧ សនិទស្សន្ត ឧ សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច រូបិ សនិទស្សន្ត ឧ សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដិយោ ។

[២៣០] ហេតុយា តិណិ ។

[២៣១] ឧ រូបិ ឧ អនិទស្សន្ត ឧ សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច រូបិ អនិទស្សន្ត ឧ សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដិយោ ។

[២៣២] ហេតុយា តិណិ ។

[២៣៣] ឧ អរូបិ ឧ អនិទស្សន្ត ឧ អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច រូបិ អនិទស្សន្ត ឧ អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដិយោ ។

១ ឧ. រូបិទុក ... សនិទស្សនត្តិកំ ឧ ទិស្សតិ ។

បញ្ជីឈ្មោះសមាសភាពពាក្យប្រដាប់

[២២៦] ក្កនិហេតុប្បដិយោ មានវរៈ ១ ។

[២២៧] ធម៌ មិនមានការបំពេញ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាមិនមានការបំពេញ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[២២៨] ក្កនិហេតុប្បដិយោ មានវរៈ ១ ។

នរូបិទុកសនិទស្សនត្តិកោ

រូបិទុកសនិទស្សនត្តិកោ

[២២៩] ធម៌ មានរូប ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមានរូប មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[២៣០] ក្កនិហេតុប្បដិយោ មានវរៈ ៣ ។

[២៣១] ធម៌ មានរូប មិនមានការឃើញនៃប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមានរូប មិនមែនជាមិនមានការឃើញនៃប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[២៣២] ក្កនិហេតុប្បដិយោ មានវរៈ ៣ ។

[២៣៣] ធម៌ មានរូប មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាមិនមានរូប មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[៤៥៤] ហេតុយា ឯកំ ។

នលោកិយទុកសនិទស្សនត្ថិកំ

លោកិយទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៥៥] ន លោកិយំ ន សនិទស្សនសម្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច លោកិយោ សនិទស្សនសម្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន ន-
លោកុត្តរំ^(២) ន សនិទស្សនសម្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
លោកិយោ សនិទស្សនសម្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ កណ៌កោន កលោកត្វា
តំណិ បញ្ញា ។

[៤៥៦] ន លោកិយំ ន អនិទស្សនសម្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច លោកិយោ អនិទស្សនសម្បដិយោ... ។
តំណិយេវ^(៣) បញ្ញា កាតត្វា ។

[៤៥៧] ន លោកុត្តរំ ន អនិទស្សនសម្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច លោកិយោ អនិទស្សនសម្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. នលោកិយទុក ... សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. ន លោកុត្តរំ ។
៣ ឆ. ពិណ្ឌិយេវ បញ្ញា កាតត្វា ។

[៤៥៤] កុត្តរហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។

នលោកិយទុកសនិទស្សនត្ថិកំ

លោកិយទុកសនិទស្សនត្ថិកំ

[៤៥៥] ធមិ ជាលោកិយ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការបំពេញ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាលោកិយ មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។ ធមិ ជាលោកិយ ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាមិនមែន
ជាលោកុត្តរៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។ ប្រសូ ៣ បណ្ឌិត
ភប្បិរាចំ ដោយចទ្រវិលក្ខណ៍ផលចុះ ។

[៤៥៦] ធមិ ជាលោកិយ មិនមានការឃើញនៃប្រកបដោយ
ការបំពេញ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាលោកិយ មិនមែនជាមិន
មានការឃើញនៃប្រកបដោយការបំពេញ ... ។ ប្រសូ ៣ បណ្ឌិត
ភប្បិរាចំផលចុះ ។

[៤៥៧] ធមិ ជាលោកិយ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការ
បំពេញ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាមិនមាន
ការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បញ្ជីយានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[៤៥៨] ហេតុយា ឯក ។

នកោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនត្តិកោ
កោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនត្តិកោ^(១)

[៤៥៩] នកោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនសម្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច កោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនសម្ប-
ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា . . . កោស-
ិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនសម្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា . . . កោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សន-
សម្បដិយោ ច កោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនស-
ម្បដិយោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា^(២) ភីណិ ។
នកោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនសម្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច . . . ភីណិយេវ ។ នកោសិកាវិញ្ញាណសនិ-
ទស្សនសម្បដិយតុ នកោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សន-
សម្បដិយតុ ធម្មំ បដិច្ច . . . ភីណិយេវ ។

១ ឧ. នកោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនត្តិកោ ឧ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. កោសិ-
កាវិញ្ញាណសនិទស្សនសម្បដិយតុ ហេតុប្បដ្ឋយា ហេតុយា ភីណិ ។

បញ្ជីយានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[៤៥៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នកោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនត្តិកោ
កោសិកាវិញ្ញាណសនិទស្សនត្តិកោ

[៤៥៩] ធម៌ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណាមួយ
ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡូធម៌
ដែលមិនមែនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ . . . ធម៌ ដែលមិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ប្រកប
ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ . . . ធម៌ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណាមួយ
ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី ដែលមិនគួរដឹង
ច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ក្តី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។
ភាស្រ័យ ឡូធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនគួរដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណ
ណាមួយ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ . . .
មានវារៈ ៣ ។ ភាស្រ័យ ឡូធម៌ ដែលមិនមែនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណាមួយ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ផង មិនមែនជាមិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង . . . មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុទ្ទិយោនុស្សន្តិកា

សព្វត្ថ លវ ។ នកោធនិវិញ្ញយ្យន អនិទស្សនសប្បដិយស្ស បុរិមសទិសំ លវចញ្ញំ កាកត្យា(១) ។ នកោធនិវិញ្ញយ្យន អនិទស្សនសប្បដិយមូលស្ស លវចញ្ញាមវ ។

តោអាសវិទុកនសនិទស្សនត្ថិកា

អាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកិ(២)

[៤៦០] តោ អាសវិ(៣) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច តោអាសវេ ភិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន តោអាសវំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច តោអាសវេ ភិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ តណិកកោន តីណិ ។

[៤៦១] តោ អាសវំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ បុរិមនយេន តីណិ បញ្ញា ។

[៤៦២] តោ អាសវំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច តោអាសវេ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. កត្យ ។ ២ ឆ. តោអាសវិទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកិ ឧទិស្សតិ ។
៣ ឆ. ន អាសវិ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុទ្ទិយោនុស្សន្តិកា

ក្នុងចំណីក្នុង មានវារៈ ។ នកោធនិវិញ្ញយ្យន អនិទស្សនសប្បដិយៈ ប្រាប្រស្ន ៤ ប្រវហលក្កានិវិលកមុនវេរ បណ្ឌិត ធម្មវិទូផងចុះ ។ នកោធនិវិញ្ញយ្យន អនិទស្សនសប្បដិយមូល មានប្រស្ន ៤ ។

តោអាសវិទុកនសនិទស្សនត្ថិកា

អាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកា

[៤៦០] ធមិ មិនមែនជាភាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង ប្រកបដោយការបំពេញ កស្រីយ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធមិ មិនមែនជាភាសវៈ ប្រកប ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការបំពេញ កស្រីយ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាមិនមានភាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ ការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ វារៈ ៣ ដោយចង់ដែលគួររាប់ ។

[៤៦១] កស្រីយ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជា មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការបំពេញ . . . ។ ប្រស្ន ៣ ដោយន័យដូចមុន ។

[៤៦២] ធមិ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមាន ការបំពេញ កស្រីយ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាមិនមាន ការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រកាស

[៤៦៣] ហេតុយា ឯក ។

និសាសវិទ្យាសន្និសីទស្បៀនភ្នំកែ
និសាសវិទ្យាសន្និសីទស្បៀនភ្នំកំ(១)

[៤៦៤] និសាសវិ ទសនិទស្បៀនសម្បជ័យ
ធម្ម បដិច្ច សាសនា សនិទស្បៀនសម្បជ័យោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯក ។ និសាសវិ ទ
សនិទស្បៀនសម្បជ័យ ធម្ម បដិច្ច សាសនា សនិ-
ទស្បៀនសម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ឯក ។ តណិកកេន តីណិ ។ និសាសវិទសនិ-
ទស្បៀនសម្បជ័យមូលស្ប ប្រមនយេន តីណិ បញ្ញា ។

[៤៦៥] និសាសវិ ទសនិទស្បៀនសម្បជ័យ ធម្ម
បដិច្ច សាសនា សនិទស្បៀនសម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៤៦៦] ហេតុយា ឯក ។

១ ឧ. និសាសវិទ្យា...សន្និសីទស្បៀនភ្នំ ១ ទិស្សតិ ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រកាស

[៤៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។

និសាសវិទ្យាសន្និសីទស្បៀនភ្នំកែ
និសាសវិទ្យាសន្និសីទស្បៀនភ្នំកំ

[៤៦៧] ធមិ ប្រកថដោយភាសវៈ ប្រកថដោយការឃើញ
និងប្រកថដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡធមិ មិនមែនប្រកថដោយ
ភាសវៈ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។ ធមិ ប្រកថដោយភាសវៈ
ប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡធមិ មិន
មែនជាមិនមានភាសវៈ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយ
ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។ ព័រៈ ៣
ដោយចៅវេលគ្គរាច ។ និសាសវិទសនិទស្បៀនសម្បជ័យមូល មាន
ប្រសា ៣ ដោយន័យដូចមុន ។

[៤៦៨] ធមិ ប្រកថដោយភាសវៈ មិនមានការឃើញនិង
មិនមានការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡធមិ មិនមែនជាមិនមានភាសវៈ មិន
មែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។

និកាយវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា
និកាយវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា^(១)

[៤៦៧] និកាយវិសម្បយុត្ត និកាយវិសម្បយុត្ត-
សម្បជ្ជនិយម ធម្មំ បដិច្ច កាយវិសម្បយុត្ត សនិទស្ស-
និកាយវិសម្បយុត្ត ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។
និកាយវិសម្បយុត្ត និកាយវិសម្បយុត្តសម្បជ្ជនិយម ធម្មំ បដិច្ច
កាយវិសម្បយុត្ត សនិទស្សនិកាយវិសម្បយុត្ត ធម្មំ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ កណ្ឌិកកោ
តិណិ ។ និកាយវិសម្បយុត្តនិកាយវិសម្បយុត្តសម្បជ្ជនិយម-
មូលេ តិណិយេវ^(២) ។

[៤៦៨] និកាយវិសម្បយុត្ត និកាយវិសម្បយុត្ត-
សម្បជ្ជនិយម ធម្មំ បដិច្ច កាយវិសម្បយុត្ត និកាយវិសម្បយុត្ត-
សម្បជ្ជនិយម ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៤៦៩] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ឃ. និកាយវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា និកាយវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា
និទស្សនត្ថិ ។ ២ ឃ. កណ្ឌិកេវ ។

និកាយវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា
និកាយវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា

[៤៦៧] ធម៌ ប្រាសចាកភាសាៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ខ្លាចធម៌ មិនមែនប្រកបដោយភាសាៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រាសចាកភាសាៈ
ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ខ្លាចធម៌
មិនមែនប្រាសចាកភាសាៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។
វារៈ ៣ ដោយចៅដល់គ្នារាប់ ។ ក្នុងនិកាយវិសម្បយុត្តនិកាយវិសម្បយុត្ត-
សម្បជ្ជនិយម មានវារៈ ៣ ។

[៤៦៨] ធម៌ ប្រាសចាកភាសាៈ មិនមានការឃើញ និងមិន
មានការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ខ្លាចធម៌ មិនមែនប្រកបដោយភាសាៈ មិន
មែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៤៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។

នអាសវិសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកោ
អាសវិសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកិ^(១)

[២៧០] ន អាសវត្ថោ ន អនាសវត្ថោ ន សនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ នម្មំ បដិទ្ធិ សាសវេនេវ នោច-
អាសវេ សនិទស្សនសប្បដិយោ នម្មោ ទប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន អនាសវត្ថោ ន នោចអាសវំ ន-
សនិទស្សនសប្បដិយំ នម្មំ បដិទ្ធិ សាសវេនេវ-
នោចអាសវេ សនិទស្សនសប្បដិយោ នម្មោ ទប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ កណិកកេន កីណិ ។ ន អនា-
សវត្ថោ ន អនាសវំ ន អនិទស្សនសប្បដិយម្ភលេមិ បុរិម-
នយេន កីណិយេវ ។

[២៧១] ន អាសវត្ថោ ន អនាសវត្ថោ ន អនិទស្ស-
នសប្បដិយំ នម្មំ បដិទ្ធិ សាសវេនេវ នោចអាសវេ
អនិទស្សនសប្បដិយោ នម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា ។

[២៧២] ហេតុយា ដកកំ ។

១ ឆ. នអាសវិសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកោ. ន ទំស្សតិ ។

នអាសវិសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកោ
អាសវិសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកិ

[២៧០] ធមិ ប្រកបដោយកាសវៈវៃតមិនមែនជាកាសវៈ ប្រកប
ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិន
មែនជាកាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមានកាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។
ធមិ ប្រកបដោយកាសវៈវៃតមិនមែនជាកាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាមិនមានកាសវៈ
ទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាកាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។ កាមន័យ
ដែលបានកប់ហើយ មានពៈ ៣ ។ ក្នុងនអាសវត្ថោននាសវនន-
និទស្សនសប្បដិយមូល មានពៈ ៣ ដោយន័យដូចមុន ។

[២៧១] ធមិ ប្រកបដោយកាសវៈទាំងមិនមែនជាកាសវៈ មិន
មានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែន
ជាកាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមានកាសវៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
និងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៧២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានពៈ ១ ។

អភិធម្មបិណ្ឌេ ចតុសីយានុលោមទុក្ខក្សត្រា

ន អាសវៈញោវ ន អាសវៈសម្បយុត្តុកុកមត្តញ្ញិ

បញ្ញោ ន លត្តតិ ។

អាសវៈវិប្បយុត្តុសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកេ^(១)

អាសវៈវិប្បយុត្តុសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកិ

[៤៧៣] អាសវៈវិប្បយុត្តុ ន សាសវៈ ន សនិទស្សនសម្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវៈវិប្បយុត្តុ សាសវេ សនិទស្សនសម្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ឯកំ ។ អាសវៈវិប្បយុត្តុ ន អនាសវៈ ន សនិទស្សនសម្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវៈវិប្បយុត្តុ សាសវេ សនិទស្សនសម្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ឯកំ ។ កណ៌កកេន តីណិ ។ អាសវៈវិប្បយុត្តុសាសវៈអនិទស្សនសម្បដិយម្យលេមិ បុរិមនយេនេវ តីណិ បញ្ញា ។

[៤៧៤] អាសវៈវិប្បយុត្តុ ន អនាសវៈ ន អនិទស្សនសម្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវៈវិប្បយុត្តុ សាសវេ អនិទស្សនសម្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

[៤៧៥] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ឃ. អាសវៈវិប្បយុត្តុសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកេ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌេ ចតុសីយានុលោមទុក្ខក្សត្រា

ន អាសវៈញោវ ន អាសវៈសម្បយុត្តុកុកុមៈ បណ្ឌិត មិនបាទសំដៅយក ក្នុងប្រាសាទ ។

អាសវៈវិប្បយុត្តុសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

អាសវៈវិប្បយុត្តុសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៧៣] ធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈចាំនិប្រកបដោយកាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ខ្លីធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈចាំនិមិនមែនប្រកបដោយកាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ មានពៈ ១ ។ ធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈចាំនិប្រកបដោយកាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ខ្លីធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈចាំនិមិនមែនជាមិនមានកាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ មានពៈ ១ ។ តាមន័យដែលបានរាប់ហើយ មានពៈ ៣ ។ ក្នុងកាសវៈវិប្បយុត្តុសាសវៈអនិទស្សនសម្បដិយមូល មានប្រាសាទ ៣ ដោយន័យដូចមុន ។

[៤៧៤] ធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈចាំនិប្រកបដោយកាសវៈ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ខ្លីធម៌ ប្រាសចាកកាសវៈចាំនិមិនមែនជាមិនមានកាសវៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

[៤៧៥] ក្នុងហេតុប្បដូយ មានពៈ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្មវិញ្ញាណ

តោសញ្ញាជនគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
សញ្ញាជនគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកិ^(១)

[៤៧៦] ចោ សញ្ញាជនំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច ចោសញ្ញាជនោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ តិណិ បញ្ញា ។

តោគន្ធគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
គន្ធគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកិ^(២)

[៤៧៧] ចោ គន្ធ�ំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច ចោគន្ធ�ោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៤៧៨] ហេតុយា តិណិ ។

តោឡយគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
ឡយគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកិ^(៣)

[៤៧៩] ចោ ឡយំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច ចោឡយោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. សញ្ញាជនគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. តោគន្ធគោប្បកទុក្ខ
... សនិទស្សនត្ថិកិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. តោឡយគោប្បកទុក្ខ ... សនិទស្សនត្ថិកិ
ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្មវិញ្ញាណ

តោសញ្ញាជនគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
សញ្ញាជនគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកិ

[៤៧៦] ធមិ មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ប្រសូ ៣ ។

តោគន្ធគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
គន្ធគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកិ

[៤៧៧] ធមិ មិនមែនជាគន្ធៈ ប្រកបដោយការឃើញ និង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាគន្ធៈ មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៧៨] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ។

តោឡយគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
ឡយគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកិ

[៤៧៩] ធមិ មិនមែនជាឡយៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាឡយៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[២៨០] ហេតុយា តិណិ ។

គោយោគគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកេ
យោគគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[២៨១] នោ យោគំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច នោ យោគោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទូយា ។

[២៨២] ហេតុយា តិណិ ។

គោនីវរណគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកេ
នីវរណគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[២៨៣] នោ នីវរណំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច នោ នីវរណោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទូយា ។

[២៨៤] ហេតុយា តិណិ ។

១ ឆ. គោយោគគោប្បកទុក... សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. គោនីវរណ-
គោប្បកទុក... សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[២៨០] កុណិហេតុប្បទូយា មានវរៈ ព ។

គោយោគគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកេ
យោគគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

[២៨១] ធម៌ មិនមែនជាយោគៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រីយ ខ្លវធម៌ មិនមែនជាយោគៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[២៨២] កុណិហេតុប្បទូយា មានវរៈ ព ។

គោនីវរណគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកេ
នីវរណគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

[២៨៣] ធម៌ មិនមែនជានីវរណៈ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រីយ ខ្លវធម៌ មិនមែនជានីវរណៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[២៨៤] កុណិហេតុប្បទូយា មានវរៈ ព ។

បទដ្ឋានសីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក

គោលការណ៍សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក^(១)

គោលការណ៍សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក^(២)

[៤៨៥] គោលការណ៍ ១ សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក
គួរ បដិទូ គោលការណ៍ សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក
គួរ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៤៨៦] ហេតុយា តិណិ ។

សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក

សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក^(៣)

[៤៨៧] ១ សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក
គួរ បដិទូ អនាមិកា សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក
គួរ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។ ២ អនាមិកា
សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក គួរ បដិទូ អនាមិកា
សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក គួរ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូ-
យា ឯកំ ។ ៣ តិណិ តិណិ ។ ៤ សីលធម៌សម្រាប់-
បុគ្គលិក តិណិ យេវ^(៤) ។

១ ប. គោលការណ៍សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក ១ ២ ប. គោលការណ៍សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក ១ ៣ ប. សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក... សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក ១ ៤ ប. តិណិ យេវ ។

បទដ្ឋានសីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក

គោលការណ៍សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក

គោលការណ៍សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក

[៤៨៨] ធម៌ មិនមែនជាបុគ្គលិក ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការចំពោះ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាបុគ្គលិក
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[៤៨៩] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានព័រៈ ៣ ។

សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក

សីលធម៌សម្រាប់បុគ្គលិក

[៤៩០] ធម៌ មិនមានការឃើញ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការចំពោះ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយា មានព័រៈ ១ ។ ធម៌ មិនមានការឃើញប្រកបដោយ
ការឃើញ និងប្រកបដោយការចំពោះ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែន
ជាមិនមានការឃើញ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការ
ចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា មានព័រៈ ១ ។ តាម
ន័យដែលបានកត់ហើយ មានព័រៈ ៣ ។ ក្នុងអនិទស្សនសម្បជ័យៈ
មានព័រៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[២៨៨] ន សារម្មណំ ន អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អនាមម្មណោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ
ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៨៩] ហេតុយា ឯកំ ។

នោបិក្កទុកសនិទស្សនត្ថិកា

បិក្កទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[២៩០] នោ ចិត្តំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច នោ ចិត្តោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន នោ ចិត្តំ ន សនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោ ចិត្តោ សនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា^(២) ឯកំ ។
កណិកកោ ន តីណិ ។

នបេតសិកទុកសនិទស្សនត្ថិកា

បេតសិកទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(៣)

[២៩១] ន ចេតសិកំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ឆ. នោបិក្កទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. ហេតុប្បច្ចយា ហេតុយា
ឯកំ ។ ៣ ឆ. នបេតសិកទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

[២៨៨] ធម៌ មិនមានការប្រកប មិនមានការឃើញនិងមិន
មានការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការប្រកប មិន
មែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៨៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នោបិក្កទុកសនិទស្សនត្ថិកា

បិក្កទុកសនិទស្សនត្ថិកា

[២៩០] ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាចិត្ត មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្ត មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ភាមនីយវេលាបានកប់ហើយ មានវារៈ ៣ ។

នបេតសិកទុកសនិទស្សនត្ថិកា

បេតសិកទុកសនិទស្សនត្ថិកា

[២៩១] ធម៌ ជាចេតសិក ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាចេតសិក មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រៃបិដក

[២៧២] ហេតុយា ភីណិ ។

នបិក្ខុសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា
បិក្ខុសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា^(១)

[២៧៣] ន ចិត្តសម្បយុត្តំ ន សនិទស្សនសម្បដិយំ
ន ចិត្តបដិច្ច ចិត្តវប្បយុត្តោ សនិទស្សនសម្បដិយោ
ន ខេត្តា ទុប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[២៧៤] ហេតុយា ភីណិ ។

នបិក្ខុសំសដ្ឋិទុកសនិទស្សនត្ថិកា
បិក្ខុសំសដ្ឋិទុកសនិទស្សនត្ថិកា^(២)

[២៧៥] ន ចិត្តសំសដ្ឋំ ន សនិទស្សនសម្បដិយំ
ន ចិត្តបដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋោ សនិទស្សនសម្បដិយោ
ន ខេត្តា ទុប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[២៧៦] ហេតុយា ភីណិ ។

១ ឆ. នបិក្ខុសម្បយុត្តទុក... សនិទស្សនត្ថិកា ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នបិក្ខុសំសដ្ឋិទុក... សនិទស្សនត្ថិកា ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រៃបិដក

[២៧៧] ក្កនិហេតុប្បទូយា មានព៌វៈ ព ។

នបិក្ខុសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា
បិក្ខុសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកា

[២៧៨] នមិ ប្រាសចាកចិត្ត ប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថ
ដោយការចំពោះពាល់ កាស្រីយ ភូរិយ មិនមែនប្រកថដោយចិត្ត មិន
មែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[២៧៩] ក្កនិហេតុប្បទូយា មានព៌វៈ ព ។

នបិក្ខុសំសដ្ឋិទុកសនិទស្សនត្ថិកា
បិក្ខុសំសដ្ឋិទុកសនិទស្សនត្ថិកា

[២៨០] នមិ ច្រឡកច្រឡំដោយចិត្ត ប្រកថដោយការឃើញ
និងប្រកថដោយការចំពោះពាល់ កាស្រីយ ភូរិយ មិនមែនច្រឡកច្រឡំ
ដោយចិត្ត មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[២៨១] ក្កនិហេតុប្បទូយា មានព៌វៈ ព ។

គោបិក្ខុសមុដ្ឋានទុកសនិទស្សនក្ខិកោ

បិក្ខុសមុដ្ឋានទុកសនិទស្សនក្ខិកំ^(១)

[៤៧៧] វោ ចិក្ខុសមុដ្ឋានំ ន សនិទស្សនសម្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច ចិក្ខុសមុដ្ឋានោ សនិទស្សនសម្ប-
ដិយោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ ចិក្ខុស-
មុដ្ឋានទ្ធរោវ ភីណិ ។

គោបិក្ខុសហរុកុកសនិទស្សនក្ខិកោ

បិក្ខុសហរុកុកសនិទស្សនក្ខិកំ^(២)

[៤៧៨] វោ ចិក្ខុសហកុំ ន សនិទស្សនសម្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច វោ ចិក្ខុសហកុំ សនិទស្សនសម្ប-
ដិយោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៤៧៩] ហេតុយា ភីណិ ។

គោបិក្ខានុបរិក្ខិទុកសនិទស្សនក្ខិកោ

បិក្ខានុបរិក្ខិទុកសនិទស្សនក្ខិកំ^(៣)

[៥០០] វោ ចិក្ខានុបរិក្ខិ ន សនិទស្សនសម្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច វោ ចិក្ខានុបរិក្ខិ សនិទស្សនសម្ប-
ដិយោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

១ ឃ. គោបិក្ខុសមុដ្ឋានទុក . . . សនិទស្សនក្ខិក្ខិ ន ទិស្សនិ ។ ២ ឃ. គោបិក្ខុសហ-
រុកុក . . . សនិទស្សនក្ខិក្ខិ ន ទិស្សនិ ។ ៣ ឃ. គោបិក្ខានុបរិក្ខិទុក . . . សនិទស្ស-
នក្ខិក្ខិ ន ទិស្សនិ ។

បច្ច័យនៃសេចក្តីក្របខ័ណ្ឌ

[៥០១] ហេតុយោ តីណិ ។

នោបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានទុកសនិទស្សនត្តិកោ

បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានទុកសនិទស្សនត្តិកំ^(១)

[៥០២] នោ ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានំ នសនិទស្ស-
នសប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ នោចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានោ
សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បទូយា ។

[៥០៣] ហេតុយោ តីណិ ។

នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទុកសនិទស្សនត្តិកោ

បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទុកសនិទស្សនត្តិកំ^(២)

[៥០៤] នោ ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុំ ន-
សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ នោចិត្តសំសង្ក-
សមុដ្ឋានសហវុំ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៥០៥] ហេតុយោ តីណិ ។

១ ឆ. នោបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានទុក... សនិទស្សនត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នបិក្ខសំ-
សង្កសមុដ្ឋានសហវុំ ទុក... សនិទស្សនត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ច័យនៃសេចក្តីក្របខ័ណ្ឌ

[៥០១] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យំ មានព័រេ ព ។

នោបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានទុកសនិទស្សនត្តិកោ

បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានទុកសនិទស្សនត្តិកោ

[៥០២] ធមិ មិនមែនប្រឡូកប្រឡំកំនិទ្ធិនិវេយចិត្ត ប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេលំ កាស្រ័យ ទ្ធិធមិ មិន
មែនប្រឡូកប្រឡំកំនិទ្ធិនិវេយចិត្ត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេលំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥០៣] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យំ មានព័រេ ព ។

នបិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទុកសនិទស្សនត្តិកោ

បិក្ខសំសង្កសមុដ្ឋានសហវុទុកសនិទស្សនត្តិកោ

[៥០៤] ធមិ មិនមែនប្រឡូកប្រឡំកំនិទ្ធិកើតជាមួយនឹង
ចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេលំ កាស្រ័យ
ទ្ធិធមិ មិនមែនប្រឡូកប្រឡំកំនិទ្ធិកើតជាមួយនឹងចិត្ត មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេលំ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥០៥] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យំ មានព័រេ ព ។

ករណីទម្រង់ ច្បាប់យុត្តិធម៌

សិទ្ធិសម្របសម្រួលសម្បទានសុបវត្តិទុកសនិទស្សនត្តិក
បិទសិទ្ធិសម្របសម្រួលសម្បទានសុបវត្តិទុកសនិទស្សនត្តិក^(១)

[៥០៦] នៅ ចំពោះសម្បទានសុបវត្តិ ទុកសនិទស្សនសម្បទានដ៏យំ ធម៌ បដិទូ នៅ ចំពោះសម្បទានសុបវត្តិ សនិទស្សនសម្បទានដ៏យំ ធម៌ ទុប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥០៧] ហេតុយា តិណិ ។

អន្តរាគមន៍ទុកសនិទស្សនត្តិក
អន្តរាគមន៍ទុកសនិទស្សនត្តិក^(២)

[៥០៨] ន អន្តរាគមន៍ ទុកសនិទស្សនសម្បទានដ៏យំ ធម៌ បដិទូ ពាហិរេ សនិទស្សនសម្បទានដ៏យំ ធម៌ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន ពាហិរេ ទុកសនិទស្សនសម្បទានដ៏យំ ធម៌ បដិទូ ពាហិរេ សនិទស្សនសម្បទានដ៏យំ ធម៌ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ កណ៌ត- កោន តិណិ ។

១ ឆ. សិទ្ធិសម្របសម្រួលសម្បទានសុបវត្តិទុក... សនិទស្សនត្តិក ១ ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. អន្តរាគមន៍ទុក... សនិទស្សនត្តិក ១ ទិស្សតិ ។

ករណីទម្រង់ ច្បាប់យុត្តិធម៌

សិទ្ធិសម្របសម្រួលសម្បទានសុបវត្តិទុកសនិទស្សនត្តិក
បិទសិទ្ធិសម្របសម្រួលសម្បទានសុបវត្តិទុកសនិទស្សនត្តិក

[៥០៦] ធម៌ មិនមែនច្រឡំច្រឡំគំនិតឡើយច្រឡំច្រឡំច្រឡំ ចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការបំពេញ ភាស្រ័យ ឆ្លុំ ធម៌ មិនមែនច្រឡំច្រឡំគំនិតឡើយច្រឡំច្រឡំច្រឡំ មិនមែនច្រកប ដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥០៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

អន្តរាគមន៍ទុកសនិទស្សនត្តិក
អន្តរាគមន៍ទុកសនិទស្សនត្តិក

[៥០៨] ធម៌ ជាខាងក្រៅ ច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកប ដោយការបំពេញ ភាស្រ័យ ឆ្លុំធម៌ មិនមែនជាខាងក្នុង មិនមែនច្រកប ដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាខាងក្រៅ ច្រកបដោយការឃើញ និងច្រកបដោយការបំពេញ ភាស្រ័យ ឆ្លុំធម៌ មិនមែនជាខាងក្រៅ មិនមែនច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។ កាមន័យវេសនាបាតបំពេញ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយវគ្គសិក្សាស្រាវជ្រាវ

និទានទុកសនិទស្សនត្ថិក
ទុកទុកសនិទស្សនត្ថិក^(១)

[៥០៧] និទាន^(២) និសនិទស្សនសម្បជ័យ
នម្មំ បដិច្ច និទាន សនិទស្សនសម្បជ័យោ នម្មោ
ទុក្ខដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥០៨] ហេតុយា ឯកំ ។

និទានទុកសនិទស្សនត្ថិក
ទុកទុកសនិទស្សនត្ថិក^(៣)

[៥០៩] និទាននិទ្ធិ និសនិទស្សនសម្បជ័យ
នម្មំ បដិច្ច អនុចានិទ្ធិ សនិទស្សនសម្បជ័យោ នម្មោ
ទុក្ខដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥១០] ហេតុយា តិណិ ។

១. និទានទុក... សនិទស្សនត្ថិក និទាន ។ ២. និទានទុក... ។
៣. និទានទុក... សនិទស្សនត្ថិក និទាន ។

បច្ចនីយវគ្គសិក្សាស្រាវជ្រាវ

និទានទុកសនិទស្សនត្ថិក
ទុកទុកសនិទស្សនត្ថិក

[៥០៧] ធម៌ ជាទុក្ខា ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការបំពេញ កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាទុក្ខា មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥០៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវិវាទ ។

និទានទុកសនិទស្សនត្ថិក
ទុកទុកសនិទស្សនត្ថិក

[៥០៩] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តា ជាដើម
មិនកាន់យកហើយ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការបំពេញ
កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តា ជាដើម
កាន់យកហើយ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
ពេល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥១០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវិវាទ ។

ករណីទី១៖ បញ្ជីយានយន្តបណ្តោះអាសន្ន
គោទុបាទានគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិក
ទុបាទានគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិក^(១)

[៥០៣] នៅ ទុបាទាន^(២) ន សនិទស្សនសម្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ នៅ ទុបាទាន នៅ សនិទស្សនសម្ប-
ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៥០៤] ហេតុយា តិណិ ។

គោកិលេសគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិក
កិលេសគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិក^(៣)

[៥០៥] នៅ កិលេសំ ន សនិទស្សនសម្បដិយំ
ធម្មំ បដិទ្ធ នៅ កិលេសោ សនិទស្សនសម្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៥០៦] ហេតុយា តិណិ ។

នទស្សនេសបហាតត្វទុកសនិទស្សនត្ថិក
ទស្សនេសបហាតត្វទុកសនិទស្សនត្ថិក^(៤)

[៥០៧] ន នស្សនេសបហាតត្វំ ន សនិទស្ស-
នសម្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ ន នស្សនេសបហាតត្វោ

១ ឃ. គោទុបាទានគោប្បកទុក . . . សនិទស្សនត្ថិក ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. គោទុបាទាន
សនិទស្សនសម្បដិយំ ។ ៣ ឃ. គោកិលេសគោប្បកទុក . . . សនិទស្សនត្ថិក ន ទិស្សតិ ។
៤ ឃ. នទស្សនេសបហាតត្វទុក . . . សនិទស្សនត្ថិក ន ទិស្សតិ ។

ករណីទី២៖ បញ្ជីយានយន្តបណ្តោះអាសន្ន
គោទុបាទានគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិក
ទុបាទានគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិក

[៥១៣] ធមិ មិនមែនជាទុបាទាន ប្រកចដោយការឃើញ
និងប្រកចដោយការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ឡធមិ មិនមែនជាទុបាទាន
មិនមែនប្រកចដោយការឃើញនិងប្រកចដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៥១៤] កុណិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

គោកិលេសគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិក
កិលេសគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិក

[៥១៥] ធមិ មិនមែនជាកិលេស ប្រកចដោយការឃើញនិង
ប្រកចដោយការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ឡធមិ មិនមែនជាកិលេស មិន
មែនប្រកចដោយការឃើញនិងប្រកចដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៥១៦] កុណិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

នទស្សនេសបហាតត្វទុកសនិទស្សនត្ថិក
ទស្សនេសបហាតត្វទុកសនិទស្សនត្ថិក

[៥១៧] ធមិ មិនត្រូវសរដោយទស្សនៈ ប្រកចដោយការឃើញ
និងប្រកចដោយការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ឡធមិ មិនត្រូវសរដោយទស្សនៈ

សន្និដ្ឋានសម្បជ័យោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ទូយោ ។

[៥១៨] ហេតុយោ តិណិ ។

នការិវាយបហាតត្វទុកសនិទស្សនត្ថិកោ
ការិវាយបហាតត្វទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥១៩] ន ការិវាយ បហាតត្វំ ន សនិទស្សន-
សម្បជ័យំ នម្មំ បដិទ្ធ ន ការិវាយ បហាតត្វោ សនិ-
ទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយោ ។

[៥២០] ហេតុយោ តិណិ ។

និទស្សនេសបហាតត្វហេតុកទុកសនិទស្សនត្ថិកោ
ទស្សនេសបហាតត្វហេតុកទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥២១] ន និទស្សនេសបហាតត្វហេតុកំ ន សនិ-
ទស្សនសម្បជ័យំ នម្មំ បដិទ្ធ ន និទស្សនេសបហាតត្វ-
ហេតុកោ សនិទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយោ ។

[៥២២] ហេតុយោ តិណិ ។

១ ឌ ការិវាយបហាតត្វទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកំ ឌ ទិស្សតិ ។ ២ ឌ. និទស្ស-
នេសបហាតត្វហេតុកទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកំ ឌ ទិស្សតិ ។

មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវាវៈ ៣ ។

នការិវាយបហាតត្វទុកសនិទស្សនត្ថិកោ
ការិវាយបហាតត្វទុកសនិទស្សនត្ថិកំ

[៥១៩] ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយការវាវា ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ខ្លាចធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយ
ការវាវា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥២០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវាវៈ ៣ ។

និទស្សនេសបហាតត្វហេតុកទុកសនិទស្សនត្ថិកោ
និទស្សនេសបហាតត្វហេតុកទុកសនិទស្សនត្ថិកំ

[៥២១] ធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ខ្លាចធម៌ មាន
ហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥២២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវាវៈ ៣ ។

នការវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសសនិទស្សនត្ថិកេ
ការវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥២៣] ន ការវិនាយ បហាតព្វហេតុកំ ន ស-
និទស្សនសប្បដិយំ នម្មំ បដិច្ច ន ការវិនាយ បហា-
តព្វហេតុកេ សនិទស្សនសប្បដិយោ នឌោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥២៤] ហេតុយា ភិណំ ។

នសវិតក្កុកុកុសសនិទស្សនត្ថិកេ
សវិតក្កុកុកុសសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥២៥] ន សវិតក្កុំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
នម្មំ បដិច្ច អវិតក្កោ សនិទស្សនសប្បដិយោ នឌោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥២៦] ហេតុយា ភិណំ ។

១ ឃ នការវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុ... សនិទស្សនត្ថិក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ នស-
វិតក្កុកុ... សនិទស្សនត្ថិក្កំ ន ទិស្សតិ ។

នការវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសសនិទស្សនត្ថិក្កុកៈ

ការវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសសនិទស្សនត្ថិក្កុកៈ

[៥២៧] ធមិ មានហេតុវដលមិទត្រូវលដោយការវិនា ប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ភាស្រ័យ ឡធមិ មាន
ហេតុវដលមិទត្រូវលដោយការវិនា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥២៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានវិវា ៗ

នសវិតក្កុកុកុសសនិទស្សនត្ថិក្កុកៈ

សវិតក្កុកុកុសសនិទស្សនត្ថិក្កុកៈ

[៥២៩] ធមិ មិនមានវិក្កុកៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការបំពេញ ភាស្រ័យ ឡធមិ មិនមែនប្រកបដោយវិក្កុកៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានវិវា ៗ

នសវិចារទុកនសនិទស្សនត្ថិកោ
សវិចារទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥២៧] នសវិចារំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អវិចារោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥២៨] ហេតុយា តិណិ ។

នសប្បីតិកទុកនសនិទស្សនត្ថិកោ
សប្បីតិកទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥២៩] នសប្បីតិកំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អប្បីតិកោ^(៣) សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៣០] ហេតុយា តិណិ ។

១ ម. នសវិចារទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសប្បីតិកទុក . . .
សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នសប្បីតិកោ ។

នសវិចារទុកនសនិទស្សនត្ថិកោ
សវិចារទុកសនិទស្សនត្ថិកោ

[៥២៧] ធមិ មិនមានវិចារៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការបំពេញ ភាស្រ័យ នូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយវិចារៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបតើព្រឿន
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥២៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានវិចារៈ ព ។

នសប្បីតិកទុកនសនិទស្សនត្ថិកោ
សប្បីតិកទុកសនិទស្សនត្ថិកោ

[៥២៩] ធមិ មិនមានចិត្តិ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការបំពេញ ភាស្រ័យ នូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយចិត្តិ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបតើព្រឿន
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានវិចារៈ ព ។

នប៊ីតិសហគតទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

ប៊ីតិសហគតទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥៣១] ន ប៊ីតិសហគតំ ន សនិទស្សនសម្បជ័យំ
ធម្មំ បដិច្ច ន ប៊ីតិសហគតោ សនិទស្សនសម្បជ័យោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយោ ។

[៥៣២] ហេតុយោ តិណិ ។

នសុខសហគតទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

សុខសហគតទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥៣៣] ន សុខសហគតំ ន សនិទស្សនសម្ប-
ជ័យំ ធម្មំ បដិច្ច ន សុខសហគតោ សនិទស្សន-
សម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយោ ។

[៥៣៤] ហេតុយោ តិណិ ។

១ ឧ. នប៊ីតិសហគតទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. នសុខសហគ-
តទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

នប៊ីតិសហគតទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

ប៊ីតិសហគតទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៣១] ធមិ មិនមែនប្រកបដោយចីតិ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការចំពោះ ភាស្រ័យ ខ្លាចមិ មិនមែនប្រកបដោយចីតិ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ច័បកើត
រឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

[៥៣២] ក្នុងហេតុប្បដូយ មានវារៈ ៣ ។

នសុខសហគតទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

សុខសហគតទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៣៣] ធមិ មិនមែនប្រកបដោយសុខ ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ភាស្រ័យ ខ្លាចមិ មិនមែនប្រកប
ដោយសុខ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ
ច័បកើតរឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

[៥៣៤] ក្នុងហេតុប្បដូយ មានវារៈ ៣ ។

បទដ្ឋានសីលធម៌កម្ពុជា

នគរបញ្ជាសហគតទុកសនិទស្សនត្តិក
ឧបេក្ខាសហគតទុកសនិទស្សនត្តិក^(១)

[៥៣៥] ន ឧបេក្ខាសហគតំ ន សនិទស្សន-
សប្បដិយំ នង្គំ បដិច្ច នឧបេក្ខាសហគតោ សនិ-
ទស្សនសប្បដិយោ នធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៣៦] ហេតុយោ តីណិ ។

នកាមាវចរទុកសនិទស្សនត្តិក
កាមាវចរទុកសនិទស្សនត្តិក^(២)

[៥៣៧] ន កាមាវចរំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
នង្គំ បដិច្ច នកាមាវចរោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
នធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៣៨] ហេតុយោ តីណិ ។

១ ម. នគរបញ្ជាសហគតទុក... សនិទស្សនត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នកាមាវចរទុក
... សនិទស្សនត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

នគរបញ្ជាសហគតទុកសនិទស្សនត្តិកៈ
ឧបេក្ខាសហគតទុកសនិទស្សនត្តិកៈ

[៥៣៥] នមិ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការចេះពាល់ កាស្រ័យ នូវនមិ មិនមែនប្រកប
ដោយឧបេក្ខា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចេះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានព័រៈ ៣ ។

នកាមាវចរទុកសនិទស្សនត្តិកៈ
កាមាវចរទុកសនិទស្សនត្តិកៈ

[៥៣៧] នមិ មិនមែនជាកាមាវចរៈ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការចេះពាល់ កាស្រ័យ នូវនមិ មិនមែនជាកាមាវចរៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចេះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៣៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានព័រៈ ៣ ។

ភរិយាប្តី បង្ខំយាតុលាមប្បដ្ឋាន

នរណាវិបរទុកសនិទស្សន្តិកៈ

រូបាវិបរទុកសនិទស្សន្តិកៈ

[៥៧៧] ធម៌ មិនមែនជារូបាវចរៈ ច្រកចរដោយការឃើញនិង
ច្រកចរដោយការប៉ះពាល់ ពាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជារូបាវចរៈ មិន
មែនច្រកចរដោយការឃើញនិងច្រកចរដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុច្បង្គ័យ ។

[៥៧៨] ក្នុងហេតុច្បង្គ័យ មានវារៈ ៣ ។

នរណាវិបរទុកសនិទស្សន្តិកៈ

អរណាវិបរទុកសនិទស្សន្តិកៈ

[៥៧៩] ធម៌ មិនមែនជាអរណាវចរៈ ច្រកចរដោយការឃើញនិង
ច្រកចរដោយការប៉ះពាល់ ពាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអរណាវចរៈ មិន
មែនច្រកចរដោយការឃើញនិងច្រកចរដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុច្បង្គ័យ ។

[៥៨០] ក្នុងហេតុច្បង្គ័យ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្ពុជានិក្ខានំ

នបរិយាបន្តទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកោ
បរិយាបន្តទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥២៣] ន បរិយាបន្តំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អបរិយាបន្តោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៥២៤] ហេតុយា តីណិ ។

ននិយ្យានិកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកោ
និយ្យានិកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥២៥] ន និយ្យានិកំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៥២៦] ហេតុយា តីណិ ។

១ ឆ. នបរិយាបន្តទុក្ខ ... សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. ននិយ្យានិកទុក្ខ ... សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្ពុជានិក្ខានំ

នបរិយាបន្តទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកោ
បរិយាបន្តទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ

[៥២៣] ធមិ ជាតបរិយាបន្តៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការចំពោះ កាស្រីយ ឡធមិ មិនមែនជាបរិយាបន្តៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៥២៤] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

ននិយ្យានិកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកោ
និយ្យានិកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ

[៥២៥] ធមិ ជាតនិយ្យានិកៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការចំពោះ កាស្រីយ ឡធមិ មិនមែនជានិយ្យានិកៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៥២៦] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មចំណី បព្វនិយាទុណោមច្យុត្តិកំ

និយតទុកសនិទស្សនត្ថិកា
និយតទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥២៧] ននិយតំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិយតោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥២៨] ហេតុយា តីណិ ។

នសទុក្ខាទុកសនិទស្សនត្ថិកា
សទុក្ខាទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥២៩] នសទុក្ខំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច សទុក្ខកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៣០] ហេតុយា តីណិ ។

១ ឆ. ននិយតទុក... សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នសទុក្ខាទុក...
សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណី បព្វនិយាទុណោមច្យុត្តិកំ

និយតទុកសនិទស្សនត្ថិកា
និយតទុកសនិទស្សនត្ថិកា

[៥២៧] ធមិ ជាអនិយតៈ ប្រកថដោយការយឺញឱនិប្រកថ
ដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រីយ ខ្លូធមិ មិនមែនជាអនិយតៈ មិនមែនប្រ-
កថដោយការយឺញឱនិប្រកថដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥២៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ព្យ ។

នសទុក្ខាទុកសនិទស្សនត្ថិកា
សទុក្ខាទុកសនិទស្សនត្ថិកា

[៥២៩] ធមិ ប្រកថដោយទុក្ខៈ ប្រកថដោយការយឺញ
ឱនិប្រកថដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រីយ ខ្លូធមិ មិនមែនប្រកថដោយ
ទុក្ខៈ មិនមែនប្រកថដោយការយឺញឱនិប្រកថដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ព្យ ។

និសរណទុក្ខនិសនិទស្សនត្តិកា
សរណទុក្ខនិសនិទស្សនត្តិកា^(១)

[៥៥៤] ន សរណំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិទ្ធិ អរណោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ
ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។ ន អរណំ ន សនិទស្សន-
សប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អរណោ សនិទស្សនសប្បដិ-
យោ ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។ ន ស-
រណំ ន សនិទស្សនសប្បដិយក្ខ ។ ន អរណំ ន សនិ-
ទស្សនសប្បដិយក្ខ ធម្មំ បដិទ្ធិ អរណោ សនិទស្សន-
សប្បដិយោ ធម្មោ ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៥៥៥] ហេតុយា តិណិ ។ អនិទស្សនសប្ប-
ដិយេ តិណិយេវ ។

[៥៥៦] ន សរណំ ន អនិទស្សនអប្បដិយំ^(២)
ធម្មំ បដិទ្ធិ អរណោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ^(៣)
ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទូយា ។

១ ច. នសរណទុក... សនិទស្សនត្តិកា ឧ វិស្សតិ ។ ២ ច. នសនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ ។ ៣ ច. អនិទស្សនសប្បដិយោ ។

និសរណទុក្ខនិសនិទស្សនត្តិកា
សរណទុក្ខនិសនិទស្សនត្តិកា

[៥៥៧] ធម៌ មិនមានរណៈ ច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកប
ដោយការបំពោល ភាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនច្រកបដោយរណៈ មិន
មែនច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការបំពោល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមានរណៈ ច្រកបដោយ
ការឃើញនិងច្រកបដោយការបំពោល ភាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនជាមិន
មានរណៈ មិនមែនច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការបំពោល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមាន
រណៈ ច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការបំពោល ភាស្រ័យ
ខ្លូធម៌ មិនមែនច្រកបដោយរណៈ មិនមែនច្រកបដោយការឃើញនិង
ច្រកបដោយការបំពោលផង មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនច្រកប
ដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការបំពោលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៥៥៨] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។ ក្នុងកនិទស្ស-
នសប្បដិយៈ មានវារៈ ៣ ។

[៥៥៩] ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំ
ពោល ភាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនច្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាមិនមានការ
ឃើញនិងមិនមានការបំពោល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

កកិធម្មបិដកេ ចច្ចនិយោគុណាប្បដ្ឋានំ

[៥៥២] ហេតុយា ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

[៥៥៣] នសរណំ នសនិទស្សនសម្បជ័យំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ សនិទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[៥៥៤] នសរណំ នសនិទស្សនសម្បជ័យំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ សនិទស្សនសម្បជ័យោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ នការម្មណាប្បច្ចយា ... តីណិ។

[៥៥៥] នហេតុយា ឯកំ នការម្មណោ^(១) តីណិ
នអធិបតិយា តីណិ ចោអវិកតេ តីណិ ។

[៥៥៦] ហេតុប្បច្ចយា នការម្មណោ តីណិ ។

[៥៥៧] នការម្មណាប្បច្ចយា^(២) ហេតុយា តីណិ។
សហជាតវារម្បិ^(៣) ចច្ចយវារម្បិ និស្សយវារម្បិ
សំសដ្ឋវារម្បិ សម្បយុត្តវារម្បិ វិក្ការេតតំ ។

១ ឧ. នារម្មណោ តីណិ ។ ២ ឧ. នារម្មណាប្បច្ចយា ។ ៣ ឧ. សហជាតវារម្បិ ។

កកិធម្មបិដកេ ចច្ចនិយោគុណាប្បដ្ឋានំ

[៥៥៨] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្កនិអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្កនិអវិកតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៥៥៩] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៥៦០] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៦១] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្កនិការម្មណាប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្កនិអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្កនិអវិកតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

[៥៦២] ក្កនិការម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៦៣] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនការម្មណាប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារក្កិ ចច្ចយវារក្កិ និស្សយវារក្កិ សំសដ្ឋវារក្កិ
ក្កិ សម្បយុត្តវារក្កិ ចណ្ឌិត កប្បិទ្យភិស្តារផនិច្ចុះ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

(៥៦០) នសរណោ នសនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ អរណាស្ស សនិទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បទ្វយេន បច្ចុយោ ។ នអរណោ នសនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ធម្មោ អរណាស្ស សនិទស្សនសប្ប-
ដិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បទ្វយេន បច្ចុយោ ... ។

(៥៦១) ហេតុយា ទ្វេ អធិបតិយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។
យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលា-
មម្បិ^(១) បច្ចុដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចុដិយម្បិ
បច្ចុដិយានុលោមម្បិ គណិតំ វិវំ គរណាតត្ថំ ។
បច្ច័យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ(២) ធីដ្ឋិតំ ។

នកុសលត្តិកហេតុទុក្ខំ

កុសលត្តិកហេតុទុក្ខំ^(៣)

(៥៦២) នកុសលំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្វយោ ន-
កុសលំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាគតោ ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្វយោ ។ នអកុសលំ^(៤) ន-
ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

១ ម. អនុលោមិ ។ ២ ម. ធីដ្ឋិតំ បច្ច័យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ ។ ៣ ម. កុស-
លត្តិក... ហេតុទុក្ខំ ធីស្សតិ ។ ៤ ម. កុសលំ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

(៥៦០) ធមិ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពាល់ ជាច្រើន ខែធមិ មិនមានរណៈ
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពាល់ ដោយហេតុប្បទ្វយេន ។
ធមិ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការចំពាល់ ជាច្រើន ខែធមិ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពាល់ ដោយហេតុប្បទ្វយេន ... ។

(៥៦១) ក្នុងហេតុប្បទ្វយេន មានវារៈ២ ក្នុងអធិបតិប្បទ្វយេន មាន
វារៈ២ ក្នុងអវិគតប្បទ្វយេន មានវារៈ២ ។
អនុលោមក្តី បច្ចុដិយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុដិយៈក្តី បច្ចុដិយា-
នុលោមក្តី ខែបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ បណ្ឌិត រាប់
ហើយ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះឯង ។

ចប់ បច្ច័យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ ។

នកុសលត្តិកហេតុទុក្ខំ

កុសលត្តិហេតុទុក្ខំ

(៥៦២) ធមិ ជាកុសល ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លីធមិ មិនមែន
ជាកុសល មិនមែនជាហេតុ ទើបតើករឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្វយេន ធមិ
ជាអព្យាគ្រឹត ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លីធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជា
ហេតុ ទើបតើករឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្វយេន ។ ធមិ ជាកុសល ជាហេតុ
កាស្រ័យ ខ្លីធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាហេតុ ទើបតើករឡើង

អភិធម្មចិន្តេ បទដ៏យានុលោមប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បទូយា ន អកុសលំ ន ហេតុំ នម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។
 ន អព្យាកតំ ន ហេតុំ នម្មំ បដិច្ច កុសលោ ហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន អព្យាកតំ ន ហេតុំ
 នម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បទូយា ។ ន កុសលំ ន ហេតុញ្ច ន អព្យាកតំ
 ន ហេតុញ្ច នម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ ន អកុសលំ ន ហេតុញ្ច
 ន អព្យាកតំ ន ហេតុញ្ច នម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ ន កុសលំ
 ន ហេតុញ្ច^(១) ន អកុសលំ ន ហេតុញ្ច នម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៥៦៣) ហេតុយា នវ ។

(៥៦៤) ន កុសលំ ន ន ហេតុំ នម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ន ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា
 ន កុសលំ ន ន ហេតុំ នម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ន-
 ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា តីណិ ។
 ន អកុសលំ ន ន ហេតុំ នម្មំ បដិច្ច

១២ ហេតុំ ។

អភិធម្មចិន្តេ បទដ៏យានុលោមប្បដ្ឋានំ

ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
 ទូយ ។ ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជា
 អព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ធម៌
 ជាអកុសល ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជា
 ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុ
 កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជា
 ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុ
 កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាហេតុផល មិនមែនជា
 អព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។
 ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិន
 មែនជាហេតុផល មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុផល ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាហេតុ កាស្រ័យ
 ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាហេតុផល មិនមែនជាអកុសល
 មិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

(៥៦៥) កុសិហេតុប្បទូយ មានព័រៈ ៧ ។

(៥៦៦) ធម៌ ជាអកុសល មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ មានព័រៈ ៧ ។ ធម៌ ជាអកុសល មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ

ច្បាប់យុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាជន

កុសល ឧបាយកល ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ន កុសលំ ន ឧបាយកលំ ធម្មំ បដិច្ច អត្យាកតោ
 ឧបាយកល ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តិណំ ។
 ន អត្យាកតំ ន ឧបាយកលំ ធម្មំ បដិច្ច អត្យាកតោ
 ឧបាយកល ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បញ្ច ។ ន-
 កុសលំ ន ឧបាយកលំ ន អត្យាកតំ ន ឧបាយកលំ
 ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ឧបាយកល ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បដ្ឋយា តិណំ ។ ន កុសលំ ន ឧបាយកលំ ន
 អត្យាកតំ ន ឧបាយកលំ ធម្មំ បដិច្ច . . . តិណំ ។
 ន កុសលំ ន ឧបាយកលំ ន កុសលំ ន ឧបាយកលំ
 ធម្មំ បដិច្ច អត្យាកតោ ឧបាយកល ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[៥៦៥] ហេតុយា អដ្ឋាស ។

នកុសលត្តិកនិសហេតុកុក្កិ
 កុសលត្តិកនិសហេតុកុក្កិ^(១)

[៥៦៦] ន កុសលំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច

១ ប. នកុសលត្តិក . . . សហេតុកុក្កិ ន ទិស្សតិ ។

ច្បាប់យុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាជន

ឡុយមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម្មិ ជាអត្យាកតិ មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ
 ឡុយមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៣ ។ ធម្មិ ជាអត្យាកតិ មិនមែនជា
 ហេតុ កាស្រ័យ ឡុយមិ មិនមែនជាអត្យាកតិ មិនមែនជាមិនមែនជា
 ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៤ ។ ធម្មិ ជា
 អកុសល មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ ឡុយមិ មិនមែនជាអកុសល មិន
 មែនជាមិនមែនជាហេតុផល មិនមែនជាអត្យាកតិ មិនមែនជាមិនមែន
 ជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៣ ។
 កាស្រ័យ ឡុយមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផល
 មិនមែនជាអត្យាកតិ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផល . . . មានព៌រៈ ៣ ។
 ធម្មិ ជាអត្យាកតិ មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ ឡុយមិ មិនមែនជា
 កុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផល មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជា
 មិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ១ ។

[៥៦៨] កុសលហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ១៨ ។

នកុសលត្តិកនិសហេតុកុក្កិ

កុសលត្តិកនិសហេតុកុក្កិ

[៥៦៦] ធម្មិ ជាអកុសល ប្រកបដោយហេតុ កាស្រ័យ ឡុយមិ

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុសោមប្បដ្ឋានំ

អកុសលោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ទូយា ន កុសលំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បទូយា ។ ន អកុសលំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បទូយា ។ ន អព្យាកតំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បទូយា ។ ន កុសលំ ន សហេតុកតោ ន អព្យា-
 កតំ ន សហេតុកតោ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ស-
 ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ ន កុ-
 សលំ ន សហេតុកតោ ន អកុសលំ ន សហេតុកតោ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បទូយា ។

[៥៦៧] ហេតុយា ន ។

[៥៦៨] ន កុសលំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បទូយា ។ ន អកុសលំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បទូយា ។ ន អព្យាកតំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុសោមប្បដ្ឋានំ

មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌
 មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌
 មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ ។ ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌
 មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ ។ ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌
 មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយហេតុផល មិនមែនជាអព្យាក្រឹត
 មិនមែនប្រកបដោយហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ ធម៌
 ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាកុសល
 មិនមែនប្រកបដោយហេតុផល មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយ
 ហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៥៦៧] ក្នុងហេតុប្បទូយ មាន៧៖ ៦ ។

[៥៦៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌
 មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បទូយ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌
 មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បទូយ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌

បច្ច័យានុលោមទុក្ខវិញ្ញាណ

អព្យាករណ អហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។ នកុសលំ^(១) នអហេតុកកញ្ច ន
អព្យាកតំ នអហេតុកកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាករណ
អហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន-
អកុសលំ នអហេតុកកញ្ច នអព្យាកតំ នអហេតុ-
កកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាករណ អហេតុកោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ នកុសលំ នអហេតុ-
កកញ្ច នអកុសលំ នអហេតុកកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាករណ អហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ... ។

[៥៦៧] ហេតុយា ន ។

នកុសលត្ថិកនហោតុសម្បយុត្តទុកេ

កុសលត្ថិកហោតុសម្បយុត្តទុកំ^(២)

[៥៧០] នកុសលំ នហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា នកុសលំ នហេតុសម្បយុត្តំ ធម្ម
បដិច្ច អព្យាករណ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ

១ ឆ. នកុសលំ ។ ២ ឆ. នកុសលត្ថិក ... ហេតុសម្បយុត្តទុក្ខំ នទិស្សតិ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខវិញ្ញាណ

មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានហេតុផល មិនមែនជាអព្យាក្រឹត
មិនមែនជាមិនមានហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាកុសល
មិនមែនជាមិនមានហេតុផល មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាមិនមាន
ហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
មិនមានហេតុ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិន
មានហេតុផល មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានហេតុផល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ... ។

[៥៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកនហោតុសម្បយុត្តទុកេ

កុសលត្ថិកហោតុសម្បយុត្តទុកេ

[៥៧០] ធម៌ ជាកុសល ប្រកចដោយហេតុ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកចដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកចដោយហេតុ កាស្រីយ
ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកចដោយហេតុ ទើបកើតឡើង

អភិធម្មចំណី បច្ចុនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បដ្ឋយា ។ នកុសលំ នហេតុសម្បយុត្តំ
ធម្មំ បដិច្ច អត្យាកតោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សហេតុកសទិសំ ។

[៥៧០] ហេតុយា ធ ។

[៥៧២] នកុសលំ នហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
អត្យាកតោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា អហេតុកសទិសំ ។ ធ ។

នកុសលត្ថិកសហោតុសហោតុកុទុកំ

កុសលត្ថិកសហោតុសហោតុកុទុកំ^(១)

[៥៧៣] នកុសលំ នហេតុកេវេន អហេតុ-
កត្យ^(២) ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុកេវេសហេតុ-
កោធ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា នកុសលំ ន-
ហេតុកេវេន អហេតុកត្យ ធម្មំ បដិច្ច អត្យាកតោ ហេ-
តុកេវេសហេតុកោធ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
នកុសលេ ទ្វេ ។ នអត្យាកតេ ទ្វេ ។ បឋមំ
តណិកកេន ឯកំ ។ ទុតិយំ តណិកកេន ឯកំ ។
តតិយំ តណិកកេន ឯកំ ។ សព្វត្ថ ធនបញ្ញា ។

១ ម. នកុសលត្ថិក ... ហេតុសហោតុកុទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ន អហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអត្យាកត្រឹក ប្រកបដោយហេតុ កាស្រីយ
នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ (បទខេ) ប្រវហលគ្នានីសហេតុកៈវែវ ។

[៥៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៦ ។

[៥៧២] ធម៌ ជាអត្យាកត្រឹក ប្រាសចាកហេតុ កាស្រីយ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ប្រវហលគ្នានីសហេតុកៈវែវ ។ មានវាវៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកសហោតុសហោតុកុទុកៈ

កុសលត្ថិកសហោតុសហោតុកុទុកៈ

[៥៧៣] ធម៌ ជាកុសល ជាហេតុផល ប្រកបដោយហេតុ
ផល កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាហេតុផល មិនមែន
ជាមិនមានហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអត្យាកត្រឹក
ជាហេតុផល ប្រកបដោយហេតុផល កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល
មិនមែនជាហេតុផល មិនមែនជាមិនមានហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ក្នុងធម៌មិនមែនជាកុសល មានវាវៈ ៦ ។ ក្នុងធម៌
មិនមែនជាអត្យាកត្រឹក មានវាវៈ ៦ ។ លើកទី ១ មានវាវៈ ៦ តាមន័យ
ដែលបានបំភ្លឺ ។ លើកទី ២ មានវាវៈ ១ តាមន័យដែលបានបំភ្លឺ
ហើយ ។ លើកទី ៣ មានវាវៈ ១ តាមន័យដែលបានបំភ្លឺ ។
ប្រសា ៤ មានក្នុងបទពិនិត្យ ។

បញ្ជីយានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[៥៧៤] ន កុសលំ ន ខ ហេតុក្កតោវ ន-
ន ហេតុក្កតោវ^(១) ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សហេតុក្កា-
នោវ ននហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ហេតុ-
នោវសហេតុកុសលិនំ ។ នវ ។

នកុសលន្តិកនហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខ
កុសលន្តិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខ^(២)

[៥៧៥] ន កុសលំ ន ហេតុក្កតោវ ន ហេតុវិប្ប-
យុត្តក្កតោ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុនោវ ហេតុ-
សម្បយុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៧៦] ហេតុយោ នវ ។

[៥៧៧] ន កុសលំ ន ហេតុវិប្បយុត្តក្កតោវ ន ន-
ហេតុក្កតោវ^(៣) ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុសម្បយុត្តោ-
នោវ ននហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៧៨] ហេតុយោ នវ ។

១ ឆ. នសហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ។ ២ ឆ. នកុសលន្តិក... ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខ
ន ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឆ. ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ។

បញ្ជីយានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[៥៧៤] ធមិ ជាអកុសល ប្រកបដោយហេតុផល មិនមែនជា
ហេតុផល កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមាន
ហេតុផល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយោ ប្រវេណនាធម៌នហេតុនោវសហេតុកុសលំ ។ ធានព៌រៈ ៧ ។

នកុសលន្តិកនហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខ
កុសលន្តិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខ

[៥៧៥] ធមិ ជាអកុសល ជាហេតុផល ប្រកបដោយហេតុផល
កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាហេតុផល មិនមែន
ប្រាសចាកហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៥៧៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ ធានព៌រៈ ៧ ។

[៥៧៧] ធមិ ជាអកុសល ប្រកបដោយហេតុផល មិនមែនជា
ហេតុផល កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រាសចាក
ហេតុផល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយោ ។

[៥៧៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ ធានព៌រៈ ៧ ។

នកុសលត្លឹកនហោតុសហោតុកទុក្ខ
កុសលត្លឹកនហោតុសហោតុកទុក្ខ^(១)

[៥៧៧] នកុសលំ នហោតុំ នសហោតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាករោ នហោតុសហោតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៨០] ហោតុយា តីណិ ។

[៥៨១] នកុសលំ នហោតុំ នអហោតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ នហោតុអហោតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បដ្ឋយា ។ តណិកកំ ឯកំ ។
តីណិ បញ្ញា ។ នអកុសលំ^(២) នហោតុំ នអហោតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អព្យាករោ នហោតុអហោតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៨២] ហោតុយា ធ ។

នកុសលត្លឹកនសប្បដ្ឋយទុក្ខ
កុសលត្លឹកនសប្បដ្ឋយទុក្ខ^(៣)

[៥៨៣] នកុសលោ នសប្បដ្ឋយោ ធម្មោ

១ ឆ. នកុសលត្លឹក . . . នហោតុសហោតុកទុក្ខំ នទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នកុសលំ ។
៣ ឆ. នកុសលត្លឹក . . . សប្បដ្ឋយទុក្ខំ នទិស្សតិ ។

នកុសលត្លឹកនហោតុសហោតុកទុក្ខៈ
កុសលត្លឹកនហោតុសហោតុកទុក្ខៈ

[៥៧៧] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាហោតុកែច្រកបដោយ
ហោតុ កាស្រីយ ឡវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាហោតុទាំងមិន
មែនច្រកបដោយហោតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៨០] ក្នុងហោតុប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៣ ។

[៥៨១] ធមិ ជាកុសល មិនមែនជាហោតុទាំងមិនមានហោតុ
កាស្រីយ ឡវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាហោតុទាំងមិនមែនជាមិន
មានហោតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បដ្ឋយ ។ ភាមនីយវែលបាន
រាប់ហើយ មានវាៈ ១ ។ ប្រសា ៣ ។ ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែន
ជាហោតុទាំងមិនមានហោតុ កាស្រីយ ឡវធមិ មិនមែនជាកុសល មិន
មែនជាហោតុទាំងមិនមែនជាហោតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៨២] ក្នុងហោតុប្បដ្ឋយ មានវាៈ ៦ ។

នកុសលត្លឹកនសប្បដ្ឋយទុក្ខៈ
កុសលត្លឹកនសប្បដ្ឋយទុក្ខៈ

[៥៨៣] ធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនច្រកបដោយប្បដ្ឋយ

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

កុសលស្ស សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ ឆ ។ សង្កតំ សប្បច្ចយសនិសំ ។

នកុសលត្លឹកនសនិទស្សនទុក្ខំ
កុសលត្លឹកសនិទស្សនទុក្ខំ^(១)

[៥៨៤] នកុសលំ នសនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច
អត្យាកតោ សនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយោ ។

[៥៨៥] ហេតុយោ ឆ ។

[៥៨៦] នកុសលោ នអនិទស្សនោ ធម្មោ
កុសលស្ស អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ នវបញ្ញក កាតត្វា ។

នកុសលត្លឹកនសប្បដ្ឋិយទុក្ខំ
កុសលត្លឹកសប្បដ្ឋិយទុក្ខំ^(២)

[៥៨៧] នកុសលំ នសប្បដ្ឋិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អត្យាកតោ សប្បដ្ឋិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយោ ។

១ ឃ នកុសលត្លឹក . . . សនិទស្សនត្លឹក ឆ ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. នកុសលត្លឹក . . .
សប្បដ្ឋិយត្លឹក ឆ ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

ជាបច្ច័យ ខែធមិ ជាកុសល ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។
មានវារៈ ៦ ។ សន្និកធមិ ប្រហែលគ្នានឹងសប្បច្ចយធមិវេទ ។

នកុសលត្លឹកនសនិទស្សនទុក្ខំ
កុសលត្លឹកសនិទស្សនទុក្ខំ

[៥៨៤] ធមិ ជាអត្យាក្រឹត ប្រកបដោយការឃើញ អាស្រ័យ
នូវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៨៥] កុនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៥៨៦] ធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
ជាបច្ច័យ ខែធមិ ជាកុសល មិនមានការឃើញ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។
ប្រសា ៧ ចន្ទនិក អប្បិក្ខី ។

នកុសលត្លឹកនសប្បដ្ឋិយទុក្ខំ
កុសលត្លឹកសប្បដ្ឋិយទុក្ខំ

[៥៨៧] ធមិ ជាអត្យាក្រឹត ប្រកបដោយការចេះពាល់ អាស្រ័យ
នូវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយការចេះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៨៨] ហេតុយា ធ ។

[៥៨៩] នកុសលំ នអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បទូយា ។

[៥៩០] ហេតុយា តិណិ ។

នកុសលត្តិកន្ធិប្បិទុកោ
កុសលត្តិកន្ធិប្បិទុកំ^(១)

[៥៩១] នកុសលំ នរូបំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាក-
តោ រូបំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៥៩២] ហេតុយា ធ ។

[៥៩៣] នកុសលំ នអរូបំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាក-
តោ អរូបំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៥៩៤] ហេតុយា តិណិ ។

នកុសលត្តិកនិលោកិយទុកោ
កុសលត្តិកនិលោកិយទុកំ^(២)

[៥៩៥] នកុសលំ នលោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បទូយា ។

១ ឃ. នកុសលត្តិក . . . រូបិទុកតិ នទិស្សតិ ។ ២ ឃ. នកុសលត្តិក . . . លោកិយ
ទុកតិ នទិស្សតិ ។

[៥៨៨] ក្នុងហេតុប្បទ្គិយ មានព្រះ ៦ ។

[៥៨៩] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានការចេះពាល់ កាស្រីយ
នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានការចេះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្គិយ ។

[៥៩០] ក្នុងហេតុប្បទ្គិយ មានព្រះ ៧ ។

នកុសលត្តិកន្ធិប្បិទុកៈ
កុសលត្តិកន្ធិប្បិទុកៈ

[៥៩១] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានរូប កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែន
ជាកុសល មិនមែនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្គិយ ។

[៥៩២] ក្នុងហេតុប្បទ្គិយ មានព្រះ ៦ ។

[៥៩៣] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានរូប កាស្រីយ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទ្គិយ ។

[៥៩៤] ក្នុងហេតុប្បទ្គិយ មានព្រះ ៧ ។

នកុសលត្តិកនិលោកិយទុកៈ
កុសលត្តិកនិលោកិយទុកៈ

[៥៩៥] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាលោកិយ កាស្រីយ នូវធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្គិយ ។

[៥៩៦] ហេតុយា បញ្ច ។

[៥៩៧] ន កុសល ន លោកុត្តរំ ធម្មំ បទ្ធយា
កុសលោ លោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ទ្ធយា . . . ។ អព្យាកតោ លោកុត្តរោ ធម្មោ . . . ។
ធមញ្ញា កាតត្វា ។

នកុសលត្តិកកោសិវិញ្ញេយ្យទុក្ខ
កុសលត្តិកកោសិវិញ្ញេយ្យទុក្ខំ^(១)

[៥៩៨] ន កុសលំ ន កោសិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ
បដិទ្ធិ អកុសលោ កោសិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទ្ធយា ។

[៥៩៩] ហេតុយា អដ្ឋាវស ។

[៦០០] ន កុសលំ ន កោសិវិញ្ញេយ្យំ^(២) ធម្មំ
បដិទ្ធិ អកុសលោ កោសិវិញ្ញេយ្យោ^(៣) ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធយា ។

[៦០១] ហេតុយា អដ្ឋាវស ។

១ ឧ. នកុសលត្តិក . . . កោសិវិញ្ញេយ្យទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. កោសិវិញ្ញេយ្យំ ។
៣ ឧ. កោសិវិញ្ញេយ្យោ ។

[៥៩៦] ក្នុងហេតុប្បទ្ធីយ មានព័រៈ ៥ ។

[៥៩៧] ធមិ ជាតុសល ជាលោកុត្តរៈ ភិក្ខុវិញ្ញេយ្យំ ធមិ មិន
មិនជាតុសល មិនមិនជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធីយ
. . . ។ ធមិ ជាអព្យាក្រឹត ជាលោកុត្តរៈ . . . ចញ្ញាទាំង ៦ ចណ្ឌិត
កប្បិទ្ធីទុៈ ។

នកុសលត្តិកកោសិវិញ្ញេយ្យទុក្ខ
កុសលត្តិកកោសិវិញ្ញេយ្យទុក្ខំ

[៥៩៨] ធមិ ជាតុសល ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណាមួយ កាស្រីយ ឡូវធមិ មិនមិនជាតុសល មិនមិនត្រូវដឹង
ច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធីយ ។

[៥៩៩] ក្នុងហេតុប្បទ្ធីយ មានព័រៈ ១៨ ។

[៦០០] ធមិ ជាតុសល ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណាមួយ កាស្រីយ ឡូវធមិ មិនមិនជាតុសល មិនមិនត្រូវដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធីយ ។

[៦០១] ក្នុងហេតុប្បទ្ធីយ មានព័រៈ ១៨ ។

អភិបាលកិច្ច បច្ចេកទេសសេវាបច្ចេកទេស

នកុសលត្រួតពិនិត្យសេវាសុវត្ថិភាព
កុសលត្រួតពិនិត្យអាសវិទូកំ(១)

[៦០២] ន កុសល សេវា អាសវិទូ ធម្ម បដិច្ច
អកុសល អាសវិទូ ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦០៣] ហេតុយា តីណិ ។

[៦០៤] ន កុសល ន សេវា អាសវិទូ ធម្ម បដិច្ច
អកុសល សេវា អាសវិទូ ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៦០៥] ហេតុយា ធរ ។

នកុសលត្រួតពិនិត្យសេវាសុវត្ថិភាព
កុសលត្រួតពិនិត្យសាសវិទូកំ(២)

[៦០៦] ន កុសល សេវា សាសវិទូ ធម្ម បដិច្ច
អព្យាករណ៍ សាសវិទូ ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦០៧] ហេតុយា បញ្ច ។

១ ឧ នកុសលត្រួតពិនិត្យ... អាសវិទូកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ នកុសលត្រួតពិនិត្យ... សាសវិទូកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិបាលកិច្ច បច្ចេកទេសសេវាបច្ចេកទេស

នកុសលត្រួតពិនិត្យសេវាសុវត្ថិភាព
កុសលត្រួតពិនិត្យអាសវិទូកំ

[៦០៦] ធម៌ ជាអកុសល ជាអាសវិទូ ភាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិន
មែនជាអកុសល មិនមែនជាអាសវិទូ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦០៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

[៦០៨] ធម៌ ជាអកុសល មិនមែនជាអាសវិទូ ភាស្រ័យ ភ្នំ
ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវិទូ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦០៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៤ ។

នកុសលត្រួតពិនិត្យសេវាសុវត្ថិភាព
កុសលត្រួតពិនិត្យសាសវិទូកំ

[៦០៦] ធម៌ ជាអព្យាករណ៍ ប្រកចរដោយអាសវិទូ ភាស្រ័យ
ភ្នំធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកចរដោយអាសវិទូ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦០៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៥ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រៃវិញ្ញាណ

នកុសលត្រិកនអាសវិសម្បយុត្តទុក្ខ

កុសលត្រិកអាសវិសម្បយុត្តទុក្ខ^(១)

[៦០៨] នកុសលំ នអាសវិសម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ អាសវិសម្បយុត្តោ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[៦០៩] ហេតុយា តីណិ ។

[៦១០] នកុសលំ នអាសវិសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ អាសវិសម្បយុត្តោ ធម្មោ ទប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បទូយា ។ នវ ។

នកុសលត្រិកនអាសវិសាសវិទុក្ខ

កុសលត្រិកអាសវិសាសវិទុក្ខ^(២)

[៦១១] នកុសលំ នអាសវិញ្ញវ នអធាស-
វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អាសវិញ្ញវសាសវោធម្មោ
ទប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៦១២] ហេតុយា តីណិ ។

១ ប. នកុសលត្រិក . . . អាសវិសម្បយុត្តទុក្ខំ នទិស្សតិ ។ ២ ប. នកុសលត្រិក . . .
អាសវិសាសវិទុក្ខំ នទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រៃវិញ្ញាណ

នកុសលត្រិកនអាសវិសម្បយុត្តទុក្ខ

កុសលត្រិកអាសវិសម្បយុត្តទុក្ខ

[៦០៨] ធម៌ ជាអកុសល ច្រកចរដោយភាសវៈ អស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនច្រកចរដោយភាសវៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៦០៩] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានពៈ ៣ ។

[៦១០] ធម៌ ជាអកុសល ច្រាសចាកភាសវៈ អស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអកុសល មិនមែនច្រាសចាកភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។ មានពៈ ៩ ។

នកុសលត្រិកនអាសវិសាសវិទុក្ខ

កុសលត្រិកអាសវិសាសវិទុក្ខ

[៦១១] ធម៌ ជាអកុសល ជាភាសវៈពុំត្រូវចរដោយភាសវៈ
អស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាភាសវៈពុំត្រូវមិនមែនជា
មិនមានភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៦១២] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានពៈ ៣ ។

អភិធម្មចំណីក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៦១៣] ន កុសលំ ន អនាសវំ ត្នោវ ន លោច-
កាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សាសវេកេវ លោ-
ចកាសវេកេ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦១៤] ហេតុយា នវ ។

នកុសលត្លឹកនអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក្ខ

កុសលត្លឹកអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក្ខ^(១)

[៦១៥] ន កុសលំ ន អាសវំ ត្នោវ ន អាសវិប្ប-
យុត្តក្ខ^(២) ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អាសវេកេវ កា-
សវសម្មយុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦១៦] ហេតុយា តិណិ ។

[៦១៧] ន កុសលំ ន អាសវិប្បយុត្តត្នោវ ន-
លោចកាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អាសវសម្ម-
យុត្តោលោចកាសវេកេ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា ។ តិណិ ។

១ ម. នកុសលត្លឹក... អាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. វិប្បយុត្តំ ។

[៦១៨] ធមិ ជាអកុសល ប្រកថដោយកាសវៈ ពំនិមិនៃមន
ជាតាសវៈ កាស្រីយ ឡូធមិ មិនៃមនជាតុសល មិនៃមនជាមិន
មានកាសវៈ ពំនិមិនៃមនជាមិនមនជាតាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៧ ។

នកុសលត្លឹកនអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក្ខ

កុសលត្លឹកអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក្ខ

[៦២០] ធមិ ជាអកុសល ជាតាសវៈ ពំនិប្រកថដោយកាសវៈ
កាស្រីយ ឡូធមិ មិនៃមនជាតុសល មិនៃមនជាតាសវៈ ពំនិមិនៃមន
ព្រាសចាកកាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៧ ។

[៦២២] ធមិ ជាអកុសល ប្រកថដោយកាសវៈ ពំនិមិនៃមនជា
កាសវៈ កាស្រីយ ឡូធមិ មិនៃមនជាតុសល មិនៃមនព្រាសចាក
កាសវៈ ពំនិមិនៃមនជាតាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
មានពៈ ៧ ។

ច្បាប់យានយន្តសុខាភិបាល

នកុសលភ្នាក់អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក្ខ

កុសលភ្នាក់អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក្ខ^(១)

[៦០៨] នកុសល អាសវិប្បយុត្ត នសាសវិ
ធម៌ បដិច្ច អក្សរកតា អាសវិប្បយុត្តសាសវេ
ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦០៩] ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលភ្នាក់សត្តគោប្បកទុក្ខ

កុសលភ្នាក់សត្តគោប្បកទុក្ខ^(២)

[៦២០] នកុសល ឆោសញ្ញាជនំ ធម៌ បដិច្ច
អកុសលោ សញ្ញាជនោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា នកុសលំ នោ តន្តំ ធម៌ បដិច្ច អកុស-
លោ តន្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា នកុ-
សលំ នោឱយំ ធម៌ បដិច្ច អកុសលោ ឱយោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា នកុសលំ នោយោកំ ធម៌
បដិច្ច អកុសលោ យោកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា នកុសលំ នោ ជីវណំ ធម៌ បដិច្ច អកុ-
សលោ ជីវណោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

១ ឆ. នកុសលភ្នាក់ . . . អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក្ខ ៩ ទំស្សនិ ។ ២ ឆ. នកុសលភ្នាក់
. . . សត្តគោប្បកទុក្ខ ៩ ទំស្សនិ ។

ច្បាប់យានយន្តសុខាភិបាល

នកុសលភ្នាក់អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក្ខ

កុសលភ្នាក់អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក្ខ

[៦១៨] ធមិ ជាអក្សរក្រិក ព្រាសបាតកាសវៈ ពំនិច្រកចដោយ
កាសវៈ កាស្រ័យ ឡវធមិ មិនមែនជាកុសល ព្រាសបាតកាសវៈ ពំនិ
មិនមែនច្រកចដោយកាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦១៩] កុសិហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៨ ។

នកុសលភ្នាក់សត្តគោប្បកទុក្ខ

កុសលភ្នាក់សត្តគោប្បកទុក្ខ

[៦២០] ធមិ ជាកុសល ជាសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ឡវធមិ
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ធមិ ជាកុសល ជាកន្លះ កាស្រ័យ ឡវធមិ មិនមែនជា
កុសល មិនមែនជាកន្លះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជា
អកុសល ជាឈ្មោះ កាស្រ័យ ឡវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជា
ឈ្មោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាកុសល ជាឈ្មោះ
កាស្រ័យ ឡវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាឈ្មោះ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាកុសល ជាជីវណៈ កាស្រ័យ ឡវធមិ
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាជីវណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អំពើបាប បច្ច័យនៃបុណ្យដ្ឋាន
នកុសលំ លោហិតសំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
បរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា នកុសលំ
នសារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អត្យាកតោ សារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ បេ ។

នកុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆា
កុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆា^(១)

[៦២០] នកុសលំ នកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
អត្យាកតោ កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៦២២] ហេតុយា បត្យ ។

[៦២៣] នកុសលំ ននកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
អត្យាកតោ នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៦២៤] ហេតុយា តិណិ ។

នកុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆា
កុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆា^(២)

[៦២៥] នកុសលំ នរូបាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច

១ ឧ. នកុសលត្ថិក... កាមាវចរត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. នកុសលត្ថិក... រូបាវចរ-
ត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

ធមិ ជាអកុសល ជាបរាមាសាៈ ភាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនជាកុសល
មិនមែនជាបរាមាសាៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាព្យា-
ត្រឹក ច្រកដោយការម្នា ភាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនជាកុសល មិន
មែនច្រកដោយការម្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ បេ ។

នកុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆាៈ

កុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆាៈ

[៦២៦] ធមិ ជាអត្យាត្រឹក ជាភាមាវចរៈ ភាស្រ័យ ខ្លវធមិ
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាភាមាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[៦២៧] កុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆា មានពៈ ៥ ។

[៦២៨] ធមិ ជាអត្យាត្រឹក មិនមែនជាភាមាវចរៈ ភាស្រ័យ
ខ្លវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាភាមាវចរៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦២៩] កុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆា មានពៈ ៧ ។

នកុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆាៈ

កុសលត្ថិកនិកាយិច្ឆាៈ

[៦៣០] ធមិ ជាអត្យាត្រឹក ជាភាមាវចរៈ ភាស្រ័យ ខ្លវធមិ

បច្ច័យានុលោមទុក្ខិកប្បន្តានំ

អត្យកកោ ទ្វាតវចរោ ធម្មោ ឧប្បន្តតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២២៦] ហេតុយា តីណិ ។

[២២៧] នកុសលំ ន ទ្វាតវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អត្យកកោ ទ្វាតវចរោ ធម្មោ ឧប្បន្តតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២២៨] ហេតុយា បញ្ច ។

[២២៩] នកុសលំ ន ទ្វាតវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ទ្វាតវចរោ ធម្មោ ឧប្បន្តតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៣០] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្លឹកអរូបាវិចារទុក្ខំ
កុសលត្លឹកអរូបាវិចារទុក្ខំ^(១)

[២៣១] ន អកុសលំ ន ទ្វាតវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អត្យកកោ ន ទ្វាតវចរោ ធម្មោ ឧប្បន្តតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៣២] ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលត្លឹកនបរិយាបន្តទុក្ខំ
កុសលត្លឹកនបរិយាបន្តទុក្ខំ^(២)

[២៣៣] ន កុសលំ ន បរិយាបន្តំ ធម្មំ បដិច្ច

១ ឃ. នកុសលត្លឹក... អរូបាវិចារទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. នកុសលត្លឹក... បរិយាបន្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

មិនវែមនជាភុសល មិនវែមនជាត្រាតវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២២៦] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[២២៧] ធម៌ ជាអត្យក្រឹត មិនវែមនជាត្រាតវចរៈ កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនវែមនជាភុសល មិនវែមនជាមិនវែមនជាត្រាតវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២២៨] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៤ ។

[២២៩] ធម៌ ជាភុសល ជាត្រាតវចរៈ កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនវែមនជាភុសល មិនវែមនជាត្រាតវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៣០] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

នកុសលត្លឹកអរូបាវិចារទុក្ខំ
កុសលត្លឹកអរូបាវិចារទុក្ខំ

[២៣១] ធម៌ ជាអត្យក្រឹត មិនវែមនជាត្រាតវចរៈ កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនវែមនជាភុសល មិនវែមនជាមិនវែមនជាត្រាតវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៣២] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៤ ។

នកុសលត្លឹកនបរិយាបន្តទុក្ខំ
កុសលត្លឹកនបរិយាបន្តទុក្ខំ

[២៣៣] ធម៌ ជាអត្យក្រឹត ជាបរិយាបន្តៈ កាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌

អភិធម្មចំណី បច្ចុទ្ទយានុស្សន្តិក

អត្យាកតោ បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បទូយា ។ ន អកុសលំ ន បរិយាបន្នំ ធម្មំ បដិទូ
អត្យាកតោ បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូ-
យា ។ ន អត្យាកតំ ន បរិយាបន្នំ ធម្មំ បដិទូ អ-
ត្យាកតោ បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៦៣៤] ហេតុយា បញ្ច ។

[៦៣៥] ន កុសលំ ន អបរិយាបន្នំ ធម្មំ បច្ចុយា
កុសលោ អបរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បទូយា . . . អត្យាកតោ អបរិយាបន្នោ ធម្មោ . . .
ទ្វេ ។ អកុសលមូលេ ទ្វេ ។ ធុកមូលេ ទ្វេ ។

[៦៣៦] ហេតុយា ឆ ។

នកុសលត្លឹកនិយ្យានិកទុកេ

កុសលត្លឹកនិយ្យានិកទុកំ^(១)

[៦៣៧] ន កុសលំ ន និយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចុយា
កុសលោ និយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូ-
យា ។ តីណិ ។

១ ឆ. នកុសលត្លឹក . . . និយ្យានិកទុក្ខំ ន ទិស្សនិ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុទ្ទយានុស្សន្តិក

មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទូយ ។ ធមិ ជាអត្យាកត្រឹក ជាបរិយាបន្នៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែន
ជាកុសល មិនមែនជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។
ធមិ ជាអត្យាកត្រឹក ជាបរិយាបន្នៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាអត្យាក-
ត្រឹក មិនមែនជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៦៣៤] កុសិហេតុប្បទូយ មានព័រៈ ៥ ។

[៦៣៥] ធមិ ជាកុសល ជាអបរិយាបន្នៈ ភីនិវដ្តក នីតិធមិ
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទូយ . . . ធមិ ជាអត្យាកត្រឹក ជាអបរិយាបន្នៈ . . . មានព័រៈ ៦ ។
កុសិកុសលមូល មានព័រៈ ៦ ។ កុសិទុកមូល មានព័រៈ ៦ ។

[៦៣៦] កុសិហេតុប្បទូយ មានព័រៈ ៦ ។

នកុសលត្លឹកនិយ្យានិកទុកៈ

កុសលត្លឹកនិយ្យានិកទុកៈ

[៦៣៧] ធមិ ជាកុសល ជានិយ្យានិកៈ ភីនិវដ្តក នីតិធមិ
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជានិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទូយ ។ មានព័រៈ ៧ ។

បទដ្ឋានសុខសុភមង្គលកម្មវិធី

[៦៣៨] ន អកុសលំ ន អនិយ្យាធិកំ ធម្មំ បដិច្ច
អត្យាកតោ អនិយ្យាធិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ទូយា ។ ន អត្យាកតំ ន អនិយ្យាធិកំ ធម្មំ បដិច្ច
អត្យាកតោ អនិយ្យាធិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បទូយា ។

[៦៣៩] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្ថិកនិយតទុកេ
កុសលត្ថិកនិយតទុកំ^(១)

[៦៤០] ន កុសលំ ន វិយតំ ធម្មំ បទូយា
កុសលោ វិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
អបរិយាបន្តសនិសំ ។ ន បញ្ញា ។

[៦៤១] ន កុសលំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច
អត្យាកតោ អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូ-
យា ។ ន អកុសលំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អត្យា-
កតោ អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។
ន អត្យាកតំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អត្យាកតោ
អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៦៤២] ហេតុយា បញ្ច ។

១ ឧ. នកុសលត្ថិក... និយតទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បទដ្ឋានសុខសុភមង្គលកម្មវិធី

[៦៣៨] ធម៌ ជាអត្យាត្រឹម ជាអនិយ្យាធិកៈ កាស្រីយ ខ្ញុំធម៌
មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាអនិយ្យាធិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទូយ ។ ធម៌ ជាអត្យាត្រឹម ជាអនិយ្យាធិកៈ កាស្រីយ ខ្ញុំធម៌
មិនមែនជាអត្យាត្រឹម មិនមែនជាអនិយ្យាធិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៦៣៩] ក្នុងហេតុប្បទូយ មាន៧៖ ៧ ។

នកុសលត្ថិកនិយតទុកៈ
កុសលត្ថិកនិយតទុកៈ

[៦៤០] ធម៌ ជាកុសល ទៀត ភីតិផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជា
កុសល មិនមែនទៀត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ (ចរនេ)
មានសេចក្តីប្រហែលគ្នានឹងអបរិយាបន្តៈដែរ ។ មានបញ្ញា ៦ ។

[៦៤១] ធម៌ ជាអត្យាត្រឹម មិនទៀត កាស្រីយ ខ្ញុំធម៌ មិន
មែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនទៀត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។
ធម៌ ជាអត្យាត្រឹម មិនទៀត កាស្រីយ ខ្ញុំធម៌ មិនមែនជាអកុសល
មិនមែនជាមិនទៀត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។ ធម៌ ជា
អត្យាត្រឹម មិនទៀត កាស្រីយ ខ្ញុំធម៌ មិនមែនជាអត្យាត្រឹម មិនមែនជា
មិនទៀត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៦៤២] ក្នុងហេតុប្បទូយ មាន៧៖ ៧ ។

ករិយប្បដិសក បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

នកុសលត្រីកសនសុត្តន្តទុក្ខ

កុសលត្រីកសនសុត្តន្តទុក្ខ(១)

[៦៤៣] នកុសលំ នសទុក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អ-
ព្យាកតោ សទុក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន អកុសលំ នសទុក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
សទុក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន អ-
ព្យាកតំ នសទុក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ស-
ទុក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៤៤] ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលត្រីកសរណទុក្ខ

កុសលត្រីកសរណទុក្ខ(២)

[៦៤៥] នកុសលំ នសរណំ ធម្មំ បដិច្ច យា
អកុសលោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៤៦] ហេតុយា តីណិ ។

[៦៤៧] នកុសលំ នអរណំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឃ. នកុសលត្រីក... សទុក្ខទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. នកុសលត្រីក... សរណ-
ទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

ករិយប្បដិសក បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

នកុសលត្រីកសនសុត្តន្តទុក្ខ

កុសលត្រីកសនសុត្តន្តទុក្ខ

[៦៤៧] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយទុក្ខៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយទុក្ខៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយទុក្ខៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៤៨] កុសិហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវាទ ៥ ។

នកុសលត្រីកសរណទុក្ខ

កុសលត្រីកសរណទុក្ខ

[៦៤៩] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយរណៈ ភិក្ខុផ្គុក ភិក្ខុធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៥០] កុសិហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវាទ ៧ ។

[៦៥១] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាអរណៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បទដ្ឋានសុភមង្គលក្រឹត្យ

ន អត្យាកតំ ន អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អត្យាកតោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន កុសលំ
ន អរណត្ថំ ន អត្យាកតំ ន អរណត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច
អត្យាកតោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
តីណិ ។

នវិទនាត្ថិកនហេតុទុក្ខ
វិទនាត្ថិកហេតុទុក្ខំ^(១)

[៦២៨] ន សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ហេតុ
ធម្មំ បដិច្ច សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សុទាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ទុក្ខាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
អទុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន ទុក្ខាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ទុក្ខាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

១ ឧ នវិទនាត្ថិក ... ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បទដ្ឋានសុភមង្គលក្រឹត្យ

ធមិ ជាអត្យាកតំ ជាអរណៈ កាស្រីយ ភ្លូវធមិ មិនមែនជាអត្យាកតំ
មិនមែនជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធមិ ជា
អត្យាកតំ ជាអរណៈ កាស្រីយ ភ្លូវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជា
អរណៈផង មិនមែនជាអត្យាកតំ មិនមែនជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានពៈ ព ។

នវិទនាត្ថិកនហេតុទុក្ខៈ
វិទនាត្ថិកហេតុទុក្ខៈ

[៦២៨] ធមិ ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាហេតុ កាស្រីយ
ភ្លូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាហេតុ
កាស្រីយ ភ្លូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជា
ហេតុ កាស្រីយ ភ្លូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមែនជា
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ព ។ ធមិ ប្រកប
ដោយទុក្ខវេទនា ជាហេតុ កាស្រីយ ភ្លូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយ
ទុក្ខវេទនា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

តីណិ ។ ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តីណិ ។ ន សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ហេតុញ្ច(១)
ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ហេតុញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ធុតិយំ
កណិកកោន តីណិ ។

[៦៤៧] ហេតុយា ឯកវិស ។

[៦៤០] ន សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន-
ន ហេតុំ(២) ធម្មំ បដិច្ច អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ន ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ ន-
អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ន ហេតុ... ទ្វេ ចក្កា-
យេវ ។ ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
ន ន ហេតុ... ទ្វេយេវ(៣) ។ បឋមំ កណិកកោន
ឯកំ ។ ធុតិយំ កណិកកោន ឯកំ ។ តតិយំ កណិ-
កកោន ឯកំ ។

[៦៤០] ហេតុយា នវ ។

១ ឧ. ន ហេតុំ ។ ២ ឧ. ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ។ ៣ ឧ. ទ្វេ ចក្កា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

មានវរៈ ៣ ។ ធមិ ប្រកបដោយអនុក្ខមសុទវេទនា ជាហេតុ កាស្រ័យ
នូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយអនុក្ខមសុទវេទនា មិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានវរៈ ៣ ។ ធមិ ប្រកបដោយសុទ-
វេទនា ជាហេតុ កាស្រ័យ នូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយសុទវេទនា
ទាំងមិនមែនជាហេតុផង មិនមែនប្រកបដោយអនុក្ខមសុទវេទនាទាំងមិន
មែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានវរៈ ៣ ។
ចទី ២ មានវរៈ ៣ ភាគចរដែលចណ្ឌិត រាប់ហើយ ។

[៦៤៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវរៈ ២១ ។

[៦៤០] ធមិ ប្រកបដោយអនុក្ខមសុទវេទនា មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ
នូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយសុទវេទនា មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានវរៈ ២ ។ មិនមែនប្រកបដោយអនុក្ខ-
វេទនា មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ . . . ចក្កា ២ ។ មិនមែនប្រកប
ដោយអនុក្ខមសុទវេទនា មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ . . . វរៈ ២ ។
ចទី ១ មានវរៈ ១ ភាគចរដែលចណ្ឌិត រាប់ហើយ ។ ចទី ២
មានវរៈ ១ ភាគចរដែលចណ្ឌិត រាប់ហើយ ។ ចទី ៣ មានវរៈ ១
ភាគចរដែលចណ្ឌិត រាប់ហើយ ។

[៦៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវរៈ ៧ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកិច្ចដ្ឋានំ
នវិបាកត្តិកនហេតុទុក្ខេ
វិបាកត្តិកហេតុទុក្ខំ(១)

[៦៧២] នវិបាកំ នហេតុំ(២) ធម្មំ បដិច្ច
វិបាកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន-
វិបាកំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាកធម្មធម្មោ ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា នវិបាកំ នហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តិណិ ។ នវិបាកធម្មធម្មំ
នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា នវិបាកធម្មធម្មំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ ននេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ
នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ននេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ នហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច វិបាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ នវិបាកំ នហេតុក្ខ

១ ឧ. នវិបាកត្តិក... ហេតុទុក្ខំ នវិបាកំ ។ ២ ឧ. នហេតុំ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកិច្ចដ្ឋានំ
នវិបាកត្តិកនហេតុទុក្ខេ
វិបាកត្តិកហេតុទុក្ខេ

[៦៧២] ធម៌ ជាវិបាក ជាហេតុ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិន
មែនជាវិបាក មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
ធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាហេតុ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជា
វិបាក មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែន
ជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាហេតុ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌
មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
មានវិបាក ។ ធម៌ ជាវិបាក ជាហេតុ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែន
មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី
ជាហេតុ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែន
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវិបាក ។ ធម៌ ជា
វិបាក ជាហេតុ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែន
មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ដ្ឋយ ធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាហេតុ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែន
ជាមិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវិបាក ។ ធម៌ ជាវិបាក ជាហេតុ

អភិធម្មចំណីកេ ចច្ចន័យណុស្សប្បដ្ឋានំ

ននេវិចារកនវិចារកនម្មនម្មំ នហេតុញ្ច នម្មំ បដិច្ច
វិចារកោ ហេតុ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
នវិចារកនម្មនម្មំ នហេតុញ្ច ននេវិចារកនវិចារកនម្ម-
នម្មំ នហេតុញ្ច នម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ហេតុ នម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ នវិចារកំ នហេតុញ្ច
នវិចារកនម្មនម្មំ នហេតុញ្ច នម្មំ បដិច្ច វិចារកោ
ហេតុ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន-
វិចារកំ នហេតុញ្ច នវិចារកនម្មនម្មំ នហេតុញ្ច នម្មំ
បដិច្ច នេវិចារកនវិចារកនម្មនម្មោ ហេតុ នម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

- [៦៥៣] ហេតុយា ឯកានុស ។
- [៦៥៤] នវិចារកំ ននហេតុំ នម្មំ បដិច្ច វិចារក-
នម្មនម្មោ នហេតុ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
- [៦៥៥] ហេតុយា អដ្ឋានុស ។ សន្និក្កំ ។

អភិធម្មចំណីកេ ចច្ចន័យណុស្សប្បដ្ឋានំ

កាស្រ័យ ភូតមិ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាហេតុផល ភូតមិ មិនមែនជា
មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុផល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាវិបាក ជា
ហេតុ កាស្រ័យ ភូតមិ មិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែន
ជាហេតុផល ភូតមិ មិនមែនជាមិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌
ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ។ ធម៌ ជាវិបាក ជាហេតុ កាស្រ័យ ភូតមិ មិនមែនជា
វិបាក មិនមែនជាហេតុផល ភូតមិ មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែន
ជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។
ធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាហេតុ
កាស្រ័យ ភូតមិ មិនមែនជាវិបាក ភូតមិ មិនមែនជាហេតុផល មិនមែន
មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

- [៦៥៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ។
- [៦៥៤] ធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ
កាស្រ័យ ភូតមិ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
- [៦៥៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

បទដ្ឋានសីលធម៌សង្គម

នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម
នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម(១)

[៦៥៦] នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម(២) នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម បង្កើត អនុវត្តនីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម ហេតុ ឆន្ទា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៥៧] ហេតុយា នវ ។

[៦៥៨] នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម បង្កើត អនុវត្តនីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម ហេតុ ឆន្ទា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៥៩] ហេតុយា អដ្ឋានស ។

នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម
នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម(៣)

[៦៦០] នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម បង្កើត អនុវត្តនីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម ហេតុ ឆន្ទា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម... ហេតុប្បដ្ឋយា នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម ។ ២ ឆ. នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម... ហេតុប្បដ្ឋយា នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម ។ ៣ ឆ. នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម... ហេតុប្បដ្ឋយា នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម ។

បទដ្ឋានសីលធម៌សង្គម

នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម
នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម

[៦៥៦] ឆមី មានកម្មប្រកបដោយកិរិយាសមាគមកណ្តា ជាដើម មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់សង្គម ជាហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនឆមី មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិរិយាសមាគមកណ្តា ជាដើមកាន់យក ហើយ នឹងជាប្រយោជន៍ដល់សង្គម មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៧ ។

[៦៥៨] ឆមី មានកម្មប្រកបដោយកិរិយាសមាគមកណ្តា ជាដើម មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់សង្គម មិនមែនជាហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនឆមី មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិរិយាសមាគមកណ្តា ជាដើមកាន់យកហើយ នឹងជាប្រយោជន៍ដល់សង្គម មិនមែនជាមិនមែន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៥៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ១៨ ។

នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម
នីតិវិធីសម្រាប់ការងារសង្គម

[៦៦០] ឆមី ដែលមិនស្រេចតែត្រូវដល់ខ្លួនសេចក្តីស្រេច ជាហេតុ កាស្រីយ ខ្លួនឆមី មិនមែនស្រេចតែត្រូវដល់ខ្លួនសេចក្តីស្រេច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

ករណីឧប្បត្តិការ បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

[៦៦១] ហេតុយោ នវ ។

នវិត្តភូតិកសហោតុទុក្ខ

វិត្តភូតិកហោតុទុក្ខ

[៦៦២] ន សវិត្តភូតិកសវិតាវ ន ហេតុ ធម្មំ បដិទ្ធិ សវិត្តភូតិកសវិតារោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៦៦៣] ហេតុយោ បណ្ណាស ។

នបិវិត្តភូតិកសហោតុទុក្ខ

បិវិត្តភូតិកហោតុទុក្ខ^(១)

[៦៦៤] ន បិវិត្តភូតិកសហោតុ ធម្មំ បដិទ្ធិ បិវិត្តភូតិកសហោតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ អដ្ឋវិស ។

នទស្សនភូតិកសហោតុទុក្ខ

ទស្សនភូតិកហោតុទុក្ខ^(២)

[៦៦៥] ន ទស្សនភូតិកសហោតុ ធម្មំ បដិទ្ធិ ភាវនាយ បហាតតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

១ ឧ. នបិវិត្តភូតិក... ហោតុទុក្ខ ន ទស្សនភូតិក ។ ២ ឧ. ទស្សនភូតិក... ហោតុទុក្ខ ន ទស្សនភូតិក ។

ករណីឧប្បត្តិការ បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

[៦៦១] ក្នុងហេតុប្បទូយោ មានព័រៈ ៧ ។

នវិត្តភូតិកសហោតុទុក្ខ

វិត្តភូតិកហោតុទុក្ខ

[៦៦២] ធម៌ ប្រកបដោយវិកក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុ កាស្រ័យ ឡធម៌ មិនមែនប្រកបដោយវិកក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយោ ។

[៦៦៣] ក្នុងហេតុប្បទូយោ មានព័រៈ ១៥ ។

នបិវិត្តភូតិកសហោតុទុក្ខ

បិវិត្តភូតិកហោតុទុក្ខ

[៦៦៤] ធម៌ ប្រកបដោយបិវិតិ ជាហេតុ កាស្រ័យ ឡធម៌ មិនមែនប្រកបដោយបិវិតិ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយោ ។ ព័រៈ ២៥ ។

នទស្សនភូតិកសហោតុទុក្ខ

ទស្សនភូតិកហោតុទុក្ខ

[៦៦៥] ធម៌ ដែលត្រូវរលះដោយភាវនា ជាហេតុ កាស្រ័យ ឡធម៌ ដែលមិនត្រូវរលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយោ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រិកប្បដ្ឋានំ

[៦៦៦] ហេតុយា នវ ។

នទស្សនេនបហាតត្វហេតុកត្តិកនហោតុទុកេ
ទស្សនេនបហាតត្វហេតុកត្តិកហោតុទុកំ^(១)

[៦៦៧] ន ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ន ហេតុ
ធម្មំ បដិច្ច ការោយ បហាតត្វហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ
ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៦៨] ហេតុយា នវ ។

[៦៦៩] ន អាចយកាមី ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
អបចយកាមី ហេតុ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៧០] ហេតុយា នវ ។

នសេក្ខត្តិកនហោតុទុកេ

សេក្ខត្តិកហោតុទុកំ^(២)

[៦៧១] ន សេក្ខំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច អសេក្ខោ
ហេតុ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៧២] ហេតុយា នវ ។

១ ឆ. នទស្សនេនបហាតត្វហេតុកត្តិក... ហេតុទុកត្តិ ន ទស្សនិ ។ ២ ឆ. នសេក្ខត្តិ
... ហេតុទុកត្តិ ន ទស្សនិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រិកប្បដ្ឋានំ

[៦៦៦] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៧ ។

នទស្សនេនបហាតត្វហេតុកត្តិកនហោតុទុកេ
ទស្សនេនបហាតត្វហេតុកត្តិកហោតុទុកេ

[៦៦៧] ធមិ មានហេតុវេលក្រវល្លវេលក្រវល្ល ជាហេតុ
កាស្រ័យ ឡធមិ មិនមែនមានហេតុវេលក្រវល្លវេលក្រវល្ល ជាហេតុ
កាស្រ័យ ឡធមិ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៦៨] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៧ ។

[៦៦៩] ធមិ វេលក្រវល្លវេលក្រវល្ល ជាហេតុ កាស្រ័យ
ឡធមិ មិនមែនវេលក្រវល្លវេលក្រវល្ល មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៧០] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៧ ។

នសេក្ខត្តិកនហោតុទុកេ

សេក្ខត្តិកហោតុទុកេ

[៦៧១] ធមិ ជាសេក្ខៈ ជាហេតុ កាស្រ័យ ឡធមិ មិនមែន
ជាសេក្ខៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៧២] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌រៈ ៧ ។

អភិធម្មចំណី បព្វនិយោគុណោមប្បដ្ឋានំ

នបរិវត្តិកនិហោតុទុក្ខកេ

បរិវត្តិកហោតុទុក្ខំ^(១)

[៦៧៣] ន បរិវត្តំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មហត្តតោ
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

[៦៧៤] ហេតុយា ឯកានស ។

នបរិវត្តារម្មណតិកនិហោតុទុក្ខកេ

បរិវត្តារម្មណតិកហោតុទុក្ខំ^(២)

[៦៧៥] ន បរិវត្តារម្មណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
បរិវត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

[៦៧៦] ហេតុយា តេស ។

នហីនតិកនិហោតុទុក្ខកេ

ហីនតិកហោតុទុក្ខំ^(៣)

[៦៧៧] ន ហីនំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

[៦៧៨] ហេតុយា នវ ។

១ ឧ. នបរិវត្តិក... ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. នបរិវត្តារម្មណតិក... ហេតុទុក្ខំ
ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. នហីនតិក... ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណី បព្វនិយោគុណោមប្បដ្ឋានំ

នបរិវត្តិកនិហោតុទុក្ខកេ

បរិវត្តិកហោតុទុក្ខកេ

[៦៧៧] ធមិ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាហេតុ កាស្រីយ
នូវធមិ មិនមែនមានសភាពតូចនោះ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុច្បង ។

[៦៧៨] ក្នុងហេតុច្បង មានព័រៈ ១១ ។

នបរិវត្តារម្មណតិកនិហោតុទុក្ខកេ

បរិវត្តារម្មណតិកហោតុទុក្ខកេ

[៦៧៩] ធមិ មានការម្ស្រាងតូចនោះ ជាហេតុ កាស្រីយ នូវធមិ
មិនមែនមានការម្ស្រាងតូចនោះ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុច្បង ។

[៦៨០] ក្នុងហេតុច្បង មានព័រៈ ១៣ ។

នហីនតិកនិហោតុទុក្ខកេ

ហីនតិកហោតុទុក្ខកេ

[៦៨១] ធមិ ជាកណ្តាល ជាហេតុ កាស្រីយ នូវធមិ មិន
មែនជាកាល មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង ។

[៦៨២] ក្នុងហេតុច្បង មានព័រៈ ៧ ។

ចក្ខុវិស័យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស^(១)

[៦៧៧] នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស គឺជា បទដ្ឋាន
សេដ្ឋកិច្ចសហគ្រាស ហេតុ ធានា ឧប្បត្តិករ សហគ្រាស ។

[៦៧៨] ហេតុយោ ៧ ។

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស^(២)

[៦៧៩] នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស គឺជា បទដ្ឋាន
នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស ហេតុ ធានា ឧប្បត្តិករ សហគ្រាស ។

[៦៨០] ហេតុយោ ៨ ។

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស^(៣)

[៦៨១] នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស គឺជា បទដ្ឋាន
នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស ហេតុ ធានា ឧប្បត្តិករ សហគ្រាស ។

១ ប. នីតិប្រតិបត្តិករ... ហេតុយោ ៧ ២ ប. នីតិប្រតិបត្តិករ... ហេតុយោ ៧
៣ ប. នីតិប្រតិបត្តិករ... ហេតុយោ ៧

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស

[៦៨២] នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស គឺជា បទដ្ឋាន
នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស ហេតុ ធានា ឧប្បត្តិករ សហគ្រាស ។

[៦៨៣] ក្នុងសហគ្រាស មាន ៧ ។

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស

[៦៨៤] នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស គឺជា បទដ្ឋាន
នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស ហេតុ ធានា ឧប្បត្តិករ សហគ្រាស ។

[៦៨៥] ក្នុងសហគ្រាស មាន ១០ ។

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស

នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស

[៦៨៦] នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស គឺជា បទដ្ឋាន
នីតិប្រតិបត្តិករសហគ្រាស ហេតុ ធានា ឧប្បត្តិករ សហគ្រាស ។

អភិធម្មចិនិត បទដ្ឋិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៦៨២] ហេតុយោ តិណិ ។

នអតីតត្ថិកនហេតុទុកេ
អតីតត្ថិកហេតុទុកំ^(១)

[៦៨២] ន អតីតោ ន នហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
នហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
ន អនាកតោ ន នហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស នហេតុស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៦៨២] ហេតុយោ តិណិ ។

នអតីតារម្មណត្ថិកនហេតុទុកេ
អតីតារម្មណត្ថិកហេតុទុកំ^(២)

[៦៨៧] ន អតីតារម្មណំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អនាកតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយោ ។

[៦៨៨] ហេតុយោ សត្តរស ។

នអជ្ឈត្ថិកនហេតុទុកេ
អជ្ឈត្ថិកហេតុទុកំ

[៦៨៩] ន អជ្ឈត្ថំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច

១ ឃ. ន អតីតត្ថិក... ហេតុទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. ន អតីតារម្មណត្ថិក...
ហេតុទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចិនិត បទដ្ឋិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៦៨៤] កុណិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ព្យ ។

នអតីតត្ថិកនហេតុទុកេ
អតីតត្ថិកហេតុទុកេ

[៦៨៥] ធម៌ មិនមែនជាភតិក មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ជា
បច្ច័យ ខែធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមែនជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ មិនមែនជាអនាគត មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ ខែធម៌
ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមែនជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៨៦] កុណិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ព្យ ។

នអតីតារម្មណត្ថិកនហេតុទុកេ
អតីតារម្មណត្ថិកហេតុទុកេ

[៦៨៧] ធម៌ មានការម្មណំជាអនាគត ជាហេតុ កាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនមានការម្មណំជាភតិក មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៨៨] កុណិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។

នអជ្ឈត្ថិកនហេតុទុកេ
អជ្ឈត្ថិកហេតុទុកេ

[៦៨៩] ធម៌ ជាវារៈក្រៅ ជាហេតុ កាស្រ័យ នូវធម៌

បច្ច័យនៃសេចក្តីក្របខ័ណ្ឌ

ពហិដ្ឋាន ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន-
ពហិដ្ឋាន ឧហេតុ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ ហេតុ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៦៧០) ហេតុយា ទ្វេ ។

នអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកនហោតុទុក្កា

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហោតុទុក្កំ^(១)

(៦៧១) ន អដ្ឋត្តារម្មណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អដ្ឋត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា ទ្វេ ។ ន ពហិដ្ឋារម្មណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
ពហិដ្ឋារម្មណោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៦៧២) ហេតុយា ធ ។

នសនិទស្សនត្តិកនហោតុទុក្កា

សនិទស្សនត្តិកហោតុទុក្កំ^(២)

(៦៧៣) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ^(៣) ន ហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ហេតុ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ

១ ឃ. នអដ្ឋត្តារម្មណត្តិក... ហោតុទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. នសនិទស្សនត្តិក
... ហោតុទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឃ. ននិទស្សនសប្បដិយំ ។

បច្ច័យនៃសេចក្តីក្របខ័ណ្ឌ

មិនមែនជាខាតក្នុង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
ធមិ ជាខាតក្នុង ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លាចធមិ មិនមែនជាខាតក្រៅ
មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(៦៧០) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

នអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកនហោតុទុក្កា

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហោតុទុក្កា

(៦៧១) ធមិ មានការម្នាក់ជាខាតក្នុង ជាហេតុ កាស្រ័យ
ខ្លាចធមិ មិនមែនមានការម្នាក់ជាខាតក្នុង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ ធមិ មានការម្នាក់ជា
ខាតក្រៅ ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លាចធមិ មិនមែនមានការម្នាក់ជា
ខាតក្រៅ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(៦៧២) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

នសនិទស្សនត្តិកនហោតុទុក្កា

សនិទស្សនត្តិកហោតុទុក្កា

(៦៧៣) ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ជា
ហេតុ កាស្រ័យ ខ្លាចធមិ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថ
ដោយការចំពោះ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។ ធមិ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការចំពោះ

អភិធម្មបិណ្ឌ បច្ចនិយានុសោធប្បដ្ឋានំ

នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៧៤] ហេតុយា តីណិ ។

[៦៧៥] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន-
នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ នហេតុ ន នហេតុ-
ឧប្បជ្ឈតិ តីណិ មូលានិ ឯកវិសតិ បញ្ញា កាកត្វា ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសហេតុកុកុរោ

សនិទស្សនត្ថិកសហេតុកុកុរិ(១)

[៦៧៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ

១ ច. នសនិទស្សនត្ថិក . . . សហេតុកុកុរិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ បច្ចនិយានុសោធប្បដ្ឋានំ

ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លូរធមិ មិនមែនជាមិនមានការឃើញកែប្រែចរដោយ
ការបំពាល់ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៧៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៣ ។

[៦៧៥] ធមិ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពាល់
មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លូរធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការបំពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ មិនមានការឃើញ កែប្រែចរដោយការបំពាល់
មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លូរធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការបំពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធមិ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្នមិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មានមូល ៣ ឯបញ្ញា ២១ បណ្ឌិត ឥប្បិ
ភ្នំចុះ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសហេតុកុកុរោ

សនិទស្សនត្ថិកសហេតុកុកុរោ

[៦៧៦] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពាល់ ប្រកប
ដោយហេតុ កាស្រ័យ ខ្លូរធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការបំពាល់ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពាល់

បញ្ជីឈ្មោះសមាជិកប្រជុំ

ន សហគមន៍ ធម្ម បដិច្ច អនិច្ចសន្និដ្ឋាន
សហគមន៍ ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៦៧៧) ហេតុយា តិណិ ។

(៦៧៨) ន សនិទស្សនសម្បជ័យំ ន អហេតុកំ
ធម្ម បដិច្ច សនិទស្សនសម្បជ័យោ អហេតុកោ
ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា សត្ត ។ ន អនិ-
ច្ចសន្និដ្ឋានសម្បជ័យំ ន អហេតុកំ ធម្ម បដិច្ច អនិច្ច-
សន្និដ្ឋានសម្បជ័យោ អហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា សត្ត ។

(៦៧៩) ហេតុយា វិកាវិស ។

នសនិទស្សនត្ថិកសហគមន៍សម្បយុត្តទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកសហគមន៍សម្បយុត្តទុក្ខំ^(១)

(៧០០) ន សនិទស្សនសម្បជ័យំ ន ហេតុសម្ប-
យុត្តំ ធម្ម បដិច្ច អនិច្ចសន្និដ្ឋានសម្បជ័យោ ហេតុសម្ប-
យុត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឧ. នសនិទស្សនត្ថិក... ហេតុសម្បយុត្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បញ្ជីឈ្មោះសមាជិកប្រជុំ

ប្រកបដោយហេតុ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនជាមិនមានការឃើញកែ
ប្រកបដោយការចំពោះ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(៦៧៧) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៣ ។

(៦៧៨) ធមិ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ
មិនមានហេតុ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការចំពោះ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ។ ធមិ មិនមានការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការចំពោះ មិនមានហេតុ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនជាមិនមានការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៧ ។

(៦៧៩) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកសហគមន៍សម្បយុត្តទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកសហគមន៍សម្បយុត្តទុក្ខំ

(៧០០) ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ប្រកប
ដោយហេតុ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការចំពោះ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មចិនិត បច្ចនិយាទុលោមប្បដ្ឋានំ

(៧០១) ហេតុយោ ភីណិ ។

(៧០២) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧០៣) ហេតុយោ ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកហេតុសហេតុកុកុរោ

សនិទស្សនត្ថិកហេតុសហេតុកុកុរិ^(១)

(៧០៤) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ហេតុក្សេរំ ន អហេតុកកក្ខ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ហេតុក្សេរំ សហេតុកោធន ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧០៥) ហេតុយោ ភីណិ ។

(៧០៦) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អហេតុកក្សេរំ ន ហេតុកក្ខ ធម្មំ^(២) បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សហេតុកោធនំ ន ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧០៧) ហេតុយោ ភីណិ ។

១ ធម. នសនិទស្សនត្ថិក . . . ហេតុសហេតុកុកុរិ ន ទិស្សនិ ។ ២ ធម. នសហេតុកុកុរិ

អភិធម្មចិនិត បច្ចនិយាទុលោមប្បដ្ឋានំ

(៧០១) ក្កន្ធហេតុប្បទូយោ មានវារៈ ធា ។

(៧០២) ធមិ ប្រកថាដោយការឃើញ និងប្រកថាដោយការប៉ះពាល់ ព្រាសចាកហេតុ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនប្រកថាដោយការឃើញ និងប្រកថាដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនព្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយោ ។

(៧០៣) ក្កន្ធហេតុប្បទូយោ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកហេតុសហេតុកុកុរោ

សនិទស្សនត្ថិកហេតុសហេតុកុកុរិ

(៧០៤) ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា ហេតុទាំងប្រកថាដោយហេតុ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនប្រកថាដោយការឃើញនិងប្រកថាដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយោ ។

(៧០៥) ក្កន្ធហេតុប្បទូយោ មានវារៈ ៧ ។

(៧០៦) ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកថាដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនប្រកថាដោយការឃើញនិងប្រកថាដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយោ ។

(៧០៧) ក្កន្ធហេតុប្បទូយោ មានវារៈ ៧ ។

នសនិទស្សនត្តិកនហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខំ
សនិទស្សនត្តិកហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខំ^(១)

[៧០៨] នសនិទស្សនសម្បដិយំ នហោតុញ្ចវ-
នហោតុវិប្បយុត្តក្ស^(២) ធម្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនអប្បដិ-
ដិយោ ហោតុវេវហោតុសម្បយុត្តោ^(៣) ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហោតុប្បដូយា ។

[៧០៩] ហោតុយា ភីណិ ។

[៧១០] នសនិទស្សនសម្បដិយំ នហោតុវិប្ប-
យុត្តញ្ចវននហោតុក្ស ធម្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនអប្បដិ-
ដិយោ ហោតុសម្បយុត្តោវេវននហោតុ^(៤) ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហោតុប្បដូយា ។

[៧១១] ហោតុយា ភីណិ ។

នសនិទស្សនត្តិកនហោតុនសហោតុកទុក្ខំ
សនិទស្សនត្តិកនហោតុសហោតុកទុក្ខំ^(៥)

[៧១២] នសនិទស្សនសម្បដិយំ នហោតុំ នស
ហោតុកំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនអប្បដិយោ នហោតុ-
សហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បដូយា ។

១ ឆ. នសនិទស្សនត្តិក... ហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខំ នទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នហោតុ-
វិប្បយុត្តំ ។ ៣ ឆ. ហោតុសម្បយុត្តោ ។ ៤ ឆ. ន នហោតុ ។ ៥ ឆ. នសនិទស្សនត្តិក...
នហោតុសហោតុកទុក្ខំ នទិស្សតិ ។

នសនិទស្សនត្តិកនហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខំ
សនិទស្សនត្តិកហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខំ

[៧០៨] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ជា
ហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាស
ចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

[៧០៩] ក្នុងហេតុប្បដូយ មានវារៈ ៣ ។

[៧១០] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ប្រកប
ដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនប្រាសចាកហេតុទាំងមិន
មែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

[៧១១] ក្នុងហេតុប្បដូយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្តិកនហោតុនសហោតុកទុក្ខំ
សនិទស្សនត្តិកនហោតុសហោតុកទុក្ខំ

[៧១២] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ មិន
មែនជាហេតុកែប្រកបដោយហេតុ កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនជាហេតុទាំងមិន
មែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

អភិធម្មបិដក បដិសេធសុត្តនិទាន

[៧០៣] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧០៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ហេតុ ន អ-
ហេតុកំ ធម្មំ បដិទូ សនិទស្សនសប្បដិយោ ន-
ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧០៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសនិទស្សនទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកសនិទស្សនទុក្ខំ^(១)

[៧០៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សនិទស្សនំ
ធម្មំ បដិទូ សនិទស្សនសប្បដិយោ សនិទស្សនោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧០៧] ហេតុយា បញ្ច ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសប្បដិយទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកសប្បដិយទុក្ខំ^(២)

[៧០៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សប្បដិយំ
ធម្មំ បដិទូ សនិទស្សនសប្បដិយោ សប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

១ ឧ. នសនិទស្សនត្ថិក ... សនិទស្សនទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. នសនិទស្សនត្ថិក
... សប្បដិយទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បដិសេធសុត្តនិទាន

[៧០៩] ក្កនិហេតុប្បទ្គិយេ មានវារៈ ៧ ។

[៧១០] ធម៌ ប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំ-
ពាល់ មិនមែនជាហេតុចាំបាច់មិនមានហេតុ កាស្រីយេ ខ្លវធម៌ មិនមែន
ប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពាល់ មិនមែនជាហេតុចាំបាច់
មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្គិយេ ។

[៧១១] ក្កនិហេតុប្បទ្គិយេ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសនិទស្សនទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកសនិទស្សនទុក្ខំ

[៧១២] ធម៌ ប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំ-
ពាល់ ប្រកថដោយការឃើញ កាស្រីយេ ខ្លវធម៌ មិនមែនប្រកថដោយ
ការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពាល់ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្គិយេ ។

[៧១៣] ក្កនិហេតុប្បទ្គិយេ មានវារៈ ៨ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសប្បដិយទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកសប្បដិយទុក្ខំ

[៧១៤] ធម៌ ប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំ-
ពាល់ ប្រកថដោយការចំពាល់ កាស្រីយេ ខ្លវធម៌ មិនមែនប្រកថ
ដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពាល់ មិនមែនប្រកថដោយការ
ចំពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្គិយេ ។

ចក្ខុវិស័យនៃសេចក្តីកាតព្វកិច្ច

[៧១៧] ហេតុយា នវ ។

[៧២០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២១] ហេតុយា ភីណិ ។

នសនិទស្សនត្តិកន្ធិប្បិទុកា
សនិទស្សនត្តិកន្ធិប្បិទុកំ^(១)

[៧២២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន រូបំ ធម្មំ
បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ រូបំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

[៧២៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អរូបំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អរូបំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២៥] ហេតុយា ភីណិ ។

១ ឆ. នសនិទស្សនត្តិក . . . ប្បិទុកំ ន វិស្សតិ ។

ចក្ខុវិស័យនៃសេចក្តីកាតព្វកិច្ច

[៧១៧] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយោ មានវារៈ ៧ ។

[៧២០] ធម៌ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការចំពោល មិន
មានការចំពោល កាស្រីយ ឡូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការចំពោល មិនមែនជាមិនមានការចំពោល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៧២១] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយោ មានវារៈ ៧ ។

នសនិទស្សនត្តិកន្ធិប្បិទុកា
សនិទស្សនត្តិកន្ធិប្បិទុកំ

[៧២២] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោល
មានរូប កាស្រីយ ឡូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការចំពោល មិនមែនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៧២៣] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយោ មានវារៈ ៦១ ។

[៧២៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោល មិន
មានរូប កាស្រីយ ឡូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការចំពោល មិនមែនជាមិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៧២៥] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយោ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មចំណី ចន្ទវិយាទុណមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្តិកនលោកិយទុក្ខ
សនិទស្សនត្តិកនលោកិយទុក្ខំ

[៧៦៦] នសនិទស្សនសម្បដ័យំ នលោកិយំ
ចម្ពំ បដិទ្ធ សនិទស្សនសម្បដ័យោ នលោកិយោ នខ្មោ
ទប្បដ្ឋតំ ហេតុប្បទូយា សត្ត ។ នអនិទស្សនសម្ប-
ដ័យំ នលោកិយំ ចម្ពំ បដិទ្ធ អនិទស្សនសម្ប-
ដ័យោ(*) នលោកិយោ នខ្មោ ទប្បដ្ឋតំ ហេតុប្បទូយា
សត្ត ។

[៧៦៧] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកនពានបិវិញ្ញេយ្យទុក្ខ
សនិទស្សនត្តិកនពានបិវិញ្ញេយ្យទុក្ខំ(២)

[៧៦៨] នសនិទស្សនសម្បដ័យំ នពានបិវិ-
ញ្ញេយ្យំ ចម្ពំ បដិទ្ធ សនិទស្សនសម្បដ័យោ ពាន-
បិវិញ្ញេយ្យោ នខ្មោ ទប្បដ្ឋតំ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៦៩] ហេតុយា បញ្ចត្តិស ។

* ឃ. ននិទស្សនសម្បដ័យោ ។ ២ ឃ. នសនិទស្សនត្តិក . . . ពានបិវិញ្ញេយ្យទុក្ខំ ន
ទិស្សនំ ។

អភិធម្មចំណី ចន្ទវិយាទុណមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្តិកនលោកិយទុក្ខៈ
សនិទស្សនត្តិកនលោកិយទុក្ខៈ

[៧៦៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
ជាលោកិយ កាស្រីយ ទូរធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការបំពេញមិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមានការឃើញនៃប្រកបដោយ
កាស្រីយ ជាលោកិយ កាស្រីយ ទូរធម៌ មិនមែនជាមិនមានការ
ឃើញនៃប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។

[៧៦៧] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៦១ ។

នសនិទស្សនត្តិកនពានបិវិញ្ញេយ្យទុក្ខៈ
សនិទស្សនត្តិកនពានបិវិញ្ញេយ្យទុក្ខៈ

[៧៦៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
ដែលត្រូវដឹងដោយវិញ្ញាណភាពនិមួយ កាស្រីយ ទូរធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ដែលមិនត្រូវដឹងដោយ
វិញ្ញាណភាពនិមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧៦៩] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧៥ ។

បច្ចនីយានុស្សនបទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

[៧៣០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន កេនចិន-
វិញ្ញយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ កេន-
ចិនវិញ្ញោយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣១] ហេតុយា បក្កុត្តិស ។

និសនិទស្សនត្ថិកតោអាសវិទុកា
សនិទស្សនត្ថិកអាសវិទុកំ^(១)

[៧៣២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ អាសវំ
ធម្មំ បដិច្ច និទស្សនសប្បដិយោ អាសវោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៣] ហេតុយា តិណិ ។

[៧៣៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោ អា-
សវំ^(២) ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នោ អា-
សវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

១ ឆ. និសនិទស្សនត្ថិក... អាសវិទុក្ខិកនិស្សនិ ។ ២ ឆ. នោអាសវំ ។

បច្ចនីយានុស្សនបទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

[៧៣០] ធម៌ ប្រកថាដោយការឃើញនិងប្រកថាដោយការប៉ះពាល់
ដែលមិនត្រូវដឹងដោយវិញ្ញាណណានីមួយ កាស្រ័យ ឆ្ងល់ធម៌ មិនមែនប្រ-
កថាដោយការឃើញនិងប្រកថាដោយការប៉ះពាល់ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវ
ដឹងដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌ៈ ៣៨ ។

និសនិទស្សនត្ថិកតោអាសវិទុកា
សនិទស្សនត្ថិកអាសវិទុកំ

[៧៣២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា អា-
សវៈ កាស្រ័យ ឆ្ងល់ធម៌ មិនមែនប្រកថាដោយការឃើញនិងប្រកថាដោយ
ការប៉ះពាល់ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌ៈ ៣ ។

[៧៣៤] ធម៌ ប្រកថាដោយការឃើញនិងប្រកថាដោយការប៉ះ
ពាល់ មិនមែនជាអាសវៈ កាស្រ័យ ឆ្ងល់ធម៌ មិនមែនប្រកថាដោយការ
ឃើញនិងប្រកថាដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព៌ៈ ៦១ ។

អភិធម្មបំណែក ចក្ខុវិស័យនៃសម្បជ័យ
នសនិទស្សនត្តិកនសាសវិទុកោ
សនិទស្សនត្តិកនសាសវិទុកំ^(១)

[៧៣៦] នសនិទស្សនសម្បជ័យំ នសាសវិ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសម្បជ័យោ សាសវោ ធម្មោ
ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

[៧៣៧] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្តិកអាសវិសម្មយុត្តទុកោ
សនិទស្សនត្តិកអាសវិសម្មយុត្តទុកំ^(២)

[៧៣៨] នសនិទស្សនសម្បជ័យំ នអាសវ-
សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ននិទស្សនសម្បជ័យោ អាសវ-
សម្មយុត្តោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

[៧៣៩] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៤០] នសនិទស្សនសម្បជ័យំ នអាសវវិប្ប-
យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសម្បជ័យោ អាសវ-
វិប្បយុត្តោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។ ឯកវីស ។

១ ម. នសនិទស្សនត្តិក... សាសវិទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសនិទស្សនត្តិក...
អាសវសម្មយុត្តទុកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបំណែក ចក្ខុវិស័យនៃសម្បជ័យ
នសនិទស្សនត្តិកនសាសវិទុកោ
សនិទស្សនត្តិកនសាសវិទុកោ

[៧៣៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
ប្រកបដោយភាសវៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនប្រកបដោយភាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

[៧៣៧] ក្នុងហេតុប្បដូយ មានពៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកអាសវិសម្មយុត្តទុកោ
សនិទស្សនត្តិកអាសវិសម្មយុត្តទុកោ

[៧៣៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
ប្រកបដោយភាសវៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនប្រកបដោយភាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

[៧៣៩] ក្នុងហេតុប្បដូយ មានពៈ ៣ ។

[៧៤០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការបំ
ពេញ ព្រាសចាកភាសវៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនព្រាសចាកភាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។ ពៈ ២១ ។

បច្ចនីយាទុណាមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ
នសនិទស្សនត្តិកនអាសវិសាសវិទុកេ
សនិទស្សនត្តិកអាសវិសាសវិទុកំ^(១)

[៧៤១] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអាសវិញ្ចវ-
នអនាសវត្ថុ ចង្កំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនអប្បដិយោ អា-
សវេវេសាសវេវេន ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៤២] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧៤៣] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអនាស-
វិញ្ចវននោចអាសវំ ចង្កំ បដិទ្ធិ សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ សាសវេវេសាសវេវេន ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[៧៤៤] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកនអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកេ
សនិទស្សនត្តិកអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកំ^(២)

[៧៤៥] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអាសវិញ្ចវ-
នអាសវិវ្យយុត្តត្ថុ ចង្កំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនអប្បដិយោ
អាសវេវេអាសវិសម្មយុត្តាច ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

១ ឧ. នសនិទស្សនត្តិក... អាសវិសាសវិទុក្ខិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. នសនិទស្ស-
នត្តិក... អាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក្ខិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយាទុណាមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ
នសនិទស្សនត្តិកនអាសវិសាសវិទុកេ
សនិទស្សនត្តិកអាសវិសាសវិទុកេ

[៧៤១] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាអា-
សវៈទាំងប្រកបដោយភាសវៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាភាសវៈទាំងមិនមែនជាមិន
មានភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧៤២] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៤៣] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ ប្រកបដោយភាសវៈទាំងមិនមែនជាភាសវៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជា
មិនមានភាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៧៤៤] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកនអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកេ
សនិទស្សនត្តិកអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកេ

[៧៤៥] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាអា-
សវៈទាំងប្រកបដោយភាសវៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាភាសវៈទាំងមិនមែនមិនមែន
ពាកភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

ករិយបទ បញ្ជីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៧៤៦] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៤៧] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អាសវវិប្បយុត្តុក្កេវ ន លោចអាសវំធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អាសវសម្បយុត្តោចេវ លោចអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៤៨] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុកំ^(១)

[៧៤៩] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ អាសវវិប្បយុត្តុន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អាសវវិប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ឯកវិស ។

[៧៥០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ អាសវវិប្បយុត្តុន អធាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អាសវវិប្បយុត្តោ អធាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៥១] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិកា... អាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុកំ ន ទិស្សតិ ។

ករិយបទ បញ្ជីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៧៤៦] ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព្វ ។

[៧៤៧] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ច្រកប ដោយភាសវៈ ទាំងមិនមែនជាភាសវៈ ភាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនច្រកប ដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនច្រកបចាកភាសវៈ ទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៤៨] ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព្វ ។

នសនិទស្សនត្ថិកាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកាសវិប្បយុត្តុសាសវិទុកំ

[៧៤៩] ធម៌ ច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ ច្រកបចាកភាសវៈ ទាំងច្រកបដោយភាសវៈ ភាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ ច្រកបចាកភាសវៈ ទាំងមិនមែនមិនមែនច្រកបដោយភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ វារៈ ២១ ។

[៧៥០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ច្រកប ចាកភាសវៈ ទាំងមិនមានភាសវៈ ភាស្រ័យ ខ្លូធម៌ មិនមែនច្រកប ដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ ច្រកបចាកភាសវៈ ទាំងមិនមែនជាមិនមានភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៥១] ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព្វ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោសញ្ញាជនគោប្បកទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកសញ្ញាជនគោប្បកទុកំ^(១)

[៧៤២] នសនិទស្សនសម្បជ័យំ នោសញ្ញា-
ជនំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សញ្ញាជនោ
ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៤៣] ហេតុយា ភីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោគន្ថគោប្បកទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកគន្ថគោប្បកទុកំ^(២)

[៧៤៤] នសនិទស្សនសម្បជ័យំ នោគន្ថំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ កន្ថោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៤៥] ហេតុយា ភីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោឡយគោប្បកទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកឡយគោប្បកទុកំ^(៣)

[៧៤៦] នសនិទស្សនសម្បជ័យំ នោឡយំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ឡយោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. នសនិទស្សនត្ថិក . . . សញ្ញាជនគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នសនិទស្ស-
នត្ថិក . . . គន្ថគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. នសនិទស្សនត្ថិក . . . ឡយគោប្បកទុកត្ថិ
ន ទិស្សតិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោសញ្ញាជនគោប្បកទុកៈ
សនិទស្សនត្ថិកសញ្ញាជនគោប្បកទុកៈ

[៧៤២] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ជា
សញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ភ្នំធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការបំពេញ មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៤៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោគន្ថគោប្បកទុកៈ
សនិទស្សនត្ថិកគន្ថគោប្បកទុកៈ

[៧៤៤] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ជាគន្ថៈ
កាស្រ័យ ភ្នំធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំ-
ពេញ មិនមែនជាគន្ថៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៤៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោឡយគោប្បកទុកៈ
សនិទស្សនត្ថិកឡយគោប្បកទុកៈ

[៧៤៦] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ជាឡយៈ
កាស្រ័យ ភ្នំធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំ-
ពេញ មិនមែនជាឡយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៥៧] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្តិកនោយោគគោប្បកទុកេ
សនិទស្សនត្តិកយោគគោប្បកទុកំ^(១)

[៧៥៨] នសនិទស្សនសម្បដិយំ យោយោគំ
ធម្មំ បដិទ្ធ អនិទស្សនអម្បដិយោ យោគោ ធម្មោ
ទម្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៥៩] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្តិកនោនីវរណគោប្បកទុកេ
សនិទស្សនត្តិកនីវរណគោប្បកទុកំ^(២)

[៧៦០] នសនិទស្សនសម្បដិយំ យោនីវរណំ ធម្មំ
បដិទ្ធ អនិទស្សនអម្បដិយោ នីវរណោ ធម្មោ ទម្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៦០] ហេតុយា តីណិ ។

១ ឆ. នសនិទស្សនត្តិក... យោគគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នសនិទស្សនត្តិក
... នីវរណគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

[៧៥៧] កុនិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ព ។

នសនិទស្សនត្តិកនោយោគគោប្បកទុកៈ
សនិទស្សនត្តិកយោគគោប្បកទុកៈ

[៧៥៨] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេលំ ជា
យោគៈ កាស្រ័យ នូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការបំពេលំ មិនមែនជាយោគៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទូយ ។

[៧៥៩] កុនិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ព ។

នសនិទស្សនត្តិកនោនីវរណគោប្បកទុកៈ
សនិទស្សនត្តិកនីវរណគោប្បកទុកៈ

[៧៦០] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេលំ ជា
នីវរណៈ កាស្រ័យ នូវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការបំពេលំ មិនមែនជានីវរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទូយ ។

[៧៦១] កុនិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ព ។

បទដ្ឋានសុភមង្គលកម្ពុជា

នសនិទស្សនត្ថិកនោបរាមាសគោប្បកទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកបរាមាសគោប្បកទុកំ(១)

[៧៦២] ន សនិទស្សនសប្បដិយេ ចោ បរាមាសំ
នម្មំ បដិទ្ធ អនិទស្សនអប្បដិយោ បរាមាសោ នម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៦៣] ហេតុយា តិណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសារម្មណទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកសារម្មណទុកំ(២)

[៧៦៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយេ ន សារម្មណំ(៣)
នម្មំ បដិទ្ធ អនិទស្សនអប្បដិយោ សារម្មណោ នម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៦៥] ហេតុយា តិណិ ។

[៧៦៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយេ ន អនារម្មណំ
នម្មំ បដិទ្ធ សនិទស្សនសប្បដិយោ អនារម្មណោ
នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

១ ឆ. នសនិទស្សនត្ថិក . . . បរាមាសគោប្បកទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នសនិ-
ទស្សនត្ថិក . . . សារម្មណទុកំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឆ. សារម្មណំ ។

បទដ្ឋានសុភមង្គលកម្ពុជា

នសនិទស្សនត្ថិកនោបរាមាសគោប្បកទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកបរាមាសគោប្បកទុកេ

[៧៦២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ជា
បរាមាសៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការចំពោះ មិនមែនជាបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទូយ ។

[៧៦៣] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសារម្មណទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកសារម្មណទុកេ

[៧៦៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ប្រកប
ដោយការម្នាក់ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការចំពោះ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧៦៥] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៦៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ
មិនមានការម្នាក់ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការចំពោះ មិនមែនជាមិនមានការម្នាក់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

ករណីធម្មចំណី បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

[៧៦៧] ហេតុយោ ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកគោបិវត្តទុកេ
សនិទស្សនត្តិកបិវត្តទុកិ^(១)

[៧៦៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិត្តំ ធម្មំ
បដិទ្ធ អនិទស្សនអប្បដិយោ ចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដិយោ ។

[៧៦៩] ហេតុយោ តីណិ ។

[៧៧០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិត្តំ
ធម្មំ បដិទ្ធ សនិទស្សនសប្បដិយោ^(២) ចោ ចិត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដិយោ ។

[៧៧១] ហេតុយោ ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកនបេតសិកទុកេ
សនិទស្សនត្តិកនបេតសិកទុកិ^(៣)

[៧៧២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នចេតសិកំ
ធម្មំ បដិទ្ធ អនិទស្សនអប្បដិយោ ចេតសិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដិយោ ។

[៧៧៣] ហេតុយោ តីណិ ។

១ ឆ. នសនិទស្សនត្តិក... ចិត្តទុកត្តិ និទស្សនិ ។ ២ ឆ. អនិទស្សនសប្បដិយោ
៣ ឆ. នសនិទស្សនត្តិក... ចេតសិកទុកត្តិ និទស្សនិ ។

ករណីធម្មចំណី បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

[៧៦៧] ក្នុងហេតុប្បដិយោ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកគោបិវត្តទុកេ
សនិទស្សនត្តិកបិវត្តទុកេ

[៧៦៨] ធម៌ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការបំពេញ ជា
ចិត្ត កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការបំពេញ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[៧៦៩] ក្នុងហេតុប្បដិយោ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការបំ-
ពេញ មិនមែនជាចិត្ត កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[៧៧១] ក្នុងហេតុប្បដិយោ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកនបេតសិកទុកេ
សនិទស្សនត្តិកនបេតសិកទុកេ

[៧៧២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ជាចេ-
តសិក កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការបំពេញ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[៧៧៣] ក្នុងហេតុប្បដិយោ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧៣] ក្នុងហេតុប្បដិយោ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុសោទុកថ្កិកប្បដ្ឋានំ

[៧៧២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនេតសិកំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនេតសិកោ
ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៧៥] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនបិក្កសម្មយុត្តទុក្ក
សនិទស្សនត្ថិកបិក្កសម្មយុត្តទុក្កំ^(១)

[៧៧៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ចិត្តសម្ម-
យុត្តំ^(២) ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ចិត្តសម្ម-
យុត្តោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៧៧] ហេតុយា តិណិ ។

[៧៧៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ចិត្តវិប្បយុត្តិ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ចិត្តវិប្បយុត្តោ
ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៧៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

១ ឆ. នសនិទស្សនត្ថិក... ចិត្តសម្មយុត្តទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. ចិត្តសម្មយុត្តំ ។

បច្ចនីយានុសោទុកថ្កិកប្បដ្ឋានំ

[៧៧២] ធមិ ច្រកចដោយការឃើញនិងច្រកចដោយការប៉ះ-
ពាល់ មិនមានចកសិក កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ មិនមែនច្រកចដោយការ
ឃើញនិងច្រកចដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានចកសិក ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧៧៥] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនបិក្កសម្មយុត្តទុក្ក
សនិទស្សនត្ថិកបិក្កសម្មយុត្តទុក្កំ

[៧៧៦] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ច្រ-
កចដោយចិត្ត កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ មិនមែនច្រកចដោយការឃើញនិងច្រ-
កចដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនច្រកចដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៧៧៧] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧៨] ធមិ ច្រកចដោយការឃើញនិងច្រកចដោយការប៉ះ-
ពាល់ ប្រាសចាកចិត្ត កាស្រីយ ឆ្លូវធមិ មិនមែនច្រកចដោយការឃើញ
និងច្រកចដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧៧៩] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដក បទដ៏យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនិបិក្ខសំសង្កិទ្ធករ
សនិទស្សនត្ថិកបិក្ខសំសង្កិទ្ធករ^(១)

[៧៨០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នចិក្ខុសំ-
សង្កំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ចិក្ខុសំសង្កោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៨១] ហេតុយា តិណិ ។

[៧៨២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នចិក្ខុវិសំ-
សង្កំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ចិក្ខុវិសំ-
សង្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៨៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោបិក្ខុសមុដ្ឋានិទ្ធករ
សនិទស្សនត្ថិកបិក្ខុសមុដ្ឋានិទ្ធករ^(២)

[៧៨៤] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិក្ខុស-
មុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ចិក្ខុស-
មុដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឆ. នសនិទស្សនត្ថិក ... បិក្ខុសំសង្កិទ្ធករ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឆ. នសនិទស្សនត្ថិក
... បិក្ខុសមុដ្ឋានិទ្ធករ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បទដ៏យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនិបិក្ខសំសង្កិទ្ធករ
សនិទស្សនត្ថិកបិក្ខសំសង្កិទ្ធករ

[៧៨០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ច្រឡំ
ច្រឡំដោយចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លវធម៌ មិនមែនច្រកបដោយការឃើញនិង
ច្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ៣ ។

[៧៨២] ធម៌ ច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ ព្រាសចាកការច្រឡំដោយចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លវធម៌ មិនមែន
ច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនព្រាសចាក
ការច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៨៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោបិក្ខុសមុដ្ឋានិទ្ធករ

សនិទស្សនត្ថិកបិក្ខុសមុដ្ឋានិទ្ធករ

[៧៨៤] ធម៌ ច្រកបដោយការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ តាំងឡើងដោយចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លវធម៌ មិនមែនច្រកបដោយ
ការឃើញនិងច្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

ចក្ខុវិស័យសុណេយ្យកម្មវិញ្ញាណ

[៧៨៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

[៧៨៦] ឧសនិទស្សនសប្បដិឃំ នោចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិឃោ នោចិត្ត-
សមុដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៨៧] ហេតុយា តិណំ ។

នសនិទស្សនតិកនោបិក្ខុសហវុទ្ធករ
សនិទស្សនតិកបិក្ខុសហវុទ្ធកំ ។

[៧៨៨] ឧសនិទស្សនសប្បដិឃំ នោចិត្តសហវុ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិឃោ ចិត្តសហវុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៨៩] ហេតុយា បញ្ច ។

[៧៩០] ឧសនិទស្សនសប្បដិឃំ នោចិត្ត-
សហវុ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិឃោ នោចិត្ត-
សហវុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៩១] ហេតុយា ឯកវិស ។

១ ឧ. នសនិទស្សនតិក . . . ចិក្ខុសហវុទ្ធកំ ន ទិស្សនិ ។

ចក្ខុវិស័យសុណេយ្យកម្មវិញ្ញាណ

[៧៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

[៧៩០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មិន
មែនកាំងឡើងដោយចិត្ត កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនច្រកចរដោយការ
ឃើញនិងច្រកចរដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនកាំងឡើងដោយចិត្ត
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនតិកនោបិក្ខុសហវុទ្ធករ
សនិទស្សនតិកបិក្ខុសហវុទ្ធករ

[៧៩២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ កើត
ជាមួយនឹងចិត្ត កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនច្រកចរដោយការឃើញនិង
ច្រកចរដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៩៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[៧៩៤] ធម៌ ច្រកចរដោយការឃើញនិងច្រកចរដោយការប៉ះ-
ពាល់ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត កាស្រីយ ឡូវធម៌ មិនមែនច្រកចរ
ដោយការឃើញនិងច្រកចរដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនកើតជាមួយ
នឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦១ ។

អភិធម្មបិដក បទដ៏យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ
នសនិទស្សនត្ថិកនោបិក្ខានុបរិវត្តិទុក្ខំ
សនិទស្សនត្ថិកបិក្ខានុបរិវត្តិទុក្ខំ

[៧៧២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិក្ខានុប-
រិវត្តិំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ចិក្ខានុបរិវត្តិ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៣] ហេតុយា បព្វ ។

[៧៧៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោ ចិក្ខា-
នុបរិវត្តិំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នោ ចិក្ខា-
នុបរិវត្តិំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោបិក្ខសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានទុក្ខំ
សនិទស្សនត្ថិកបិក្ខសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានទុក្ខំ

[៧៧៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិក្ខសំ-
សដ្ឋិសមុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
ចិក្ខសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក បទដ៏យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ
នសនិទស្សនត្ថិកនោបិក្ខានុបរិវត្តិទុក្ខំ
សនិទស្សនត្ថិកបិក្ខានុបរិវត្តិទុក្ខំ

[៧៧២] ធមិ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការចំពោល ប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមចិត្ត កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការចំពោល មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[៧៧៤] ធមិ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំ-
ពោល មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោល មិនមែនជាមិនប្រព្រឹត្តទៅ
តាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោបិក្ខសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានទុក្ខំ
សនិទស្សនត្ថិកបិក្ខសំសដ្ឋិសមុដ្ឋានទុក្ខំ

[៧៧៦] ធមិ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការចំពោល ប្រ-
ឡូកច្រឡំ និងកាំងឡើងដោយចិត្ត កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការចំពោល មិនមែនប្រឡូកច្រឡំនិង
កាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនិយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានិ

[៧៧៧] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៧៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ោចិត្តសំ-
សដ្ឋសមុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិទ្ធ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ទ្ធយា ។

[៧៧៩] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្ថិកោបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទ្ធកេ
សនិទស្សនត្ថិកបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទ្ធកិ

[៨០០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ោចិត្តសំ-
សដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុ ធម្មំ បដិទ្ធ ននិទស្សនអប្ប-
ដិយោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទ្ធយា ។

[៨០១] ហេតុយា តីណិ ។

[៨០២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ោចិត្ត-
សំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុ ធម្មំ បដិទ្ធ សនិទស្សន-
សប្បដិយោ ោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធយា ។

បច្ចនិយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានិ

[៧៧៧] ក្កនិហេតុប្បទ្ធាយ នានវៈ ៧ ។

[៧៧៨] ធមិ ប្រកថោយការេយេញ្ញ និក្ខប្រកថោយការេបិ-
ពាលំ មិនមែនប្រឡូកប្រឡំនិក្ខតាំងឡើងដោយចិត្ត កាស្រ័យ ឡុធមិ មិន
មែនប្រកថោយការេយេញ្ញនិក្ខប្រកថោយការេបិពាលំ មិនមែនជាមិន
ប្រឡូកប្រឡំនិក្ខតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

[៧៧៩] ក្កនិហេតុប្បទ្ធាយ នានវៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកោបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទ្ធកេ
សនិទស្សនត្ថិកបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទ្ធកេ

[៨០០] ធមិ មិនមានការេយេញ្ញនិក្ខមិនមានការេបិពាលំ ប្រឡូក
ប្រឡំតាំងឡើងនិក្ខកើតជាមួយនិក្ខចិត្ត កាស្រ័យ ឡុធមិ មិនមែនប្រកថ
ដោយការេយេញ្ញនិក្ខប្រកថោយការេបិពាលំ មិនមែនប្រឡូកប្រឡំតាំង
ឡើងនិក្ខកើតជាមួយនិក្ខចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

[៨០១] ក្កនិហេតុប្បទ្ធាយ នានវៈ ៣ ។

[៨០២] ធមិ ប្រកថោយការេយេញ្ញ និក្ខប្រកថោយការេបិ-
ពាលំ មិនមែនប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងនិក្ខកើតជាមួយនិក្ខចិត្ត កាស្រ័យ
ឡុធមិ មិនមែនប្រកថោយការេយេញ្ញនិក្ខប្រកថោយការេបិពាលំ មិន
មែនជាមិនប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងនិក្ខកើតជាមួយនិក្ខចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

ករិយបទ បច្ចនិយមនុលោមប្បដ្ឋាន

[៨០៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកោបិក្ខសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកេ
សនិទស្សនត្តិកបិក្ខសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកំ

[៨០៤] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិត្តសំ-
សដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្ប-
ដិយោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨០៥] ហេតុយា តិណិ ។

[៨០៦] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិត្តសំ-
សដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨០៧] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកអដ្ឋតិកទុកេ
សនិទស្សនត្តិកអដ្ឋតិកទុកំ

[៨០៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ ន អដ្ឋតិកំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ អដ្ឋតិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

ករិយបទ បច្ចនិយមនុលោមប្បដ្ឋាន

[៨០៧] កុណិហេតុប្បដ្ឋយា មានវរៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកោបិក្ខសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកេ
សនិទស្សនត្តិកបិក្ខសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកេ

[៨០៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ប្រ-
ឡូកច្រឡំកាំងឡើងនិងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនប្រឡូកច្រឡំ
កាំងឡើងនិងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨០៥] កុណិហេតុប្បដ្ឋយា មានវរៈ ២១ ។

[៨០៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំ-
ពេញ មិនមែនប្រឡូកច្រឡំកាំងឡើងនិងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ
ខ្លួនធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ មិន
មែនជាមិនប្រឡូកច្រឡំកាំងឡើងនិងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨០៧] កុណិហេតុប្បដ្ឋយា មានវរៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកអដ្ឋតិកទុកេ
សនិទស្សនត្តិកអដ្ឋតិកទុកេ

[៨០៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ជា
ខាងក្នុង អាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការបំពេញ មិនមែនជាខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

បច្ចនីយវេទនាសុត្តនិកាយ

[៨០៧] ហេតុយា ឯកានស ។

[៨០៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន កាហិវំ ធម្មំ
បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ កាហិវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨០៩] ហេតុយា ឯកវិស ។

សនិទស្សនត្តិកនិទណ្ឌទុក្ខក

សនិទស្សនត្តិកនិទណ្ឌទុក្ខក

[៨១០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ឧបាទា ធម្មំ
បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ឧបាទា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨១១] ហេតុយា បក្ខត្តិស ។

[៨១២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ខោឧបាទា(១)
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ឧបាទា ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨១៣] ហេតុយា តិណិ ។

១. ខ. ខោឧបាទា ។

បច្ចនីយវេទនាសុត្តនិកាយ

[៨១៤] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១១ ។

[៨១៥] ធមិ ប្រកថដោយការយើញ និងប្រកថដោយការបំពាល់
ជាខាងក្រៅ កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកថដោយការយើញ
និងប្រកថដោយការបំពាល់ មិនមែនជាខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨១៦] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២១ ។

សនិទស្សនត្តិកនិទណ្ឌទុក្ខក

សនិទស្សនត្តិកនិទណ្ឌទុក្ខក

[៨១៧] ធមិ ប្រកថដោយការយើញនិងប្រកថដោយការបំពាល់
ជាឧបាទា កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកថដោយការយើញនិងប្រកថ
ដោយការបំពាល់ មិនមែនជាឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨១៨] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣០ ។

[៨១៩] ធមិ មិនមានការយើញនិងមិនមានការបំពាល់ ជា
ឧបាទា កាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកថដោយការយើញនិងប្រកថ
ដោយការបំពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២០] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣១ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុប្បន្នសុខសោមនស្សប្បន្តិក

នសនិទស្សនត្តិកនទបាទានិទ្ធីទុក្ខក

សនិទស្សនត្តិកទបាទានិទ្ធីទុក្ខក

[៨០៦] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអនុបាទិទ្ធី
ធម្មំ បដិទ្ធិ សនិទស្សនសប្បដិយោ អនុបាទិទ្ធី ធម្មោ
ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨០៧] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកនោទបាទានគោប្បកទុក្ខក

សនិទស្សនត្តិកទបាទានគោប្បកទុក្ខក

[៨០៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នោទបាទានំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនសប្បដិយោ ទបាទានោ ធម្មោ
ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨០៩] ហេតុយា តិណិ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុប្បន្នសុខសោមនស្សប្បន្តិក

នសនិទស្សនត្តិកនទបាទានិទ្ធីទុក្ខកៈ

សនិទស្សនត្តិកទបាទានិទ្ធីទុក្ខកៈ

[៨១៦] ធម៌ ច្រកចរដោយការឃើញនិងច្រកចរដោយការបំពេល
ដែលមានកម្មច្រកចរដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើម មិនកាន់យកហើយ
កាស្រីយ ឆ្លុំធម៌ មិនមែនច្រកចរដោយការឃើញនិងច្រកចរដោយការបំពេ-
ល ដែលមិនមែនមានកម្មច្រកចរដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើម មិន
កាន់យកហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវាទ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកនោទបាទានគោប្បកទុក្ខកៈ

សនិទស្សនត្តិកទបាទានគោប្បកទុក្ខកៈ

[៨១៨] ធម៌ មិនមានការឃើញក្រច្រកចរដោយការបំពេល
ជាឧបាទាន កាស្រីយ ឆ្លុំធម៌ មិនមែនច្រកចរដោយការឃើញនិង
ច្រកចរដោយការបំពេល មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវាទ ៣ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមន្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្តិកនោកិលេសគោប្បកទុកេ

សនិទស្សនត្តិកកិលេសគោប្បកទុកំ

(៨២០) នសនិទស្សនសប្បដិយំ នោកិលេសំ
ធម្មំ បដិទ្ធ អនិទស្សនអប្បដិយោ កិលេសោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៨២១) ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្តិកនិទស្សនេនបហាតព្វទុកេ

សនិទស្សនត្តិកនិទស្សនេនបហាតព្វទុកំ

(៨២២) នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននិទស្សនេន
បហាតព្វំ ធម្មំ បដិទ្ធ អនិទស្សនអប្បដិយោ និទស្ស-
នេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៨២៣) ហេតុយា តីណិ ។

(៨២៤) នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននិទស្សនេន
បហាតព្វំ ធម្មំ បដិទ្ធ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ននិទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

(៨២៥) ហេតុយា ឯកវិស ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមន្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្តិកនោកិលេសគោប្បកទុកេ

សនិទស្សនត្តិកកិលេសគោប្បកទុកំ

(៨២០) ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ជា
កិលេស កាស្រីយ ខ្លូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការបំពេញ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៨២១) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្តិកនិទស្សនេនបហាតព្វទុកេ

សនិទស្សនត្តិកនិទស្សនេនបហាតព្វទុកំ

(៨២២) ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ដែល
ត្រូវលះដោយទស្សនៈ ពិន័យ្យ ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៨២៣) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

(៨២៤) ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ កាស្រីយ ខ្លូធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ដែលមិនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៨២៥) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២០ ។

នសនិទស្សនត្តិកនភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ
សនិទស្សនត្តិកភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ

[៨២៦] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នកាវនាយ-
បហាតព្វំ ធម្មំ បទុយោ អនិទស្សនអប្បដិយោ កាវ-
នាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨២៧] ហេតុយា តីណិ ។

[៨២៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នកាវនាយ-
បហាតព្វំ ធម្មំ បដិទូ សនិទស្សនសប្បដិយោ នកាវ-
នាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨២៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្តិកនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្ខំ
សនិទស្សនត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្ខំ

[៨៣០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននស្សនេន-
បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិទូ អនិទស្សនអប្បដិយោ
នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ទប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បទូយា ។

នសនិទស្សនត្តិកនភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ
សនិទស្សនត្តិកភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ

[៨២៦] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ដែល
ត្រូវលះដោយការវិនិច្ឆ័យ នឹងធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការចំពោះ ដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនិច្ឆ័យ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៨២៧] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានពៈ ៣ ។

[៨២៨] ធមិ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ
ដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនិច្ឆ័យ កស្រីយ ឆ្លុវធមិ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយ
ការវិនិច្ឆ័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៨២៩] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានពៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកនទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្ខំ
សនិទស្សនត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្ខំ

[៨៣០] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ មាន
ហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ កស្រីយ ឆ្លុវធមិ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះ
ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

បច្ចនិយាទុលោមភិក្ខុកុមារប្បដ្ឋានំ

[៨៣១] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៣២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ន ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ន ទស្សនេន បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៣៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនភិក្ខុភារិនាយបហាតត្វហេតុកុកុកេ

សនិទស្សនភិក្ខុភារិនាយបហាតត្វហេតុកុកុកំ

[៨៣៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន កាវតាយបហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនេន បដិយោ កាវតាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៣៥] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៣៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ន កាវតាយ បហាតត្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ន កាវតាយ បហាតត្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៣៧] ហេតុយា ឯកវីស ។

បច្ចនិយាទុលោមភិក្ខុកុមារប្បដ្ឋានំ

[៨៣១] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

[៨៣២] ធមិ ប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ពាលំ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ភាស្រីយ ខ្ញុំធមិ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ពាលំ មានហេតុដែលមិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៣៣] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ២១ ។

នសនិទស្សនភិក្ខុភារិនាយបហាតត្វហេតុកុកុកេ

សនិទស្សនភិក្ខុភារិនាយបហាតត្វហេតុកុកុកំ

[៨៣៤] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ពាលំ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនិច្ឆ័យ និងធមិ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ពាលំ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនិច្ឆ័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៣៥] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

[៨៣៦] ធមិ ប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ពាលំ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនិច្ឆ័យ ខ្ញុំធមិ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ពាលំ មានហេតុដែលមិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយការវិនិច្ឆ័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៣៧] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ២១ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុន័យានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនសវិភក្កទុក្កោ
សនិទស្សនត្ថិកសវិភក្កទុក្កំ

[៨៣៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នសវិភក្កំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនអប្បដិយោ សវិភក្កោ ធម្មោ
ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៣៩] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៤០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអវិភក្កំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ សនិទស្សនសប្បដិយោ អវិភក្កោ ធម្មោ
ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៤១] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសវិចារទុក្កោ
សនិទស្សនត្ថិកសវិចារទុក្កំ

[៨៤២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នសវិចារំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនអប្បដិយោ សវិចារោ ធម្មោ
ទប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទូយា ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុន័យានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនសវិភក្កទុក្កោ
សនិទស្សនត្ថិកសវិភក្កទុក្កំ

[៨៣៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយវិភក្កៈ កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយវិភក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៨៣៩] ក្នុងហេតុប្បទូយ មាន៣៖ ៣ ។

[៨៤០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
មិនមានវិភក្កៈ កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានវិភក្កៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៨៤១] ក្នុងហេតុប្បទូយ មាន៣៖ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសវិចារទុក្កោ
សនិទស្សនត្ថិកសវិចារទុក្កំ

[៨៤២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយវិចារៈ កាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

បញ្ជីយានុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៤៣] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៤៤] ឧសនិទស្សនសប្បដិយេ ឧអវិចារំ ធម្មំ
បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អវិចារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៤៥] ហេតុយា ឯកាវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកនសប្បីតិកទុកៈ
សនិទស្សនត្តិកសប្បីតិកទុកៈ

[៨៤៦] ឧសនិទស្សនសប្បដិយេ ឧសប្បីតិកំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ សប្បីតិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៤៧] ហេតុហេ តីណិ ។

[៨៤៨] ឧសនិទស្សនសប្បដិយេ ឧសប្បីតិកំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អប្បីតិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៤៩] ហេតុយា ឯកាវិស ។

បញ្ជីយានុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៤៧] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានវរៈ ៣ ។

[៨៤៨] ធមិ ប្រកថាដោយការឃើញនិងប្រកថាដោយការចំ-
ពាល់ មិនមានវិចារៈ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកថាដោយការ
ឃើញនិងប្រកថាដោយការចំពាល់ មិនមែនជាមិនមានវិចារៈ ចើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៨៤៩] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានវរៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកនសប្បីតិកទុកៈ
សនិទស្សនត្តិកសប្បីតិកទុកៈ

[៨៤៦] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពាល់ ប្រកថ
ដោយបីកិ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកថាដោយការឃើញនិងប្រកថ
ដោយការចំពាល់ មិនមែនប្រកថាដោយបីកិ ចើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៨៤៧] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានវរៈ ៣ ។

[៨៤៨] ធមិ ប្រកថាដោយការឃើញនិងប្រកថាដោយការចំ-
ពាល់ មិនមានបីកិ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនប្រកថាដោយការឃើញ
និងប្រកថាដោយការចំពាល់ មិនមែនប្រកថាដោយបីកិ ចើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៨៤៩] ក្កនិហេតុប្បទូយ មានវរៈ ២១ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

នសនិទស្សនត្ថិកនបីតិសហគតទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកបីតិសហគតទុក្ខ

[៨៥០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នបីតិសហ-
គតំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនអប្បដិយោ បីតិសហ-
គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៥១] ហេតុយា ភីណិ ។

[៨៥២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននបីតិសហ-
គតំ ធម្មំ បដិទ្ធិ សនិទស្សនសប្បដិយោ នបីតិ-
សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៥៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្ថិកសុខសហគតទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកសុខសហគតទុក្ខ

[៨៥៤] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នសុខសហ-
គតំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អនិទស្សនអប្បដិយោ សុខស-
ហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុប្បន្នយុគសម័យ

នសនិទស្សនត្ថិកនបីតិសហគតទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកបីតិសហគតទុក្ខ

[៨៥០] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយចិត្ត កាស្រីយ ខ្លាចធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៨៥១] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។

[៨៥២] ធមិ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ មិនប្រកបដោយចិត្ត កាស្រីយ ខ្លាចធមិ មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនប្រកបដោយចិត្ត
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៨៥៣] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកសុខសហគតទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកសុខសហគតទុក្ខ

[៨៥៤] ធមិ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រ-
កបដោយសុខ កាស្រីយ ខ្លាចធមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

ចក្ខុវិស័យសុខាភិបាលក្រុងភ្នំពេញ

(៨៥៥) ហេតុយា តិណិ ។

(៨៥៦) នសនិទស្សន្តិកសម្បជ័យំ ននសុខសហ-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សន្តិកសម្បជ័យោ នសុខ-
សហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

(៨៥៧) ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សន្តិកសម្បជ័យោ
នសនិទស្សន្តិកសម្បជ័យោ

(៨៥៨) នសនិទស្សន្តិកសម្បជ័យំ នឧបេក្ខា-
សហកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សន្តិកសម្បជ័យោ^(១) ឧបេក្ខា-
សហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

(៨៥៩) ហេតុយា តិណិ ។

(៨៦០) នសនិទស្សន្តិកសម្បជ័យំ នឧបេក្ខា-
សហកតំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សន្តិកសម្បជ័យោ ន-
ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

(៨៦១) ហេតុយា ឯកវិស ។

១ ឧ. អនិទស្សន្តិកសម្បជ័យោ ។

ចក្ខុវិស័យសុខាភិបាលក្រុងភ្នំពេញ

(៨៥៥) ក្កនិហេតុប្បដូយំ មាណវៈ ព ។

(៨៥៦) ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
ពេល មិនមែនប្រកបដោយសុខ កាស្រីយ ឡធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនជាមិនប្រកបដោយ
សុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

(៨៥៧) ក្កនិហេតុប្បដូយំ មាណវៈ ២១ ។

នសនិទស្សន្តិកសម្បជ័យោ
នសនិទស្សន្តិកសម្បជ័យោ

(៨៥៨) ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេញ ប្រកប
ដោយឧបេក្ខា កាស្រីយ ឡធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

(៨៥៩) ក្កនិហេតុប្បដូយំ មាណវៈ ព ។

(៨៦០) ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា កាស្រីយ ឡធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ មិនមែនជាមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

(៨៦១) ក្កនិហេតុប្បដូយំ មាណវៈ ២១ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុវិស័យសុខសម្បជ្ឈានំ
នសនិទស្សនត្ថិកនកាមាវចរទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិកកាមាវចរទុក្ខំ

[៨៦២] នសនិទស្សនសម្បជ្ឈនិយំ នកាមាវចរំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសម្បជ្ឈនិយោ នកាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៦៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

[៨៦៤] នសនិទស្សនសម្បជ្ឈនិយំ ននកាមាវ-
ចរំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសម្បជ្ឈនិយោ នកាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៦៥] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនរូបាវចរទុក្ខ
សនិទស្សនត្ថិករូបាវចរទុក្ខំ

[៨៦៦] នសនិទស្សនសម្បជ្ឈនិយំ នរូបាវចរំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនសម្បជ្ឈនិយោ រូបាវចរោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៦៧] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុវិស័យសុខសម្បជ្ឈានំ
នសនិទស្សនត្ថិកនកាមាវចរទុក្ខៈ
សនិទស្សនត្ថិកកាមាវចរទុក្ខៈ

[៨៦២] ធម៌ ច្រកចរដោយការឃើញនិងច្រកចរដោយការចំពោល
ជាកាមាវចរៈ កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែនច្រកចរដោយការឃើញនិងច្រកចរ
ដោយការចំពោល មិនមែនជាកាមាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦០ ។

[៨៦៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោល មិនមែន
ជាកាមាវចរៈ កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែនច្រកចរដោយការឃើញនិង
ច្រកចរដោយការចំពោល មិនមែនជាមិនមែនជាកាមាវចរៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនរូបាវចរទុក្ខៈ
សនិទស្សនត្ថិករូបាវចរទុក្ខៈ

[៨៦៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោល ជា
រូបាវចរៈ កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែនច្រកចរដោយការឃើញនិងច្រកចរដោយ
ការចំពោលមិនមែនជារូបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា

[៨៦៨] ន សិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យំ ន អន្តរាវចរំ
បដិទ្ធិ សិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យោ អន្តរាវចរោ ឆន្ទោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៦៩] ហេតុយា ឯកវិស ។

សិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យំ
សិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យំ

[៨៧០] ន សិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យំ ន អន្តរាវចរំ បដិ
បដិទ្ធិ អិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យោ អន្តរាវចរោ ឆន្ទោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៧១] ហេតុយា តិណំ ។

[៨៧២] ន សិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យំ ន អន្តរាវចរំ
បដិទ្ធិ សិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យោ អន្តរាវចរោ
ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៧៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា

[៨៦៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំ
ពាល់ មិនមែនជាអ្នកចាត់ កាស្រីយ ឡធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការបំពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាអ្នកចាត់ ចើ
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[៨៦៩] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានព្រះ ២៦ ។

សិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យំ
សិទ្ធិស្បៀងសម្បជ័យំ

[៨៧០] ធម៌ ជាអ្នកចាត់ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការ
បំពាល់ កាស្រីយ ឡធម៌ មិនមែនជាអ្នកចាត់ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការបំពាល់ ចើកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[៨៧១] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានព្រះ ២៦ ។

[៨៧២] ធម៌ មិនមែនជាអ្នកចាត់ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពាល់ កាស្រីយ ឡធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជា
អ្នកចាត់ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពាល់
ចើកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[៨៧៣] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានព្រះ ២៦ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុនិយាទុលោមប្បដ្ឋានំ
នសនិទស្សនត្ថិកនបរិយាបន្តទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកបរិយាបន្តទុកិ

[៨៧២] ន សនិទស្សនសម្បជិយំ ន បរិយាបន្តំ
ធម្មំ បដិទ្ធ សនិទស្សនសម្បជិយោ បរិយាបន្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៧៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

[៨៧៤] ន សនិទស្សនសម្បជិយំ ន អបរិយាបន្តំ
ធម្មំ បទូយា អនិទស្សនអប្បជិយោ អបរិយាបន្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៧៥] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកននិយ្យានិកទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកនិយ្យានិកទុកិ

[៨៧៦] ន សនិទស្សនសម្បជិយំ ន និយ្យានិកំ
ធម្មំ បទូយា អនិទស្សនអប្បជិយោ និយ្យានិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៨៧៧] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុនិយាទុលោមប្បដ្ឋានំ
នសនិទស្សនត្ថិកនបរិយាបន្តទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកបរិយាបន្តទុកិ

[៨៧២] ធមិ ជាបរិយាបន្តៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការចំពោះ កាស្រីយ ឆ្លុំធមិ មិនមែនជាបរិយាបន្តៈ មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៨៧៣] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ២១ ។

[៨៧៤] ធមិ ជាគបរិយាបន្តៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំ-
ពោះ ភីនិវដ្តក នឹងធមិ មិនមែនជាគបរិយាបន្តៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៨៧៥] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកននិយ្យានិកទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកនិយ្យានិកទុកិ

[៨៧៦] ធមិ ជានិយ្យានិកៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំ-
ពោះ ភីនិវដ្តក នឹងធមិ មិនមែនជានិយ្យានិកៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៨៧៧] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយាទុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៨០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនិយ្យា-
និកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនិយ្យា-
និកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៨១] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកនិយតទុកេ
សនិទស្សនត្តិកនិយតទុកំ

[៨៨២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន និយតំ ធម្មំ
បដ្ឋយា អនិទស្សនសប្បដិយោ និយតោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៨៣] ហេតុយា តិណិ ។

[៨៨៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនិយតំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនិយតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៨៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

បច្ចនីយាទុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៨០] ធមិ ជាអនិយ្យានិកៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ភូតមិ មិនមែនជាអនិយ្យានិកៈ មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកនិយតទុកៈ
សនិទស្សនត្តិកនិយតទុកៈ

[៨៨២] ធមិ ជានិយតៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ-
ពាល់ ភីនិវដ្តក នីតិធមិ មិនមែនជានិយតៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៨៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[៨៨៤] ធមិ ជាអនិយតៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ភូតមិ មិនមែនជាអនិយតៈ មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៨៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

អភិធម្មចំណីពេ បច្ចុទ្ទយានុសោយប្បន្ទានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនសទុត្តរទុក្ខំ
សនិទស្សនត្ថិកសទុត្តរទុក្ខំ

[៨៨៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សទុត្តរំ នម្មំ
បដិទ្ធិ សនិទស្សនសប្បដិយោ សទុត្តរោ នម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៨៧] ហេតុយា ឯកវិស ។

[៨៨៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនុត្តរំ នម្មំ
បដ្ឋយា អនិទស្សនសប្បដិយោ អនុត្តរោ នម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៨៩] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសវណទុក្ខំ
សនិទស្សនត្ថិកសវណទុក្ខំ

[៨៩០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សវណំ នម្មំ
បដ្ឋយា អនិទស្សនសប្បដិយោ សវណោ នម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៩១] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មចំណីពេ បច្ចុទ្ទយានុសោយប្បន្ទានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនសទុត្តរទុក្ខំ
សនិទស្សនត្ថិកសទុត្តរទុក្ខំ

[៨៨៦] ធម៌ ប្រកថដោយទុក្ខរៈ ប្រកថដោយការឃើញនិង
ប្រកថដោយការចំពោះ ភាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនប្រកថដោយទុក្ខរៈ
មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ២១ ។

[៨៨៨] ធម៌ មិនមានទុក្ខរៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំ-
ពោះ ពិនិត្យ គឺធម៌ មិនមែនជាមិនមានទុក្ខរៈ មិនមែនប្រកថដោយការ
ឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសវណទុក្ខំ
សនិទស្សនត្ថិកសវណទុក្ខំ

[៨៩០] ធម៌ ប្រកថដោយវណៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមាន
ការចំពោះ ពិនិត្យ គឺធម៌ មិនមែនប្រកថដោយវណៈ មិនមែនប្រកថ
ដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនិយោគុណោមន្តិកទុក្ខប្បដ្ឋានំ

(៨៧២) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អរណំ ធម្មំ
 បច្ចយា សនិទស្សនសប្បដិយោ អរណោ ន ខ្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។ ន អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយំ ន អរណំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
 អរណោ ន ខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។
 ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អរណាញ ន អនិទស្សន-
 សប្បដិយំ ន អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សន-
 សប្បដិយោ អរណោ ន ខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច
 សត្ត ។

(៨៧៣) ហេតុយា ឯកវិស អវិកតេ ឯកវិស ។

ស ហជាតភវម្បិ បដិច្ចវាសនិសំ វិគ្គារេកត្វំ ។

បច្ចនិយោគុណោមន្តិកទុក្ខប្បដ្ឋានំ

(៨៧២) ធមិ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ ភីនិវដ្តក នឹងធមិ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិន
 មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ ធមិ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយ
 ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឡធមិ មិនមែនជា
 មិនមានរណៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ ធមិ មិនមានរណៈ
 ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាស្រ័យ ឡធមិ
 មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
 និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។

(៨៧៣) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអវិកតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ២១ ។

ឯសហជាតភវៈ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈវេរ បណ្ឌិត គប្បិទ្យវាស្តារផលិចុរ ។

អភិធម្មចិនិត ចក្ខុវិស័យសុណេយ្យប្បដ្ឋានំ

[៨៧២] ន សនិទស្សនសប្បដិយោ ន អរណោ
 ធម្មោ សនិទស្សនសប្បដិយស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ សត្ត ។ ន អនិទស្សន-
 សប្បដិយោ ន អរណោ ធម្មោ សនិទស្សនសប្បដិ-
 យស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 សត្ត ។ ន សនិទស្សនសប្បដិយោ ន អរណោ ច
 ន អនិទស្សនសប្បដិយោ ន អរណោ ច ធម្មោ សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ សត្ត ។

[៨៧៣] ន សនិទស្សនសប្បដិយោ ន អរណោ
 ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ ន អនិទស្សនសប្បដិ-
 យោ ន អរណោ ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស
 អរណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មចិនិត ចក្ខុវិស័យសុណេយ្យប្បដ្ឋានំ

[៨៧៤] ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ជាច្រើន ខែធម៌ មិនមានរណៈ
 ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាមិនមានការ
 ឃើញ កែប្រកបដោយការចំពោះ ជាច្រើន ខែធម៌ មិនមានរណៈ
 ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះក្តី មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែន
 ជាមិនមានការឃើញកែប្រកបដោយការចំពោះក្តី ជាច្រើន ខែធម៌មិន
 មានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ដោយ
 ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[៨៧៥] ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ជាច្រើន ខែធម៌ មិនមានរណៈ
 មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ដោយការម្ស្បាច្បដ្ឋយ ។
 ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ កែប្រកប
 ដោយការចំពោះ ជាច្រើន ខែធម៌ មិនមានរណៈ មិនមានការឃើញ
 និងមិនមានការចំពោះ ដោយការម្ស្បាច្បដ្ឋយ ។

ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រកម្ពុជា

(៨៧) យោធិបតី ឯកវិស អារម្ភលោក តំណាង
អវិភាគ ឯកវិស ។

យោធិបតី កុសលភូមិ បញ្ញាវិស្ស អនុលោម
មន្ទី បច្ចុប្បន្ន អនុលោមបច្ចុប្បន្ន បច្ចុ-
ប្បន្ន យោធិបតី កុសលភូមិ ឯកវិស ។

ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រកម្ពុជា ៨៧ ។

ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រកម្ពុជា

(៨៨) ក្នុងហេតុបច្ចុប្បន្ន មាន៖ ២១ ក្នុងការប្រយុទ្ធបច្ចុប្បន្ន
មាន៖ ៣ ក្នុងការប្រយុទ្ធបច្ចុប្បន្ន មាន៖ ២១ ។

អនុលោមក្តី បច្ចុប្បន្នក្តី អនុលោមបច្ចុប្បន្នក្តី បច្ចុប្បន្ន-
លោមក្តី ខែបញ្ញាវិស្ស ក្នុងកុសលភូមិ ដែលលោកកប់
ហើយយ៉ាងណា បណ្តា គប្បីកប់ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ច្បាប់ ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រកម្ពុជា ។

បច្ចុន័យានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្ថិកនវិទនាត្ថិកេ

កុសលត្ថិកវេទនាត្ថិកំ

(៨៧៧) នកុសលំ នសុទាយ វេទនាយ សម្ប-

យុត្តំ នម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សុទាយ វេទនាយ-

សម្បយុត្តោ នន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា នកុសលំ

នសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ នម្មំ បដិច្ច អក្ស-

កតោ សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ នន្ទោ ឧប្ប-

ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ នកុសលំ នសុទាយ-

វេទនាយសម្បយុត្តំ នម្មំ បដិច្ច កុសលោ សុទាយ-

វេទនាយ សម្បយុត្តោ នន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

បច្ចុន័យានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្ថិកនវិទនាត្ថិកេ

កុសលត្ថិកវេទនាត្ថិកេ

(៨៧៧) ធម៌ ជាអកុសល ប្រកចរដោយសុខវេទនា កាស្រីយ

ឡធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកចរដោយសុខវេទនា ទើបកើត

ឡើង ព្រោះហេតុច្បងៗ ធម៌ ជាអក្សត្រឹក ប្រកចរដោយសុខ-

វេទនា កាស្រីយ ឡធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកចរដោយសុខ-

វេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បងៗ មានពីរៈ ។ ធម៌ ជាកុ-

សល ប្រកចរដោយសុខវេទនា កាស្រីយ ឡធម៌ មិនមែនជាកុសល

មិនមែនប្រកចរដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បងៗ

ចក្ខុវិស័យសុខសម្បជញ្ញាណ

ន អកុសលំ ន សុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ សុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ ន អព្យាកតំ
 ន សុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ សុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ន អព្យាកតំ ន សុទាយ វេទនាយ-
 សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សុទាយ វេទនា-
 យ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។
 ន កុសលំ ន សុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តក្ខ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ សុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តក្ខ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន កុសលំ ន សុទា-
 យ វេទនាយ សម្មយុត្តក្ខ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ សុទាយ-
 វេទនាយ សម្មយុត្តក្ខ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ឯកំ ។ ន កុសលំ ន សុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តក្ខ
 ន អកុសលំ ន សុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តក្ខ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ សុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

ចក្ខុវិស័យសុខសម្បជញ្ញាណ

ធមិ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយសុខវេទនា កាស្រ័យ ខ្លីធមិ មិន
 មែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ ធមិ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខ-
 វេទនា កាស្រ័យ ខ្លីធមិ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយសុខ-
 វេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធមិ ជាអកុសល ប្រកប
 ដោយសុខវេទនា កាស្រ័យ ខ្លីធមិ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកប
 ដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។
 ធមិ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា កាស្រ័យ ខ្លីធមិ មិនមែន
 ជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិន
 មែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ១ ។ ធមិ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា កាស្រ័យ ខ្លីធមិ
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង មិនមែនជា
 អព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធមិ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយសុខវេទនា
 កាស្រ័យ ខ្លីធមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៨៧៨] ហេតុយា ធម៌ ។

[៨៧៩] នកុសលំ នទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។
នអព្យាកតំ នទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ នកុសលំ នទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តញ្ច នអព្យាកតំ នទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[៨៨០] ហេតុយា តិណិ ។

[៨៨១] នកុសលំ នអទុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អទុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា នកុសលំ នអទុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អទុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

អភិធម្មចំណី បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៨៧៨] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៧ ។

[៨៧៩] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា កាស្រីយ ភ្លូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា កាស្រីយ ភ្លូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា កាស្រីយ ភ្លូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ១ ។

[៨៨០] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៧ ។

[៨៨១] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយអទុក្ខមសុទវេទនា កាស្រីយ ភ្លូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមសុទវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយអទុក្ខមសុទវេទនា កាស្រីយ ភ្លូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមសុទវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា

បច្ចនិយានុសោមន្តិកវិញ្ញាបនបត្រ

ទ្វេ ។ ន អកុសលំ ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ-
 សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អនុក្ខមសុទា-
 យ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ន អកុសលំ ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាករោ អនុក្ខមសុទាយ វេទ-
 នាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។
 ន អព្យាកតំ ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ-
 សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អព្យាក-
 តំ ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ ន កុសលំ ន-
 អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តក្ខំ ន អព្យាកតំ
 ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន អកុសលំ

បច្ចនិយានុសោមន្តិកវិញ្ញាបនបត្រ

មានវារៈ ២ ។ ធម៌ ជា កុសល ប្រកបដោយ អនុក្ខមសុទវេទនា កាស្រីយ
 ដ្ឋវធម៌ មិនមែនជា អកុសល មិនមែនប្រកបដោយ អនុក្ខមសុទវេទនា
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជា អព្យាក្រឹក ប្រកបដោយ
 អនុក្ខមសុទវេទនា កាស្រីយ ដ្ឋវធម៌ មិនមែនជា អកុសល មិនមែន
 ប្រកបដោយ អនុក្ខមសុទវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ២ ។ ធម៌ ជា កុសល ប្រកបដោយ អនុក្ខមសុទវេទនា កាស្រីយ
 ដ្ឋវធម៌ មិនមែនជា អព្យាក្រឹក មិនមែនប្រកបដោយ អនុក្ខមសុទវេទនា
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជា កុសល ប្រកបដោយ
 អនុក្ខមសុទវេទនា កាស្រីយ ដ្ឋវធម៌ មិនមែនជា អព្យាក្រឹក មិនមែនប្រ-
 កបដោយ អនុក្ខមសុទវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ២ ។ ធម៌ ជា កុសល ប្រកបដោយ អនុក្ខមសុទវេទនា កាស្រីយ
 ដ្ឋវធម៌ មិនមែនជា កុសល មិនមែនប្រកបដោយ អនុក្ខមសុទវេទនា ដល់
 មិនមែនជា អព្យាក្រឹក មិនមែនប្រកបដោយ អនុក្ខមសុទវេទនា ដល់ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជា កុសល

អភិធម្មបិដក ចច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋាន

ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តក្ខ ធម្ម-
កតំ ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តក្ខ ធម្ម័
បដិទ្ធិ កុសលោ អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។ ន-
កុសលំ ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តក្ខ ន-
អកុសលំ ន អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តក្ខ
ធម្ម័ បដិទ្ធិ អន្យាកោតោ អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។

[៧០២] ហេតុយា នវ ។

នកុសលត្ថិកនិបាកត្ថិក

កុសលត្ថិកនិបាកត្ថិក

[៧០៣] ន កុសលំ ន វិបាកំ ធម្ម័ បដិទ្ធិ អន្យា-
កោតោ វិបាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។
ន កុសលំ ន វិបាកំ ធម្ម័ បដិទ្ធិ អន្យាកោតោ
វិបាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។
ន កុសលំ ន វិបាកក្ខ ន អកុសលំ ន វិបាកក្ខ
ធម្ម័ បដិទ្ធិ អន្យាកោតោ វិបាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។

ប្រកចរដោយអនុក្ខមសុទវេទនា កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាអកុសល
មិនមែនប្រកចរដោយអនុក្ខមសុទវេទនាផង មិនមែនជាអន្យាក្រឹត មិនមែន
ប្រកចរដោយអនុក្ខមសុទវេទនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ
មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអន្យាក្រឹត ប្រកចរដោយអនុក្ខមសុទវេទនា
កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកចរដោយអនុក្ខមសុ-
ទវេទនាផង មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកចរដោយអនុក្ខមសុទវេទនា
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ១ ។

[៧០២] កុសិហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។

នកុសលត្ថិកនិបាកត្ថិក

កុសលត្ថិកនិបាកត្ថិក

[៧០៣] វិបាកធម៌ ជាអន្យាក្រឹត កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែន
ជាអកុសល មិនមែនជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មាន
វារៈ ១ ។ វិបាកធម៌ ជាអន្យាក្រឹត កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាអកុ-
សល មិនមែនជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ១ ។
វិបាកធម៌ ជាអន្យាក្រឹត កាស្រីយ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែន
ជាវិបាកផង មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាវិបាកផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ មានវារៈ ១ ។

បច្ច័យានុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧០២] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧០៥] នកុសលំ នវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា
កុសលោ វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ...
អកុសលោ វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា
ទ្វេ ។ នអកុសលំ នវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា អកុ-
សលោ វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា
ទ្វេ ។ នកុសលំ នវិចារកធម្មធម្មញ្ច នអកុសលំ
នវិចារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា កុសលោ វិចារក-
ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ទ្វេ ។

[៧០៦] ហេតុយា ធជ(១) ។

[៧០៧] នកុសលំ ននវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មំ បដិទ្ធ អព្យាកតោ ននវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ។

[៧០៨] ហេតុយា ធជ ។

១. ធជ. ហេតុយា ធជ បញ្ញា ។

បច្ច័យានុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧០២] កុណិហេតុប្បច្ចុយ មានវរៈ ៣ ។

[៧០៥] ធមិ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល ភីណិផ្កក នីតិធមិ
មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ចុយ ... ធមិ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអកុសល ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចុយ មានវរៈ ២ ។ ធមិ មានវិបាកជាប្រក្រតី
ជាអកុសល ភីណិផ្កក នីតិធមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចុយ មានវរៈ ២ ។ ធមិ
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល ភីណិផ្កក នីតិធមិ មិនមែនជាកុសល
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ចុយ មានវរៈ ២ ។

[៧០៦] កុណិហេតុប្បច្ចុយ មានវរៈ ៦ ។

[៧០៧] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមាន
វិបាកជាប្រក្រតី ភាស្រ័យ ឥតធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិន
មែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បច្ចុយ ។

[៧០៨] កុណិហេតុប្បច្ចុយ មានវរៈ ៦ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុទ្ធិយានុសាសនប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្លឹកនឧបាទិដ្ឋបាទានិយត្តិកេ
កុសលត្លឹកឧបាទិដ្ឋបាទានិយត្តិកំ

[៧០៧] នកុសលោ នឧបាទិដ្ឋបាទានិយោ
ធម្មោ អព្យាកតស្ស ឧបាទិដ្ឋបាទានិយស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៨] អារម្មណេ ន^(១) ។

[៧០៩] នកុសលំ នអនុបាទិដ្ឋបាទានិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ អនុបាទិដ្ឋបាទានិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[៧១០] ហេតុយា បព្វ ។

[៧១១] នកុសលំ នអនុបាទិដ្ឋបាទានិយំ ធម្មំ
បច្ចយោ កុសលោ អនុបាទិដ្ឋបាទានិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

១ ឃ. អារម្មណេ ន បញ្ញា ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុទ្ធិយានុសាសនប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្លឹកនឧបាទិដ្ឋបាទានិយត្តិកេ
កុសលត្លឹកឧបាទិដ្ឋបាទានិយត្តិកេ

[៧០៧] ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានកណ្តាជានីមកាន់យកហើយ នឹងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអរាហ្មក្រឹត មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តា
ជានីមកាន់យកហើយ នឹងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយការម្មណ-
ប្បច្ច័យ ។

[៧០៨] ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ មានវេរៈ ៦ ។

[៧០៩] ធម៌ ជាអរាហ្មក្រឹត មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
កណ្តាជានីមមិនកាន់យកហើយតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន កាស្រីយ
នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
កណ្តាជានីមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧១០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវេរៈ ៤ ។

[៧១១] ធម៌ ជាកុសល មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
កណ្តាជានីមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ភីដីវដ្តក
នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
កណ្តាជានីមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ជីយានយន្តកម្រិតប្រឆាំង

[៧០២] ហេតុយា ធ ។

នកុសលភ្នំកសស្ត្រីលីដ្ឋស្ត្រីលេសិកភ្នំក
កុសលភ្នំកសស្ត្រីលីដ្ឋស្ត្រីលេសិកភ្នំក

[៧០៥] ន កុសលំ ន សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ
ធម្មំ បទ្ធយា អកុសលោ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធយា ។ អកុសលោ នវ តិណិ ។

[៧០៦] ន កុសលំ ន សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ
ធម្មំ បដិទ្ធ អព្យាកោ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធយា ។

[៧០៧] ហេតុយា ធ ។

[៧០៨] ន កុសលំ ន អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកំ
ធម្មំ បទ្ធយា កុសលោ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្ធយា ។

[៧០៩] ហេតុយា ធ ។

នកុសលភ្នំកនិកភ្នំក
កុសលភ្នំកនិកភ្នំក

[៧២០] ន កុសលំ ន សវិកក្កសវិចារំ ធម្មំ

បញ្ជីយានយន្តកម្រិតប្រឆាំង

[៧១២] ក្នុងហេតុប្បទ្ធាយ មានព័រៈ ៦ ។

នកុសលភ្នំកសស្ត្រីលីដ្ឋស្ត្រីលេសិកភ្នំកៈ
កុសលភ្នំកសស្ត្រីលីដ្ឋស្ត្រីលេសិកភ្នំកៈ

[៧១៥] ធមិ ជាអកុសល ដែលសៅហ្មងចំពោះផលសេចក្តី
សៅហ្មង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនសៅហ្មងនឹងគ្នា
ផលសេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។ អកុសល
ពាំងឡាយ មានព័រៈ ៣ ។

[៧១៦] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត ដែលមិនសៅហ្មងនៃផលសេចក្តី
សៅហ្មង ព្រាស់យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនសៅហ្មងនឹង
គ្នាផលសេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

[៧១៧] ក្នុងហេតុប្បទ្ធាយ មានព័រៈ ៦ ។

[៧១៨] ធមិ ជាកុសលដែលមិនសៅហ្មងនឹងមិនគ្នាផលសេចក្តី
សៅហ្មង ពឹងផ្អែក នឹងធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនសៅហ្មង
នឹងមិនគ្នាផលសេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

[៧១៩] ក្នុងហេតុប្បទ្ធាយ មានព័រៈ ៦ ។

នកុសលភ្នំកនិកភ្នំក
កុសលភ្នំកនិកភ្នំក

[៧២០] ធមិ ជាអកុសល ច្រកបដោយវិក្កុននិងច្រកបដោយវិចារៈ

អភិធម្មបិដក បញ្ជីយានុលោមប្បដ្ឋាន

បដិទ្ធ អកុសលោ សវិតក្កសវិទារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[៧២០] ហេតុយា នវ ។

[៧២២] នកុសលំ នអវិតក្កវិទារមត្តំ ធម្មំ
បដិទ្ធ អកុសលោ អវិតក្កវិទារមត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧២៣] ហេតុយា នវ ។

[៧២៤] នកុសលំ នអវិតក្កអវិទារំ ធម្មំ
បដិទ្ធ អព្យាកតោ អវិតក្កអវិទារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[៧២៥] ហេតុយា ទ្វាទស ។

នកុសលត្តិកសប្តីតិក្កិរោ

កុសលត្តិកប្តីតិក្កិកំ

[៧២៦] នកុសលំ នបិសិសហកតំ ធម្មំ បដិទ្ធ
អកុសលោ បិសិសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បទូយា ។

[៧២៧] ហេតុយា នវ ។

អភិធម្មបិដក បញ្ជីយានុលោមប្បដ្ឋាន

កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនវមនជាកុសល មិនវមនប្រកបដោយវិកក្កុនិធិប្រកប
ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧២១] កុសិហេតុប្បទូយ មានវាវៈ ៧ ។

[៧២២] ធមិ ជាអកុសល មិនមានវិកក្កុនិធិមិនមានវិចារៈ
កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនវមនជាកុសល មិនវមនជាមិនមានវិកក្កុនិធិមិន
វិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧២៣] កុសិហេតុប្បទូយ មានវាវៈ ៧ ។

[៧២៤] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានវិកក្កុនិធិមិនមានវិចារៈ
កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនវមនជាកុសល មិនវមនជាមិនមានវិកក្កុនិធិមិន
មានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧២៥] កុសិហេតុប្បទូយ មានវាវៈ ១២ ។

នកុសលត្តិកសប្តីតិក្កិរោ

កុសលត្តិកប្តីតិក្កិកំ

[៧២៦] ធមិ ជាអកុសល ប្រកបដោយបិកិ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ
មិនវមនជាកុសល មិនវមនប្រកបដោយបិកិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៧២៧] កុសិហេតុប្បទូយ មានវាវៈ ៧ ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា

[៧២៨] នគរសាលា នសុខសហគមន៍ ធម្ម័ បដិទ្ធិ អកុសលោ នសុខសហគមន៍ ធម្ម័ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២៩] ហេតុយា នវ ។

[៧៣០] នគរសាលា នឧបេក្ខាសហគមន៍ ធម្ម័ បដិទ្ធិ អកុសលោ ឧបេក្ខាសហគមន៍ ធម្ម័ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣១] ហេតុយា នវ ។

នកុសលត្លឹកនិទស្សនត្លឹក
កុសលត្លឹកនិទស្សនត្លឹក

[៧៣២] នគរសាលា ននិទស្សនេនបហាតត្វំ ធម្ម័ បដិទ្ធិ អកុសលោ ននិទស្សនេនបហាតត្វោ ធម្ម័ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៣] ហេតុយា តិណិ ។

[៧៣៤] នគរសាលា នការវាយបហាតត្វំ ធម្ម័ បដិទ្ធិ អកុសលោ ការវាយបហាតត្វោ ធម្ម័ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៥] ហេតុយា តិណិ ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា

[៧២៨] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខ ភាស្រ័យ ឆ្ងល់ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព៌៖ ៧ ។

[៧៣០] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា ភាស្រ័យ ឆ្ងល់ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព៌៖ ៧ ។

នកុសលត្លឹកនិទស្សនត្លឹក

កុសលត្លឹកនិទស្សនត្លឹក

[៧៣២] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ពិនិត្យ ឆ្ងល់ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព៌៖ ៧ ។

[៧៣៤] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយការវាយ ពិនិត្យ ឆ្ងល់ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនត្រូវលះដោយការវាយ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព៌៖ ៧ ។

ករណីទី៣ បញ្ជីយានយន្ត

(៧៣៦) ន កុសលំ ន លេខ នស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្វំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អត្យាកតោ លេខ នស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧៣៧) ហេតុយា តិណិ ។

នកុសលត្តិកនទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកា

កុសលត្តិកនទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកា

(៧៣៨) ន កុសលំ ន នស្សនេន បហាតត្វោ-
តុកំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អកុសលោ នស្សនេន បហាតត្វោ-
ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧៣៩) ហេតុយា តិណិ ។

(៧៤០) ន កុសលំ ន ភាវនាយ បហាតត្វោ-
តុកំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អកុសលោ ភាវនាយ បហាតត្វោ-
ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧៤១) ហេតុយា តិណិ ។

(៧៤២) ន កុសលំ ន លេខ នស្សនេន ន ភាវនាយ-
បហាតត្វោហេតុកំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អត្យាកតោ លេខ នស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

ករណីទី៣ បញ្ជីយានយន្ត

(៧៤៦) ធមិ ជាអត្យក្រឹត មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិន
មែនត្រូវលះដោយភាវនា កាស្រីយ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែន
ជាមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

(៧៤៧) ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៣ ។

នកុសលត្តិកនទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកា

កុសលត្តិកនទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកា

(៧៤៨) ធមិ ជាកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ
កាស្រីយ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះ
ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

(៧៤៩) ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៣ ។

(៧៥០) ធមិ ជាកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា
កាស្រីយ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះ
ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

(៧៥១) ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៣ ។

(៧៥២) ធមិ ជាអត្យក្រឹត មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះ
ដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា កាស្រីយ ខ្លួនធមិ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ
មិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

បច្ចុប្បន្នសុខាណុស្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧២៣] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្លឹកនអាយគាមិភ្នំក

កុសលត្លឹកអាយគាមិភ្នំក

[៧២៤] នកុសលំ នអាយគាមី ធម្មំ បច្ចុយា
កុសលោ អាយគាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២៥] ហេតុយា ធ ។

[៧២៦] នកុសលំ នអាយគាមី ធម្មំ
បច្ចុយា កុសលោ អាយគាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២៧] ហេតុយា តីណិ ។

[៧២៨] នកុសលំ ននេវាយគាមីនាបធម-
កាមី ធម្មំ បដិច្ច អព្យាករោ នេវាយគាមីនាបធម-
យកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២៩] ហេតុយា បញ្ច ។

បច្ចុយាណុស្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧២៣] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ធា ។

នកុសលត្លឹកនអាយគាមិភ្នំក

កុសលត្លឹកអាយគាមិភ្នំក

[៧២៤] ធមិ ជាកុសល ដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន ពឹងផ្អែក
នឹងធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧២៥] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

[៧២៦] ធមិ ជាកុសល មិនដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន ពឹង
ផ្អែក នឹងធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុង
ខ្លួន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧២៧] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[៧២៨] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន
ពឹងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន ភាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែន
ជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន ពឹងមិនមែន
ជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧២៩] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៨ ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្តិកនិសេក្ខត្តិក

កុសលត្តិកសេក្ខត្តិក

[៧៥០] នកុសលំ នសេក្ខំ ធម្មំ បទ្ធវយា
កុសលោ សេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៥១] ហេតុយា ន ។

[៧៥២] នកុសលំ នអសេក្ខំ ធម្មំ បទ្ធវយា
អព្យាកតោ អសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៥៣] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៥៤] នកុសលំ ននេវសេក្ខានសេក្ខំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ អព្យាកតោ នេវសេក្ខានសេក្ខោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៥៥] ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលត្តិកបរិត្តត្តិក

កុសលត្តិកបរិត្តត្តិក

[៧៥៦] នកុសលំ នបរិត្តំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អព្យា-
កតោ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[៧៥៧] ហេតុយា បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្តិកនិសេក្ខត្តិក

កុសលត្តិកសេក្ខត្តិក

[៧៥០] ធមិ ជាកុសល ជាសេក្ខៈ ពិនិវដ្តក ធិនធមិ មិនមែន
ជាកុសល មិនមែនជាសេក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧៥១] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានពៈ ៦ ។

[៧៥២] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត ជាអសេក្ខៈ ពិនិវដ្តក ធិនធមិ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាអសេក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧៥៣] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានពៈ ៣ ។

[៧៥៤] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាសេក្ខៈ ពិនិវដ្តក មិនមែនជា
អសេក្ខៈ កាស្រ័យ ឡធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនជា
សេក្ខៈ ពិនិវដ្តក មិនមែនជាអសេក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[៧៥៥] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានពៈ ៥ ។

នកុសលត្តិកបរិត្តត្តិក

កុសលត្តិកបរិត្តត្តិក

[៧៥៦] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មានសភាពក្នុងគ្នា កាស្រ័យ ឡធមិ
មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានសភាពក្នុងគ្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[៧៥៧] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានពៈ ៥ ។

ច្បាប់យុត្តិធម៌សម្រាប់កម្ពុជា

(៧៥៨) នកុសលំ នមហាត្តតំ ធម្មំ បដិទ្ធ អព្យាកកោ មហាត្តតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧៥៩) ហេតុយា តិណំ ។

(៧៦០) នកុសលំ នអប្បមាលំ ធម្មំ បទូយា កុសលោ អប្បមាលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧៦១) ហេតុយា ធ ។

នកុសលត្តិកបរិច្ឆារម្មណត្តិកោ

កុសលត្តិកបរិច្ឆារម្មណត្តិកំ

(៧៦២) នកុសលំ នបរិច្ឆារម្មណំ ធម្មំ បដិទ្ធ អព្យាកកោ បរិច្ឆារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧៦៣) ហេតុយា តិណំ ។

(៧៦៤) នកុសលំ នមហាត្តតារម្មណំ ធម្មំ បទូយា កុសលោ មហាត្តតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

(៧៦៥) ហេតុយា ធី ។

ច្បាប់យុត្តិធម៌សម្រាប់កម្ពុជា

(៧៦៨) ធមិ ជាអព្យាក្រឹត ដល់នូវសភាពដ៏ធំ កាស្រីយ ភ្នំធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនដល់នូវសភាពដ៏ធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

(៧៦៩) ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

(៧៧០) ធមិ ជាកុសល ប្រមាណមិនបាន កាស្រីយ ភ្នំធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

(៧៧១) ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្តិកបរិច្ឆារម្មណត្តិកោ

កុសលត្តិកបរិច្ឆារម្មណត្តិកំ

(៧៧២) ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មានការម្នាក់ក្នុងគ្នា កាស្រីយ ភ្នំធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្នាក់ក្នុងគ្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

(៧៧៣) ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

(៧៧៤) ធមិ ជាកុសល មានការម្នាក់ដល់នូវសភាពដ៏ធំ ភីត ផ្អែក ធីតមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្នាក់ដល់នូវសភាពដ៏ធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

(៧៧៥) ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិណ្ឌកេ - បច្ចនិយានុសោធប្បដ្ឋានំ

[៧៦៦] នកុសលំ នអប្បមាណារម្មណំ ធម្មំ
បច្ចយោ កុសលោ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[៧៦៧] ហេតុយា ន ។

នកុសលត្តិកសិវិនិក្ខិកេ

កុសលត្តិកសិវិនិក្ខិកំ

[៧៦៨] នកុសលំ នហិំនំ ធម្មំ បច្ចយោ
អកុសលោ ហិំនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[៧៦៩] ហេតុយា តីណិំ ។

[៧៧០] នកុសលំ នមជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិទូ
អព្យាករោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[៧៧១] ហេតុយា ន ។

[៧៧២] នកុសលំ នបណីតំ ធម្មំ បច្ចយោ
កុសលោ បណីតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[៧៧៣] ហេតុយា ន ។

នកុសលត្តិកសិប្បត្តិកេ

កុសលត្តិកសិប្បត្តិកំ

[៧៧៤] នកុសលំ នមិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយោ

អភិធម្មបិណ្ឌកេ - បច្ចនិយានុសោធប្បដ្ឋានំ

[៧៦៦] ធមិ ជាកុសល មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន ពឹង
ផ្អែក នឹងធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្នាក់ប្រមាណមិន
បាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៦៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្តិកសិវិនិក្ខិកៈ

កុសលត្តិកសិវិនិក្ខិកៈ

[៧៦៨] ធមិ ជាកុសល ដំបៅកបាប ពឹងផ្អែក នឹងធមិ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនដំបៅកបាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៦៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧០] ធមិ ជាអព្យាក្រឹក ជាអណ្តាល ពាស្រ័យ ខ្លាចធមិ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាអណ្តាល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៧៧២] ធមិ ជាកុសលដ៏ទុក្ខ ពឹងផ្អែក នឹងធមិ មិនមែនជា
កុសល មិនមែនទុក្ខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៧៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្តិកសិប្បត្តិកៈ

កុសលត្តិកសិប្បត្តិកៈ

[៧៧៤] ធមិ ជាកុសល មានសកាតទុសនិក្ខ័យ ពាស្រ័យ

បទដ្ឋានសុខសភាវណ្ណកម្មវិញ្ញាណ

អកុសលោ មិច្ឆក្កនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៥] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៧៦] នកុសលំ នសម្មក្កនិយតំ ធម្មំ បដ្ឋយា កុសលោ សម្មក្កនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៧] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៧៨] នកុសលំ នអនិយតំ ធម្មំ បដ្ឋិទ្ធ អត្យាកតោ អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៩] ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលត្ថិកមគ្គារម្មណត្ថិកា

កុសលត្ថិកមគ្គារម្មណត្ថិកំ

[៧៨០] នកុសលំ នមគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដ្ឋយា កុសលោ មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៨១] ហេតុយា ធ ។

បទដ្ឋានសុខសភាវណ្ណកម្មវិញ្ញាណ

នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានសភាពទុសនិន៍ទៀត ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧៦] ធម៌ ជាកុសល មានសភាពត្រូវនិន៍ទៀត ភិនវដ្តក និន៍ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានសភាពត្រូវនិន៍ទៀត ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧៨] ធម៌ ជាអព្យត្រិត មិនទៀត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនទៀត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

នកុសលត្ថិកមគ្គារម្មណត្ថិកា

កុសលត្ថិកមគ្គារម្មណត្ថិកំ

[៧៨០] ធម៌ ជាកុសល មានមគ្គជាភារម្មណំ ភិនវដ្តក និន៍ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានមគ្គជាភារម្មណំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

អំណាចតុលាការ ច្បាប់សាលាដំបូង

[៧៨២] នកុសលំ នមក្កហេតុកំ ធម៌ បទ្ទយា កុសលោ មក្កហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ- ប្បទ្ទយា ។

[៧៨៣] ហេតុយា ឆ ។

[៧៨៤] នកុសលំ នមក្កធិបតិ ធម៌ បទ្ទយា កុសលោ មក្កធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ទយា ។

[៧៨៥] ហេតុយា ឆ ។

នកុសលត្តិកឧប្បន្នតិកេ

កុសលត្តិកឧប្បន្នតិកិ

[៧៨៦] នកុសលោ នឧប្បន្នោ ធម្មោ កុស- លស្ស ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បទ្ទយេន បទ្ទ- យោ ។

[៧៨៧] ការម្មណោ អដ្ឋារស ។

[៧៨៨] នកុសលោ នបទ្ទប្បន្នោ ធម្មោ កុស- លស្ស បទ្ទប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ការម្មណាប្បទ្ទយេន បទ្ទ- យោ ។

[៧៨៩] ការម្មណោ អដ្ឋារស ។

អំណាចតុលាការ ច្បាប់សាលាដំបូង

[៧៨២] ធមិ ជាកុសល មានមក្កជាហេតុ ភិនផ្អែក ភិនធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានមក្កជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ- តុប្បទ្ទយ ។

[៧៨៣] ក្នុងហេតុប្បទ្ទយ មានវារៈ ៦ ។

[៧៨៤] ធមិ ជាកុសល មានមក្កជាអធិបតិ ភិនផ្អែក ភិនធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានមក្កជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បទ្ទយ ។

[៧៨៥] ក្នុងហេតុប្បទ្ទយ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្តិកឧប្បន្នតិកេ

កុសលត្តិកឧប្បន្នតិកិ

[៧៨៦] ធមិ មិនមែនជាកុសល មិនទាន់កើតឡើង ជាបច្ច័យ ខែធមិ ជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ដោយការម្មណាប្បទ្ទយ ។

[៧៨៧] ក្នុងការម្មណាប្បទ្ទយ មានវារៈ ១៨ ។

[៧៨៨] ធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ ខែធមិ ជាកុសល ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយការម្មណាប្បទ្ទយ ។

[៧៨៩] ក្នុងការម្មណាប្បទ្ទយ មានវារៈ ១៨ ។

បច្ច័យានុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ
នកុសលត្តិកនអតីតារម្មណត្តិកា
កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកំ

[៧៧០] នកុសលំ នអតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៧៧១] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៧២] នកុសលំ នអនាគតារម្មណំ ធម្មំ បច្ចុ-
យា កុសលោ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៣] ហេតុយា នវ ។

[៧៧៤] នកុសលំ នបច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៥] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្តិកនអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកា
កុសលត្តិកអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកំ

[៧៧៦] នកុសលំ នអដ្ឋត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

បច្ច័យានុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ
នកុសលត្តិកនអតីតារម្មណត្តិកា
កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកំ

[៧៧០] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មានការម្ស្រាងជាអតីត ភាស្រ័យ
ខ្លួនធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្រាងជាអតីត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវា: ៣ ។

[៧៧២] ធមិ ជាកុសល មានការម្ស្រាងជាអនាគត ភាស្រ័យ
ខ្លួនធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្រាងជាអនាគត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវា: ៧ ។

[៧៧៤] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មានការម្ស្រាងជាបច្ចុប្បន្ន ភាស្រ័យ
ខ្លួនធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្រាងជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវា: ៣ ។

នកុសលត្តិកនអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកា
កុសលត្តិកអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកំ

[៧៧៦] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មានការម្ស្រាងជាបាណក្ខន្ធ ភាស្រ័យ
ខ្លួនធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្រាងជាបាណក្ខន្ធ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មចំណីពេ បន្តនិយោគុណោមប្បដ្ឋានំ

[៧៧៧] ហេតុយោ ភីណិ ។

[៧៧៨] នកុសលំ នតហិឆ្មារម្មណំ ធម្មំ បដិទ្ធិ
អព្យាកកោ តហិឆ្មារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បទូយោ ។

[៧៧៩] ហេតុយោ ភីណិ ។

នកុសលភ្នំកសនិទស្សនភ្នំកេ

កុសលភ្នំកសនិទស្សនភ្នំកិ

[១០០០] នកុសលំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ អព្យាកកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយោ ឯកំ ។ នអកុ-
សលំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អព្យា-
កកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បទូយោ ឯកំ ។ នអព្យាកកំ នសនិទស្ស-
នសប្បដិយំ ធម្មំ បដិទ្ធិ អព្យាកកោ សនិទស្សន-
សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយោ ឯកំ ។

អភិធម្មចំណីពេ បន្តនិយោគុណោមប្បដ្ឋានំ

[៧៧៧] ក្នុងហេតុប្បទូយោ មានព័រៈ ៣ ។

[៧៧៨] ធម៌ ជាអព្យាកកេ មានការប្តូរជាភាគីក្រៅ កា-
ស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការប្តូរជាភាគីក្រៅ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយោ ។

[៧៧៩] ក្នុងហេតុប្បទូយោ មានព័រៈ ៣ ។

នកុសលភ្នំកសនិទស្សនភ្នំកៈ

កុសលភ្នំកសនិទស្សនភ្នំកៈ

[១០០០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំ-
ពាល់ ជាអព្យាកកេ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បទូយោ មានព័រៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការចំពាល់ ជាអព្យាកកេ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាកុសល មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយោ មានព័រៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការចំពាល់ ជាអព្យាកកេ កាស្រីយ ខ្លួនធម៌
មិនមែនជាអព្យាកកេ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការចំពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយោ មានព័រៈ ១ ។

បទដ្ឋានសុណមន្តិក្ខិកប្បដ្ឋានំ

នកុសលំ នសនិទស្សនសប្បដិយេត្វ នអព្យាកតំ
នសនិទស្សនសប្បដិយេត្វ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ស-
និទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋ-
យា ឯកំ ។ នកុសលំ នសនិទស្សនសប្បដិយេត្វ
នអព្យាកតំ នសនិទស្សនសប្បដិយេត្វ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ នកុសលំ នសនិទស្ស-
នសប្បដិយេត្វ នកុសលំ នសនិទស្សនសប្ប-
ដិយេត្វ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១០០១] ហេតុយា ធម ។

[១០០២] នកុសលំ នអនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

បទដ្ឋានសុណមន្តិក្ខិកប្បដ្ឋានំ

ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត
កាស្រ័យ ខ្លវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ មានវិវៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត កាស្រ័យ ខ្លវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជា
អព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត កាស្រ័យ ខ្លវ
ធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
វិវៈ ១ ។

[១០០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវិវៈ ៦ ។

[១០០២] ធម៌ មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ជាអព្យាក្រឹត កាស្រ័យ ខ្លវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនជាមិន
មានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(១០០៣) ហេតុយា ន ។

(១០០៤) ន កុសលំ ន អធិទស្សនអប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អត្យាកតោ អធិទស្សនអប្បដិយោ^(១)
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ។

(១០០៥) ហេតុយា តិណិ ។

នវិទនាត្តិកកុសលត្តិកោ

វិទនាត្តិកកុសលត្តិកំ

(១០០៦) ន សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ន កុ-
សលំ ធម្មំ បដូយា សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ន សុខាយ-
វេទនាយ សម្មយុត្តំ ន កុសលំ ធម្មំ បដូយា អនុក្ខ-
មសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ទ្វេ ។ ន អនុក្ខាយ វេទនាយ-
សម្មយុត្តំ ន កុសលំ ធម្មំ បដូយា សុខាយ វេទនា-
យ សម្មយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ដូយា ។ ន អនុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ន កុសលំ
ធម្មំ បដូយា អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដូយា ទ្វេ ។

១. អនិស្សនសប្បដិយោ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(១០០៧) កុសិហេតុប្បដូយ មានវារៈ ៦ ។

(១០០៨) ធមិ មិនមានការយើង និងមិនមានការបំពេញ ។

ក្រឹត កាស្រីយ ឆ្លុវធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានក
និងមិនមានការបំពេញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ។

(១០០៩) កុសិហេតុប្បដូយ មានវារៈ ៧ ។

នវិទនាត្តិកកុសលត្តិកោ

វិទនាត្តិកកុសលត្តិកំ

(១០១០) ធមិ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា
និងធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ។
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ ធមិ ជាកុសល ប្រកបដោ
មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ ភីនិវដ្តក នឹងធមិ មិនមែនជាកុស
មែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ
វារៈ ៦ ។ ធមិ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ភីនិវដ្ត
ធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើប
ព្រោះហេតុប្បដូយ ។ ធមិ ជាកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនមែ
មិនមែនជាសុខ ភីនិវដ្តក នឹងធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែ
ដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដូយ មានវារៈ

បញ្ជីយានយន្តកម្រិតប្រដាប់

ន អនុកូមសុទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន កុសលំ
ន ធម្មំ បទ្ធាយ អនុកូមសុទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា
កុសលោ ន ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធាយ ន អនុកូម-
សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន កុសលំ ន ធម្មំ បទ្ធាយ
សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា កុសលោ ន ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធាយ ទ្វេ ។ បញ្ញាវិ កណ៌កកេន
ទ្វេ ទ្វេ បញ្ញា កាកព្វា ។

[១០០៧] ហេតុយា ធុទ្ធីស ។

[១០០៨] ន សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន អ-
កុសលំ ន ធម្មំ បទ្ធាយ សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា
អកុសលោ ន ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធាយ ន សុ-
ទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន អកុសលំ ន ធម្មំ បទ្ធាយ
អនុកូមសុទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា អកុសលោ ន ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធាយ ។

[១០០៩] ហេតុយា ឯកវិស ។

[១០១០] ន សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ន-
អព្យាកតោ ន ធម្មា សុទ្ធាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
អព្យាកតស្ស ន ធម្មស្ស អារម្មណប្បទ្ធាយេន បទ្ធាយ ។

[១០១១] អារម្មណោ ធុទ្ធីស ។

បញ្ជីយានយន្តកម្រិតប្រដាប់

ធមិ ជាតុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ ភីនី
វដ្តក នីនធមិ មិនមែនជាតុសល មិនមែនប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជា
ទុក្ខ មិនមែនជាសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ធមិ ជា
តុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ភីនីវដ្តក នីនធមិ មិនមែនជាតុសល
មិនមែនប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ មានវារៈ ២ ។ បញ្ញា ភី ។ បណ្ឌិត ក្នុង
កថំ គប្បិធ្វើឱ្យជា ៤ ។

[១០០៧] ក្នុងហេតុប្បទ្ធាយ មានវារៈ ១២ ។

[១០០៨] ធមិ ជាតុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ភីនីវដ្តក
នីនធមិ មិនមែនជាតុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ធមិ ជាតុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
ភីនីវដ្តក នីនធមិ មិនមែនជាតុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

[១០០៩] ក្នុងហេតុប្បទ្ធាយ មានវារៈ ២១ ។

[១០១០] ធមិ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយសុខ-
វេទនា ជាបច្ច័យ វៃធមិ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយ
ការម្មណប្បទ្ធាយ ។

[១០១១] ក្នុងការម្មណប្បទ្ធាយ មានវារៈ ១២ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នវិបាកត្តិកនកុសលត្តិកេ

វិបាកត្តិកកុសលត្តិកំ

[១០១២] នវិបាកំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
វិបាកធម្មធម្មា កុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១០១៣] ហេតុយា តីណិ ។

[១០១៤] នវិបាកំ នអកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
វិបាកធម្មធម្មា អកុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១០១៥] ហេតុយា តីណិ ។

[១០១៦] នវិបាកំ នអព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច លេវ-
វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០១៧] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នវិបាកត្តិកនកុសលត្តិកេ

វិបាកត្តិកកុសលត្តិកេ

[១០១២] ធមិ ជាកុសល មានវិបាកធមិជាប្រក្រតី ភីនវដ្ឋក
នីនធមិ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវិវះ ៣ ។

[១០១៤] ធមិ ជាកុសល មានវិបាកធមិជាប្រក្រតី ភីនវដ្ឋក
នីនធមិ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវិវះ ៣ ។

[១០១៦] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមានវិបាក-
ធមិជាប្រក្រតី កាស្រីយ ឡធមិ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាអព្យា-
ក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវិវះ ៣ ។

នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ
នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ

[១០១៨] នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ នគរបាល ជំនួយ
បច្ចេកទេស នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ នគរបាល ជំនួយ
ជំនួញ ហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១០១៩] ហេតុប្បដ្ឋាន តំណ ។

[១០២០] នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ នគរបាល ជំនួយ
បច្ចេកទេស នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ នគរបាល ជំនួយ
ជំនួញ ហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១០២១] ហេតុប្បដ្ឋាន តំណ ។

[១០២២] នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ នគរបាល ជំនួយ
បច្ចេកទេស នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ នគរបាល ជំនួយ
ជំនួញ ហេតុប្បដ្ឋាន ។

នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ
នគរបាលក្រុងភ្នំពេញ

[១០១៨] ធម៌ ជាតុល្យ មានកម្មប្រកបដោយកិរិយា
កណ្តាជាដើមមិនកាន់យក កែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ភិក្ខុវត្ត ធម៌
ធម៌ មិនមែនជាតុល្យ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិរិយា
កណ្តាជាដើមមិនកាន់យក កែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ចើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១០១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានកិរិយា ។

[១០២០] ធម៌ ជាតុល្យ មានកម្មប្រកបដោយកិរិយា
កណ្តាជាដើមមិនកាន់យក កែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ភិក្ខុវត្ត ធម៌
ធម៌ មិនមែនជាតុល្យ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិរិយា
កណ្តាជាដើមមិនកាន់យក កែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ចើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១០២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានកិរិយា ។

[១០២២] ធម៌ ជាតុល្យ មានកម្មប្រកបដោយកិរិយា
កណ្តាជាដើមមិនកាន់យក កែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន កាស្រីយ ខ្ញុំ
ធម៌ មិនមែនជាតុល្យ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិរិយា
កណ្តាជាដើមមិនកាន់យក កែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ចើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

អភិធម្មចិនិកា បទដ៏យានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០២៣] ហេតុយា បញ្ច ។

សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកត្តិកកុសលត្តិកោ
សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកត្តិកកុសលត្តិកំ

[១០២៤] ឧសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ ឧកុសលំ
ធម្មំ បទ្ធកាយា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា ។

[១០២៥] ហេតុយា ធ ។

[១០២៦] ឧសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ ឧកុសលំ
ធម្មំ បទ្ធកាយា សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា ។

[១០២៧] ហេតុយា តិណិ ។

[១០២៨] ឧសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ ឧអត្យាកាតំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ អត្យាកាតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទ្ធកាយា ។

[១០២៩] ហេតុយា ធ ។

អភិធម្មចិនិកា បទដ៏យានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០២៣] ក្កនិហេតុប្បទ្ធិយ មានពិរៈ ៨ ។

សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកត្តិកកុសលត្តិកោ
សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកត្តិកកុសលត្តិកំ

[១០២៤] ធម៌ ជាកុសល ដែលមិនសៅហ្មងកែត្តរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ភីតិផ្អែក ឆិធម៌ មិនមែនជាកុសល ដែលមិនមែនសៅហ្មង
និងត្តរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធិយ ។

[១០២៥] ក្កនិហេតុប្បទ្ធិយ មានពិរៈ ៦ ។

[១០២៦] ធម៌ ជាកុសល ដែលសៅហ្មងចំពោះត្តរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ភីតិផ្អែក ឆិធម៌ មិនមែនជាកុសល ដែលមិនមែនសៅហ្មង
និងត្តរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធិយ ។

[១០២៧] ក្កនិហេតុប្បទ្ធិយ មានពិរៈ ៧ ។

[១០២៨] ធម៌ ជាអត្យាក្រឹត ដែលមិនសៅហ្មងកែត្តរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ភាស្រ័យ ឆ្លុះធម៌ មិនមែនជាអត្យាក្រឹត ដែលមិនមែនសៅ-
ហ្មងនិងត្តរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធិយ ។

[១០២៩] ក្កនិហេតុប្បទ្ធិយ មានពិរៈ ៦ ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការច្នោះ
នីតិវិធីកុសលភ្នំកែ
វិធីវិញ្ញាបនបត្រ

[១០៣០] នសវិញ្ញាបនបត្រ នកុសល ធម្ម
បទ្ធានា សវិញ្ញាបនបត្រ កុសល ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[១០៣១] ហេតុយា បណ្ណស ។

[១០៣២] នសវិញ្ញាបនបត្រ នអកុសល ធម្ម
បទ្ធានា សវិញ្ញាបនបត្រ អកុសល ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១០៣៣] ហេតុយា នវ ។

[១០៣៤] នសវិញ្ញាបនបត្រ នអព្យាក្រឹត ធម្ម
បទ្ធានា សវិញ្ញាបនបត្រ អព្យាក្រឹត ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[១០៣៥] ហេតុយា សត្ត ។

នីតិវិធីកុសលភ្នំកែ
ប្រតិបត្តិកុសលភ្នំកែ

[១០៣៦] នប្រតិបត្តិកុសល ធម្ម
បទ្ធានា ប្រតិបត្តិកុសល កុសល ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការច្នោះ
នីតិវិធីកុសលភ្នំកែ
វិធីវិញ្ញាបនបត្រ

[១០៣៧] ធម៌ ជាសុសល ប្រកបដោយវិញ្ញាណនិងប្រកបដោយ
វិចារៈ ពិនិត្យ នីតិធម៌ មិនមែនជាសុសល មិនមែនប្រកបដោយវិញ្ញាណ
និងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[១០៣៨] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ១៥ ។

[១០៣៩] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវិញ្ញាណនិងប្រកបដោយ
វិចារៈ ពិនិត្យ នីតិធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយវិញ្ញាណ
និងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[១០៤០] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៧ ។

[១០៤១] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានវិញ្ញាណនិងមិនមានវិចារៈ
អាស្រ័យ ខ្លួនឯង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយវិញ្ញាណនិង
ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[១០៤២] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៧ ។

នីតិវិធីកុសលភ្នំកែ
ប្រតិបត្តិកុសលភ្នំកែ

[១០៤៣] ធម៌ ជាសុសល ប្រកបដោយប្រតិ ពិនិត្យ នីតិធម៌
មិនមែនជាសុសល មិនមែនប្រកបដោយប្រតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ឆនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៣៧] ហេតុយា អដ្ឋវិស ។

[១០៣៨] នបិភិសហាតតំ នអកុសលំ ធម្មំ
បច្ឆយា បិភិសហាតតោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៣៩] ហេតុយា អដ្ឋវិស ។

នទស្សនត្ថិកនកុសលត្ថិកា
ទស្សនត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៤០] ននស្សនេនបហាតតំ នកុសលំ ធម្មំ
បច្ឆយា នេវនស្សនេន នការវាយ បហាតតោ កុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៤១] ហេតុយា ភីណិ ។

[១០៤២] ននស្សនេនបហាតតំ នអកុសលំ
ធម្មំ បច្ឆយា នស្សនេនបហាតតោ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៤៣] ហេតុយា ធម ។

[១០៤៤] ននស្សនេនបហាតតំ នអព្យាគតំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវនស្សនេន នការវាយ បហាតតោ
អព្យាគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ឆនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៣៧] កុណិហេតុប្បដ្ឋយោ មានវារៈ ១៨ ។

[១០៣៨] ធមិ ជាអកុសល ប្រកបដោយចិត្ត ភីណិផ្អែក ធិន
ធមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៣៩] កុណិហេតុប្បដ្ឋយោ មានវារៈ ២៨ ។

នទស្សនត្ថិកនកុសលត្ថិកា
ទស្សនត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៤០] ធមិ ជាអកុសល ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
មិនមែនត្រូវលះដោយការវាយ ភីណិផ្អែក ធិនធមិ មិនមែនជាអកុសល ដែល
មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៤១] កុណិហេតុប្បដ្ឋយោ មានវារៈ ៣ ។

[១០៤២] ធមិ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ភីណិ
ផ្អែក ធិនធមិ មិនមែនជាអកុសល ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៤៣] កុណិហេតុប្បដ្ឋយោ មានវារៈ ៦ ។

[១០៤៤] ធមិ ជាអព្យាគ្រឹត ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
មិនមែនត្រូវលះដោយការវាយ ភាស្រ័យ ស្តវធមិ មិនមែនជាអព្យាគ្រឹត
ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

បញ្ជីយានយន្តកម្ពុជា

[១០២៥] ហេតុយា ឆ ។

ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្មកុសលភ្នំកែ
ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្មកុសលភ្នំកែ

[១០២៦] ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្ម ឧកុសល ឆ ឧទ្ទេសន៍ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ កាវាយ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ហេតុយា ។

[១០២៧] ហេតុយា កីលា ។

[១០២៨] ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្ម ឧកុសល ឆ ឧទ្ទេសន៍ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ហេតុយា ។

[១០២៩] ហេតុយា ឆ ។

[១០៣០] ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្ម ឧកុសល ឆ ឧទ្ទេសន៍ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ កាវាយ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ហេតុយា ។

[១០៣១] ហេតុយា ឆ ។

បញ្ជីយានយន្តកម្ពុជា

[១០២៥] កុសល ហេតុយា ឆ ។

ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្មកុសលភ្នំកែ
ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្មកុសលភ្នំកែ

[១០២៦] ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្ម ឧកុសល ឆ ឧទ្ទេសន៍ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ កាវាយ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ហេតុយា ។

[១០២៧] កុសល ហេតុយា ឆ ។

[១០២៨] ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្ម ឧកុសល ឆ ឧទ្ទេសន៍ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ហេតុយា ។

[១០២៩] កុសល ហេតុយា ឆ ។

[១០៣០] ឧទ្ទេសន៍បណ្ណាត្រូវហេតុកម្ម ឧកុសល ឆ ឧទ្ទេសន៍ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ កាវាយ បណ្ណាត្រូវ ហេតុយា ឆ ឧទ្ទេសន៍ ឆ ហេតុយា ។

[១០៣១] កុសល ហេតុយា ឆ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុវិស័យសុខុមាលោមប្បដ្ឋាន
នអាបយគាមិភិក្កិកុសលភិក្កិ
អាបយគាមិភិក្កិកុសលភិក្កិ

[១០៥២] នអាបយគាមិ កុសលំ ធម្មំ បច្ចុ-
យា អាបយគាមិ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[១០៥៣] ហេតុយា ធ ។

[១០៥៤] នអាបយគាមិ នអកុសលំ ធម្មំ បច្ចុ-
យា អាបយគាមិ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[១០៥៥] ហេតុយា តិណិ ។

[១០៥៦] នអាបយគាមិ នអព្យាក្រឹតំ ធម្មំ បដិច្ច
នេវាបយគាមិ នាបយគាមិ អព្យាក្រឹតោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៥៧] ហេតុយា បញ្ច ។

នសេក្ខភិក្កិកុសលភិក្កិ
សេក្ខភិក្កិកុសលភិក្កិ

[១០៥៨] នសេក្ខំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា
សេក្ខោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១៥. នសេក្ខភិក្កិកុសលភិក្កិ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុវិស័យសុខុមាលោមប្បដ្ឋាន
នអាបយគាមិភិក្កិកុសលភិក្កិ
អាបយគាមិភិក្កិកុសលភិក្កិ

[១០៥២] ធមិ ជាតុសល ដល់នូវការសន្យាក្នុងរឿង ភីត
វដ្តក នីតិធមិ មិនមែនជាតុសល មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងរឿង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៥៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

[១០៥៤] ធមិ ជាអកុសល ដល់នូវការសន្យាក្នុងរឿង ភីត
វដ្តក នីតិធមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងរឿង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១០៥៦] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងរឿង
មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងរឿង កាស្រីយ នូវធមិ មិនមែនជា
អព្យាក្រឹត មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងរឿង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។

នសេក្ខភិក្កិកុសលភិក្កិ
សេក្ខភិក្កិកុសលភិក្កិ

[១០៥៨] ធមិ ជាតុសល ជាសេក្ខៈ ពិនិវដ្តក នីតិធមិ មិន
មែនជាតុសល មិនមែនជាសេក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយោបលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០៥៧] ហេតុយា ធ ។

[១០៦០] នសេត្តំ នអកុសលំ នម្មំ បច្ចយា
នេវសេត្តានាសេត្តោ អកុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៦១] ហេតុយា តីណិ ។

[១០៦២] នសេត្តំ នអព្យាកតំ នម្មំ បដិទ្ធ
នេវសេត្តានាសេត្តោ អព្យាកតោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៦៣] ហេតុយា បញ្ច ។

នបរិវត្តិកកុសលត្តិកោ

បរិវត្តិកកុសលត្តិកំ

[១០៦៤] នមហត្ថតំ នកុសលំ នម្មំ បច្ចយា
មហត្ថតោ កុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៦៥] ហេតុយា នវ ។

[១០៦៦] នមហត្ថតំ នអកុសលំ នម្មំ បច្ចយា
បរិវត្តោ អកុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

បច្ចនីយោបលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០៥៧] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៦ ។

[១០៦០] ធម៌ ជាតកុសល មិនមែនជាសក្កុៈ ពិនិត្យមិនមែនជា
អសក្កុៈ ពិនិត្យ ធម៌ មិនមែនជាតកុសល មិនមែនជាសក្កុៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៦១] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ។

[១០៦២] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាសក្កុៈ ពិនិត្យមិនមែនជា
អសក្កុៈ អស្រ័យ ឆ្ងល់ធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាសក្កុៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៦៣] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៨ ។

នបរិវត្តិកកុសលត្តិកៈ

បរិវត្តិកកុសលត្តិកៈ

[១០៦៤] ធម៌ ជាតកុសល ដល់នូវសភាពធំ ពិនិត្យ ធម៌
ធម៌ មិនមែនជាតកុសល មិនមែនដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៦៥] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៩ ។

[១០៦៦] ធម៌ ជាតកុសល ដែលតូចគ្នា ពិនិត្យ ធម៌
មិនមែនជាតកុសល មិនមែនដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៦៧] ហេតុយា តីណិ ។

[១០៦៨] នបរិត្តំ នអត្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
បរិត្តោ អត្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៦៩] ហេតុយា ន ។

នបរិត្តារម្មណត្ថិកនកុសលត្ថិកោ

បរិត្តារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៧០] នបរិត្តារម្មណំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចុ-
យា បរិត្តារម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[១០៧១] ហេតុយា ឯកវីស ។

[១០៧២] នបរិត្តារម្មណំ នអកុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា បរិត្តារម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៧៣] ហេតុយា តុទ្ធស ។

នហីនត្ថិកនកុសលត្ថិកោ

ហីនត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៧៤] នហីនំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា
មជ្ឈិមោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៦៧] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋិយោ មានវារៈ ៣ ។

[១០៦៨] ធមិ ជាអត្យាក្រឹត ដែលក្នុងគ្នា កាស្រីយ ខ្លវធមិ
មិនមែនជាអត្យាក្រឹត មិនមែនក្នុងគ្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយោ ។

[១០៦៩] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋិយោ មានវារៈ ៦ ។

នបរិត្តារម្មណត្ថិកនកុសលត្ថិកោ

បរិត្តារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកោ

[១០៧០] ធមិ ជាកុសល មានការម្ស្រាបក្នុងគ្នា ពិនិវដ្តក នឹង
ធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្រាបក្នុងគ្នា ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយោ ។

[១០៧១] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋិយោ មានវារៈ ២១ ។

[១០៧២] ធមិ ជាកុសល មានការម្ស្រាបក្នុងគ្នា ពិនិវដ្តក
នឹងធមិ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្រាបក្នុងគ្នា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយោ ។

[១០៧៣] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋិយោ មានវារៈ ១៤ ។

នហីនត្ថិកនកុសលត្ថិកោ

ហីនត្ថិកកុសលត្ថិកោ

[១០៧៤] ធមិ ជាកុសល ជាកណ្តាល ពិនិវដ្តក នឹងធមិ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាកណ្តាល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយោ ។

ចក្ខុវិស័យនៃសេចក្តីកំណត់

[១០៧៥] ហេតុយោ ឆ ។

[១០៧៦] នហ្មឺនំ នអកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា ហីនោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៧៧] ហេតុយោ តិណិ ។

[១០៧៨] នហ្មឺនំ នអក្កកាតំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ អក្កកាតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៧៩] ហេតុយោ ឆ ។

និមិត្តត្ថិកកុសលត្ថិកា

មិច្ឆត្ថិកកុសលត្ថិកា

[១០៨០] នមិច្ឆត្ថនិយតំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយោ សម្មត្ថនិយតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៨១] ហេតុយោ ឆ ។

[១០៨២] នមិច្ឆត្ថនិយតំ នអកុសលំ ធម្មំ បច្ចុយោ មិច្ឆត្ថនិយតោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៨៣] ហេតុយោ ឆ ។

ចក្ខុវិស័យនៃសេចក្តីកំណត់

[១០៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៦ ។

[១០៧៦] ធម៌ ជាអកុសល ដ៏ថោកថាប ភីនិវ័ដ្តក នីតិធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនថោកថាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៣ ។

[១០៧៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាអណ្តាល កាស្រីយ ស្តវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនថោកថាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៦ ។

និមិត្តត្ថិកកុសលត្ថិកា

មិច្ឆត្ថិកកុសលត្ថិកា

[១០៨០] ធម៌ ជាអកុសល មានសភាពត្រូវនិរិទ្ធិភីនិវ័ដ្តក នីតិធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានសភាពត្រូវនិរិទ្ធិភីនិវ័ដ្តក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៦ ។

[១០៨២] ធម៌ ជាអកុសល មានសភាពត្រូវនិរិទ្ធិភីនិវ័ដ្តក នីតិធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានសភាពត្រូវនិរិទ្ធិភីនិវ័ដ្តក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[១០៨៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយោ មានព្រះ ៦ ។

ករិយប្បវិទាន បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៨២] ន មិច្ឆត្តនិយតំ ន អព្យាកតំ នម្មំ បដិទ្ធ
អនិយតោ អព្យាកតោ ន ខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៨៥] ហេតុយា ន ។

នមគ្គារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកោ

មគ្គារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៨៦] ន មគ្គារម្មណំ ន កុសលំ នម្មំ បទ្ធ-
យា មគ្គារម្មណោ កុសលោ ន ខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បដ្ឋយា ។

[១០៨៧] ហេតុយា បក្ខត្តិស ។

ន អកុសលំ ន អព្យាកតំ នត្ថិ ។

នទប្បន្នតិកនកុសលត្ថិកោ

ទប្បន្នតិកកុសលត្ថិកំ

[១០៨៨] ន ទប្បន្នោ ន កុសលោ ន ខ្មោ
ទប្បន្នស្ស កុសលស្ស នម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋយេន
បទ្ធកាយោ ។

[១០៨៩] អារម្មណោ សត្ត^(១) ។

១ ឆ. ហេតុយា សត្ត ។

ករិយប្បវិទាន បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៨២] ធម៌ ជាអក្សក្រឹត មិនទៀង កាស្រីយ ខ្លវធម៌
មិនមែនជាអក្សក្រឹត មិនមែនមានសភាពទុសនិទៀង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៨៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

នមគ្គារម្មណត្ថិកនកុសលត្ថិកោ

មគ្គារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៨៦] ធម៌ ជាកុសល មានមគ្គជាភារម្មណំ វិនិវត្តក និវ
ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានមគ្គជាភារម្មណំ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣៨ ។

មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអក្សក្រឹត មិនមានទេ ។

នទប្បន្នតិកនកុសលត្ថិកោ

ទប្បន្នតិកកុសលត្ថិកំ

[១០៨៨] ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនកើតឡើងហើយ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ដោយការម្ម-
ណាប្បដ្ឋយ ។

[១០៨៩] ក្នុងការម្មណាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រកម្ពុជា

[១០៧០] ន ឧប្បន្នស្នា ន អកុសលោ ន ឆោ
ឧប្បន្នស្នា អកុសលស្នា ន ឧប្បន្នស្នា អារម្មណប្បន្ន-
យេន បច្ចុយោ ។

[១០៧១] អារម្មណេ(១) ន ។

[១០៧២] ន ឧប្បន្នស្នា ន អព្យាកតោ ន ឆោ
ឧប្បន្នស្នា អព្យាកតស្នា ន ឧប្បន្នស្នា អារម្មណប្បន្នយេន
បច្ចុយោ ។

[១០៧៣] អារម្មណេ សត្ត ។

អតីតត្ថិកំ ឧប្បន្នត្ថិកសនិសំ ។

ន អតីតារម្មណត្ថិកនកុសលត្ថិកេ

អតីតារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៧៤] ន អតីតារម្មណំ ន កុសលំ ន ឧប្ប
បច្ចុយោ អតីតារម្មណោ កុសលោ ន ឆោ ឧប្បន្នតិ
ហេតុប្បន្នយោ ។

[១០៧៥] ហេតុយោ ឯកវិស ។

[១០៧៦] ន អតីតារម្មណំ ន អកុសលំ ន ឧប្ប
បច្ចុយោ អតីតារម្មណោ អកុសលោ ន ឆោ ឧប្បន្នតិ
ហេតុប្បន្នយោ ។

ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រកម្ពុជា

[១០៧៧] ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនកើតឡើងហើយ
ជាច្រើន ខែធម៌ ជាអកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ដោយ
ការម្មណប្បន្នយេន ។

[១០៧៨] ក្នុងការម្មណប្បន្នយេន មានវារៈ ៦ ។

[១០៧៩] ធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនកើតឡើងហើយ
ជាច្រើន ខែធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដែលកើតឡើងហើយ ដោយការម្ម-
ណប្បន្នយេន ។

[១០៨០] ក្នុងការម្មណប្បន្នយេន មានវារៈ ៧ ។

អតីតត្ថិកៈ ប្រវេណសនិសំ ឧប្បន្នត្ថិកៈវេរ ។

ន អតីតារម្មណត្ថិកនកុសលត្ថិកៈ

អតីតារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

[១០៨១] ធម៌ ជាអកុសល មានការម្មណំជាអតីត ពិន័យ្យុក និសំ
ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានការម្មណំជាអតីត ចើចកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បន្នយេន ។

[១០៨២] ក្នុងហេតុប្បន្នយេន មានវារៈ ៦១ ។

[១០៨៣] ធម៌ ជាអកុសល មានការម្មណំជាអតីត ពិន័យ្យុក
និសំធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានការម្មណំជាអតីត ចើចកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បន្នយេន ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុនិយាមុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៧៧] ហេតុយា ឯកវិស ។

នអដ្ឋត្ថិកនកុសលត្ថិកោ

អដ្ឋត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៧៨] នអដ្ឋត្ថំ នកុសលំ នម្មំ បច្ចយា
តហិម្ហា កុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
នតហិម្ហា នកុសលំ នម្មំ បច្ចយា អដ្ឋត្ថោ កុស-
លោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៧៩] ហេតុយា ទ្វេ ។

[១០៨០] នអដ្ឋត្ថំ នកុសលំ នម្មំ បច្ចយា
តហិម្ហា កុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៨១] ហេតុយា ទ្វេ ។

នអដ្ឋត្ថារម្មណត្ថិកនកុសលត្ថិកោ

អដ្ឋត្ថារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៨២] នអដ្ឋត្ថារម្មណំ នកុសលំ នម្មំ បច្ច-
យា អដ្ឋត្ថារម្មណោ កុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៨៣] ហេតុយា ធ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុនិយាមុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៧៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

នអដ្ឋត្ថិកនកុសលត្ថិកោ

អដ្ឋត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៧៨] ធម៌ ជាកុសល ខាងក្រៅ ភីនិវដ្តក នីនិធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ ជាកុសល ខាងក្នុង ភីនិវដ្តក នីនិធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែន
ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៧៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១០៨០] ធម៌ ជាកុសល ខាងក្រៅ ភីនិវដ្តក នីនិធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៨១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

នអដ្ឋត្ថារម្មណត្ថិកនកុសលត្ថិកោ

អដ្ឋត្ថារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៨២] ធម៌ ជាកុសល មានការម្មណ៍ខាងក្នុង ភីនិវដ្តក នីនិ
ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្មណ៍ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៨៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

បទដ្ឋានសុខាភិបាលក្រុងភ្នំពេញ

[១១០២] ន អជ្ញាធរក្រុងភ្នំពេញ ន អគ្គនាយកដ្ឋាន
បច្ចេកទេស អជ្ញាធរក្រុងភ្នំពេញ អគ្គនាយកដ្ឋាន គម្រោង ឧប្បត្តិ
ហេតុប្បទូយា ។

[១១០៥] ហេតុយា ច ។

សន្និសីទស្សន្ទីរកុសលភ្នំពេញ
សន្និសីទស្សន្ទីរកុសលភ្នំពេញ

[១១០៦] ន សន្និសីទស្សន្ទីរកុសល អគ្គនាយកដ្ឋាន
បច្ចេកទេស អនុនាយកដ្ឋាន គម្រោង ឧប្បត្តិ
ហេតុប្បទូយា ។ ន អនុនាយកដ្ឋាន គម្រោង
ឧប្បត្តិ ហេតុប្បទូយា ។ ន អនុនាយកដ្ឋាន
គម្រោង ឧប្បត្តិ ហេតុប្បទូយា ។ ន
សន្និសីទស្សន្ទីរកុសល អនុនាយកដ្ឋាន
បច្ចេកទេស អនុនាយកដ្ឋាន គម្រោង
ឧប្បត្តិ ហេតុប្បទូយា ។

[១១០៧] ហេតុយា គីណា ។

បទដ្ឋានសុខាភិបាលក្រុងភ្នំពេញ

[១១០២] ធម៌ ជាអគ្គនាយកដ្ឋាន អនុនាយកដ្ឋាន
ធម៌ មិនមែនជាអគ្គនាយកដ្ឋាន មិនមែនមានការ
ប្រារព្ធប្រច្ឆាយ ។

[១១០៥] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៦ ។

សន្និសីទស្សន្ទីរកុសលភ្នំពេញ
សន្និសីទស្សន្ទីរកុសលភ្នំពេញ

[១១០៦] ធម៌ ជាអគ្គនាយកដ្ឋាន មិនមានការ
ប្រារព្ធប្រច្ឆាយ មិនមែនមានការប្រារព្ធប្រច្ឆាយ
នឹងធម៌ មិនមែនជាអគ្គនាយកដ្ឋាន មិនមែនមានការ
ប្រារព្ធប្រច្ឆាយ ។ ធម៌ ជាអគ្គនាយកដ្ឋាន មិនមានការ
ប្រារព្ធប្រច្ឆាយ មិនមែនមានការប្រារព្ធប្រច្ឆាយ
នឹងធម៌ មិនមែនជាអគ្គនាយកដ្ឋាន មិនមែនមានការ
ប្រារព្ធប្រច្ឆាយ ។ ធម៌ ជាអគ្គនាយកដ្ឋាន មិនមាន
ការប្រារព្ធប្រច្ឆាយ មិនមែនមានការប្រារព្ធប្រច្ឆាយ
នឹងធម៌ មិនមែនជាអគ្គនាយកដ្ឋាន មិនមែនមានការ
ប្រារព្ធប្រច្ឆាយ ។ ធម៌ ជាអគ្គនាយកដ្ឋាន មិនមាន
ការប្រារព្ធប្រច្ឆាយ មិនមែនមានការប្រារព្ធប្រច្ឆាយ
នឹងធម៌ មិនមែនជាអគ្គនាយកដ្ឋាន មិនមែនមានការ
ប្រារព្ធប្រច្ឆាយ ។

[១១០៧] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដក ច្បង័យានុកោលប្បដ្ឋានំ

[១១០៨] ន អនិទស្សនសប្បដិយំ ន អកុសលំ
ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១០៩] ហេតុយា តីណា ។

[១១១០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អព្យាកកំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១១១] ហេតុយា សត្ត ។

ន អនិទស្សនសប្បដិយ ន អព្យាកកម្មលានិ

សត្តយេវ(១) ទុកម្មលានិ សត្តយេវ ។

សព្វំ ឯកវិសតិយេវ ។

ន សនិទស្សនត្ថិកនវិទនាត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកវិទនាត្ថិកំ

[១១១២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សុខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិ-
យោ សុខាយវេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១១៣] ហេតុយា តីណា ។

១ ឧ. សត្តយេវ ។

អភិធម្មបិដក ច្បង័យានុកោលប្បដ្ឋានំ

[១១០៨] ធមិ ជាអកុសល មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ
ពាល់ ភ័ន្តផ្អែក នឹងធមិ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមានការ
ឃើញគ្របកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១១០] ធមិ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

ន អនិទស្សនសប្បដិយន អព្យាកកម្មល មានវារៈ ៧ ទុកម្មល

មានវារៈ ៧ ដែរ ។ បទព័ន្ធសស មានវារៈ ២១ ។

ន សនិទស្សនត្ថិកនវិទនាត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកវិទនាត្ថិកេ

[១១១២] ធមិ ប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមានការឃើញនិង
មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ ខ្លួនធមិ មិនមែនប្រកបដោយសុខ-
វេទនា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រើប្រាស់

[១១១២] នសនិទស្សន្តិកសិប្បដ័យ ធុនក្លាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធុន បដិច្ច អនិទស្សន្តិកសម្ប-
ដិយោ ធុនក្លាយវេទនាយសម្បយុត្តោ ធុន ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១១៣] ហេតុយា តិណិ ។

[១១១៤] នសនិទស្សន្តិកសិប្បដ័យ ធុនអនុក្ខម(១)-
សុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធុន បដិច្ច អនិទស្ស-
ន្តិកសម្បដិយោ អនុក្ខមសុទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធុន ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១១៥] ហេតុយា តិណិ ។

នសនិទស្សន្តិកសិប្បដ័យ

សនិទស្សន្តិកសិប្បដ័យ

[១១១៦] នសនិទស្សន្តិកសិប្បដ័យ ធុនវិចារកំ
ធុន បដិច្ច អនិទស្សន្តិកសម្បដិយោ វិចារកោ ធុន
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១១៧] ហេតុយា តិណិ ។

១. អនុក្ខមសុទាយ ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រើប្រាស់

[១១១៦] ធុន ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា មិនមានការយើញនិង
មិនមានការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ធុន មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
មិនមែនប្រកបដោយការយើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៣ ។

[១១១៨] ធុន ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ
មិនមានការយើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ កាស្រីយ ធុន មិនមែនប្រ-
កបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ មិនមែនប្រកបដោយការ
យើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៣ ។

នសនិទស្សន្តិកសិប្បដ័យ

សនិទស្សន្តិកសិប្បដ័យ

[១១២០] ធុន ជាវិបាក មិនមានការយើញនិងមិនមានការប៉ះ-
ពាល់ កាស្រីយ ធុន មិនមែនជាវិបាក មិនមែនប្រកបដោយការ
យើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៣ ។

ករណីប្រតិបត្តិការ បច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវ

[១១២០] នសនិទស្សនសប្បដិយេ ទវិចារកដ្ឋ-
ដ្ឋំ បទ្ធកយា អនិទស្សនអប្បដិយេ វិចារកដ្ឋដ្ឋា
ឧប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទ្ធកយា ។

[១១២១] ហេតុយា តិណិ ។

[១១២២] នសនិទស្សនសប្បដិយេ នទវិចារក-
នវិចារកដ្ឋដ្ឋំ បដិទ្ធិ សនិទស្សនសប្បដិយេ នទ-
វិចារកនវិចារកដ្ឋដ្ឋា ឧប្បដ្ឋតិ ហេតុប្បទ្ធកយា ។

[១១២៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកនទបាទិន្ទបាទានិយត្តិកេ
សនិទស្សនត្តិកទបាទិន្ទបាទានិយត្តិកំ

[១១២៤] នសនិទស្សនសប្បដិយេ នទបាទិន្ទ-
បាទានិយេ ដ្ឋា អនិទស្សនអប្បដិយេស្ស ទបាទិន្ទ-
បាទានិយេស្ស ដ្ឋស្ស កាវុណាប្បទ្ធកយេន បទ្ធកយា ។

ករណីប្រតិបត្តិការ បច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវ

[១១២០] ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមានការយឺតយ៉ាវនិងមិន
មានការបំពេញ គឺនឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិន
មែនប្រកបដោយការយឺតយ៉ាវនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបតែករណីនៃ
ព្រោះហេតុប្បទ្ធកយា ។

[១១២១] ក្នុងហេតុប្បទ្ធកយា មានវិស័យ ៣ ។

[១១២២] ធម៌ មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ប្រកបដោយការយឺតយ៉ាវនិងប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រីយេ នូវធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែន
ប្រកបដោយការយឺតយ៉ាវនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបតែករណីនៃ ព្រោះ
ហេតុប្បទ្ធកយា ។

[១១២៣] ក្នុងហេតុប្បទ្ធកយា មានវិស័យ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកនទបាទិន្ទបាទានិយត្តិកៈ
សនិទស្សនត្តិកទបាទិន្ទបាទានិយត្តិកៈ

[១១២៤] ធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា
ជាដើមកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន មិនមែនប្រកប
ដោយការយឺតយ៉ាវនិងប្រកបដោយការបំពេញ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានកម្ម
ប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើមកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍
ដល់ទុបាទាន មិនមានការយឺតយ៉ាវនិងមិនមានការបំពេញ ដោយការ
ណាប្បទ្ធកយា ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា

[១១២៥] អានុយោ ៣ ។

[១១២៦] នសនិទស្សនសប្បដិយេ នទុតានិទុ-
តានានិយេ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនុ-
តានិទុតានានិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១២៧] ហេតុយា ឯកវិស ។

[១១២៨] នសនិទស្សនសប្បដិយេ នអនុតា-
និទុអនុតានានិយេ ធម្មំ បដិច្ច នសនិទស្សនសប្បដិយោ
អនុតានិទុអនុតានានិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[១១២៩] ហេតុយា តីណិ ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា

[១១២៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៦ ។

[១១២៦] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើម
មិនកាន់យកហើយវិភាគជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេញ ភាស្រ័យ ឡធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៦១ ។

[១១២៨] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើម
មិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមានការឃើញ
និងមិនមានការបំពេញ ភាស្រ័យ ឡធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកប
ដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមមិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍
ដល់ឧបាទាន មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៣ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បវិណ្ណ

នសនិទស្សនត្តិកនសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិក

នសនិទស្សនត្តិកសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិក

[១១៣០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ សង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៣១] ហេតុយា តិណំ ។

[១១៣២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៣៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

[១១៣៤] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ អសង្កិលិដ្ឋិអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បវិណ្ណ

នសនិទស្សនត្តិកនសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិក

នសនិទស្សនត្តិកសង្កិលិដ្ឋិសង្កិលេសិកត្តិក

[១១៣០] ធម៌ វេសេសោហ្មនំ និក្ខរេវេសេចក្តីសោហ្មនំ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ពិនិវដ្តក នឹងធម៌ មិនមែនសោហ្មនំតែគ្នាដល់សេចក្តីសោហ្មនំ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៣១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៣២] ធម៌ វេសេមិនេសោហ្មនំ តែគ្នាដល់សេចក្តីសោហ្មនំ ប្រកថដោយការឃើញ និងប្រកថដោយការចំពោះ កាស្រ័យ ខ្ញុំ ធម៌ មិនមែនជាមិនសោហ្មនំតែគ្នាដល់សេចក្តីសោហ្មនំ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៣៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[១១៣៤] ធម៌ មិនេសោហ្មនំ ពំនិមិនេសេចក្តីសោហ្មនំ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ពិនិវដ្តក នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនេសោហ្មនំ ពំនិមិនេសេចក្តីសោហ្មនំ មិនមែនប្រកថដោយការឃើញនិងប្រកថដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រើប្រាស់

[១១៣៥] ហេតុយា តីណិ ។

សនិទស្សនត្តិកវិញ្ញាបនបត្រ

សនិទស្សនត្តិកវិញ្ញាបនបត្រ

[១១៣៦] ឧសនិទស្សនសប្បដិយំ ឧសវិញ្ញា-
សវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សវិញ្ញា-
សវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដិយោ ។

[១១៣៧] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៣៨] ឧសនិទស្សនសប្បដិយំ ឧសវិញ្ញា-
វិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អវិញ្ញា-
វិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដិយោ ។

[១១៣៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៤០] ឧសនិទស្សនសប្បដិយំ ឧសវិញ្ញា-
អវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អវិញ្ញា-
អវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដិយោ ។

[១១៤១] ហេតុយា ឯកវិស ។

ច្បាប់យានយន្តស្តីពីការប្រើប្រាស់

[១១៣៥] ក្រុមហ៊ុន ហេតុយា តីណិ ។

សនិទស្សនត្តិកវិញ្ញាបនបត្រ

សនិទស្សនត្តិកវិញ្ញាបនបត្រ

[១១៣៦] ធម៌ ប្រកបដោយវិញ្ញាបនបត្រចេញពីស្ថាប័ន មិន
មានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ការស្រ័យ ឡធម៌ មិនមែន
ប្រកបដោយវិញ្ញាបនបត្រចេញពីស្ថាប័ន មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការចំពោះ ទើបតែឡើយ ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[១១៣៧] ក្រុមហ៊ុន ហេតុយា តីណិ ។

[១១៣៨] ធម៌ មិនមានវិញ្ញាបនបត្រចេញពីស្ថាប័ន មិនមានការ
ឃើញនិងមិនមានការចំពោះ ការស្រ័យ ឡធម៌ មិនមែនជាមិនមាន
វិញ្ញាបនបត្រចេញពីស្ថាប័ន មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការចំពោះ ទើបតែឡើយ ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[១១៣៩] ក្រុមហ៊ុន ហេតុយា តីណិ ។

[១១៤០] ធម៌ មិនមានវិញ្ញាបនបត្រចេញពីស្ថាប័ន មិនមានការ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ការស្រ័យ ឡធម៌ មិនមែនជា
មិនមានវិញ្ញាបនបត្រចេញពីស្ថាប័ន មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការចំពោះ ទើបតែឡើយ ព្រោះហេតុប្បដិយោ ។

[១១៤១] ក្រុមហ៊ុន ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកបិដកិក្កិកោ
នសនិទស្សនត្ថិកបិដកិក្កិកោ

[១១២២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នបិភិសហ-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ បិភិសហ-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១២៣] ហេតុយា ភីណិ ។

[១១២៤] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នសុខស-
ហកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សុខស-
ហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១២៥] ហេតុយា ភីណិ ។

[១១២៦] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នឧបេក្ខា-
សហកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ឧបេ-
ក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១២៧] ហេតុយា ភីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកបិដកិក្កិកោ
នសនិទស្សនត្ថិកបិដកិក្កិកោ

[១១២២] ធមិ ប្រកចដោយចិភិ មិនមានការឃើញ ចាំនិង
មានការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនប្រកចដោយចិភិ មិនមែន
ប្រកចដោយការឃើញនិងប្រកចដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១២៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១២៤] ធមិ ប្រកចដោយសុខ មិនមានការឃើញ ចាំនិង
មានការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនប្រកចដោយសុខ មិន
មែនប្រកចដោយការឃើញនិងប្រកចដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១២៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១២៦] ធមិ ប្រកចដោយឧបេក្ខា មិនមានការឃើញចាំនិង
មានការប៉ះពាល់ ភាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនប្រកចដោយឧបេក្ខា មិន
មែនប្រកចដោយការឃើញនិងប្រកចដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សសនិទស្សនភ្នំកន្សស្សនភ្នំក
សសនិទស្សនភ្នំកន្សស្សនភ្នំក

[១១២៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននស្សន-
នបហាកត្តំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ នស្ស-
ននបហាកត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១២៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៣០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នកាវតាយ-
បហាកត្តំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ កាវ-
តាយ បហាកត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៣១] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៣២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននេវនស្ស-
នននកាវតាយ បហាកត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយោ នេវនស្សននកាវតាយ បហាកត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៣៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

សសនិទស្សនភ្នំកន្សស្សនភ្នំកៈ
សសនិទស្សនភ្នំកន្សស្សនភ្នំកៈ

[១១២៨] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមានការឃើញ
ចាំនិមិនមានការប៉ះពាល់ ភីនិវដ្តក នីនិធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៣០] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយការវា មិនមានការឃើញ
ចាំនិមិនមានការប៉ះពាល់ ភីនិវដ្តក នីនិធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយ
ការវា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៣១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៣២] ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈចាំនិមិនត្រូវលះ
ដោយការវា ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កា-
ស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈចាំនិមិនត្រូវលះ
ដោយការវា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៣៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្តិកនិទស្សនេនបហាតត្វហោតុកត្តិកេ
សនិទស្សនត្តិកនិទស្សនេនបហាតត្វហោតុកត្តិកំ

[១១៥២] នសនិទស្សនសប្បដិឃំ ននស្សនេ-
នបហាតត្វហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិ-
ឃោ(១) នស្សនេនបហាតត្វហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហោតុប្បទ្វយា ។

[១១៥៣] ហោតុយា តីណិ ។

[១១៥៤] នសនិទស្សនសប្បដិឃំ នកាវនាយ-
បហាតត្វហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិឃោ
កាវនាយ បហាតត្វហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-
ប្បទ្វយា ។

[១១៥៥] ហោតុយា តីណិ ។

[១១៥៦] នសនិទស្សនសប្បដិឃំ ននេវនស្ស-
នេននកាវនាយ បហាតត្វហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិ-
ទស្សនសប្បដិឃោ នេវនស្សនេននកាវនាយ បហា-
តត្វហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទ្វយា ។

[១១៥៧] ហោតុយា ឯកវិស ។

១ ម. អនិទស្សនសប្បដិឃោ ។

នសនិទស្សនត្តិកនិទស្សនេនបហាតត្វហោតុកត្តិកៈ
សនិទស្សនត្តិកនិទស្សនេនបហាតត្វហោតុកត្តិកៈ

[១១៥២] ធមិ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមាន
ការឃើញទាំងមិនមានការចំពោះ កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនមានហេតុ
ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្វីយ ។

[១១៥៣] ក្នុងហេតុប្បទ្វីយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៥៤] ធមិ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា មិនមាន
ការឃើញ ទាំងមិនមានការចំពោះ កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនមាន
ហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្វីយ ។

[១១៥៥] ក្នុងហេតុប្បទ្វីយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៥៦] ធមិ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិន
ត្រូវលះដោយការវិនា ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ
កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនមានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈទាំង
មិនត្រូវលះដោយការវិនា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្វីយ ។

[១១៥៧] ក្នុងហេតុប្បទ្វីយ មានវារៈ ២១ ។

បទដ្ឋានសុខាសន្តិកម្មប្បដ្ឋាន

សនិទស្សនត្ថិកាសាមិគ្គិកា

សនិទស្សនត្ថិកាសាមិគ្គិកា

[១១៦០] នសនិទស្សនសប្បដ្ឋាយំ នអាចយ-
កាមី ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដ្ឋាយោ អាចយ-
កាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦១] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៦២] នសនិទស្សនសប្បដ្ឋាយំ នអបចយ-
កាមី ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដ្ឋាយោ អបចយ-
កាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦៣] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៦៤] នសនិទស្សនសប្បដ្ឋាយំ ននេវាចយ-
កាមីនាបចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដ្ឋា-
យោ នេវាចយកាមីនាបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

បទដ្ឋានសុខាសន្តិកម្មប្បដ្ឋាន

សនិទស្សនត្ថិកាសាមិគ្គិកា

សនិទស្សនត្ថិកាសាមិគ្គិកា

[១១៦០] ធមិ ដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន មិនមានការឃើញ
និងមិនមានការប៉ះពាល់ ភីនីវដ្តក នីនធមិ មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុង
ខ្លួន មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវាៈ ៣ ។

[១១៦២] ធមិ មិនដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន មិនមានការ
ឃើញទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ ភីនីវដ្តក នីនធមិ មិនមែនជាមិនដល់នូវ
ការសន្យាក្នុងខ្លួន មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវាៈ ៣ ។

[១១៦៤] ធមិ មិនមែនជាដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួនទាំងមិន
មែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ កាស្រីយ នូវធមិ មិនមែនជាមិនមែនដល់នូវការ
សន្យាក្នុងខ្លួនទាំងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងខ្លួន មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសេក្ខត្ថិកោ
សនិទស្សនត្ថិកសេក្ខត្ថិកំ

[១១៦៦] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នសេក្ខំ
ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ សេក្ខោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦៧] ហេតុយា តិណិ ។

[១១៦៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអសេក្ខំ
ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ អសេក្ខោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦៩] ហេតុយា តិណិ ។

[១១៧០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននេវ
សេក្ខានសេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
នេវសេក្ខោ នសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១១៧១] ហេតុយា ឯកវិស ។

[១១៦៥] ក្ករិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសេក្ខត្ថិកោ
សនិទស្សនត្ថិកសេក្ខត្ថិកំ

[១១៦៦] ធមិ ជាសេក្ខៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំ-
ពាល់ វិនិវដ្តក នឹងធមិ មិនមែនជាសេក្ខៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦៧] ក្ករិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៦៨] ធមិ ជាអសេក្ខៈ មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមាន
ការចំពាល់ វិនិវដ្តក នឹងធមិ មិនមែនជាអសេក្ខៈ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦៩] ក្ករិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៧០] ធមិ មិនមែនជាសេក្ខៈ ទាំងមិនមែនជាអសេក្ខៈ ប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពាល់ កស្រីយ ខ្លួនធមិ មិន
មែនជាមិនមែនជាសេក្ខៈ ទាំងមិនមែនជាអសេក្ខៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការចំពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៧១] ក្ករិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រកម្ពុជា

សីលធម៌ស្បៀងស្បុកស្បែក

សីលធម៌ស្បៀងស្បុកស្បែក

[១១៧២] អង្គការស្បៀងស្បុកស្បែក ឬ បរិក្ខេប ធម៌
បដិច្ច សីលធម៌ស្បៀងស្បុកស្បែក បរិក្ខេប ធម៌ ឧប្ប-
ជ្ជក ហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១១៧៣] ហេតុយា ឯកវិស ។

[១១៧៤] អង្គការស្បៀងស្បុកស្បែក ឬ បរិក្ខេប ធម៌
បដិច្ច អង្គការស្បៀងស្បុកស្បែក ឬ បរិក្ខេប ធម៌ ឧប្ប-
ជ្ជក ហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១១៧៥] ហេតុយា តិណិ ។

[១១៧៦] អង្គការស្បៀងស្បុកស្បែក ឬ បរិក្ខេប ធម៌
បដិច្ច អង្គការស្បៀងស្បុកស្បែក ឬ បរិក្ខេប ធម៌ ឧប្ប-
ជ្ជក ហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១១៧៧] ហេតុយា តិណិ ។

ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រកម្ពុជា

សីលធម៌ស្បៀងស្បុកស្បែក

សីលធម៌ស្បៀងស្បុកស្បែក

[១១៧២] ធម៌ មានសភាពក្នុងគ្នា ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេញ កាស្រីយ ឬ ធម៌ មិនមែនមានសភាពក្នុង-
គ្នា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១១៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២១ ។

[១១៧៤] ធម៌ ដល់ខ្លួនសភាពដ៏ធំ មិនមានការឃើញ ទាំង
មិនមានការបំពេញ កាស្រីយ ឬ ធម៌ មិនមែនដល់ខ្លួនសភាពដ៏ធំ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១១៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។

[១១៧៦] ធម៌ ប្រមាណមិនបាច់ មិនមានការឃើញទាំងមិន
មានការបំពេញ ភីនដ្ឋក នឹងធម៌ មិនមែនប្រមាណមិនបាច់ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការបំពេញ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[១១៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។

ករិយាបទ ច្បាប់យុត្តិធម៌

សេនីទស្សនត្តិកសប្បិញ្ញាប្បណត្តិក
សេនីទស្សនត្តិកបរិញ្ញាប្បណត្តិក

[១១៧៨] ឧសនិទស្សនសប្បដិយំ ឧបរិញ្ញាប្ប-
ណំ ធម្មំ ចត្វយា អនិទស្សនអប្បដិយោ បរិញ្ញាប្ប-
ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១១៧៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៨០] ឧសនិទស្សនសប្បដិយំ ឧបហត្តកា-
រម្មណំ ធម្មំ ចត្វយា អនិទស្សនអប្បដិយោ បហត្ត-
ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១១៨១] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៨២] ឧសនិទស្សនសប្បដិយំ ឧអប្បមា-
ណារម្មណំ ធម្មំ ចត្វយា អនិទស្សនអប្បដិយោ អប្ប-
មាណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១១៨៣] ហេតុយា តីណិ ។

ករិយាបទ ច្បាប់យុត្តិធម៌

សេនីទស្សនត្តិកសប្បិញ្ញាប្បណត្តិកៈ
សេនីទស្សនត្តិកបរិញ្ញាប្បណត្តិកៈ

[១១៧៨] ធម៌ មានការម្បណ៍ក្នុងគ្នា មិនមានការឃើញ ទាំង
មិនមានការចំពោះ ពិនិត្យ ទិន្នន័យ មិនមែនមានការម្បណ៍ក្នុងគ្នា មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[១១៧៩] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ យ ។

[១១៨០] ធម៌ មានការម្បណ៍ដល់នូវសភាពដឹង មិនមានការ
ឃើញ ទាំងមិនមានការចំពោះ ពិនិត្យ ទិន្នន័យ មិនមែនមានការ-
ម្បណ៍ដល់នូវសភាពដឹង មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[១១៨១] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ យ ។

[១១៨២] ធម៌ មានការម្បណ៍ប្រមាណមិនទាន់ មិនមានការ
ឃើញ ទាំងមិនមានការចំពោះ ពិនិត្យ ទិន្នន័យ មិនមែនមានការ-
ម្បណ៍ប្រមាណមិនទាន់ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការចំពោះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[១១៨៣] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ យ ។

ចក្ខុវិស័យនៃសន្ធិសញ្ញាស្តីពីការប្រឆាំង

សន្តិសុខស្បៀនស្តីពីការប្រឆាំង
សន្តិសុខស្បៀនស្តីពីការប្រឆាំង

[១០៨២] ន សន្តិសុខស្បៀនសម្បជ័យ ធីតា ធីតា
បច្ចុប្បន្ន អនិស្សន្ទសម្បជ័យ ហិរោ ធីតា ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៨៣] ហេតុយា តិណិ ។

[១០៨៤] ន សន្តិសុខសម្បជ័យ ធីតា
ធីតា បច្ចុប្បន្ន សន្តិសុខសម្បជ័យ ធីតា ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៨៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

[១០៨៦] ន សន្តិសុខសម្បជ័យ ធីតា
ធីតា បច្ចុប្បន្ន អនិស្សន្ទសម្បជ័យ ធីតា ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៨៧] ហេតុយា តិណិ ។

ចក្ខុវិស័យនៃសន្ធិសញ្ញាស្តីពីការប្រឆាំង

សន្តិសុខស្បៀនស្តីពីការប្រឆាំង
សន្តិសុខស្បៀនស្តីពីការប្រឆាំង

[១១៨២] ធម៌ ថោកទាប មិនមានការឃើញចំណែកមិនមានការ
ប៉ះពាល់ ភីនីវដ្តក ភីនីធម៌ មិនមែនថោកទាប មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៨៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៨៤] ធម៌ ថោកទាប ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ភាស្រីយ ឆ្នូធម៌ មិនមែនថោកទាប មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៨៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[១១៨៦] ធម៌ ឧត្តម មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់
ភីនីវដ្តក ភីនីធម៌ មិនមែនឧត្តម មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៨៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ករិយបទ បទដ៏យាទុលោមប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនមិប្បត្តិកា
នសនិទស្សនត្ថិកមិប្បត្តិកា

[១១៧០] នសនិទស្សនសច្ចដិយំ នមិប្បត្តិ-
និយតំ ធម្មំ ចត្វយា អនិទស្សនអច្ចដិយោ មិប្បត្តិ-
និយតោ ធម្មោ ឧប្បដ្ឋតិ ហេតុច្បច្ចយា ។

[១១៧១] ហេតុយា តិណិ ។

[១១៧២] នសនិទស្សនសច្ចដិយំ នសម្មត្ត-
និយតំ ធម្មំ ចត្វយា អនិទស្សនអច្ចដិយោ សម្មត្ត-
និយតោ ធម្មោ ឧប្បដ្ឋតិ ហេតុច្បច្ចយា ។

[១១៧៣] ហេតុយា តិណិ ។

[១១៧៤] នសនិទស្សនសច្ចដិយំ នអនិយតំ
ធម្មំ ចដិច្ច សនិទស្សនសច្ចដិយោ អនិយតោ ធម្មោ
ឧប្បដ្ឋតិ ហេតុច្បច្ចយា ។

[១១៧៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

ករិយបទ បទដ៏យាទុលោមប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនមិប្បត្តិកា
នសនិទស្សនត្ថិកមិប្បត្តិកា

[១១៧០] ធមិ មានសភាពទុសនិទៀត មិនមានការឃើញ
ទាំងមិនមានការចំពោះ ពិន័យ្យុត និទធមិ មិនមែនមានសភាពទុសនិទ
ទៀត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុច្បច្ចយ ។

[១១៧១] ក្នុងហេតុច្បច្ចយ មានវរៈ ព្យ ។

[១១៧២] ធមិ មានសភាពត្រូវនិទៀត មិនមានការឃើញ
និងមិនមានការចំពោះ ពិន័យ្យុត និទធមិ មិនមែនមានសភាពត្រូវនិទ
ទៀត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំពោះ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុច្បច្ចយ ។

[១១៧៣] ក្នុងហេតុច្បច្ចយ មានវរៈ ព្យ ។

[១១៧៤] ធមិ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការចំ-
ពោះមិនទៀត កាស្រ័យ ខ្លាចមិ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
នៃប្រកបដោយការចំពោះ មិនមែនជាមិនទៀត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុច្បច្ចយ ។

[១១៧៥] ក្នុងហេតុច្បច្ចយ មានវរៈ ២១ ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា

សេចក្តីសម្រេចនៃក្រសួងយានយន្ត

សេចក្តីសម្រេចនៃក្រសួងយានយន្ត

[១១៧៦] ឧស្សាហកម្មសម្រាប់ ឧស្សាហកម្ម
ធុន បច្ចុប្បន្ន អនិស្សន្ទសម្រាប់ ឧស្សាហកម្ម
ធុន ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១១៧៧] ហេតុយា គីឡា ។

[១១៧៨] ឧស្សាហកម្មសម្រាប់ ឧស្សាហកម្ម
ធុន បច្ចុប្បន្ន អនិស្សន្ទសម្រាប់ ឧស្សាហកម្ម
ធុន ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១១៧៩] ហេតុយា គីឡា ។

[១២០០] ឧស្សាហកម្មសម្រាប់ ឧស្សាហកម្ម
ធុន បច្ចុប្បន្ន អនិស្សន្ទសម្រាប់ ឧស្សាហកម្ម
ធុន ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១២០១] ហេតុយា គីឡា ។

ច្បាប់យានយន្តកម្ពុជា

សេចក្តីសម្រេចនៃក្រសួងយានយន្ត

សេចក្តីសម្រេចនៃក្រសួងយានយន្ត

[១១៧៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
មន្ត្រីជាម្ចាស់ ពិនិត្យ និងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានមន្ត្រីជាម្ចាស់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[១១៧៧] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានព្រះ ៣ ។

[១១៧៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
មន្ត្រីជាម្ចាស់ ពិនិត្យ និងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានមន្ត្រីជាម្ចាស់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយា ។

[១១៧៩] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានព្រះ ៣ ។

[១២០០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
មន្ត្រីជាម្ចាស់ ពិនិត្យ និងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានមន្ត្រីជាម្ចាស់ ទើបកើតឡើងព្រោះ
ហេតុប្បទូយា ។

[១២០១] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានព្រះ ៣ ។

អភិធម្មចំណែក បព្វនិយានុសោធប្បដ្ឋានំ
នសនិទស្សនត្តិកនទប្បន្នត្តិកេ
សនិទស្សនត្តិកទប្បន្នត្តិកំ

[១២០២] នសនិទស្សនសប្បដិយោ នទប្បន្នា
ធម្មោ អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ទប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បទូយេន បទូយោ ។

[១២០៣] អារម្មណោ ន ។

នសនិទស្សនត្តិកនអតីតត្តិកេ
សនិទស្សនត្តិកអតីតត្តិកំ

[១២០៤] នសនិទស្សនសប្បដិយោ នបទុ-
ប្បន្នា ធម្មោ អនិទស្សនអប្បដិយស្ស បទុប្បន្នស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បទូយេន បទូយោ ។

[១២០៥] អារម្មណោ ន ។

នសនិទស្សនត្តិកនអតីតារម្មណត្តិកេ
សនិទស្សនត្តិកអតីតារម្មណត្តិកំ

[១២០៦] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអតីតារម្ម-
ណំ ធម្មំ បដិទូ អនិទស្សនអប្បដិយោ អតីតារម្ម-
ណោ ធម្មោ ទប្បន្នតិ ហេតុប្បទូយោ ។

អភិធម្មចំណែក បព្វនិយានុសោធប្បដ្ឋានំ
នសនិទស្សនត្តិកនទប្បន្នត្តិកៈ
សនិទស្សនត្តិកទប្បន្នត្តិកៈ

[១២០២] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការចំពោះ មិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានការ
ឃើញនិងមិនមានការចំពោះ កើតឡើងហើយ ដោយការម្សេងប្បច្ច័យ ។

[១២០៣] ក្នុងការម្សេងប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នសនិទស្សនត្តិកនអតីតត្តិកៈ
សនិទស្សនត្តិកអតីតត្តិកៈ

[១២០៤] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយ
ការចំពោះ មិនមែនជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានការឃើញ
និងមិនមានការចំពោះ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយការម្សេងប្បច្ច័យ ។

[១២០៥] ក្នុងការម្សេងប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នសនិទស្សនត្តិកនអតីតារម្មណត្តិកៈ
សនិទស្សនត្តិកអតីតារម្មណត្តិកៈ

[១២០៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការចំពោះ មាន
ការម្សេងជាអតីត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការចំពោះ មិនមែនមានការម្សេងជាអតីត ចើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចេកទេសសុខភាពសាធារណៈ

(១២០៧) ហេតុយោ ភីណិ ។

(១២០៨) ឧសនិទស្សនសប្បដិយំ ឧសនាកត-
រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អនាក-
ករម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយោ ។

(១២០៩) ហេតុយោ ភីណិ ។

(១២១០) ឧសនិទស្សនសប្បដិយំ ឧបទុប្បដ្ឋា-
រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ បទុប្បដ្ឋា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយោ ។

(១២១១) ហេតុយោ ភីណិ ។

សនិទស្សនត្តិកអដ្ឋក្ការម្មណត្តិកា

សនិទស្សនត្តិកអដ្ឋក្ការម្មណត្តិកា

(១២១២) ឧសនិទស្សនសប្បដិយំ ឧសនាកត-
រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អនាកត-
ករម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយោ ។

(១២១៣) ហេតុយោ ភីណិ ។

បច្ចេកទេសសុខភាពសាធារណៈ

(១២០៧) ក្កិហេតុប្បទូយំ មានវរៈ ព ។

(១២០៨) ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេល់ មាន
ការម្នាក់ជាអនាគត កាស្រីយ ឡូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេល់ មិនមែនមានការម្នាក់ជាអនាគត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយំ ។

(១២០៩) ក្កិហេតុប្បទូយំ មានវរៈ ព ។

(១២១០) ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេល់ មាន
ការម្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន កាស្រីយ ឡូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេល់ មិនមែនមានការម្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយំ ។

(១២១១) ក្កិហេតុប្បទូយំ មានវរៈ ព ។

សនិទស្សនត្តិកអដ្ឋក្ការម្មណត្តិកា

សនិទស្សនត្តិកអដ្ឋក្ការម្មណត្តិកា

(១២១២) ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការបំពេល់ មាន
ការម្នាក់ជាខាងក្នុង កាស្រីយ ឡូធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការបំពេល់ មិនមែនមានការម្នាក់ជាខាងក្នុង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយំ ។

(១២១៣) ក្កិហេតុប្បទូយំ មានវរៈ ព ។

២៨២

ករិយយុទ្ធសាស្ត្រ បច្ចេកទេសសុខាភិបាល

(១២១២) លទ្ធផលសង្គមសម្រាប់ ពហុប្រយោជន៍
រដ្ឋបាល បង្កើន អំណាចសង្គមសម្រាប់ ពហុប្រយោជន៍
សេវា ធនធាន ឧបត្ថម្ភ ហេតុប្បទាយ ។

(១២១៤) ហេតុយោ ភីណិ អវិភេទ ភីណិ ។
សហគមន៍ បច្ចេកទេស សំស្ក្រឹត
សម្បទានុវត្តន៍ បញ្ញា វិទ្យា វិទ្យា វិទ្យា ។

បច្ចេកទេសសុខាភិបាល ឧទ្ទិស ។

ករិយយុទ្ធសាស្ត្រ បច្ចេកទេសសុខាភិបាល

(១២១២) ធម៌ មិនមានការយឺតយ៉ាវនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
ការងារជាងគ្រប់គ្រង ព្រមទាំង ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការយឺតយ៉ាវ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានការងារជាងគ្រប់គ្រង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បទាយ ។

(១២១៤) ក្នុងហេតុប្បទាយ មានព្រះ ព្រះ ក្នុងអវិភេទប្បទាយ
មានព្រះ ព្រះ ។

សហគមន៍ បច្ចេកទេស សំស្ក្រឹត សម្បទានុវត្តន៍
បញ្ញា វិទ្យា វិទ្យា វិទ្យា ។

បច្ចេកទេសសុខាភិបាល ឧទ្ទិស ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

និហោតុទុកនិសហោតុកទុក

ហោតុទុកនិសហោតុកទុក

(១២១៦) និហោតុ និសហោតុក ធម្មំ បដិច្ច
ហោតុ សហោតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បដ្ឋយា
និហោតុ និសហោតុក ធម្មំ បដិច្ច និហោតុ សហោ-
តុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បដ្ឋយា និហោតុ និ-
សហោតុក ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ សហោតុកោ ធម្មា និ-
ហោតុ សហោតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហោតុប្បដ្ឋយា
តិណិ ។ និហោតុ និសហោតុក ធម្មំ បដិច្ច និ-
ហោតុ សហោតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បដ្ឋយា
ឯកំ ។

(១២១៧) ហោតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ចត្តារិ
អវិគតេ ចត្តារិ ។

(១២១៨) និហោតុ និសហោតុកោ ធម្មា និ-
ហោតុស្ស សហោតុកស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បដ្ឋយេន
បដិច្ចយោ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

និហោតុទុកនិសហោតុកទុក

ហោតុទុកនិសហោតុកទុក

(១២១៦) ធម៌ ជាហោតុ ប្រកបដោយហោតុ ពាស្រ័យ ខ្លួន
ធម៌ មិនមែនជាហោតុ មិនមែនប្រកបដោយហោតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហោតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជាហោតុ ប្រកបដោយហោតុ ពា-
ស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាហោតុ មិនមែនប្រកបដោយហោតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហោតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាហោតុ ប្រកបដោយហោតុក្តី មិន
មែនជាហោតុ តែប្រកបដោយហោតុក្តី ពាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជា
ហោតុ មិនមែនប្រកបដោយហោតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បដ្ឋយ
មានវារៈ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាហោតុ តែប្រកបដោយហោតុ ពាស្រ័យ
ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហោតុ មិនមែនប្រកបដោយហោតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហោតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

(១២១៧) ក្នុងហោតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងការម្សេងប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។

(១២១៨) ធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហោតុ មិនមែនប្រកប
ដោយហោតុ ជាច្រើន ឯធម៌ មិនមែនជាហោតុ តែប្រកបដោយហោតុ
ដោយហោតុប្បដ្ឋយ ។

ករិយបិណ្ឌ បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២១៧] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឆ អវិ-
កតេ បញ្ច ។

បញ្ញាវាវ វិគ្គារេតត្វំ ។

[១២២០] ន ហេតុំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
ន ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
ឯកំ ។ ន ហេតុំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា
ឯកំ ។ ន ហេតុំ ន អហេតុកញ្ច ន ហេតុំ ន អ-
ហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។

[១២២១] ហេតុយា តិណំ ។

នហោតុទុកនហោតុសម្មយុត្តទុកេ

ហោតុទុកហោតុសម្មយុត្តទុកំ

[១២២២] ន ហេតុំ ន ហេតុសម្មយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ហេតុសម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បទូយា ។

ករិយបិណ្ឌ បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២១៧] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្កនិការម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្កនិកវិនិកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

បញ្ញាវារៈ បណ្ឌិត អប្បវិទ្យាស្ថានចុះ ។

[១២២០] ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ កាស្រីយ ខ្លូ
ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ
កាស្រីយ ខ្លូធមិ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធមិ មិនមែនជា
ហេតុ មិនមានហេតុ កាស្រីយ ខ្លូធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជា
មិនមានហេតុផន មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានហេតុ
ផន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១២២១] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោតុទុកនហោតុសម្មយុត្តទុកេ

ហោតុទុកហោតុសម្មយុត្តទុកំ

[១២២២] ធមិ ជាហេតុ ច្រកចរដោយហេតុ កាស្រីយ ខ្លូ
ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រកចរដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខក្បួន្នាម

[១២២៣] ហេតុយា ធាតុវិ ។

[១២២៤] ន ហេតុ ន ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ន ហេតុ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២៥] ហេតុយា តិណិ ។

និហោតុទុកនិហោតុសហោតុកទុក

ហោតុទុកហោតុសហោតុកទុក

[១២២៦] ន ហេតុ ន ហេតុក្សេវ ន អហេតុកក្សេវ(១)
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ហេតុក្សេវ សហេតុកោច ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២៧] ហេតុយា ឯកំ ។

[១២២៨] ន ន ហេតុ ន អហេតុកក្សេវ ន ន ហេតុ
កក្សេវ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ សហេតុកោចេវ ន ន ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២៩] ហេតុយា ឯកំ ។

១. ន ហេតុក្សេវ អហេតុក ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខក្បួន្នាម

[១២២៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[១២២៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុ កាស្រីយ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២២៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និហោតុទុកនិហោតុសហោតុកទុក

ហោតុទុកហោតុសហោតុកទុក

[១២២៦] ធម៌ ជាហេតុ ជាហេតុពិន័យប្រកចដោយហេតុ
កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុពិន័យមិនមែនជាមិន
មានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១២២៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកចដោយហេតុពិន័យមិនមែន
ជាហេតុ កាស្រីយ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាមិនមានហេតុពិន័យមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

និហោតទុកនិហោតុសម្បយុត្តទុក
និហោតទុកនិហោតុសម្បយុត្តទុក

[១២៣០] និហោតុ និហោតុភេទ និហោតុវិប្ប-
យុត្តក ធម្មំ បដិទ្ធ និហោតុ និហោតុវេទនិហោតុសម្ប-
យុត្តក ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ និហោតុវិប្បយុត្តក ។

[១២៣១] និហោតុ ឯកំ ។

[១២៣២] និហោតុ និហោតុវិប្បយុត្តកភេទ និ-
ហោតុក ធម្មំ បដិទ្ធ និហោតុ^(១) និហោតុសម្បយុត្ត-
កវេទនិហោតុ ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ និហោតុវិប្បយុត្តក ។

[១២៣៣] និហោតុ ឯកំ ។

និហោតុទុកនិហោតុសនិហោតុកទុក
និហោតុទុកនិហោតុសនិហោតុកទុក

[១២៣៤] និហោតុ និហោតុ និហោតុក ធម្មំ
បដិទ្ធ និហោតុ និហោតុសនិហោតុក ធម្មំ ឧប្ប-
ជ្ជតិ និហោតុវិប្បយុត្តក ។

[១២៣៥] និហោតុ ឯកំ ។

១. និហោតុ ។

និហោតុទុកនិហោតុសម្បយុត្តទុក
និហោតុទុកនិហោតុសម្បយុត្តទុក

[១២៣០] ធម្មំ និហោតុ និហោតុភេទនិហោតុ
ភាស្រ័យ ឧវធម្មំ មិនមែននិហោតុ មិនមែននិហោតុភេទមិនមែនប្រាស
ចាកនិហោតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិហោតុវិប្បយុត្តក ។

[១២៣១] ក្នុងនិហោតុវិប្បយុត្តក មានវា: ១ ។

[១២៣២] ធម្មំ មិនមែននិហោតុ ប្រកបដោយនិហោតុភេទមិន
មែននិហោតុ ភាស្រ័យ ឧវធម្មំ មិនមែននិហោតុមិនមែននិហោតុ មិនមែន
ប្រាសចាកនិហោតុភេទមិនមែននិហោតុមិនមែននិហោតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
និហោតុវិប្បយុត្តក ។

[១២៣៣] ក្នុងនិហោតុវិប្បយុត្តក មានវា: ១ ។

និហោតុទុកនិហោតុសនិហោតុកទុក
និហោតុទុកនិហោតុសនិហោតុកទុក

[១២៣៤] ធម្មំ មិនមែននិហោតុ មិនមែននិហោតុភេទប្រកប
ដោយនិហោតុ ភាស្រ័យ ឧវធម្មំ មិនមែននិហោតុ មិនមែននិហោតុភេទ
មិនមែនប្រកបដោយនិហោតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិហោតុវិប្បយុត្តក ។

[១២៣៥] ក្នុងនិហោតុវិប្បយុត្តក មានវា: ១ ។

[១២៣៦] ន.ហេតុ ន.ហេតុ ន.ហេតុកំ ធម៌
បដិច្ច ន.ហេតុ ន.ហេតុកំ ធម៌ ធម៌
ហេតុប្បដិច្ច ។

[១២៣៧] ហេតុយា ឯក ។

ន.ហេតុកំ ធម៌ ធម៌

ហេតុកំ ធម៌ ធម៌

[១២៣៨] ន.ហេតុ ន.សម្បទាយា ធម៌ ហេ-
តុស្ស សម្បទាយា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌
បដិច្ច ។

[១២៣៩] ការធម៌ ធម៌ ។

សម្បទាយា ធម៌ ធម៌ ។

ន.ហេតុកំ ធម៌ ធម៌

ហេតុកំ ធម៌ ធម៌

[១២៤០] ន.ហេតុ ន.សម្បទាយា ធម៌ បដិច្ច
ន.ហេតុ សម្បទាយា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ។

[១២៤១] ហេតុយា ធម៌ ។

[១២៤២] ន.ហេតុ ន.សម្បទាយា ធម៌ ហេ-
តុស្ស សម្បទាយា ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌
បដិច្ច ។

[១២៤៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ
ន.ហេតុ ធម៌ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ ។

[១២៤៧] ក្នុងហេតុប្បដិច្ច មាន៖ ១ ។

ន.ហេតុកំ ធម៌ ធម៌

ហេតុកំ ធម៌ ធម៌

[១២៤៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ ។

[១២៤៩] ក្នុងការធម៌ មាន៖ ២ ។

សម្បទាយា ធម៌ ធម៌ ។

ន.ហេតុកំ ធម៌ ធម៌

ហេតុកំ ធម៌ ធម៌

[១២៥០] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ ។

[១២៥១] ក្នុងហេតុប្បដិច្ច មាន៖ ៣ ។

[១២៥២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ ។

អភិធម្មចំណី បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២២៣] អារម្មណេ ភីណិ ។

និហោតុទុកនសប្បដ្ឋិយទុក

ហោតុទុកសប្បដ្ឋិយទុកំ

[១២២៤] និហោតុំ នសប្បដ្ឋិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ
និហោតុ សប្បដ្ឋិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទ្ធាយ ។

[១២២៥] ហោតុយា ភីណិ ។

[១២២៦] និហោតុំ នអប្បដ្ឋិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ
និហោតុ អប្បដ្ឋិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទ្ធាយ ។

[១២២៧] ហោតុយា ឯកំ ។

និហោតុទុកនរូបីទុក

ហោតុទុករូបីទុកំ

[១២២៨] និហោតុំ នរូបី ធម្មំ បដិទ្ធ ហោតុ
រូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទ្ធាយ ។

[១២២៩] ហោតុយា ភីណិ ។

[១២៣០] និហោតុំ នអរូបី ធម្មំ បដិទ្ធ ហោតុ
អរូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទ្ធាយ ។

អភិធម្មចំណី បទដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២២៣] ក្នុងការម្សោប្បទ្ធាយ មានព័រៈ ៣ ។

និហោតុទុកនសប្បដ្ឋិយទុកៈ

ហោតុទុកសប្បដ្ឋិយទុកៈ

[១២២៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយការចំរើន
កាស្រ័យ ឆ្លុំធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការចំរើន
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

[១២២៥] ក្នុងហេតុប្បទ្ធាយ មានព័រៈ ៣ ។

[១២២៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការចំរើន កាស្រ័យ
ឆ្លុំធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានការចំរើន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

[១២២៧] ក្នុងហេតុប្បទ្ធាយ មានព័រៈ ១ ។

និហោតុទុកនរូបីទុកៈ

ហោតុទុករូបីទុកៈ

[១២២៨] ធម៌ ជាហេតុ ហានូប កាស្រ័យ ឆ្លុំធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

[១២២៩] ក្នុងហេតុប្បទ្ធាយ មានព័រៈ ៣ ។

[១២៣០] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានរូប កាស្រ័យ ឆ្លុំធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្ធាយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកឡប្បដ្ឋានំ

[១២៥១] ហេតុយា តិណិ ។

នហេតុទុកនលោកិយទុកេ
ហេតុទុកលោកិយទុកំ

[១២៥២] នហេតុំ នលោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ លោកិយោ នឱ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
នហេតុំ នលោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ លោ-
កិយោ នឱ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ កណិក-
កោន តិណិ ។

[១២៥៣] នហេតុំ នលោកុក្ករំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ លោកុក្ករោ នឱ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៥៤] ហេតុយា តិណិ ។

នហេតុទុកនកោនបិវិញ្ញេយ្យទុកេ
ហេតុទុកកោនបិវិញ្ញេយ្យទុកំ

[១២៥៥] នហេតុំ នកោនបិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ កោនបិវិញ្ញេយ្យោ នឱ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

បច្ចនីយានុលោមទុកឡប្បដ្ឋានំ

[១២៥១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

នហេតុទុកនលោកិយទុកៈ
ហេតុទុកលោកិយទុកៈ

[១២៥២] ធមិ ជាហេតុ ជាលោកិយ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។ ធមិ មិនមែនជាហេតុ ជាលោកិយ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ភាមនីយវិសេសវាប័យកាហើយ មានវារៈ ៣ ។

[១២៥៣] ធមិ ជាហេតុ ជាលោកុក្ករៈ ភិនិវដ្តក ភិនធមិ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាលោកុក្ករៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[១២៥៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

នហេតុទុកនកោនបិវិញ្ញេយ្យទុកៈ
ហេតុទុកកោនបិវិញ្ញេយ្យទុកៈ

[១២៥៥] ធមិ ជាហេតុ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណាមួយ កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនជាហេតុ ដែលមិនមែនត្រូវដឹង
ច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៥៦] ហេតុយា នវ ។

[១២៥៧] ន ហេតុ ន កោនិចនវិញ្ញេយ្យ^(១) ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ កោនិចនវិញ្ញេយ្យ^(២) ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[១២៥៨] ហេតុយា នវ ។

និហោតុទុកតោអាសវិទុកោ

និហោតុទុកតោអាសវិទុកោ

[១២៥៩] ន ហេតុ នោ ភាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ភាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន-
ហេតុ នោ ភាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ ភាសវោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន ហេតុ នោ ភាសវំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ភាសវោ ច ន ហេតុ ភាសវោ
ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា តំណី ។ ន ហេតុ
នោ ភាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ ភាសវោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ឯកំ ។ ន ហេតុ
នោ ភាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ ភាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ភាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា
ឯកំ ។

១ ឧ. នវិញ្ញេយ្យំ ។ ២ ឧ. កោនិចនវិញ្ញេយ្យោ ។

[១២៥៦] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៧ ។

[១២៥៧] ធម៌ ជាហេតុ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណាមួយ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនត្រូវដឹង
ច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[១២៥៨] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៧ ។

និហោតុទុកតោអាសវិទុកោ

និហោតុទុកតោអាសវិទុកោ

[១២៥៩] ធម៌ ជាហេតុ ជាភាសវៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បទូយា ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាភាសវៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា
ធម៌ ជាហេតុ ជាភាសវៈក្តី មិនមែនជាហេតុ ជាភាសវៈក្តី កាស្រីយ
ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយា មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាភាសវៈ
កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាភាសវៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាហេតុ
ជាភាសវៈ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាភាសវៈ
ផង មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាភាសវៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទូយា មានវារៈ ១ ។

ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការប្រយុទ្ធគ្នា

[១២៦០] ហេតុយា បញ្ច ។

[១២៦១] ន ហេតុ ន លោកសាស្ត្រ ធម្មំ បដិច្ច
ន ហេតុ លោកសាស្ត្រ ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។
ន ហេតុ ន លោកសាស្ត្រ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ លោ-
កសាស្ត្រ ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន ហេតុ^(១)
ន លោកសាស្ត្រ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ លោកសាស្ត្រ ធម្មំ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ន ហេតុ ន លោកសាស្ត្រ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ លោកសាស្ត្រ ធម្មំ ន ហេតុ លោកសាស្ត្រ
ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។ ន ហេតុ ន
លោកសាស្ត្រ ធម្មំ ន ហេតុ ន លោកសាស្ត្រ ធម្មំ បដិច្ច
ន ហេតុ លោកសាស្ត្រ ធម្មំ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១២៦២] ហេតុយា បញ្ច ។

ន ហេតុទុក្ខសាស្ត្រិក

ហេតុទុក្ខសាស្ត្រិក

[១២៦៣] ន ហេតុ ន សាស្ត្រ ធម្មំ បដិច្ច

១ ម ហេតុ ។

ច្បាប់យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការប្រយុទ្ធគ្នា

[១២៦០] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានព្រះ ៥ ។

[១២៦១] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាភាស្ត្រៈ កា-
ស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាភាស្ត្រៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាភាស្ត្រៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាមិនមែនជាភាស្ត្រៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ធម៌ ជា
ហេតុ មិនមែនជាភាស្ត្រៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជា
ហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាភាស្ត្រៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ទូយា ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនជាភាស្ត្រៈក្តី មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជា
ភាស្ត្រៈក្តី កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាមិនមែនជាភាស្ត្រៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។ ធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាភាស្ត្រៈ កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនមែនជា
ហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាភាស្ត្រៈផង មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិន
មែនជាមិនមែនជាភាស្ត្រៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយា ។

[១២៦២] ក្នុងហេតុប្បទូយា មានព្រះ ៥ ។

ន ហេតុទុក្ខសាស្ត្រិក

ហេតុទុក្ខសាស្ត្រិក

[១២៦៣] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយភាស្ត្រៈ កាស្រ័យ

ករិយយុទ្ធិកម្ម បច្ចនីយោបាយប្បដ្ឋានំ

និហេតុ សាសនោ នន្ទោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១២៦២] ហេតុយា តិណិ ។

និហេតុទុក្ខនិវាសនិសម្បយុត្តទុក្ខំ
ហេតុទុក្ខនិវាសនិសម្បយុត្តទុក្ខំ

[១២៦៣] និហេតុំ និវាសនិសម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិទ្ធិ និហេតុ កាសវិសម្បយុត្តោ នន្ទោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បទូយា ។

[១២៦៤] ហេតុយា តិណិ ។

[១២៦៥] និហេតុំ និវាសនិសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិទ្ធិ
ហេតុ កាសវិសម្បយុត្តោ នន្ទោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១២៦៦] ហេតុយា នវ ។

និហេតុទុក្ខនិវាសនិសាសនិទុក្ខំ
ហេតុទុក្ខនិវាសនិសាសនិទុក្ខំ

[១២៦៧] និហេតុំ និវាសនិសាសនិទុក្ខំ
ធម្មំ បដិទ្ធិ ហេតុ កាសវិសាសនិទុក្ខោ នន្ទោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

ករិយយុទ្ធិកម្ម បច្ចនីយោបាយប្បដ្ឋានំ

នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយភាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បទ្វ័យ ។

[១២៦២] កុណិហេតុប្បទ្វ័យ មានវារៈ ៣ ។

និហេតុទុក្ខនិវាសនិសម្បយុត្តទុក្ខំ

ហេតុទុក្ខនិវាសនិសម្បយុត្តទុក្ខំ

[១២៦៣] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយភាសវៈ ពស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយភាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្វ័យ ។

[១២៦៤] កុណិហេតុប្បទ្វ័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២៦៥] ធម៌ ជាហេតុ ព្រាសចាកភាសវៈ ពស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនព្រាសចាកភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទ្វ័យ ។

[១២៦៦] កុណិហេតុប្បទ្វ័យ មានវារៈ ៤ ។

និហេតុទុក្ខនិវាសនិសាសនិទុក្ខំ

ហេតុទុក្ខនិវាសនិសាសនិទុក្ខំ

[១២៦៧] ធម៌ ជាហេតុ ជាភាសវៈ ពុំនិប្រកបដោយភាសវៈ
ពស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាភាសវៈ ពុំនិមិន
មែនជាមិនមានភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្វ័យ ។

បទដ្ឋយានុលោមទុកប្បញ្ញត្តិ

[១២៧០] ហេតុយា បញ្ច ។

[១២៧១] ន ហេតុំ ន អនាសវំត្ថោ ន ខោតកា-
សវំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ សាសវោទេវ ខោតកាសវោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១២៧២] ហេតុយា បញ្ច ។

នហេតុទុកនអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក

ហេតុទុកនអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក

[១២៧៣] ន ហេតុំ ន កាសវំត្ថោ ន កាសវិប្ប-
យុត្តកា ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ កាសវោទេវ កាសវិសម្ម-
យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១២៧៤] ហេតុយា តីណិ ។

[១២៧៥] ន ហេតុំ ន កាសវិប្បយុត្តត្ថោ ន
ខោតកាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ កាសវិសម្មយុត្តោ-
ទេវ ខោតកាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១២៧៦] ហេតុយា តីណិ ។

បទដ្ឋយានុលោមទុកប្បញ្ញត្តិ

[១២៧០] កុណិហេតុប្បទូយ មានវរៈ៤ ។

[១២៧១] ធមិ មិនមែនជាហេតុ ប្រកចរដោយកាសវៈ ចាំនិមិន
មែនជាកាសវៈ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជា
មិនមានកាសវៈ ចាំនិមិនមែនជាមិនមែនជាកាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[១២៧២] កុណិហេតុប្បទូយ មានវរៈ៤ ។

នហេតុទុកនអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក

ហេតុទុកនអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក

[១២៧៣] ធមិ ជាហេតុ ជាកាសវៈ ចាំនិប្រកចរដោយកាសវៈ
កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាកាសវៈ ចាំនិមិនមែន
ព្រាសចាកកាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[១២៧៤] កុណិហេតុប្បទូយ មានវរៈ៣ ។

[១២៧៥] ធមិ មិនមែនជាហេតុ ប្រកចរដោយកាសវៈ ចាំនិមិន
មែនជាកាសវៈ កាស្រ័យ ឆ្លូវធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនព្រាស
ចាកកាសវៈ ចាំនិមិនមែនជាមិនមែនជាកាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បទូយ ។

[១២៧៦] កុណិហេតុប្បទូយ មានវរៈ៣ ។

អភិធម្មចំណែក បច្ចុប្បន្នសម្រាប់

និហោតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក
ហោតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក

[១២៧៧] និហោតុ អាសវិប្បយុត្ត និហោតុ
និង បដិទ្ធិ និហោតុ អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក និហោតុ
ទុប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទូយា ។

[១២៧៨] ហោតុយា តិណិ ។

[១២៧៩] និហោតុ អាសវិប្បយុត្ត និហោតុ
និង បដិទ្ធិ ហោតុ អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក និហោតុ
ទុប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទូយា ។

[១២៨០] ហោតុយា តិណិ ។

និហោតុទុកសញ្ញាជនិកោប្បកទុក
ហោតុទុកសញ្ញាជនិកោប្បកទុក

[១២៨១] និហោតុ សញ្ញាជនិកោ និង បដិទ្ធិ
ហោតុ សញ្ញាជនិកោ និហោតុ ទុប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទូយា ។

[១២៨២] ហោតុយា តិណិ ។

អភិធម្មចំណែក បច្ចុប្បន្នសម្រាប់

និហោតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក
ហោតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក

[១២៧៧] និហោតុ អាសវិប្បយុត្ត និហោតុ
និង បដិទ្ធិ និហោតុ អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក និហោតុ
ទុប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទូយា ។

[១២៧៨] ហោតុយា តិណិ ។

[១២៧៩] និហោតុ អាសវិប្បយុត្ត និហោតុ
និង បដិទ្ធិ ហោតុ អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក និហោតុ
ទុប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទូយា ។

[១២៨០] ហោតុយា តិណិ ។

និហោតុទុកសញ្ញាជនិកោប្បកទុក
ហោតុទុកសញ្ញាជនិកោប្បកទុក

[១២៨១] និហោតុ សញ្ញាជនិកោ និង បដិទ្ធិ
ហោតុ សញ្ញាជនិកោ និហោតុ ទុប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទូយា ។

[១២៨២] ហោតុយា តិណិ ។

បទដ្ឋានសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

[១២៨៣] ន.ហេតុ នៃ កង ធម្ម បដិច្ច ហេតុ

កន្លា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៨៤] ហេតុយា នវ ។

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

[១២៨៥] ន.ហេតុ នៃ ឧប្ប ធម្ម បដិច្ច

ហេតុ ឧប្ប ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៨៦] ហេតុយា បញ្ច ។

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

[១២៨៧] ន.ហេតុ នៃ យោគ ធម្ម បដិច្ច

ហេតុ យោគ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៨៨] ហេតុយា បញ្ច ។

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

[១២៨៩] ន.ហេតុ នៃ ធីវណ្ណ ធម្ម បដិច្ច

ហេតុ ធីវណ្ណ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

បទដ្ឋានសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

[១២៩០] ធម្ម ជាហេតុ ជាគន្លឹះ ភាស្រ័យ ខ្លួនធម្ម មិនមែន

ជាហេតុ មិនមែនជាគន្លឹះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៧ ។

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

[១២៩២] ធម្ម ជាហេតុ ជាឧប្ប ភាស្រ័យ ខ្លួនធម្ម មិនមែន

ជាហេតុ មិនមែនជាឧប្ប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៩៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៨ ។

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

[១២៩៤] ធម្ម ជាហេតុ ជាយោគ ភាស្រ័យ ខ្លួនធម្ម មិន

មែនជាហេតុ មិនមែនជាយោគ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានព្រះ ៩ ។

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

សហគុណសេចក្តីច្បាប់

[១២៩៦] ធម្ម ជាហេតុ ជាធីវណ្ណ ភាស្រ័យ ខ្លួនធម្ម មិន

មែនជាហេតុ មិនមែនជាធីវណ្ណ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុវិស័យសុខុមាលប្បដ្ឋានំ

[១២៧០] ហេតុយោ ភីណិ ។

នហេតុទុកនោបរាមាសគោប្បកទុកេ

ហេតុទុកបរាមាសគោប្បកទុកំ

[១២៧១] នហេតុ នោ បរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ បរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។
ភីណិ ។

នហេតុទុកនសារម្មណទុកេ

ហេតុទុកសារម្មណទុកំ

[១២៧២] នហេតុ នសារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ សារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។
ភីណិ ។

[១២៧៣] នហេតុ នអនាម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ អនាម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។
ភីណិ ។

នហេតុទុកនោបិក្ខុទុកេ

ហេតុទុកបិក្ខុទុកំ

[១២៧៤] នហេតុ នោ ចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
ចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុវិស័យសុខុមាលប្បដ្ឋានំ

[១២៧០] ក្កន៍ហេតុប្បដ្ឋយោ មានព៌រៈ ៗ

នហេតុទុកនោបរាមាសគោប្បកទុកេ

ហេតុទុកបរាមាសគោប្បកទុកេ

[១២៧១] ធមិ មិនមែនជាហេតុ ជាបរាមាសៈ កាស្រ័យ ឡូ
ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយោ ។ មានព៌រៈ ៗ

នហេតុទុកនសារម្មណទុកេ

ហេតុទុកសារម្មណទុកេ

[១២៧២] ធមិ ជាហេតុ ប្រកបដោយការម្នាក់ កាស្រ័យ
ឡូធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។ មានព៌រៈ ៗ

[១២៧៣] ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការម្នាក់ កាស្រ័យ
ឡូធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានការម្នាក់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។ មានព៌រៈ ៗ

នហេតុទុកនោបិក្ខុទុកេ

ហេតុទុកបិក្ខុទុកេ

[១២៧៤] ធមិ មិនមែនជាហេតុ ជាចិត្ត កាស្រ័យ ឡូធមិ
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយោ ។

ច្បាប់យានយន្តសុខាភិបាល

[១២៩៥] ហេតុយា តីណិ ។

[១២៩៦] ន ហេតុ ន ទោតិក្កំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
ទោតិក្កា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៩៧] ហេតុយា តីណិ ។

ន ហេតុទុកនបេតសិកទុក
ហេតុទុកបេតសិកទុក

[១២៩៨] ន ហេតុ ន ទេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
ទេតសិកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៩៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣០០] ន ហេតុ ន អទេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
ន ហេតុ អទេតសិកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣០១] ហេតុយា តីណិ ។

ច្បាប់យានយន្តសុខាភិបាល

[១២៩៥] ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។

[១២៩៦] ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនជាចិត្ត កាស្រ័យ ឡធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៩៧] ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។

ន ហេតុទុកនបេតសិកទុក
ហេតុទុកបេតសិកទុក

[១២៩៨] ធម៌ ជាហេតុ ជាបេតសិក កាស្រ័យ ឡធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[១២៩៩] ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។

[១៣០០] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបេតសិក កាស្រ័យ
ឡធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាបេតសិក ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣០១] ក្កនៈហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។

ករិយបិដក បញ្ជីយានុលោមបញ្ញត្តិ

នហោតុទុកនបិក្ខសម្បយុត្តទុក
ហោតុទុកបិក្ខសម្បយុត្តទុក

[១៣០២] នហោតុ នចិត្តសម្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ ចិត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ- ប្បទូយា ។

[១៣០៣] ហោតុយា តិណិ ។

[១៣០៤] នហោតុ នចិត្តវិប្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ ចិត្តវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទូយា ។

[១៣០៥] ហោតុយា តិណិ ។

នហោតុទុកនោបិក្ខសំសដ្ឋិទុក
ហោតុទុកបិក្ខសំសដ្ឋិទុក

[១៣០៦] នហោតុ នចិត្តសំសដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ ចិត្តសំសដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទូយា ។

[១៣០៧] ហោតុយា តិណិ ។

[១៣០៨] នហោតុ នចិត្តវិសំសដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ ចិត្តវិសំសដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បទូយា ។

ករិយបិដក បញ្ជីយានុលោមបញ្ញត្តិ

នហោតុទុកនបិក្ខសម្បយុត្តទុក
ហោតុទុកបិក្ខសម្បយុត្តទុក

[១៣០២] ធមិ ជាហោតុ ប្រកចរដោយចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនជាហោតុ មិនមែនប្រកចរដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បទូយ ។

[១៣០៣] ក្នុងហោតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

[១៣០៤] ធមិ មិនមែនជាហោតុ ប្រាសចាកចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លវ ធមិ មិនមែនជាហោតុ មិនមែនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បទូយ ។

[១៣០៥] ក្នុងហោតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

នហោតុទុកនោបិក្ខសំសដ្ឋិទុក
ហោតុទុកបិក្ខសំសដ្ឋិទុក

[១៣០៦] ធមិ ជាហោតុ ប្រឡំដោយចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លវ ធមិ មិនមែនជាហោតុ មិនមែនប្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បទូយ ។

[១៣០៧] ក្នុងហោតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

[១៣០៨] ធមិ មិនមែនជាហោតុ ប្រាសចាកការប្រឡំដោយចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លវធមិ មិនមែនជាហោតុ មិនមែនប្រាសចាកការប្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បទូយ ។

ចក្ខុវិស័យសេវាមនុស្សធម៌

[០៣០៧] ហេតុយា តីណិ ។

និយោគទុកនាបិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធករ

ហេតុទុកបិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធករ

[០៣០០] ន ហេតុ នោ ចិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធករ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ចិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធករោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[០៣០១] ហេតុយា តីណិ ។

[០៣០២] ន ហេតុ ន នោ ចិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធករ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នោ ចិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធករោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[០៣០៣] ហេតុយា តីណិ ។

និយោគទុកនាបិក្ខុសហវុទ្ធករ

ហេតុទុកបិក្ខុសហវុទ្ធករ

[០៣០៤] ន ហេតុ នោ ចិក្ខុសហវុទ្ធករ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ចិក្ខុសហវុទ្ធករោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[០៣០៥] ហេតុយា តីណិ ។

ចក្ខុវិស័យសេវាមនុស្សធម៌

[១៧០៧] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

និយោគទុកនាបិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធករ

ហេតុទុកបិក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធករ

[១៧០០] ធម៌ ជាហេតុ គាំទ្រឡើងដោយចិត្ត កាស្រីយ ឆ្លូវ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនគាំទ្រឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បទូយ ។

[១៧០១] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

[១៧០២] ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនគាំទ្រឡើងដោយចិត្ត កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនគាំទ្រឡើងដោយចិត្ត ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បទូយ ។

[១៧០៣] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

និយោគទុកនាបិក្ខុសហវុទ្ធករ

ហេតុទុកបិក្ខុសហវុទ្ធករ

[១៧០៤] ធម៌ ជាហេតុ កើតជាមួយនឹងចិត្ត កាស្រីយ ឆ្លូវ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បទូយ ។

[១៧០៥] ក្នុងហេតុប្បទូយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៣១២] នហេតុំ ននោចិត្តសហកុំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ លោចិត្តសហកុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា ។ តីណិ ។

នហេតុទុក្ខោបិគ្គានុបរិវត្តិទុក្ខោ

ហេតុទុក្ខបិគ្គានុបរិវត្តិទុក្ខំ

[១៣១៧] នហេតុំ លោចិត្តានុបរិវត្តិ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ លោចិត្តានុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣១៨] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុទុក្ខោបិគ្គសំសដ្ឋសមុដ្ឋានុក្ខោ

ហេតុទុក្ខបិគ្គសំសដ្ឋសមុដ្ឋានុក្ខំ

[១៣១៩] នហេតុំ លោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣២០] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣២១] នហេតុំ ននោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ លោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៣១៦] ធម៌ មិនវមនជាហេតុ មិនវមនកើតជាមួយនឹងចិត្ត
កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនវមនជាហេតុ មិនវមនជាមិនវមនកើតជាមួយនឹង
ចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុទុក្ខោបិគ្គានុបរិវត្តិទុក្ខោ

ហេតុទុក្ខបិគ្គានុបរិវត្តិទុក្ខំ

[១៣១៧] ធម៌ មិនវមនជាហេតុ មិនវមនច្រប្រើក្តៅកាមចិត្ត
កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនវមនជាហេតុ មិនវមនច្រប្រើក្តៅកាមចិត្ត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុទុក្ខោបិគ្គសំសដ្ឋសមុដ្ឋានុក្ខោ

ហេតុទុក្ខបិគ្គសំសដ្ឋសមុដ្ឋានុក្ខំ

[១៣១៩] ធម៌ ជាហេតុ ច្រឡំកាំងឡើងដោយចិត្ត កាស្រ័យ
ខ្លួនធម៌ មិនវមនជាហេតុ មិនវមនច្រឡំកាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣២០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៣២១] ធម៌ មិនវមនជាហេតុ មិនវមនច្រឡំកាំងឡើងដោយ
ចិត្ត កាស្រ័យ ខ្លួនធម៌ មិនវមនជាហេតុ មិនវមនជាមិនវមនច្រឡំកាំង
ឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

[១៣២២] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុទុក្ខោបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទុក្ខ

ហេតុទុក្ខបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទុក្ខំ

[១៣២៣] នហេតុំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទុក្ខំ ធម្មំ បដិទូ ហេតុ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទុក្ខំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១៣២៤] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣២៥] នហេតុំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទុក្ខំ ធម្មំ បដិទូ នហេតុំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទុក្ខំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១៣២៦] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុទុក្ខោបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវិក្កិទុក្ខ

ហេតុទុក្ខបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវិក្កិទុក្ខំ

[១៣២៧] នហេតុំ នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវិក្កិទុក្ខំ ធម្មំ បដិទូ ហេតុ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវិក្កិទុក្ខំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បទូយា ។

[១៣២៨] ហេតុយា តីណិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

[១៣២២] ក្កនៈហេតុប្បទ្គយ មានពៈ ព ។

នហេតុទុក្ខោបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទុក្ខ

ហេតុទុក្ខបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហវុទុក្ខ

[១៣២៣] ធមិ ជាហេតុ ច្រឡំកាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំកាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្គយ ។

[១៣២៤] ក្កនៈហេតុប្បទ្គយ មានពៈ ព ។

[១៣២៥] ធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំកាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនច្រឡំកាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្គយ ។

[១៣២៦] ក្កនៈហេតុប្បទ្គយ មានពៈ ព ។

នហេតុទុក្ខោបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវិក្កិទុក្ខ

ហេតុទុក្ខបិក្កសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវិក្កិទុក្ខ

[១៣២៧] ធមិ ជាហេតុ ច្រឡំកាំងឡើងច្រប្រើក្តៅកាមចិត្ត កាស្រីយ ឡូធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំកាំងឡើងច្រប្រើក្តៅកាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បទ្គយ ។

[១៣២៨] ក្កនៈហេតុប្បទ្គយ មានពៈ ព ។

អំណាចបញ្ជា ច្បាប់យុត្តិធម៌

[១៣២៩] ន. ហេតុ ន. លោកិយសម្បត្តិសម្បទានុបរិក្ខិ ធម៌ បដិច្ច ន. ហេតុ លោកិយសម្បត្តិសម្បទានុបរិក្ខិ ធម៌ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៣០] ហេតុយា តិណិ ។

ន. ហេតុទុក្ខអដ្ឋង្គិកទុក្ខ

ហេតុទុក្ខអដ្ឋង្គិកទុក្ខ

[១៣៣១] ន. ហេតុ ន. អដ្ឋង្គិក ធម៌ បដិច្ច ន. ហេតុ អដ្ឋង្គិក ធម៌ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៣២] ហេតុយា តិណិ ។

[១៣៣៣] ន. ហេតុ ន. ពាហិរំ ធម៌ បដិច្ច ហេតុ ពាហិរំ ធម៌ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៣៤] ហេតុយា តិណិ ។

ន. ហេតុទុក្ខនិទ្ទេសទុក្ខ

ហេតុទុក្ខនិទ្ទេសទុក្ខ

[១៣៣៥] ន. ហេតុ ន. ទុច្ចាតា ធម៌ បដិច្ច ន. ហេតុ ទុច្ចាតា ធម៌ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អំណាចបញ្ជា ច្បាប់យុត្តិធម៌

[១៣២៩] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំកំរើច្រឡំប្រតិក្កទៅកាមចិត្ត ភាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែន ច្រឡំកំរើច្រឡំប្រតិក្កទៅកាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

ន. ហេតុទុក្ខអដ្ឋង្គិកទុក្ខ

ហេតុទុក្ខអដ្ឋង្គិកទុក្ខ

[១៣៣១] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាខាងក្នុង ភាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

[១៣៣៣] ធម៌ ជាហេតុ ជាខាងក្រៅ ភាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយា មានវារៈ ៣ ។

ន. ហេតុទុក្ខនិទ្ទេសទុក្ខ

ហេតុទុក្ខនិទ្ទេសទុក្ខ

[១៣៣៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាទុច្ចាតា ភាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាទុច្ចាតា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយា ។

បញ្ជីយានយន្តបណ្តោះអាសន្ន

[១៣៣៦] ហេតុយាន តិណិ ។

[១៣៣៧] ន.ហេតុ ន.នោទនាណា ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ នោទនាណា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៣៨] ហេតុយាន តិណិ ។

និហោតុទុកនិហោតុទុក

ហោតុទុកនិហោតុទុក

[១៣៣៩] ន.ហេតុ ន.អនុចាតិធម្មំ ធម្មំ បដិច្ច

ហេតុ អនុចាតិធម្មោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៤០] ហេតុយាន តិណិ ។

និហោតុទុកនោទនាណាគោប្បកទុក

ហោតុទុកនោទនាណាគោប្បកទុក

[១៣៤១] ន.ហេតុ នោទនាណា^(១) ធម្មំ បដិច្ច

ហេតុ នោទនាណា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៤២] ហេតុយាន នវ ។

បញ្ជីយានយន្តបណ្តោះអាសន្ន

[១៣៤៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[១៣៤៧] ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនជាឧបាទាន កាស្រីយ ឡឺ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៤៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

និហោតុទុកនិហោតុទុក

ហោតុទុកនិហោតុទុក

[១៣៤៩] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
កណ្តាជាដើមកាន់យក កាស្រីយ ឡឺធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាមិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានកណ្តាជាដើមកាន់យក ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៥០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

និហោតុទុកនោទនាណាគោប្បកទុក

ហោតុទុកនោទនាណាគោប្បកទុក

[១៣៥១] ធម៌ ជាហេតុ ជាឧបាទាន កាស្រីយ ឡឺធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៤ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចនិយោគលោមច្បង្គាន់
និហេតុទុកនោកិលេសគោប្បកទុក
ហេតុទុកកិលេសគោប្បកទុក

- [១៣៤៣] និហេតុ នោកិលេស ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ កិលេសោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
- [១៣៤៤] ហេតុយា តីណិ ។

និហេតុទុកនិស្សនេនបហាតត្វទុក
ហេតុទុកនិស្សនេនបហាតត្វទុក

- [១៣៤៥] និហេតុ ននិស្សនេន បហាតត្វំ ធម្មំ
បដ្ឋយា ហេតុ ននិស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ ទុប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៤៦] ហេតុយា តីណិ ។

- [១៣៤៧] និហេតុ ននិស្សនេន បហាតត្វំ
ធម្មំ បដិច្ច និហេតុ ននិស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ
ទុប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៤៨] ហេតុយា តីណិ ។

និហេតុទុកនារិសាយបហាតត្វទុក
ហេតុទុកនារិសាយបហាតត្វទុក

- [១៣៤៩] និហេតុ ននារិសាយ បហាតត្វំ ធម្មំ

អភិធម្មចំណី បច្ចនិយោគលោមច្បង្គាន
និហេតុទុកនោកិលេសគោប្បកទុក
ហេតុទុកកិលេសគោប្បកទុក

- [១៣៤៣] ធម្មិ ជាហេតុ ជាភិលេស ភាស្រីយ ខ្លវធមិ មិន
មិនជាហេតុ មិនមែនជាភិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
- [១៣៤៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ។

និហេតុទុកនិស្សនេនបហាតត្វទុក
ហេតុទុកនិស្សនេនបហាតត្វទុក

- [១៣៤៥] ធម្មិ ជាហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ពិន័វដ្តក ធម្មិ
ធម្មិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៤៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ។

- [១៣៤៧] ធម្មិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
ភាស្រីយ ខ្លវធមិ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៤៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវៈ ៣ ។

និហេតុទុកនារិសាយបហាតត្វទុក
ហេតុទុកនារិសាយបហាតត្វទុក

- [១៣៤៩] ធម្មិ ជាហេតុ វិសេត្រូវលះដោយការិសា ពិន័វដ្តក

និយោជកទុកនិយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម
ហេតុកម្មនៃការងារនៃបណ្តាញហេតុកម្ម

[១៣៥៦] និយោជក និយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម ធម្មតា បដិច្ច និយោជក ការងារនៃបណ្តាញហេតុកម្ម កោសល្យ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៥៧] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៣៥៨] និយោជក និយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម ធម្មតា បដិច្ច និយោជក និយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម កោសល្យ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៥៩] ហេតុយា តិណិ ។

និយោជកទុកនិយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម

ហេតុកម្មនៃការងារនៃបណ្តាញហេតុកម្ម

[១៣៦០] និយោជក និយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម ធម្មតា បដិច្ច និយោជក និយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម កោសល្យ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦១] ហេតុយា តិណិ ។

សព្វត្ថ សង្ខតំ ។

និយោជកទុកនិយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម
ហេតុកម្មនៃការងារនៃបណ្តាញហេតុកម្ម

[១៣៦២] ធម្មតា បដិច្ច និយោជក ការងារនៃបណ្តាញហេតុកម្ម កោសល្យ ឧប្បជ្ជតិ និយោជក និយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម កោសល្យ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។

[១៣៦៤] ធម្មតា បដិច្ច និយោជក និយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម កោសល្យ ឧប្បជ្ជតិ និយោជក និយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម កោសល្យ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។

និយោជកទុកនិយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម

ហេតុកម្មនៃការងារនៃបណ្តាញហេតុកម្ម

[១៣៦៦] ធម្មតា បដិច្ច និយោជក ការងារនៃបណ្តាញហេតុកម្ម កោសល្យ ឧប្បជ្ជតិ និយោជក និយោជិតនៃបណ្តាញហេតុកម្ម កោសល្យ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។

សេចក្តីបំប្រែ ក្នុងប្បដ្ឋយ ព័រៈ ៣ ។

អភិធម្មចិនិត បញ្ជីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

សហេតុកោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
នអហេតុកំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ ហេតុ
ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ នសហេតុកំ ន-
ហេតុញ្ច នអហេតុកំ នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ស-
ហេតុកោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៦៧] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣៦៨] នសហេតុកំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច

សហេតុកោ នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៦៩] ហេតុយា តីណិ^(១) ។

នហេតុសម្មយុត្តទុកនហេតុទុកេ

ហេតុសម្មយុត្តទុកហេតុទុកំ

[១៣៧០] នហេតុសម្មយុត្តំ នហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុសម្មយុត្តោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បដ្ឋយា ។ តីណិ ។ សហេតុកកុកសនិសំ ។

១. ហេតុយា ពារិ វិស្សតិ ។

អភិធម្មចិនិត បញ្ជីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាហេតុ កាស្រីយ ឆ្លូវ
ធម៌ មិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាហេតុ កាស្រីយ ឆ្លូវ
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាហេតុផល មិនមែនជាមិនមាន
ហេតុ មិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៣៦៨] ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាហេតុ កាស្រីយ
ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុសម្មយុត្តទុកនហេតុទុកៈ

ហេតុសម្មយុត្តទុកហេតុទុកៈ

[១៣៧០] ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាហេតុ កាស្រីយ ឆ្លូវធម៌
មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ៣ ។ ប្រវិហសន្តានិសហេតុកុកវិដា ។

កកិធម្មបិណ្ឌក ចច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៣៧៧] ន ហេតុវិប្បយុត្តត្ថោ ន ន ហេតុញ្ច
ន ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុសម្បយុត្តោ នេវ ន ហេតុ
ន ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៧៨] ហេតុយា ឯកំ ។

អន្តិមទុកំ ន លទ្ធិតិ ។

នសប្បច្ចយទុកនហេតុទុកេ
សប្បច្ចយទុកហេតុទុកិ

[១៣៧៩] ន អប្បច្ចយំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បច្ចយោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៨០] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៣៨១] ន អប្បច្ចយំ ន ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បច្ចយោ ន ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៨២] ហេតុយា ឯកំ ។

សន្តិកំ សប្បច្ចយសទិសំ ។

កកិធម្មបិណ្ឌក ចច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៣៧៧] ធមិ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាហេតុ កាស្រីយ ភ្លូវធមិ មិនមែនប្រាសចាកហេតុទាំងមិនមែនជា
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អន្តិមទុកៈ ចណ្ឌិត មិនធម្មិប្បាទា ។

នសប្បច្ចយទុកនហេតុទុកៈ
សប្បច្ចយទុកហេតុទុកៈ

[១៣៧៩] ធមិ ប្រកបដោយច្ច័យ ជាហេតុ កាស្រីយ ភ្លូវ
ធមិ មិនមែនជាមិនមានច្ច័យ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៨០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៣៨១] ធមិ ប្រកបដោយច្ច័យ មិនមែនជាហេតុ កាស្រីយ
ភ្លូវធមិ មិនមែនជាមិនមានច្ច័យ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៨២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

សន្តិកធមិ ប្រហែលគ្នានឹងសប្បច្ចយធមិវិវា ។

បញ្ជីឈ្មោះសមាសធាតុប្រាសាទ

សមាសធាតុប្រាសាទសំបុត្រ

សមាសធាតុប្រាសាទសំបុត្រ

[១៣៨៣] ន សនិទស្សន៍ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
អនិទស្សនោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៨៤] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៣៨៥] ន សនិទស្សន៍ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
សនិទស្សនោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៨៦] ហេតុយា តីណា ។

សមាសធាតុប្រាសាទសំបុត្រ

សមាសធាតុប្រាសាទសំបុត្រ

[១៣៨៧] ន សប្បដិយំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
អប្បដិយោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៨៨] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៣៨៩] ន សប្បដិយំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បដិយោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

បញ្ជីឈ្មោះសមាសធាតុប្រាសាទ

សមាសធាតុប្រាសាទសំបុត្រ

សមាសធាតុប្រាសាទសំបុត្រ

[១៣៨៧] ធម៌ មិនមានការយឺត ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លះធម៌
មិនមែនប្រកបដោយការយឺត មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៨៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មាន៧៖ ១ ។

[១៣៨៩] ធម៌ ប្រកបដោយការយឺត មិនមែនជាហេតុ
កាស្រ័យ ខ្លះធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការយឺត មិនមែនជាមិនមែន
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៩០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មាន៧៖ ២ ។

សមាសធាតុប្រាសាទសំបុត្រ

សមាសធាតុប្រាសាទសំបុត្រ

[១៣៩១] ធម៌ មិនមានការបំពាន ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លះ
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការបំពាន មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៩២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មាន៧៖ ១ ។

[១៣៩៣] ធម៌ ប្រកបដោយការបំពាន មិនមែនជាហេតុ
កាស្រ័យ ខ្លះធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការបំពាន មិនមែនជាមិនមែន
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៧០] ហេតុយា តិណិ ។

នរិយបទសហេតុទុក្ខ
នរិយបទសហេតុទុក្ខ

[១៣៧១] នរិយ ធម្មតំ ធម្មំ បដិច្ច អរិយំ
ហេតុ ធម្មតំ ធម្មតំ ហេតុប្បដ្ឋាន ។ នរិយ ធម្ម-
តំ ធម្មំ បដិច្ច អរិយំ ធម្មតំ ធម្មតំ ធម្មតំ ធម្មតំ
ហេតុប្បដ្ឋាន ។ កណ្តិកោ ធម្មតំ ។

សលោកិយទុក្ខសហេតុទុក្ខ
សលោកិយទុក្ខសហេតុទុក្ខ

[១៣៧២] សលោកិយំ ធម្មតំ ធម្មំ បដិច្ច
សលោកិយំ ហេតុ ធម្មតំ ធម្មតំ ហេតុប្បដ្ឋាន
ធម្មតំ ។ សលោកិយំ ធម្មតំ ធម្មំ បដិច្ច សលោ-
កិយំ ហេតុ ធម្មតំ ធម្មតំ ហេតុប្បដ្ឋាន ធម្មតំ ។

[១៣៧៣] ហេតុយា ទ្វេ ។

[១៣៧០] កុណិហេតុប្បដ្ឋាន មានព្រះ ៧ ។

នរិយបទសហេតុទុក្ខ
នរិយបទសហេតុទុក្ខ

[១៣៧១] ធម្មំ មិនមានរូប ជាហេតុ អាស្រ័យ ឡូធម៌ មិន
មិនមានរូប មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។
ធម្មំ មិនមានរូប មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ ឡូធម៌ មិនមានរូប មិន
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។ តាម
ន័យ ដែលរាប់មកហើយ មានព្រះ ៧ ។

សលោកិយទុក្ខសហេតុទុក្ខ
សលោកិយទុក្ខសហេតុទុក្ខ

[១៣៧២] ធម្មំ ជាសេដ្ឋកិច្ច ជាហេតុ អាស្រ័យ ឡូធម៌
មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋាន មានព្រះ ១ ។ ធម្មំ ជាសេដ្ឋកិច្ច ជាហេតុ អាស្រ័យ ឡូ
ធម្មំ មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋាន មានព្រះ ១ ។

[១៣៧៣] កុណិហេតុប្បដ្ឋាន មានព្រះ ២ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋានំ

[១៣៧២] នលោកិយំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
លោកិយោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តិណំ ។ នលោកុត្តរំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
លោកិយោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ឯកំ ។

[១៣៧៣] ហេតុយា ធម្មាវ ។

នកោសិវិនិញ្ញេយ្យទុក្ខហេតុទុក្ខក
កោសិវិនិញ្ញេយ្យទុក្ខហេតុទុក្ខកំ

[១៣៧៤] នកោសិវិនិញ្ញេយ្យំ នហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច កោសិវិនិញ្ញេយ្យោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៧៥] ហេតុយា នវ ។

[១៣៧៦] នកោសិវិនិញ្ញេយ្យំ ននហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច កោសិវិនិញ្ញេយ្យោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៧៧] ហេតុយា នវ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋានំ

[១៣៧៨] ធមិ ជាលោកិយ មិនមែនជាហេតុ កាស្រីយ
នូវធមិ មិនមែនជាលោកិយ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៣ ។ ធមិ ជាលោកិយ មិន
មែនជាហេតុ កាស្រីយ នូវធមិ មិនមែនជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាមិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានព្រះ ១ ។

[១៣៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ២ ។

នកោសិវិនិញ្ញេយ្យទុក្ខហេតុទុក្ខក
កោសិវិនិញ្ញេយ្យទុក្ខហេតុទុក្ខកំ

[១៣៨០] ធមិ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា នីមួយ
ជាហេតុ កាស្រីយ នូវធមិ ដែលមិនមែនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណានីមួយ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៤ ។

[១៣៨២] ធមិ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
នីមួយ មិនមែនជាហេតុ កាស្រីយ នូវធមិ មិនមែនជាគប្បីដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៨៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៥ ។

ករិយប្បវិណ្ណ បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នោអាសវិទុកនហោតុទុកេ
អាសវិទុកហោតុទុកំ

[១២០០] នោអាសវំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អាសវេ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ភីណិ ។
នោអាសវំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវេ ហោតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ នោអាសវំ
នហោតុញ្ច នោអាសវំ នហោតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
អាសវេ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[១២០១] ហោតុយា បញ្ច ។

[១២០២] នោអាសវំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច
នោអាសវេ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
នោអាសវំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច នោអាសវេ ន-
ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ភីណិ ។ នោ-
អាសវំ នហោតុញ្ច នោអាសវំ នហោតុញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច នោអាសវេ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-
ប្បច្ចយា ។ បញ្ច ។

សន្តិភ្នំ ។

ករិយប្បវិណ្ណ បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នោអាសវិទុកនហោតុទុកេ
អាសវិទុកហោតុទុកេ

[១២០០] ធមិ ជាភាសវៈ ជាហោតុ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិន
មិនជាភាសវៈ មិនមែនជាហោតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បច្ច័យ
មានពៈ ៧ ។ ធមិ ជាភាសវៈ ជាហោតុ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែន
ជាមិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាហោតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុ-
ប្បច្ច័យ មានពៈ ១ ។ ធមិ ជាភាសវៈ ជាហោតុ កាស្រ័យ ឡូធមិ
មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាហោតុផង មិនមែនជាមិនមែនជាភាសវៈ
មិនមែនជាហោតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បច្ច័យ មានពៈ ១ ។

[១២០១] ក្នុងហោតុប្បច្ច័យ មានពៈ ៨ ។

[១២០២] ធមិ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាហោតុ កាស្រ័យ
ឡូធមិ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាមិនមែនជាហោតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហោតុប្បច្ច័យ ។ ធមិ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាហោតុ កាស្រ័យ
ឡូធមិ មិនមែនជាមិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាមិនមែនជាហោតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហោតុប្បច្ច័យ មានពៈ ៧ ។ ធមិ មិនមែនជាភាសវៈ
មិនមែនជាហោតុ កាស្រ័យ ឡូធមិ មិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាមិន
មែនជាហោតុផង មិនមែនជាមិនមែនជាភាសវៈ មិនមែនជាមិនមែនជា
ហោតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បច្ច័យ ។ មានពៈ ៨ ។

សេចក្តីសន្តិច ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

និសារម្មណទុក្ខនិហោតុទុក្ខេ

និសារម្មណទុក្ខនិហោតុទុក្ខំ

[១២០៣] និសារម្មណំ និហោតុំ នម្មំ បដិច្ច
និសារម្មណោ និហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ និហោតុប្បដ្ឋយា ។

[១២០៤] និហោតុយា ភីណិ ។

[១២០៥] និសារម្មណំ និហោតុំ នម្មំ បដិច្ច
និសារម្មណោ និហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ និហោតុប្បដ្ឋយា ។

[១២០៦] និហោតុយា ភីណិ ។

សង្កតំ ។

និសារណទុក្ខនិហោតុទុក្ខេ

និសារណទុក្ខនិហោតុទុក្ខំ

[១២០៧] និសារណំ និហោតុំ នម្មំ បដិច្ច អរ-
ណោ និហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ និហោតុប្បដ្ឋយា ។ និសារ-
ណំ និហោតុំ នម្មំ បដិច្ច និសារណោ និហោតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ និហោតុប្បដ្ឋយា ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

និសារម្មណទុក្ខនិហោតុទុក្ខេ

និសារម្មណទុក្ខនិហោតុទុក្ខំ

[១២០៧] ធម៌ ប្រកចដោយការម្នាក់ ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លី
ធម៌ មិនមែនប្រកចដោយការម្នាក់ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២០៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។

[១២០៩] ធម៌ ប្រកចដោយការម្នាក់ មិនមែនជាហេតុ
កាស្រ័យ ខ្លីធម៌ មិនមែនជាមិនមានការម្នាក់ មិនមែនជាមិនមែនជា
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២១០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។

សេចក្តីសង្ខេប ។

និសារណទុក្ខនិហោតុទុក្ខេ

និសារណទុក្ខនិហោតុទុក្ខំ

[១២១១] ធម៌ មិនមានរណៈ ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លីធម៌
មិនមែនប្រកចដោយរណៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ប្រកចដោយរណៈ ជាហេតុ កាស្រ័យ ខ្លី
ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មចំណីក ចក្ខុវិស័យនុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៤០៨] ហេតុយា ទ្វេ ។

[១៤០៩] នសរណំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
នអរណំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ នហេតុ
ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤១០] ហេតុយា តីណិ ។

សង្ខតំ ។

និសរណាទុកនិសហេតុកទុក

សរណាទុកសហេតុកទុក

[១៤១១] នសរណំ នសហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ សហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
នអរណំ នសហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ សហេ-
តុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤១២] ហេតុយា ទ្វេ ។

អភិធម្មចំណីក ចក្ខុវិស័យនុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៤០៨] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ។

[១៤០៩] ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុ កាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ មិនមែន
ជាហេតុ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាមិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤១០] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ។

និសរណាទុកនិសហេតុកទុកៈ

សរណាទុកសហេតុកទុកៈ

[១៤១១] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយហេតុ កាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ប្រកបដោយ
ហេតុ កាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយ
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤១២] ក្កនិហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ២ ។

អភិធម្មចិជិត បច្ចនំយានុលោមប្បដ្ឋានំ

និសរណទុក្ខនិហោតុសហោតុកុទុក្ខ
និសរណទុក្ខនិហោតុសហោតុកុទុក្ខ

[១២១៧] និសរណំ និហោតុក្ខេវ និហោតុកុក្ខញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ហោតុក្ខេវសហោតុកោច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ និសរណំ និហោតុក្ខេវ និហោតុកុក្ខញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ហោតុក្ខេវសហោតុកោច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១២២០] ហោតុយា ទ្វេ ។

[១២២១] និសរណំ និហោតុក្ខេវ និហោតុកុក្ខញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អរណោ សហោតុកោចេវ និហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ និសរណំ និហោតុក្ខេវ និហោតុកុក្ខញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សរណោ សហោតុកោចេវ និហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១២២២] ហោតុយា ទ្វេ ។

ហោតុក្ខេវហោតុសម្បយុត្តទុក្ខំ សន្តិក្ខំ ។

អភិធម្មចិជិត បច្ចនំយានុលោមប្បដ្ឋានំ

និសរណទុក្ខនិហោតុសហោតុកុទុក្ខ
និសរណទុក្ខនិហោតុសហោតុកុទុក្ខ

[១២១៧] ធម៌ មិនមានរណៈ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ភាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាហេតុទាំង មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង ។ ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ភាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុច្បង ។

[១២២០] ក្នុងហេតុច្បង មានព័រៈ ២ ។

[១២២១] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិន មែនជាហេតុ ភាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែន ជាមិនមានហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុច្បង ។ ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិន មែនជាហេតុ ភាស្រ័យ ឆ្លូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែន ជាមិនមានហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុច្បង ។

[១២២២] ក្នុងហេតុច្បង មានព័រៈ ២ ។

ហោតុក្ខេវហោតុសម្បយុត្តទុក្ខំ មានសេចក្តីសន្តិប ។

ច្បាប់យានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

និស្សិតទូកនិយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់

និស្សិតទូកនិយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[១៤២៣] និស្សិត និយោគ និយោគកម្ម
ធម្ម បដិច្ច អរណេ និយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់
ឧប្បត្តិ ហេតុប្បដិច្ច ។

[១៤២៤] ហេតុយា ឯក ។

[១៤២៥] និស្សិត និយោគ និយោគកម្ម ធម្ម
បដិច្ច អរណេ និយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់ ឧប្ប-
ត្តិ ហេតុប្បដិច្ច ឯក ។ និស្សិត និយោគ
និយោគកម្ម ធម្ម បដិច្ច អរណេ និយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់
ឧប្បត្តិ ហេតុប្បដិច្ច ឯក ។

[១៤២៦] ហេតុយា ទ្វេ ។

និស្សិតទូកនិយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់

និស្សិតទូកនិយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[១៤២៧] និស្សិត និយោគ និយោគកម្ម ធម្ម អរ-
ណេស្ស សម្រាប់ប្រើប្រាស់ ធម្មស្ស ។ បេ ។ ឯក ។

ច្បាប់យានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

និស្សិតទូកនិយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់

និស្សិតទូកនិយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[១៤២៨] ធម្ម មិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុក្រប្រកបដោយ
ហេតុ កាស្រីយ ឡធម្ម មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាហេតុ
និងមិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិច្ច ។

[១៤២៩] ក្នុងហេតុប្បដិច្ច មានព័រៈ ១ ។

[១៤៣០] ធម្ម មិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុនិងមិនមាន
ហេតុ កាស្រីយ ឡធម្ម មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាហេតុ
និងមិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិច្ច មាន
ព័រៈ ១ ។ ធម្ម មិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុនិងមិនមានហេតុ
កាស្រីយ ឡធម្ម មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុនិងមិនមែន
ជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិច្ច មានព័រៈ ១ ។

[១៤៣១] ក្នុងហេតុប្បដិច្ច មានព័រៈ ២ ។

និស្សិតទូកនិយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់

និស្សិតទូកនិយោគសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[១៤៣២] ធម្ម មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកប
ដោយច្បុយ (ជាច្បុយ) នៃធម្ម មិនមានរណៈ ប្រកបដោយច្បុយ
។ បេ ។ មានព័រៈ ១ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុនិយាមុលោមប្បដ្ឋានំ
និសរណាទុកនសង្ខតទុកេ
សរណាទុកសង្ខតទុកំ

[១២២៨] ន សរណោ ន សង្ខតោ ន ខ្មោ ។

សង្ខតំ ។

និសរណាទុកនសនិទស្សនទុកេ
សរណាទុកសនិទស្សនទុកំ

[១២២៩] ន សរណំ ន សនិទស្សនំ ន ខ្មំ បដិច្ច

អរណោ សនិទស្សនោ ន ខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៣០] ហេតុយា តីណិ ។

និសរណាទុកនសប្បដិយទុកេ
សរណាទុកសប្បដិយទុកំ

[១២៣១] ន សរណំ ន សប្បដិយំ ន ខ្មំ បដិច្ច

អរណោ សប្បដិយោ ន ខ្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៣២] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មចំណី ចក្ខុនិយាមុលោមប្បដ្ឋានំ
និសរណាទុកនសង្ខតទុកេ
សរណាទុកសង្ខតទុកេ

[១២២៨] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនសន្តិកៈ ។

សេចក្តីសន្តិច ។

និសរណាទុកនសនិទស្សនទុកេ
សរណាទុកសនិទស្សនទុកេ

[១២២៩] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញ ការស្រឡាត់
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៣០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានពីរ ព្រ ។

និសរណាទុកនសប្បដិយទុកេ
សរណាទុកសប្បដិយទុកេ

[១២៣១] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ការស្រឡាត់ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៣២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានពីរ ព្រ ។

បច្ចនិយាទុកលោកទុកច្បាប់
និសរណទុកនូវប្តីទុក
សរណទុករូប្តីទុក

[១៤៣៣] និសរណំ នរូបំ ធម្មំ បដិទ្ធ អរ-
ណោ រូបំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៣៤] ហេតុយា ទ្វេ ។

[១៤៣៥] និសរណំ នអរូបំ ធម្មំ បដិទ្ធ សរ-
ណោ អរូបំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៣៦] ហេតុយា ទ្វេ ។

និសរណទុកនិលោកិយទុក
សរណទុកនិលោកិយទុក

[១៤៣៧] និសរណំ ននិលោកិយំ ធម្មំ បដិទ្ធ
អរណោ និលោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៣៨] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៤៣៩] និសរណំ ននិលោកុត្តរំ ធម្មំ បដិទ្ធ
អរណោ និលោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

បច្ចនិយាទុកលោកទុកច្បាប់
និសរណទុកនូវប្តីទុក
សរណទុករូប្តីទុក

[១៤៣៧] ធម៌ មិនមានរណៈ មានរូប ភាស្រ័យ ខ្ញុំធម៌
មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៣៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ២ ។

[១៤៣៩] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ មិនមានរូប ភីនីវដ្តក នឹង
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាមិនមានរូប ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ២ ។

និសរណទុកនិលោកិយទុក

សរណទុកនិលោកិយទុក

[១៤៣៧] ធម៌ មិនមានរណៈ ជានិលោកិយ ភាស្រ័យ ខ្ញុំ
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជានិលោកិយ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៣៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ១ ។

[១៤៣៩] ធម៌ មិនមានរណៈ ជានិលោកុត្តរ ភីនីវដ្តក នឹង
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជានិលោកុត្តរ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដក ចក្ខុវិស័យបិដក

[១២២០] ហេតុយា ឯកំ ។

និសរណទុកនកោសិវិញ្ញយុទុកេ
សរណទុកកោសិវិញ្ញយុទុកំ

[១២២១] និសរណំ នកោសិវិញ្ញយុទ្ធំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ កោសិវិញ្ញយោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២២] ហេតុយា តិណិ ។

[១២២៣] និសរណំ នកោសិវិញ្ញយុទ្ធំ^(១)
ធម្មំ បដិច្ច អរណោ កោសិវិញ្ញយោ ឆន្ទោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២៤] ហេតុយា តិណិ ។

និសរណទុកនអាសវិគោប្បកទុកេ
សរណទុកអាសវិគោប្បកទុកំ

[១២២៥] និសរណំ នអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
សរណោ អាសវេ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ឯកំ ។

១ ម. នកោសិវិញ្ញយុទ្ធំ ។

អភិធម្មបិដក ចក្ខុវិស័យបិដក

[១២២០] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ១ ។

និសរណទុកនកោសិវិញ្ញយុទុកេ
សរណទុកកោសិវិញ្ញយុទុកំ

[១២២១] ធមិ មិនមានរណៈ ដែលធម្មវិជ្ជាច្បាស់ដោយ
វិញ្ញាណណាមួយ កាស្រីយ ឡធមិ មិនមែនច្រកចរដោយរណៈ
ដែលមិនមែនធម្មវិជ្ជាច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២២២] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។

[១២២៣] ធមិ មិនមានរណៈ ដែលមិនមែនធម្មវិជ្ជាច្បាស់ដោយ
វិញ្ញាណណាមួយ កាស្រីយ ឡធមិ មិនមែនច្រកចរដោយរណៈ ដែល
មិនមែនជាមិនមែនធម្មវិជ្ជាច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២២៤] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានព័រៈ ៣ ។

និសរណទុកនអាសវិគោប្បកទុកេ
សរណទុកអាសវិគោប្បកទុកំ

[១២២៥] ធមិ ច្រកចរដោយរណៈ ជាភាសវៈ កាស្រីយ
ឡធមិ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានព័រៈ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកឡើយ

និសរណទុកនិសញ្ញាជនគោប្បកទុក

សរណទុកនិសញ្ញាជនគោប្បកទុក

[១២២៦] ន អរណំ ន សញ្ញាជនំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ សញ្ញាជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២៧] ហេតុយា ឯកំ ។

និសរណទុកនគន្ធគោប្បកទុក

សរណទុកនគន្ធគោប្បកទុក

[១២២៨] ន អរណំ ន គន្ធិ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ គន្ធា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២៩] ហេតុយា ឯកំ ។

និសរណទុកនធិគោប្បកទុក

សរណទុកនធិគោប្បកទុក

[១២៣០] ន អរណំ ន ធិយំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ធិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៣១] ហេតុយា ឯកំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកឡើយ

និសរណទុកនិសញ្ញាជនគោប្បកទុក

សរណទុកនិសញ្ញាជនគោប្បកទុក

[១២២៦] ធម៌ ប្រកចដោយរណៈ ជាសញ្ញាជនៈ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ១ ។

និសរណទុកនគន្ធគោប្បកទុក

សរណទុកនគន្ធគោប្បកទុក

[១២២៨] ធម៌ ប្រកចដោយរណៈ ជាគន្ធីៈ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាគន្ធីៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ១ ។

និសរណទុកនធិគោប្បកទុក

សរណទុកនធិគោប្បកទុក

[១២៣០] ធម៌ ប្រកចដោយរណៈ ជាធិយៈ កាស្រ័យ ភ្នំធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាធិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានពៈ ១ ។

អភិធម្មបិដក ច្បាប់យានុលោមប្បដ្ឋាន

និសរណទុកនយោគគោប្បកទុក

សរណទុកនយោគគោប្បកទុក

[១២៥២] ន អរណំ ន យោគំ^(១) ធម្មំ បដិច្ច

សរណោ យោគោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៥៣] ហេតុយា ឯកំ ។

និសរណទុកនីវរណគោប្បកទុក

សរណទុកនីវរណគោប្បកទុក

[១២៥៤] ន អរណំ ន នីវរណំ ធម្មំ បដិច្ច សរ-

ណោ នីវរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៥៥] ហេតុយា ឯកំ ។

និសរណទុកនបរាមាសគោប្បកទុក

សរណទុកនបរាមាសគោប្បកទុក

[១២៥៦] ន អរណំ ន បរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច

សរណោ បរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៥៧] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ឧ. អរណំ គោយោគំ ។

អភិធម្មបិដក ច្បាប់យានុលោមប្បដ្ឋាន

និសរណទុកនយោគគោប្បកទុក

សរណទុកនយោគគោប្បកទុក

[១២៥២] ធមិ ប្រកថាដោយរណៈ ជាយោគៈ កាស្រីយ ឡៅ

ធមិ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាយោគៈ ទើបកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៥៣] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

និសរណទុកនីវរណគោប្បកទុក

សរណទុកនីវរណគោប្បកទុក

[១២៥៤] ធមិ ប្រកថាដោយរណៈ ជានីវរណៈ កាស្រីយ ឡៅ

ធមិ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជានីវរណៈ ទើបកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៥៥] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

និសរណទុកនបរាមាសគោប្បកទុក

សរណទុកនបរាមាសគោប្បកទុក

[១២៥៦] ធមិ ប្រកថាដោយរណៈ ជាបរាមាសៈ កាស្រីយ

ឡៅធមិ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៥៧] កុណិហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ច្បាប់យុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាជន

នីតិវិធីសវនាការសាលាដំបូង
សវនាការសាលាដំបូង

(១៤៥៨) ន សវណ្ណ ឬ ន សវនាការ ធម្មនុញ្ញ បដិច្ច
សវនាការ សវនាការ ធម្មនុញ្ញ ឧប្បត្តិ ហេតុប្បដ្ឋាន ។
ឯក ។

(១៤៥៩) ន សវណ្ណ ឬ ន សវនាការ ធម្មនុញ្ញ បដិច្ច
អរណេ អរណេ ធម្មនុញ្ញ ឧប្បត្តិ ហេតុប្បដ្ឋាន ។

(១៤៦០) ហេតុយា ទ្វេ ។

នីតិវិធីសវនាការសាលាដំបូង
សវនាការសាលាដំបូង

(១៤៦១) ន សវណ្ណ ឬ ន ចិត្ត ធម្មនុញ្ញ អរ-
ណេ ចិត្ត ធម្មនុញ្ញ ឧប្បត្តិ ហេតុប្បដ្ឋាន ។

(១៤៦២) ហេតុយា ទ្វេ ។ សន្តិភូតិ ។

នីតិវិធីសវនាការសាលាដំបូង
សវនាការសាលាដំបូង

(១៤៦៣) ន សវណ្ណ ឬ ន ចេតសិក ធម្មនុញ្ញ បដិច្ច
អរណេ ចេតសិក ធម្មនុញ្ញ ឧប្បត្តិ ហេតុប្បដ្ឋាន ។

នីតិវិធីសវនាការសាលាដំបូង
សវនាការសាលាដំបូង

(១៤៦៤) ធម្ម ប្រកបដោយរណៈ ប្រកបដោយការស្រួល
ការស្រួល ឬ ធម្ម មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការ-
ស្រួល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។ មានព្រះ ១ ។

(១៤៦៥) ធម្ម មិនមានរណៈ មិនមានការស្រួល ការស្រួល
ឬ ធម្ម មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាមិនមានការស្រួល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

(១៤៦៦) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានព្រះ ២ ។

នីតិវិធីសវនាការសាលាដំបូង
សវនាការសាលាដំបូង

(១៤៦៧) ធម្ម មិនមានរណៈ ជាចិត្ត ការស្រួល ឬ ធម្ម មិនមែន
ប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

(១៤៦៨) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានព្រះ ២ ។ សេចក្តីសន្តិភូតិ ។

នីតិវិធីសវនាការសាលាដំបូង
សវនាការសាលាដំបូង

(១៤៦៩) ធម្ម មិនមានរណៈ ជាចេតសិក ការស្រួល ឬ ធម្ម
មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋាន ។

ភក្តីធម្មចំណី ចក្ខុវិស័យនៃសេចក្តីស្រឡាត់

(១២៦២) ហេតុយា ទ្វេ ។

និសរណាទុកនិក្ខេបសម្បយុត្តទុក

សរណាទុកនិក្ខេបសម្បយុត្តទុក

(១២៦៥) និសរណា និក្ខេបសម្បយុត្ត ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ និក្ខេបសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។ ទ្វេ ។

និសរណាទុកនិក្ខេបសិស្សទុក

សរណាទុកនិក្ខេបសិស្សទុក

(១២៦៦) និសរណា និក្ខេបសិស្ស ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ និក្ខេបសិស្សោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
(១២៦៧) ហេតុយា ទ្វេ ។ បេ ។

និសរណាទុកនិក្ខេបសម្បយុត្តទុក

សរណាទុកនិក្ខេបសម្បយុត្តទុក

(១២៦៨) និសរណា និក្ខេបសម្បយុត្ត ធម្មំ
បដិច្ច សរណោ និក្ខេបសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

ភក្តីធម្មចំណី ចក្ខុវិស័យនៃសេចក្តីស្រឡាត់

(១២៦៤) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៤ ។

និសរណាទុកនិក្ខេបសម្បយុត្តទុក

សរណាទុកនិក្ខេបសម្បយុត្តទុក

(១២៦៥) ធម៌ មិនមានព្រះ ប្រកបដោយចិត្ត តាមរយៈ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយព្រះ មិនមែនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានព្រះ ៤ ។

និសរណាទុកនិក្ខេបសិស្សទុក

សរណាទុកនិក្ខេបសិស្សទុក

(១២៦៦) ធម៌ មិនមានព្រះ ប្រកបដោយចិត្ត តាមរយៈ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយព្រះ មិនមែនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(១២៦៧) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានព្រះ ៤ ។ បេ ។

និសរណាទុកនិក្ខេបសម្បយុត្តទុក

សរណាទុកនិក្ខេបសម្បយុត្តទុក

(១២៦៨) ធម៌ ប្រកបដោយព្រះ ដែលត្រូវស្រឡាត់
តាមរយៈ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានព្រះ ដែលមិនមែនត្រូវស្រឡាត់
ដោយព្រះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

២៧

បច្ច័យានុលោមទុក្ខបុព្វនិទាន

[១២៦៧] ហេតុយា ឯកំ ។

[១២៧០] ឧអរណំ ឧទទស្សនេនបហាតត្វំ
ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ឧទទស្សនេនបហាតត្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៧១] ហេតុយា ឯកំ ។ សង្កតំ ។

និសរណទុក្ខនិសទុក្ខទុក្ខ

សរណទុក្ខនិសទុក្ខទុក្ខ

[១២៧២] ឧសរណំ ឧនិសទុក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ និសទុក្ខំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៧៣] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

សហជាតវារម្យំ បច្ចយវារម្យំ និស្សយវារម្យំ
សំសង្កវារម្យំ សម្បយុត្តវារម្យំ បដិច្ចវារសទិសំ ។

[១២៧៤] ឧសរណោ ឧនិសទុក្ខោ ធម្មោ អរ-
ណស្ស និសទុក្ខស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឯកំ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខបុព្វនិទាន

[១២៦៧] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១២៧០] ធម៌ មិនមានរណៈ ដែលមិនមែនជាត្រូវលរដោយ
ទស្សនៈ ភាស្រ័យ ឡធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ ដែលមិនមែនជា
ត្រូវលរដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៧១] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីសន្លឹប ។

និសរណទុក្ខនិសទុក្ខទុក្ខ

សរណទុក្ខនិសទុក្ខទុក្ខ

[១២៧២] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយទុក្ខៈ ភាស្រ័យ
ឡធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៧៣] ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្កនិហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី

សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១២៧៤] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកប
ដោយទុក្ខៈ ជាច្ច័យ រីឯធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយទុក្ខៈ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិណ្ឌកេ បច្ឆនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២៧៥] នសរណោ នសទុត្តរោ នឆោ អរណស្ស សទុត្តរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បទ្វយេន បទ្វយោ ឯកំ ។

[១២៧៦] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ ។ បេ ។ អវិគតេ ឯកំ ។ បេ ។

[១២៧៧] នសរណោ នសទុត្តរោ នឆោ អរណស្ស សទុត្តរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បទ្វយេន បទ្វយោ . . . សហជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ . . . ឧបនិស្សយប្បទ្វយេន បទ្វយោ . . . បច្ឆាជាតប្បទ្វយេន បទ្វយោ ។

[១២៧៨] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ ឯកំ ។
[១២៧៩] ហេតុប្បទ្វយោ នអារម្មណោ ឯកំ ។
[១២៨០] នហេតុប្បទ្វយោ អារម្មណោ ឯកំ ។
យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាវ វិវិវិញ្ញាវេត្យំ ។

អភិធម្មបិណ្ឌកេ បច្ឆនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២៧៥] ធមិ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយឧក្ករៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយឧក្ករៈ ដោយការម្មណាប្បទ្វ័យ មានវារៈ ១ ។

[១២៧៦] ក្នុងហេតុប្បទ្វ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងការម្មណាប្បទ្វ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បទ្វ័យ មានវារៈ ១ ។ បេ ។ ក្នុងអវិគតប្បទ្វ័យ មានវារៈ ១ ។ បេ ។

[១២៧៧] ធមិ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយឧក្ករៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយឧក្ករៈ ដោយការម្មណាប្បទ្វ័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បទ្វ័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បទ្វ័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បទ្វ័យ ។

[១២៧៨] ក្នុងហេតុប្បទ្វ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងការម្មណាប្បទ្វ័យ មានវារៈ ១ ។

[១២៧៩] ក្នុងការម្មណាប្បទ្វ័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បទ្វ័យ ។

[១២៨០] ក្នុងការម្មណាប្បទ្វ័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បទ្វ័យ ។
បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ ពិស្តារ យ៉ាងនោះទេ ។

ច្បាប់យានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[១៤៨១] នសរណី នអនុក្ករ ធម្ម បច្ចុយា អរណោ អនុក្ករោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៨២] ហេតុយា ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

[១៤៨៣] នសរណោ នអនុក្ករោ ធម្មោ អរណាស្ស អនុក្ករាស្ស ធម្មាស្ស អនន្តរាប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។

[១៤៨៤] អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ ឧបទិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ឯកំ កាលសវិនេ ឯកំ វិជ្ជយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ នត្ថិយា ឯកំ វិកតេ ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

[១៤៨៥] នសរណោ នអនុក្ករោ ធម្មោ អរណាស្ស អនុក្ករាស្ស ធម្មាស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។ នអរណោ នអនុក្ករោ ធម្មោ អរណាស្ស អនុក្ករាស្ស ធម្មាស្ស ឧបទិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។

ច្បាប់យានយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់

[១៤៨៦] ធមិ មិនមោទនាណៈ មិនមែនជាអនុក្ករៈ ភីណិវដ្តិតនីតិធមិ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាអនុក្ករៈ រឿងកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងកាលប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៤៨៨] ធមិ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាអនុក្ករៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ មិនមោទនាណៈ ជាអនុក្ករៈ ដោយអនន្តរាប្បដ្ឋយ ។

[១៤៨៩] ក្នុងអនន្តរាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងកាលសវិនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងវិកតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិកតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៤៩០] ធមិ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាអនុក្ករៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ មិនមោទនាណៈ ជាអនុក្ករៈ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ ។ ធមិ មិនមែនជាមិនមោទនាណៈ មិនមែនជាអនុក្ករៈ ជាបច្ច័យ នៃធមិ មិនមោទនាណៈ ជាអនុក្ករៈ ដោយឧបទិស្សយប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុទ្ទេសនាប្បដ្ឋានំ

[១៤៨៦] និហេតុយោ ទ្វេ និហេតុយោ ទ្វេ និ-
ធម្មចំណីយោ ឯកំ និហេតុយោ ទ្វេ និហេតុយោ ទ្វេ ។

[១៤៨៧] ធម្មចំណីយោប្បដ្ឋានំ និហេតុយោ ទ្វេ ។

[១៤៨៨] និហេតុប្បដ្ឋានំ ធម្មចំណីយោ ទ្វេ បុរេ-
និហេតុ ឯកំ អត្ថិយោ ឯកំ អភិធម្ម ឯកំ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវាវំ

ឯវំ វិទ្យាវេទនំ ។

បច្ចុទ្ទេសនាប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

បច្ចុទ្ទេសនាប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមទុក្ខកត្តិកប្បដ្ឋានំ និហេតុ បដ្ឋាយ យោ

បរិយោសានា ភិសមត្តេហិ ភាណាវាវេហិ បដ្ឋានំ ។

បដ្ឋានប្បករណំ បរិច្ចេណំ ។

អភិធម្មចំណី និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មចំណី បច្ចុទ្ទេសនាប្បដ្ឋានំ

[១៤៨៦] កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ មានព័រៈ ២ កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ
មានព័រៈ ២ កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ មានព័រៈ ១ កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ
មានព័រៈ ២ កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ មានព័រៈ ២ ។

[១៤៨៧] កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ មានព័រៈ ២ ក្រោមនិហេតុ-
ប្បដ្ឋាយោ ។

[១៤៨៨] កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ មានព័រៈ ២ ក្រោមនិហេតុ-
ប្បដ្ឋាយោ កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ មានព័រៈ ១ កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ មានព័រៈ ១
កុសលេហេតុប្បដ្ឋាយោ មានព័រៈ ១ ។

បញ្ញាវាវំ កុសលត្ថិកេ យ៉ាងណា បណ្ឌិត

កម្មវិទ្យាស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ បច្ចុទ្ទេសនាប្បដ្ឋានំ ។

ចប់ បច្ចុទ្ទេសនាប្បដ្ឋានំ ។

បដ្ឋានំ ចាប់ដើមកំណើតអនុលោមទុក្ខកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ដល់បរិយោសាន ប្រកបដោយភាណាវាវេហិ ៣០ ។

បដ្ឋានប្បករណំ បរិច្ចេណំ ។

ចប់ អភិធម្មចំណី ។

ឯកាវតា ធម៌ អង្គេហិ យំ បុត្តំ បសុតំ ពហំ
 តំ លោ ទេវាទុមោទន្ត សព្វសម្បត្តិសិទ្ធិយា
 ទុក្ខប្បត្តា ធម៌ ធម៌ក្ខតា កយប្បត្តា ទំ ធម៌យា
 សោកប្បត្តា ធម៌ ធម៌ស្មោកា ទេមំ បប្បោន្ត ចាណិលោ
 សព្វ ពុទ្ធា ពលប្បត្តា បច្ចេកានព្វ យំ ពលំ
 តេសំ ធម៌ ធម៌តេជេន រត្តំ ពុទ្ធាមិ សព្វសោ ។

បុណ្យណាដ៏ច្រើន ដែលយើងទាំងឡាយបានកសាងហើយ ទាំង
 កំបុលនេះ សូមទៅកាន់ទ្បាយ គន្លុះគន្លាញបុណ្យនោះ ចេស
 យើងទាំងឡាយ ដើម្បីសម្បត្តិសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង សព្វទាំងឡាយ ដែល
 ដល់ហើយនូវទុក្ខ សូមឱ្យជាសព្វបាត់ទុក្ខទៅ ដែលដល់ហើយនូវក៏យ
 សូមឱ្យជាសព្វបាត់ក៏យទៅ ដែលដល់ហើយនូវសោក សូមឱ្យជាសព្វ
 បាត់សោកទៅ សូមឱ្យសព្វទាំងឡាយដល់នូវសេចក្តីក្សេមក្សាន្ត ព្រៃ
 សម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយគ្រប់ព្រះគង្គ សុទ្ធតែទ្រទ្រង់នូវកម្លាំង ព្រៃចេត្តក-
 ពុទ្ធទាំងឡាយ ក៏មានកម្លាំង ខ្ញុំសូមចង់នូវការក្សេ ដោយធម៌តេជេ
 វៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ធម៌ព្រះចេត្តកពុទ្ធទាំងឡាយនោះ ដោយប្រការ
 ទាំងពួង ។

អភិវឌ្ឍន៍
 បង្កើនស្បៀងស្រូវសម្រាប់ ភាគី
 មាតិកាបញ្ជី

អភិវឌ្ឍន៍
 បង្កើនស្បៀងសម្រាប់
 សន្លឹកប្រាក់មាតិកា

មាតិកា	អង្កេ	មាតិកា	ទំព័រ
បង្កើនយានស្រូវស្បៀង		បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	
បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	១	បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	១
បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	២១	បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	២១
បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	២៧	បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	២៧
បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	១៨១	បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	១៨១
បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	១៧៨	បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	១៧៨
បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	២៧៣	បង្កើនយានស្រូវស្បៀង	២៧៣

វិទ្យាវិទ្ធុបញ្ជី

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

វិទ្ធុបញ្ជី	អវិទ្ធុបញ្ជី	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ
បរិក្ខតិក	បរិក្ខតិក	១៨	៨
រឿងកុសនិទស្សនក្ខិក	រឿងកុសនិទស្សនក្ខិក	១០១	៨
ហេតុប្បដ្ឋយា	ហេតុប្បដ្ឋយា ។	១៣៣	១៧
ធម្ម	ធម្ម	១៣៣	១៧
កុសលក្ខិកហេតុ-	កុសលក្ខិកហេតុ-	១៣៤	១០
កុសលក្ខិកហេតុហេតុ-	កុសលក្ខិកហេតុហេតុ-	១៣៥	៧
-សម្បយក្ខុទុក	-សម្បយក្ខុទុក	១៤៤	៦
កុសលក្ខិក-	កុសលក្ខិក-	១៤៤	១៧
បរិក្ខតិកហេតុទុក	បរិក្ខតិកហេតុទុក	១៥៦	៣
ច្បងធានុលោមប្បដ្ឋាន	ច្បងធានុលោមប្បដ្ឋាន	១៦៦	១
កុសលស្ស	កុសលស្ស	២៣០	១៥
ចញ្ញាវិស្ស	ចញ្ញាវិស្ស	២៥៤	៧
ហេតុទុក-	ហេតុទុក-	២៦៥	១៨
នហេតុទុក-	នហេតុទុក-	២៨៥	៤

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ច្បងធានុលោមប្បដ្ឋាន	ច្បងធានុលោមប្បដ្ឋាន	៥	១
នកុសលក្ខិក: កុសលក្ខិក	ច្បងធានុលោមប្បដ្ឋាន	៥១	៧
ប្រកថាយកិវាលស	ប្រកថាយកិវាលស	៣៤	១៥
និមនជាចេតសិក	និមនជាចេតសិក	៣៤	១៥
"	"	៣៤	១៧
ចិត្តសសដ្ឋុក:	ចិត្តសសដ្ឋុក:	៣៣	១៣
នហេតុហេតុ-	នហេតុហេតុ-	៥៤	១៥
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ	ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។	៦១	៤០
នស្សនន-	នស្សនន-	៧៣	៤
សប្បតិកទុកកុសលក្ខិក:	សប្បតិកទុកកុសលក្ខិក:	៧៤	១០
នប្បាវចរទុកកុសលក្ខិក:	នប្បាវចរទុកកុសលក្ខិក:	៧៦	៧
សណទុកកុសលក្ខិក:	សណទុកកុសលក្ខិក:	៧៨	៥
[៣៤១]	[៣៥១]	៨៣	១៦
នហេតុទុកបរិក្ខតិក:	នហេតុទុកបរិក្ខតិក:	៨៥	៥
កេនចិវិញ្ញយ្យទុក-	កេនចិវិញ្ញយ្យទុក-		
សននស្សនក្ខិក:	សននស្សនក្ខិក:	១០៣	៤

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
កុសលភ្នំហេតុទុកៈ	កុសលភ្នំហេតុទុកៈ	១២៧	១៥
ព្រោះហេតុច្បង	ព្រោះហេតុច្បង	១២៧	១៧
មិនមែនជាកុសល	មិនមែនជាកុសល	១២៧	២០
មិនមែនជាកុសល	មិនមែនជាកុសល	១៣០	១០
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត	មិនមែនជាអព្យាក្រឹត	១៣៣	២
មានពីរៈ ២	មានពីរៈ ១	១៣៤	១៧
តាំងមិនមែនជាហេតុ	តាំងមិនមែនជាហេតុ	១៣៦	១៣
ជាលោកុត្តរៈ	ជាលោកុត្តរៈ ៗ	១៣៧	៥
វិប្បយក្ខណសវទុកៈ	វិប្បយក្ខណសវទុកៈ	១៤៣	៣
ហេតុច្បង	ហេតុច្បង ៗ	១៤៤	៨
បរិក្ខារម្មណភ្នំកុសលភ្នំកៈ	បរិក្ខារម្មណភ្នំកុសលភ្នំកៈ	២២៨	៧
ហេតុទុកសច្ចៈ	ហេតុទុកសច្ចៈ	២៥៧	៧
ដែលគប្បីដឹងច្បាស់	ដែលមិនមែនគប្បីដឹងច្បាស់	២៨៣	១២
នសរណទុកនយោគ	នសរណទុកនយោគ		
គោច្ចកទុកៈ	គោច្ចកទុកៈ	២៧៤	២